

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΡΟΝΟΛΟΓΗΜΕΝΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΑΪΡΟΥ

Κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας τοῦ ἔτους 1918-1919 διατρίβων εἰς τὸ Καῖρον συνέταξα τὸν ἤδη δημοσιευόμενον κατάλογον, διὰ τὴν σύνταξιν τοῦ ὁποίου εὐγνωμόνως ἀναφέρω ὅτι ἔτυχον πάσης εὐκολίας ἐκ μέρους τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου Φωτίου, ὅστις, ὡς μαρτυροῦν καὶ τὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν του ἐκδοθέντα περιοδικά, ὑπῆρξε πάντοτε ὑποστηρικτῆς τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης.

Α

Ἡ ἱστορία τῶν ἑλληνικῶν πατριαρχικῶν καὶ μοναστικῶν βιβλιοθηκῶν δὲν ἔχει γραφῆ, ἂν καὶ ἡ ἀκριβὴς τοῦ ζητήματος διερεύνησις θὰ ἐπέχεε πολὺ πῶς εἰς τὴν πληρεστέραν κατανόησιν τῆς ἐξελίξεως τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, οὔτε καὶ εἰδικώτερον ἢ ἱστορία τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Καΐρου ἔχει μελετηθῆ¹, θὰ ἀρκεσθῶ ἐπομένως εἰς βραχείας προεισαγωγικὰς περὶ αὐτῆς πληροφορίες.

Ἡ ἱστορία τῶν χριστιανικῶν βιβλιοθηκῶν εἶνε σχεδὸν ἄγνωστος, πιθανὸν δὲ εἶνε ὅτι αἱ πρῶται ἐκκλησιαί κατ' ἀρχὰς ἐρμάριον, ἔπειτα δὲ ἴδιον διαμέρισμα καθώρισαν πρὸς φύλαξιν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων καὶ τῶν λοιπῶν ἐγγράφων τῶν σχετικῶν μὲ τὴν διοίκησιν τῶν χριστιανικῶν κοινοτήτων². Κατὰ τὸν β' μ. Χ. αἰῶνα ἰδρύθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ τῆς «Κατηχίσεως Διδασκαλεῖον»³, ὅπερ βεβαίως κατεῖχε καὶ βιβλιοθήκην, περὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ὁποίας οὐδὲν γνωρίζομεν. Ἡ πολυγνωσία ὅμως τοῦ Κλήμεντος (150-215 περίπου) προϋποθέτει ὅτι οὗτος ἐχρησιμοποίει πλουσίαν βιβλιοθήκην, προσεπάθησε δὲ εἰς τὰς συγγραφάς του νὰ κωδικοποιήσῃ τρόπον τινὰ τὴν προφορικὴν χριστιανικὴν παράδοσιν, ἣν ἀντεπροσώπευε τὸ Διδασκαλεῖον. Πάντως περὶ τὸν γ' αἰῶνα αἱ χριστιανικαὶ βιβλιοθήκαι ἐπολλαπλασιάσθησαν καὶ

¹ Διὰ τὴν σχετικὴν βιβλιογραφίαν πρβλ. V. Gardthausen, Sammlungen und Kataloge griechischer Handschriften, Lg. 1903 σελ. 82, H. Leclercq ἐν Cabrol, Dictionnaire des Antiquités Chrétiennes τόμ. Α' 1902 εἰς τὴν λέξιν Alexandria.

² Leclercq, Ἐνθ' ἀνωτ. σελ. 853, 854.

³ Leclercq, ἐν Cabrol Dictionn. τ. Γ' σ. 1170 κ. ἔ.

ἐπλουτίσθησαν εἰς τὴν Ἀνατολὴν τόσον, ὥστε ὁ Ὀριγένης (185-254) μεταβαίνων ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν τῆς Παλαιστίνης νὰ εὕρισκῃ τὰς εἰς τὰς μελέτας του ἀναγκαιούσας συγγραφάς.

Πιθανὸν εἶνε αἱ βιβλιοθήκαι νὰ ὑπέστησαν καταστροφὴν κατὰ τοὺς διωγμοὺς τοῦ Διοκλητιανοῦ (303-4), ἀλλ' ἡ καταστροφὴ αὐτὴ ὑπῆρξε πολὺ δεινότερα εἰς τὴν Ἰταλίαν, Ἰσπανίαν καὶ Ἀφρικὴν παρὰ εἰς τὴν Ἀνατολὴν, αἱ δὲ βιβλιοθήκαι τῆς Ἱερουσαλὴμ καὶ Κιαισαρείας (ἧς μετέπειτα ἔκαμε χρῆσιν ὁ Εὐσέβιος) διεσώθησαν ἀκέραιοι. Τὴν καταστροφὴν δὲ διέφυγε ἡ χριστιανικὴ βιβλιοθήκη Ἀλεξανδρείας, πιθανὸν δὲ μέρος τῶν βιβλίων ταύτης νὰ διεσώθῃ καὶ νὰ ἐχρησίμευσε διὰ τὴν μετέπειτα ἀνασύστασιν τῆς βιβλιοθήκης. Ἐποφελὲς διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χριστιανικῶν μελετῶν, καὶ ἐπομένως καὶ τῶν βιβλιοθηκῶν, ὑπῆρξε τὸ ἀπὸ Μιλάνου κωνσταντινειακὸν ἔδικτον τοῦ ἔτους 313, καὶ ὡς ἦτο φυσικὸν κατὰ τοὺς μετέπειτα χρόνους ἡ Ἀλεξάνδρεια γενομένη μέγα κέντρον τοῦ χριστιανισμοῦ θὰ ἀπέκτησε καὶ βιβλιοθήκην ἀνταξίαν τῆς σημασίας της¹.

Ὁ Shermann² προσπαθῆσας ἐπὶ τῇ βάσει τῶν πρακτικῶν τῶν πρώτων συνόδων καὶ τῶν κατ' αὐτὰς γενομένων συζητήσεων καὶ τῶν ἀναφερομένων σχετικῶν συγγραμμάτων, νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ ἀφορῶντα τὰς βιβλιοθήκας τῶν πατριαρχείων, ἀποφαίνεται ὅτι ἡ ἀλεξανδρινὴ πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῶν διευθυνόντων τὸ προμνησθὲν διδασκαλεῖον, ἠϋξήθη κατ' ὀλίγον καὶ κατέστη ἡ μεγίστη συλλογὴ χριστιανῶν συγγραφέων τῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος. Κατὰ τὸν Shermann ὁ ἀριθμὸς τῶν κωδίκων αὐτῆς ἠϋξήθη ἐπὶ τοσοῦτον ὥστε ὁ μὲν ἀλεξανδρινὸς Κύριλλος νὰ παραθέτῃ εἰς τὰς ἐπιστολάς καὶ τὰ συγγράμματά του περικοπὰς παντοίων συγγραφέων, ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας Πέτρος, εἰς τὴν ἐν Ἐφέσῳ σύνοδον (431) νὰ ἀναγνώσῃ περικοπὰς ἐκ ποικίλων συγγραφῶν. Δεῖγμα δὲ τοῦ πλούτου τῆς βιβλιοθήκης εἶνε καὶ ὁ ἀλεξανδρινὸς τῆς γραφῆς κώδιξ τοῦ πέμπτου αἰῶνος³.

Διὰ τὰς κατόπιν τύχας τῆς συλλογῆς τῶν χειρογράφων δὲν ἔχομεν πληροφορίας. Ἡ συλλογὴ, ὡς αἱ πλεῖστοι συλλογαὶ τῶν θρησκευτικῶν ἰδρυμάτων, ἐξειλίσσετο βαθμιαίως εἰς καθαρῶς θεολογικὴν ἰδιαιτάτα δὲ εἰς λειτουργικὴν βιβλιοθήκην ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐν τινι μέτρῳ τοῦ ἀσκητισμοῦ. Ἐκ δὲ τῶν σημειουμένων ὑπὸ τῶν βιβλιογράφων καὶ τῶν κτητόρων, φαίνεται ὅτι ἡ συλλογὴ σὺν τῇ βαθμιαίᾳ καταστροφῇ καὶ ἀπωλείᾳ τῶν παλαιότερων κωδίκων, ἀνενεοῦτο κατ' ὀλίγον εἴτε ἐξ ἀντι-

¹ Leclercq ἐν Cabrol Dictionn. τ. Β' σ. 859, 862. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ ἀπόκτησις χειρογράφων δὲν ἦτο δύσκολος καὶ εὐκόλος ἦτο ἡ σύμψηξις βιβλιοθήκης.

² Dr Theodor Schermann, Griechische Handschriftenbestände in den Bibliotheken der christlichen Kulturzentren des 5-7 Jahrh. Ἐν Oriens Christianus 4 1904 σελ. 151-63.

³ Τὸν ὁποῖον Κύριλλος ὁ Λούκαρις ἐδώρησεν εἰς τὸν Κάρολον τὸν Α' τῆς Ἀγγλίας.

γραφῆς κληρικῶν τοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, εἴτε ἐκ προσφορῶν καὶ δωρεῶν. Οὐδαμῶθεν δὲ προκύπτει ὅτι μεγαλύτερος ἀριθμὸς κωδίκων προσετέθη ἐφ' ἅπαξ εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἴτε δι' ἀγορᾶς εἴτε διὰ συγχωνεύσεως ἄλλης βιβλιοθήκης¹. Ἡ πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη συμεριζομένη τὰς τύχας τοῦ ἑλληνισμοῦ θὰ ἐγνώρισεν ἀσφαλῶς πολλὰς δυσαρέστους στιγμὰς καὶ πολλάκις θὰ ἐταλαιπωρήθησαν οἱ κώδικες καὶ τὰ βιβλία, ὡς μαρτυρεῖ καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Ἀθ. Κομνηνοῦ Ὑψηλάντου λεγόμενον² ὅτι ὁ πατριάρχης Ματθαῖος ὁ Γ' ὁ Ἄνδριος ὁ ἀπὸ Λιβύης (1747 - 1767), «ἐπεμελήθη καὶ τὰ βιβλία τῆς βιβλιοθήκης πάντῃ ἡμελημένα, τιτάνου καὶ ἄμμου καταγέμοντα».

Ἡ πατριαρχικὴ βιβλιοθήκη Καΐρου δὲν παρουσιάζει ἴσως ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διὰ τοὺς ἄλλοειθεῖς ἐρευνητάς, ἐνδιαφερομένους κυρίως διὰ τὴν κλασσικὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸ πολὺ διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ βυζαντινισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸν Ἑλληνα ἔχει μεγάλην ἐθνικὴν ἀξίαν, περιέχουσα ἰδιόγραφα τῶν ἱεραρχῶν Ἰωακείμ τοῦ πάνυ, Σιλβέστρου, Μελετίου Πηγᾶ, Μητροφάνους Κριτοπούλου, Γερασίμου Παλλαδᾶ, Σαμουήλ Καπασούλη καὶ Κοσμᾶ Βυζαντιῦ, δυναμένη δὲ πλεῖστα νὰ συνεισφέρῃ διὰ τὴν διαλεύκανσιν τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκπολιτιστικῆς ἡμῶν ἱστορίας κατὰ τοὺς τελευταίους αἰῶνας. Τὰ χειρόγραφα καὶ ἔντυπα βιβλία τῆς καίρινῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης μαρτυροῦν τὴν προσπάθειαν τοῦ ἑλληνισμοῦ ὅπως κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς τοῦ μαρσαμοῦ καὶ τῆς δουλείας αἰῶνας περιώσθη τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ αὐτοτέλειαν. Τοιαῦτα εὐκλεῖ σήματα τῆς εὐγενεοῦς τῶν προπατόρων μας προσπαθείας εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένα καθ' ὅλην τὴν Ἑγγὺς Ἀνατολὴν ἀπὸ τῆς Βουδαπέστης καὶ τοῦ Ἰασιίου μέχρι τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας, διατρανοῦντα τὰς πνευματικὰς τοῦ γένους προσπαθείας καὶ τὴν εἰς τὰ γράμματα ὑπεροχὴν αὐτοῦ, κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς συνοικοῦντας Σλαύους καὶ Τούρκους³.

B

Διὰ νὰ ἀποκτήσωμεν ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γραφῆς ἀπαραίτητον εἶνε νὰ ἐξακριβωθῶσιν ὅλοι οἱ χρονολογημένοι χειρόγραφοι κώδικες καὶ νὰ ἐκδοθῇ πλήρης συλλογὴ πανομοιότυπων τῆς γραφῆς ἐκάστου⁴. Ἡ δὲ παρούσα ἐργασία ἀποτελεῖ συμβολὴν εἰς τὴν μελέτην τῆς γραφῆς τῶν

¹ Ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἔντυπα βιβλία τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης ταῦτα ἐπλουτίσθησαν σημαντικῶς ἐκ τῶν βιβλίων τοῦ Πατριάρχου Μητροφάνους Κριτοπούλου.

² Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν, ἐκδιδ. ὑπὸ Γ. Ἀφθονίδου, Κ/πολις 1870 σελ. 356.

³ Ἡ σημασία αὕτη τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀποσιωπάται τελείως εἰς βιβλία οἷα τὰ J. M. Marriot, *The Eastern Question*, Oxf. 1915, Obyssens [Sir Charles Eliot] *Turkey in Europe*, Lond. 1900, *The Balkans*, Oxf. 1915.

⁴ Τοιαύτην εὐχὴν ἐξέφρασε καὶ ὁ ἀείμνηστος Σπυρ. Λάμπρος, Καταλ. τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθ. τοῦ Ἀγ. Ὁρους ἑλλην. κωδίκων τ. Β' 1900 σ. VII.

χρονολογημένων κωδίκων, πρὸς τοῦτο δὲ καὶ φωτογραφίαι ἐλήφθησαν ἐκ πολλῶν τῶν καταγεγραφομένων κωδίκων· καὶ πρὸς τὸ παρὸν μὲν δὲν κατέστη ἕξ οἰκονομικῶν λόγων δυνατὴ ἢ δημοσιεύσεις τῶν πανομοιοτύπων τούτων, ἐλπίζω ὅμως ὅτι ἀργότερα θὰ μοῦ δοθῇ εὐκαιρία νὰ δημοσιεύσω τὰ πανομοιότυπα ταῦτα ὁμοῦ μετ' ἄλλων ἕξ ἄλλων βιβλιοθηκῶν.

Ἡ περιγραφή τῶν χειρογράφων διηρέθη¹ εἰς τρία μέρη: 1) τὴν ἑξωτερικὴν περιγραφὴν, 2) τὴν ἀναγραφὴν τῶν κολοφώνων καὶ ἐνθυμήσεων καὶ 3) τὴν ἀναγραφὴν τῶν περιεχομένων. Ὡς πρὸς τὰ περιεχόμενα ὀρθὸν εἶνε, ὅπως λέγει καὶ ὁ G. Meier², νὰ σημειοῦται ἐκάστοτε κατὰ πόσον τὸ ἀναγραφόμενον κείμενον εἶνε ἐκδεδομένον ἢ ὄχι, τοῦτο δὲ προσεπάθησα νὰ πράξω, ἢ ἐργασία ὅμως αὐτὴ δὲν εἶνε πλήρης διότι διεξήχθη κυρίως εἰς τὸ Κάϊρον, ὅπου ἔλειπον τὰ σχετικὰ βιβλιογραφικὰ βοηθήματα καὶ ἔκτοτε δὲν μοῦ ἐδόθη καιρὸς νὰ διεξαγάγω συμπληρωματικὰς ἐρεῦνας.

Περαίνων τὸν βραχὺν αὐτὸν πρόλογον ὀφείλω νὰ εὐχαριστήσω θερμῶς τὸν ἱερέα καὶ ταμίαν τῶν ἐν Καίρῳ Πατριαρχείων αἰδεσιμώτατον Δημήτριον Μαρμαλίγκαν, διὰ τὰς εὐγενῶς καὶ φιλοφρόνως παρασχεθείσας εὐκολίας κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐρευνῶν μου εἰς τὴν πατρ. βιβλιοθήκην, τοὺς πατέρας Ἰησοῦτας R. P. Dallery καὶ R. P. André Brémond, ὡς καὶ τὸν κ. Henri Munier διὰ τὴν εὐγενῆ ἄδειαν νὰ χρησιμοποιήσω τὴν βιβλιοθήκην τοῦ ἐν Καίρῳ Κολλεγίου τῆς Ἁγίας Οἰκογενείας καὶ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου³.

Κάϊρον 1919 - Κηφισιά 1927.

¹ Συμφώνως μετὰ τὴν γνώμην τοῦ K. Krumbacher (Byz. Zft. 5 1896 215, 6 1897 610) ὡς καὶ τὴν τοῦ A. Ehrhard (Αὐτόθι 6 1897 416 - 7).

² Zentralblatt für Bibliothekswesen 2 1885 467.

³ Εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν κωδίκων ἀναγράφεται κατὰ πρῶτον ὁ ἀριθμὸς, ὃν ἕκαστος κώδιξ λαμβάνει εἰς τὸν παρόντα κατάλογον, ἔπεται δὲ ὁ ἀριθμὸς, ὃν ὁ κώδιξ φέρει σήμερον εἰς τὴν βιβλιοθήκην. Παλαιότερον οἱ χειρόγραφοι κώδικες ἦσαν ἠριθμημένοι ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐντύπων βιβλίων, οἱ δὲ ἀριθμοὶ τῆς ἀριθμήσεως ἐκείνης εἶνε ἀναγεγραμμένοι δι' ἀραβικῶν ἢ δι' ἑλληνικῶν ἀριθμητικῶν ψηφίων. Κατὰ τὸ ἔτος 1888 ἐξεπύνησεν ἀριθμῆσαι τῶν χειρογράφων ὁ A. Παπαδόπουλος Κεραμεὺς (Byz. Zft 12 1903 268), ἐπὶ τινῶν δὲ τῶν κωδίκων ὑπάρχουν οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι, διὰ μελάνης γεγραμμένοι συνήθως εἰς τὴν πρώτην σελίδα τῶν κωδίκων. Οἱ νῦν ὑπάρχοντες ἀριθμοὶ προέρχονται ἐκ κατατάξεως ἐκπονηθείσης ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ Μαυρομάτη κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1895. Οὗτος κατέταξε τοὺς κώδικας κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν τοῦ τίτλου τοῦ περιεχομένου των (Ἀκολουθία, Ἀνθολογία, Ἀριστοτέλης κτλ.), συνέταξε δὲ καὶ πρόχειρον εὐρετήριον ἀποκείμενον ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. Δυστυχῶς κατὰ τὴν νέαν ταύτην ἀριθμῆσαι τὰ τεμάχια χάριτος ἐφ' ὧν ἐγράφησαν οἱ νέοι ἀριθμοὶ ἐκολλήθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπὶ τῶν παλαιῶν τοιοῦτων, καὶ οὕτω κατέστη δυσχερεστάτη, ἂν μὴ πολλάκις ἀδύνατος, ἡ ταύτις κωδίκων μελετηθέντων πρὸ τοῦ 1895 καὶ γνωστῶν διὰ τῶν παλαιῶν αὐτῶν ἀριθμῶν. Ὄφειλεν ὁ νέος ἀρι-

Ι' ΑΙΩΝΟΣ

1 327

Ἔτους 968, 285×270¹, περγ. φ. 342 κατὰ τετράδια ἠριθμημένα α'- μδ', τὰ σημεῖα τῆς ἀριθμήσεως εὑρηνται ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι ἐκάστου τετραδίου ἀριστερᾶ καὶ ἄνω, ἐκ δὲ τῆς μελάνης φαίνονται μεταγενέστερά πως τῆς γραφῆς τοῦ κώδικος. Ἐν τοῖς τετραδίοις τὰ φύλλα τῆς μεμβράνης εὑρηνται οὕτω τοποθετημένα, ὥστε τὰ ἐχέτριχα μέρη, ἅτινά εἰσι καὶ μᾶλλον κίτρινα, νὰ ὦσιν ἀντιμέτωπα (ἀντωπά), αἱ δὲ ἐσωτερικαὶ παρεῖαι αἱ πρὸς τὴν σάρκα, αἱ καὶ λευκότεραι, νὰ ὦσιν ἐπίσης ἀντιμέτωποι. Ἐξέπεσαν δύο φύλλα ἐν τέλει τοῦ β' οὐ τετραδίου, τὸ 1^{ον} φύλλον τοῦ γ' οὐ, δύο ἐκ τοῦ λα' οὐ καὶ ἐν ἐκ τοῦ λδ' οὐ. Στάχωμα ἀπλοῦν βύρσινον. Κείμενον κατὰ δύο σελίδας, ὧν ἐκάστη 90×350¹, στίχ. 40. Τὸ πρῶτον καὶ τελευταῖον φύλλον βεβλαμμένον πως. Τίτλοι γεγραμμένοι διὰ γραμμάτων ἡμιμεγαλογραμμάτου ρυθμοῦ (semicircularis). Αἱ γραμμαὶ τοῦ κειμένου εἰσι κεχαραγμένοι δι' ὀξείας ἐργαλείου, ὁμοίῳ δὲ τρόπῳ ἐχαράχθησαν καὶ αἱ κατὰ τὸ περιθώριον τῶν σελίδων κάθετοι γραμμαὶ περιορίζουσαι τὰ πλάγια τοῦ ἐν ταῖς σελίσιν κειμένου. Τὸ δὲ κείμενον γέγραπται κανονικῶς οὕτως ὥστε αἱ γραμμαὶ νὰ διέρχωνται διὰ τοῦ μέσου τῶν γραμμάτων. Ἡ ἀρχὴ ἐκάστης ὁμιλίας σημειοῦται διὰ νήματος ἐγχρωμάττου ἐρραμμένου εἰς τὸ ἄκρον περιθώριον τοῦ φύλλον ὥστε νὰ βοηθῆται ὁ ἀναγνώστης πρὸς εὐρεσιν τῆς ἀρχῆς ἐκάστου κειμένου.

θμητὴς νὰ συντάξῃ πίνακας συσχετίσεως τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἀριθμῶν. Ἦδη εὐχομαι νὰ διατηρηθοῦν οἱ παρόντες ἀριθμοὶ ἵνα μὴ γίνῃ νέα σύγχυσις.

Ἐκ τῶν εὐρετηρίων τῆς καίρινης πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης δὲν εἶχον ὑπ' ὄψιν οὔτε τὸ τοῦ O. Schneider (Beiträge zur Kenntniss der griechisch orthodoxen Kirche Aegyptens, Dresden 1874 ἐνθα εἰς τὰς σελ. 41-48 ὑπάρχει σύντομος κατάλογος συνταχθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 1859) οὔτε τὸ τοῦ P. Van den Ven (Inventaire sommaire des mss. grecs de la bibliothéque patriarcale du Caire, Louvain 1914, συνταχθὲν κατὰ τὸ ἔτος 1895), οὔτε τὸν ὑπὸ τοῦ Μαζαράκη συνταχθέντα κατάλογον καὶ ἀποκείμενον ὡς ἔμαθον εἰς τὰ γραφεῖα τῶν πατριαρχείων, συνεβουλευθῆν δὲ τὸ Spicilegium Alexandrinum τοῦ V. Gardthausen δημοσιευθὲν εἰς τὸ τέλος τοῦ Catalogus Codicum Sinaiticorum (Oxf. 1881 σελ. 257-261, αἱ παραπομπαὶ γίνονται μόνον διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ συγγραφέως), ὡς καὶ τὸν Catalogum codicum hagiographicorum graecorum bibliothecae Patriarchatus Alexandrini in Cahira Aegypti τοῦ H. Delehay (Analecta Bollandiana 39 1921 345-57).

Πρὸς κατανόησιν τῶν χρησιμοποιουμένων τυπογραφικῶν σημείων προσθέτω τὰ ἑξῆς: «   » = κείμενον παρατιθέμενον ἀκριβῶς ὡς ἔχει ἐν τῷ χειρογράφῳ, (   ) = ἀνάλυσις βραχυγραφικῶν καὶ ταχυγραφικῶν σημείων, [   ] = διόρθωσις ἢ μεταλλαγὴ τοῦ κειμένου γενομένη παρ' ἐμοῦ, ... = γράμματα δυσανάγνωστα (μία στιγμὴ κατὰ γράμμα), [. . .] = γράμματα κατεστραμμένα, βασιλεία = γράμματα ἀμφίβολα, <   > = προσθήκη τοῦ ἐκδότου.

¹ Αἱ διαστάσεις τῶν φύλλων ὡς καὶ τοῦ κειμένου ἀναγράφονται εἰς χιλιοστά τοῦ μέτρου.

Ἐν τέλει φ. 342β.

« † ἐτελειώθη σὺν θ(ε)ῶ ἡ βιβλος
αὕτη: μηνὶ μαρτι(ῶ) κγ (Ἰνδ(ικτιῶνος) ια
ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ,ςυος
† σῶσον κ(ύρι)ε τω πόθω κτισαμένω»

(πρβλ. Gardthausen σ. 257).

Κάτωθι νεωτέρω χειρὶ :

« † Τὸ παρὸν Βιβλίον ἀπεχ[α]ρίσθη μοι,
παρὰ τοῦ κῆρ Ἀημητριίου τοῦ ἰα
τρο... ἐν Κων(σταντινου)π(ό)λ(ει) ἀνετέθη δὲ παρ
εμου τῇ ἀγιοτ(ά)τ(η) τοῦ θ(εο)ῦ ἐκκλη
σία τῇ ἐν Ἀλεξανδρεία εἰς μνη
μόσθνον αὐτοῦ. ὀφείλει γοῦν ὁ τ(όν)
θρόνον διαδεξόμενος(ς) ἀναλαβ(εῖν)
(καὶ) διασῶσαι ἐν τῷ π(ατ)ριάρχ(εῖω) ἐν
οἷς καὶ ἀφιερῶθη: ὅστις δὲ
πειράσεται ἀφαιρῆσαι, οὐτ(ος)
ἀφορισμῶ ἄλυτω καθυποβλή
θήσεται: ὁ ταπεινός
Ἀθανάσιος(ς) ἀρχιεπίσκοπος(ς) Ἀλεξανδρ(είας,) † »

Ὁ ἀναφερόμενος εἰς τὸ ἄνω σημεῖωμα πατριάρχης Ἀθανάσιος δυνατὸν νὰ εἴνε ἡ Ἀθανάσιος ὁ Γ' (1270 - 1308) ἢ Ἀθανάσιος ὁ Δ' (1417 - 1428)¹.

Ἐν παραφύλλῳ ἐν τέλει :

« † ἦλθα ἐγὼ Ἰωακεῖμ π(ατ)ριάρχης ἀλεξανδρείας(ας) εἰς τὸ ἀγῖω ὄρος τὸ σιναιω,
χάρης προσκλήσεως καὶ ἡῆρα τὸ παρῶ βιβλίω εἰς τὸ ἀγῖω μοναστήρι,
καὶ ἔνε προσηλομένα εἰς τὸν ὑψηλῶν θρόνων τοῦ ἀγίου καὶ εὐαγγελιστοῦ
μάρκου. καὶ ἀφορησμοῦ ἄλυτον εἴτης τὸ ἡστερισει ἀπὸ τον θρονω
τοῦ ἀγίου μάρκου. πλὴν βεβαιῶ καὶ ἐγὼ τὸ παρ[ὸν] [βιβλ]ίω ἦν[α] ἀπέλθῃ
καθὼς γράφη ὁ ἅγιος πατριάρχης [Ἀλεξανδρείας] Ἀθανάσιος γράφο καὶ ἀφο-
[ρήζω καὶ ἐγὼ
† Ἰωακεῖμ Ἀλεξανδρείας † Θεοδόσιος ἱερομόναχος».

Τὸ σημεῖωμα τοῦτο γέγραπται χειρὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακεῖμ τοῦ πάνου, τοῦ βιβλιογράφου τεσσάρων κωδίκων (22,256, 24,289, 25,240, 26,354) τῆς βιβλιοθήκης ταύτης, γράφοντος κατὰ τὰ ἔτη 1509 - 1540)².

¹ Αἱ χρονολογίαι κατὰ τὸν πίνακα τοῦ Γ ε ρ . Γ . Μ α ζ α ρ ά κ η , Λεξικὸν Ἰστ. καὶ Γεωγρ. Σ. Ι. Βουτυρά τ. ὁ 1888 σ. 216.

² Πρὸς τὸ σημεῖωμα τοῦτο ὅμοιον καὶ τὸ ἐν τῷ Ὀττοβονιαῶ 452φ κώδικι τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Βατικανοῦ σημεῖωμα ἔχον ὡς ἐξῆς: « ἦλθα ἐγὼ Ἰωακεῖμ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας εἰς τὸ ἀγῖο ὄρος τὸ Σινέω χάριν προσκυνήσεως· καὶ ἡῆρα ἐτοῦτο τὸ βιβλίω

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος εὗρηται παράφυλλον ἓν ἐκ μεμβράνης γεγραμμένον γραμμασι τοῦ μεγαλογραμμάτου ρυθμοῦ, τῶν γραμμῶν ἀπτομένων τοῦ κάτω μέρους τῶν γραμμάτων, περιέχει δὲ ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης περικοπήν, φέρει δὲ τὸ φύλλον τοῦτο παρὰ C. G. Gregory, Die Griech. Hss. des N. Test. Lg 1908 σελ. 161 τὸν ἀριθμὸν «1. 1341»¹.

Περιεχόμενα :

1. φ. 1^α. «Τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρ(υσοστόμου) ὑπόθεσις τῆς πρὸς Τιμόθεον πρώτης ἐπιστολῆς». Ἔπεται ἡ ἀή ὁμιλία. Ἄρχ. «Τῶν τοῦ ἀποστόλου μαθητῶν ὁ Τιμόθεος ἦν. Καὶ μαρτυρεῖ μὲν ὁ Λουκᾶς ὅτι θανατωτὸς τις νέος ἦν». Τελ. φ. 5^α «ἵνα κακεῖνην ἔχωμεν ἐν Χ(ριστῷ) ἰ(ησοῦ) τῷ κυρίῳ ἡμῶν, μεθ' οὗ τῷ π(ατ)ρί ἅμα τῷ ἀγίῳ πνεύματι δόξα κράτος τιμὴ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων ἀμήν». (Migne τ. 62 σ. 501-10). 2. φ. 5^α. «Ὁμιλία β'. τὸ δὲ τέλος τῆς παραγγελίας ἐστὶν ἀγάπη» κλπ. Ἄρχ. «Οὐδὲν δὲ οὕτως λυμαινεται τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος ὡς τὸ φιλίας καταφρονεῖν καὶ μὴ μετὰ πολλῆς αὐτὴν κατορθοῦν τῆς σπουδῆς» Τελ. φ. 86. «Καὶ τῶν μελλόντων ἀγαθῶν ἐπιτύχωμεν χάριτι καὶ φιλανθρωπία τοῦ κυρίου κλπ. ἔπεται ἡ γνωστὴ δοξολογία» (Migne τ. 62 σελ. 509-16δ. 3. φ. 8β. «Ὁμιλία γ' Χάριν ἔχω τῷ ἐνδυναμώσαντί με κλπ.» Ἄρχ. «Τὴν ταπεινοφροσύνην πολὺ μὲν ἔχουσιν κέρδος ὀρῶμ(εν) οὐδαμοῦ δὲ ταχέως εὐρισκομένην ἀλλὰ ταπεινοφροσύνην μὲν πολλήν καὶ πέρα τοῦ δέοντος ταπεινοφροσύνην δὲ οὐδαμοῦ.» (Migne 62 σ. 516-520). 4. φ. 10β ὁμιλία δ'. 5. φ. 14^α ὁμιλία ε'. 6 ἡ ἀρχὴ τῆς ὁμιλίας ζ' ἔξέπεσαν ἐκπεσόντων τριῶν φύλλων μεταξὺ τῶν φύλλων 14 καὶ 15. 6. φ. 17β ὁμιλία ζ', 7. φ. 20^α ὁμιλία η', 8. φ. 23^α ὁμιλία θ', 9. φ. 25^α ὁμιλία ι', 10. φ. 28^α ὁμιλία ια', 11. φ. 31^α ὁμιλία ιβ', 12. φ. 35β ὁμιλία ιγ', 13. φ. 39β ὁμιλία ιδ', 14. φ. 44β ὁμιλία ιε', 15. φ. 49^α ὁμιλία ις', 16. φ. 52^α ὁμιλία ιζ', 17. φ. 55β ὁμιλία ιη' (πᾶσαι αἱ ὁμιλίας αὗται ἐν Migne τ. 62. σ. 520-600).

18. φ. 58^α. «Ἡ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολ(ή) β' Παῦλος ἀπόστολος Ἰ(ησοῦ) Χ(ριστοῦ) διὰ θελήματος τοῦ Θεοῦ κλπ.» Ἄρχ. «Τί δήποτε καὶ δευτέραν ἐπιστολήν τῷ Τιμοθέῳ ἐπιστέλλει, εἶπεν ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς σὲ τάχιον, οὐκ ἐγένετο τοῦτο, παραμυθεῖται αὐτὸν διὰ γραμμάτων ἀντὶ τῆς παρουσίας, ἴσως τεθλιμμένον, καὶ διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸ ἀρχῆς ἤδη ἦφθαι τότε· κἂν γὰρ μεγάλοι τινὲς ἄνδρες ὧσιν ὅτε ἅμα δέξονται τοὺς οἶακας καὶ τὴν κυβέρνησιν τῆς ἐκκλησίας ξενοπαθοῦσιν πολλοῖς πολλαχόθεν βαπτίζομενοι πράγμασιν, καὶ μάλιστα τότε ὅτε ἡ ἀρχὴ τοῦ κηρύγματος ἦν, ὅτε πάντα ἀνήροτα, τὰ πάντα ἐχθρά, ὅτε πάντα προσίστατο καὶ οὐ τοῦτο μόνον ἀλλὰ καὶ αἰρέσεις ἦσαν ἐξ ἰουδαϊκῶν διδασκάλων ἀρχόμεναι ὅπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐνέφημεν ἐπιστολῇ» (Migne τ. 62 σ. 599—606). 19. φ. 61β ὁμιλία β'. 20. φ. 65β ὁμιλία γ'. 21. φ. 69^α ὁμιλία δ'. 22. φ. 73^α ὁμιλία ε'. 23. φ. 76β ὁμιλία ς'. 24. φ. 81^α ὁμιλία ζ'. 25. φ. 85^α ὁμιλία η'. 26. φ. 89β ὁμιλία θ'. 27. φ. 93β ὁμιλία ι'. (Αἱ ὁμιλίας αὗται ἐν Migne τ. 62 σ. 605—62).

προσηλωμένω ὑπὸ τοῦ ἀγίου πρόημου πατριάρχου κυρ Ἀθανασίου· εἰς τὸν θρόνον τοῦ μακαρίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ἐν Ἀλεξανδρείαν ἀλύτου ἀφορησμένου ὕτης τὸ στερίση· πλὴν γράφω καὶ ἐγὼ ἀφορησμῶ ἦτις δὲν ὕθελε τὰ στήλη εἰς τὸ πατριαρχίῳ, τῆς Ἀλεξανδρείας» ἔπεται μονοκονδυλία † Ἰωακείμ Ἀλεξανδρείας (Δάμπερου, νέος Ἑλληνομνήμων. τ. Ζ'. 1910 σ. 195-196). Ὁ δὲ Σπύρος Λάμπρος χρονολογεῖ τὸ σημεῖωμα ὡς γραφὲν κατὰ τὰ ἔτη 1665-1671, νομίζομεν ὅμως, ὅτι ὄντως ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Ἰωακείμ τούτου κατὰ τὰ ἔτη 1509-1540.

¹ Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ βέβηλος Οὐσπένσκις δὲν ἔπαυσεν ἔχων μιμητὰς καθόσον ὑπῆρχον ἐν τῷ κώδικι καὶ μετὰ τὸ 1895 ἔτος τρία τοιαῦτα φύλλα, ἡδὴ δὲ ἀπέμεινεν ἐν μόνον, τῶν ἄλλων δύο ἀπαχθέντων ὑπὸ τινος «λογίου».

28. φ. 97β «Τοῦ ἰδίου ἐρμηνεία τῆς πρὸς Τίτον πρώτης ἐπιστολῆς». 29. φ. 101β ὁμιλία β'. 30. φ. 105α ὁμιλία γ'. 31. φ. 108β ὁμιλία δ'. 32. φ. 112β ὁμιλία ε'. 33. φ. 116β ὁμιλία ζ'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62 σ. 663—700.

34. φ. 120α Τοῦ ἰδίου ὑπόθεσις εἰς τὴν πρὸς Ἐφρυσίους ἐπιστολήν, ὁμιλία α'. 35. φ. 123β ὁμιλία β'. 36. φ. 127β ὁμιλία γ'. 37. φ. 131β ὁμιλία δ'. 38. φ. 135β ὁμιλία ε'. 39. φ. 139α ὁμιλία ζ'. 40. φ. 142β ὁμιλία ζ'. 41. φ. 146α ὁμιλία η'. 42. 154β ὁμιλία θ'. 43. φ. 158α ὁμιλία ι'. 44. φ. 161α ὁμιλία ια'. 45. φ. 166β ὁμιλία ιβ'. 46. φ. 169α ὁμιλία ιγ'. 47. 173β ὁμιλία ιδ'. 48. φ. 177α ὁμιλία ιε'. 49. φ. 180β ὁμιλία ις'. 50. φ. 183β ὁμιλία ιζ'. 51. φ. 186β ὁμιλία ιη'. 52. φ. 190β ὁμιλία ιθ'. 53. φ. 195β ὁμιλία κ'. 54. φ. 205α ὁμιλία κα'. 55. φ. 208β ὁμιλία κβ'. 56. φ. 214α ὁμιλία κγ'. 57. φ. 217α ὁμιλία κδ'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62. σ. 9—176).

58. φ. 222α Τοῦ ἰδίου ὑπόθεσις τῆς πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆς. 59. φ. 223β ὁμιλία α'. 60. φ. 226α ὁμιλία β'. 61. φ. 230α ὁμιλία γ'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62 σ. 701—20).

61. φ. 232β Τοῦ ἰδίου ὑπόμνημα εἰς τὴν πρὸς Κολασσαεὺς ἐπιστολήν. 62. φ. 237β ὁμιλία β'. 63. ἡ ἀρχὴ τῆς γ' ὁμιλίας ἐξέπεσε μετὰ δύο φύλλον τοῦ λα' τετραδίου 64. φ. 244β ὁμιλία δ'. 65. φ. 248α ὁμιλία ε'. 66. φ. 252β ὁμιλία ζ'. 67. φ. 254β ὁμιλία ζ'. 68. φ. 259α ὁμιλία η'. 69. φ. 264α ὁμιλία θ'. 70. φ. 266β ὁμιλία ι'. 71. φ. 270β ὁμιλία ια'. 72. φ. 274β ὁμιλία ιβ'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62 σελ. 299—392).

73. φ. 280β Τοῦ ἰδίου ἐρμηνεία τῆς πρὸς Θεσσαλονικεὺς πρώτης ἐπιστολῆς (καὶ ὁμιλία α') 74. φ. 284α ὁμιλία β'. 75. φ. 287β ὁμιλία γ'. 76. φ. 293α ὁμιλία δ'. 77. φ. 297β ὁμιλία ε'. 78. φ. 300β ὁμιλία ζ'. 79. φ. 304α ὁμιλία ζ'. 80. φ. 306β ὁμιλία η'. 81. φ. 310β ὁμιλία θ'. 82. φ. 315β ὁμιλία ι'. 83. φ. 319α ὁμιλία ια'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62 σελ. 391—468).

84. φ. 323α Τοῦ ἰδίου ὑπόθεσις τῆς πρὸς Θεσσαλονικεὺς δευτέρας ἐπιστολῆς καὶ ὁμιλία α'. 85. φ. 325α ὁμιλία β'. 86. φ. 329β ὁμιλία γ'. 87. φ. 333α ὁμιλία δ'. 88. φ. 337α ὁμιλία ε'. (Αἱ ὁμιλῖαι αὗται ἐν Migne τ. 62 σ. 467—500).

ΙΒ' ΑΙΩΝΟΣ

231.

*Ἔτους 1145, 247×310, περγ. φύλλα 251, εἰς τετράδια λα' παλαιόθεν ἠροιδημένα. Κείμενον κατὰ δύο σελίδας, ὧν ἑκάστη 62×228 στίχ. 30. Στάχ. ἀπλοῦν μετὰ μεταλλίνων γόμφων. Ἀρχικὰ καὶ ἐπικεφαλίδες ἐρυθρά. Ἐν ἀρχῇ ἑκάστου βίου ἀρχικὰ καὶ μικρὰ ἐπίτιτλα χρώμασι πεποικιλμένα. Τὰ φύλλα ἔχουν κεχαραγμένας γραμμάς, αἵτινες ἀπτονται τοῦ ἄνω μέρους τῶν γραμμάτων.

Φ. 251α.

« † ἐτελειωθ(η) τὸ παρ(όν) βιβλι διὰ χ(ει)ρ(ός) ...
τὸ ἔτο[ς] σχγγ' » [1145 μ. χ.].

Περιεχόμενα:

1. φ. 1α «μηνὶ νοεμβρίῳ ἰᾷ τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τοῦ Χ(ριστοῦ) Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου τοῦ ἐν τῷ Κοτουαεὶ μάρτυρησαντος» Ἄρχ. «Βασιλεύοντος διοκλητιανοῦ καὶ μαξιμιανοῦ τῶν τοῦ ἀληθοῦς βασιλέως πολεμίων καὶ

δυσμενῶν, γράμματα κατὰ πᾶσαν ἐφοίτα τὴν οἰκουμένην τὸ ἀσεβὲς αὐτῶν διακελευόμενα σέβειν θρησκειμα, θάνατόν τε τὴν ζημίαν δρίζοντα τοῖς μὴ τοῖς αὐτῶν θεσπίσασιν πειθομένοις καὶ τῆς βεβαίας εἰς χριστὸν πίστεως ἐκ ψυχῆς μεταθεμένοις» Τελ. φ. 5β «ἐτέραν δὲ παρὰ ταύτην τῆς τῶν μαρτυρικῶν λειψάνων χάριτος ἀπολαύειν καὶ τοῦτο γὰρ οἰκονομικῶς παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ γέγονε προμηθείας, ὃ πρέπει κτλ. Δοξολογία». Ἐξεδόθη ἐν *Analecta Bollandiana* T. III, 1884, σελ. 258 — 70. ἐκ τοῦ Κώδ. ἀρθ. 10 τῆς Ἀκαδημίας τοῦ Leyden.

2. φ. 5β. «Τῇ αὐτῇ ἡμέρα. Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἀγίοις πατρὸς(ς) ἡμῶν τοῦ ὁμολογητοῦ Θεοδώρου ἡγουμένου τοῦ Στουδίου. Κυρίου εὐλο(γία)» Ἄρχ. «Καὶ πᾶσι μὲν ἡδὺς (καὶ) τοῦ παντός ἄξιός ὁ μέγας πατὴρ ἡμ(ῶν) [καὶ ὁμολογητῆς Θεοδώρο]ς ἀσκήσει τε βίου καὶ πάθει τοῖς ὑπὲρ χριστοῦ διαλάμπας ἐπιφανῶς καὶ τῶ ἐν ἐκατέρωθεν ὑπερβαλεῖν ὑπερβάλλουσιν τὴν ἀρετὴν καὶ ἀπαράμιλλον ἐσχηκώς». Τελ. φύλλ. 67α. «Καὶ ἐντίμως τὸ ὡς ἀληθῶς κηδεύουσι τίμιον δόξαν τῷ παμβασιλεῖ θ(ε)ῷ ἀναπέμποντες ὃ πρέπει κλπ. ἀμήν.» Ἐξεδόθη ἐν *Sirmond, Opera Varia Paris* τ. 5 1696, σ. 1 — 79 καὶ ἐν *Migne, Patr. Gr. XCIX* σ. 113 — 232.

3. φ. 67α. «† μηνὶ τῷ αὐτῷ β. βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας τοῦ ἐλεήμονος». Ἄρχ. «Τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶ(ν) ἀναγράφους τίθεσθαι πράξεις καὶ τὴν τούτων μνήμην τῷ μετὰ ταῦτα χρόνῳ παραδιδόναι πρᾶγμα πολλῆς ὠφελείας». Τελ. φ. 108β. «εὐχαρίστοις ἐδόξασαν χεῖρας ὡ καὶ ἡμᾶς τὴν προσήκουσαν προσοιστέον εὐχαριστίαν δοξάζοντας πάτερα καὶ υἱὸν κλπ. ἀμήν». Ἐξεδόθη ἐν *Migne, Patrol. Gr. CXIV* σ. 896 — 965 ἐκ τοῦ Παρισ. Κώδ. 1307, Βλ. καὶ ἐν *H. Gelzer, Leontios von Neapolis Leben des hl. Johannes des barmherzigen Erzbischofs von Alexandrien, Freib. 1893* σ. 108 — 112 ἐκ τοῦ Παρισ. Κώδ. 1487.

4. φ. 108β. «† μηνὶ τῷ αὐτῷ γ. † βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου» Ἄρχ. «Καὶ πάντων μὲν τῶν κατὰ θεὸν πολιτευσάμενων ὁ βίος τοῖς εὐσεβεῦσιν ὠφελιμώτατος, οὐχ' ὑπόδειγμα μόνον καὶ τύπος ἀλλὰ καὶ παράκλησις ὑπάρχει εἰς ἀρετὴν. Ζήλου γάρ τε κέντρον ἐνίησιν ἀγαθοῦ καὶ διαθερμαίνει τὴν εὐσεβῆ ψυχὴν πρὸς τὴν μίμησιν' ὁ δὲ τοῦ χρυσοστόμου πατρὸς καὶ μᾶλλον ἢ περ τῶν ἄλλων ἡδὺς μὲν ἀκοῦσαι». Τελ. φ. 214α. «καὶ πόνων αὐτῆ κοινῶν ἦσαν καὶ λειτουργίας τῷ πεποικῆτι κεχαρισμένῳ εἰς δόξαν αὐτοῦ τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ οὐ πάντα εἰς δόξαν αὐτὸς ἐποίησε καὶ τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ καὶ τοῦ ζωοποιοῦ πνεύματος κλπ.». Ἐξεδόθη ἐν *Savilius, S. Joannis Chrysostomi Opera T VIII* 373 — 428 καὶ ἐν *Migne, Patrol. Graeca CXIV* σ. 1045 - 9.

5. φ. 214α. «μηνὶ τῷ αὐτῷ ιδ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πρὸς τὴν Ὀλυμπιάδα ἐπιστολὴ πρώτη». Ἄρχ. «Φέρε δὴ ἀπαντήσω σου τῆς ἀθυμίας τὸ ἔλκος καὶ διασκεδάσω τοὺς λογισμοὺς τοὺς τὸ νέφος τοῦτο συναγαγόντας, τί γάρ ἐστιν ὁ συγγεῖ σου τὴν διάνοιαν καὶ λυπεῖ καὶ ἀδημονεῖς; ὅτι ἄγριος ὁ χειμὼν ὁ τ(ᾶς) ἐκκλησίας καταλαβὼν καὶ ζοφώδης». Τελ. φ. 222α «ἀλλ' ὅτι τοσαύτης ὄσην ἐγὼ βούλομαι ὅτι οὐ συγγεῖ ὅτι οὐ δακρυεῖς ἀλλὰ καὶ ἐν ἀνέσει καὶ εὐθυμῖα διάγεις. ἔρρωσο.» Ἐξεδ. ἐν *Migne* τ. LII σ. 549 — 56.

6. φ. 222α. «τῇ αὐτῇ ἡμέρα: ὑπόμνημα εἰς τὸν ἅγιον ἀπόστολον Φίλιππον». Ἄρχ. «Ὁ τοῦ θ(εο)ῦ θ(εο)ς λόγος ὁ αἰδιῶς συνὼν τῷ πατρὶ καὶ ἄχρονος ὢν». Τελ. φ. 228α. «τῆς ἐπὶ τὰ οἰκεῖα εἶχοντο τὸ τοῦ χ(ριστο)ῦ κηρύτ[των]τες εὐαγγέλιον ὅτι αὐτῷ πρέπει κλπ. ἀμήν».

7. φ. 228ο. «Μηνὶ τῷ αὐτῷ ιε. μαρτύριον τῶν ἁγίων μαρτύρων καὶ ὁμολογητῶν Σαμωνᾶ Γουρία καὶ Ἀβίβου». Ἄρχ. «Ἔτος μὲν ἀπὸ τῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ

μακεδόνας ἀρχῆς ἑξακοσιοστὸν ἦν ἕνατον δὲ διοκλητιανῶ τὰ ρωμαίων ἄγοντι σκῆπτρα». Τελ. φ, 239 α »καὶ ὕμνους ὡς προσῆχο(ν) ἦν ἄσαντες παρὰ τῷ σαμωνᾶ κ(αι) γουρῖα κατέθεντο, εἰς δόξαν πατρὸς καὶ υἱοῦ κτλ. ἀμήν». «Ἔργον Συμεὼν τοῦ Μεταφράστου, ἐξεδόθη ἐν Migne, Patrl. Gr. CXVI σ. 128 — 145 ἐκ τῶν Παρισινῶν Κωδίκων 1522 καὶ 1549, Βλ. καὶ Die Akten der Edessenischen Bekenner Gurjas, Samonas und Abibos aus den Nachlasse von Oscar von Gebhardt herausgegeben von Ernst von Dobschütz Lg Hinrichs 1911 σ. LXVIII † 264.

8. φ. 229 β. »Θαῦμα τὸ περὶ τ(ῆς) κόρης τῶν ἁγίων ὁμολογητῶν Γουρῖα, Σαμωνᾶ καὶ Ἀβίβου». Ἄρχ. «Τοιοῦτον μὲν δὴ (καὶ) ὁ μάρτυς ἄβιβος ἐπὶ τῶν λικινίου καιρῶν εὔρε τὸ τέλος καὶ τοιαύτης τῆς μετὰ τῶν ἁγίων ἔτυχε θέσεως». Τέλ. 250 α. «ἐφ ᾧ παρὰ π(ά)ντων αἰνος τῷ σωτῆρι καὶ τοῖς δι' αὐτὸν παθοῦσιν ὡς τὸ εἰκὸς ἀνεπέμπετο μάρτυσιν ὅτι τοῖς ὑπερηφάνοις ἀνταπέδωκε κ(ύριο)ς εἰς δόξαν κλπ. ἀμήν». Συνέχεια τοῦ προηγουμένου κειμένου, ἐκδεδόται παρὰ Migne ἐν τόμῳ CXVI σ. 145-161 ὡς ἄμεσος συνέχεια τοῦ μαρτυρίου τῶν ἁγίων καὶ ἐπιγράφεται «τὸ περὶ τὴν κέρνη θαῦμα τῶν ἁγίων». ¹

ΙΔ' ΑΙΩΝΟΣ

3 306.

Ἔτους 1301, 210×295, μεμβρ., παχ. 4 1/2 ἐκ. κείμ. 152×250. στιχ. 42. Αἱ κεχαραγμένα γραμμαὶ ἀπτονται κανονικῶς τοῦ ἄνω μέρους τῶν γραμμάτων. Τίτλος τοῦ ὄλου καὶ ἀρχικὰ ἐρυθρά. Ἐνιαχοῦ τοῦ κειμένου ἄτεχνα κοσμήματα μικρὰ δηλοῦντα τὸ τέλος τμημάτων. Ἐν τέλει φύλλα χαρτῶα ἄλλη χειρὶ γεγραμμένα.

Ἐν τέλει τοῦ ἐπὶ μεμβράνης κειμένου.

«ἐτελειῶθ(η) τὸ παρὸν τριῶδ(ιον) διὰ χειρὸς ἐμοῦ γεωργίου τοῦ ἀνα-
[γνώστ(ου)]. καὶ
ταπεινοῦ τοῦ κουμερκὰ ἐν μη(νὶ) μαρτί(ω) εἰς τὰς $\bar{\kappa}$ ἡμέ(ρα) δευτέρα.
ὠρ(α) ἰ Ἰνδῆκτιῶ(νος) ἰγ ἔτους $\bar{\varsigma}$ ωθ ἀμήν ἀμήν (=1301 μ. X.)
καὶ οἱ ἀναγινώσκωντες αὐτὸν εὐχεσθαι μοι εἰ ἔσφαλα διὰ
τὸν κ(ύριο)ν ἀμήν, ἀμήν, ἀμήν».

Πρβλ. Gardthausen σ. 258.

Περιέχει Τριῶδιον.

ΙΕ' ΑΙΩΝΟΣ

4 72 (929).

Ἔτ. 1338. 250×330. Ἐκ μ' τετραδίων βομβυκίων, τοῦ α' ὅμως ἔχοντος ἐπιτὰ καὶ τοῦ ἑσχάτου ἕξ φύλλα. Φύλλ. 314. Στάχ. βύρσινον ἀπλοῦν. Κείμενον κατὰ δύο σελίδας, ὧν ἐκάστη 80×270, στίχοι 20. Ἀρχικά, τίτλοι, σημεῖα στίξεως καὶ ἐκφωνητικὰ ἐρυθρά.

¹ Delehaye σ. 346.

Ἐν τέλει εὐρῆται:

« † δόξα σοι χριστέ τὸ
 δείξαντι τὸ τέ
 λος εἰς δόξαν
 καὶ ἔπαινον τῆς
 ἁγίας καὶ ὁμοου
 σίου καὶ ζωπι
 οῦ καὶ ζωαρχικῆς
 καὶ ἀδιαιρέτου
 καὶ Προσκυνη
 τῆς τριάδος
 ἀμήν.»

« ἐτελιώθη τὸ παρὸν θεῖον καὶ ἅγιον
 καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον δια χ(ει)ρ(ός) καμοῦ τοῦ
 ἀμαρτ(ω)λ(οῦ) καὶ ἀναξίου Βενιαμῆν καὶ τὰ
 χα ἱερομονάχου μηνι ἰουνίου εἰς τὰς
 [εἰ]κοσι ἡμέρα σα(ββ)άτ(ω) τοῦ ἔτους ζωμς^{ον} (=1338 μ. X.)
 καὶ οἱ ἀναγινώσκοντες εὐχεσθαι μοι
 διὰ τὸν κύριον ὅτι ἀμαθῆς ἦμι. ἀμήν.»

(Πρβλ. Gardthausen σ. 260).

Ἐν φύλλῳ 62^α εὐρῆται τὸ ἐξῆς κρυπτογραφικὸν σημείωμα: « η ε ν Ϛ θ ζ β ν π θ
 Ϛ ψ θ υ θ Ϛ ε Ϙ λ ξ λ ν θ υ λ ω » ὅπερ ἀναγνωστέον «βενιαμῆν καὶ τάχα ἱερομόναχος».

Περιεχόμενα:

1) Εὐαγγέλιον. Ἄρχ. Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος... Τελ. (φ. 230β) Ἐκ τοῦ κατὰ
 Ματθαῖον... ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος.

2) φ. 231^α. Πίνακες τῶν περικοπῶν τοῦ εὐαγγελίου καὶ συναξάριον. Ἄρχ. «μηνι
 σεπτ(εμβ)ρ(ίου) ᾧ ἡ ἀρχὴ τῆς ἰνδ(ί)κτου καὶ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν συμεῶν τοῦ
 στυλ(ι)τ(ου). γίνεται δὲ καὶ σύναξις τῆς ὑπεραγίας θε(εο)τόκου ἐν τοῖς χαλκοπρατειοῖς
 ὑπὲρ μισινῶν. (καὶ) ἐν μὲν τῷ φόρῳ (καὶ) εἰς τὴν λειτουργίαν». Τελ. φ. 314^α «εἰς κοι
 μηθέντ(ας). εἶπεν ὁ κ(ύ)ριος πρὸς τ(οὺς) ἐληλυθ(ό)τ(ας) ἀμήν ἀμήν λ(έ)γ(ω) ζητ(ει)
 τῇ Ἐ τῆς β εὐδ(ομάδος) τοῦ πάσχ(α) ἄλλ(ον) εἶπ(εν) ὁ Κ(ύ)ριος ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος τῆς
 ζωῆς ζ[ήτει] τῇ... τ(ῆς) γ εὐδ(ομάδος) τοῦ πάσχ(α)».

Ὁ κώδιξ οὗτος φέρει ἐν C. R. Gregory, Die griechischen Handschriften des Neuen
 Testaments, Leipzig 1908 σ. 145 τὸν ἀριθμὸν «1 761» δηλαδὴ Lesebuch ὑπ' ἀριθ. 761.

5 244.

Ἔτ. 1342. 200×280. Στάχ. ἀπλοῦν. Βομβ. Πάχος 5 ἐκ. Κατὰ τετράδια.
 Κείμενον 130×200. στιχ. 20. Ἄρχ. ἐρυθρά. Τυφόβρωτος ἰδίᾳ ἐν ἀρχῇ.

Ἐν τέλει τοῦ ὅλου κειμένου:

«ἐτελειώθη ὁ ἔννατος μῆν μᾶϊος. βοηθεία θε(ο)ῦ διὰ συνδρομῆς
 καὶ ἐπικουρείας τοῦ παναγιωτ(ά)τ(ου) πάπα καὶ π(α)τριάρχ(ου) ἄλε

ξανδρείας κυρ(ίου) γρηγ(ο)ρίου. αὐτός τε καὶ οἱ ε(τε)ρ(οι) ἡ μήνες
ἐν ἔτει ζων (Ι)ν(δικτιῶν)ος.» (=1342)

(Πρβλ. Gardthausen σ. 258).

Μηναιῖον Μαΐου.

6 22.

Ἔτος 1342. 200 × 278. Βομβ. κατὰ τετράδια. Πάχ. 4,5 ἐκ. Κεῖμ. 125 × 198. στίχ. 20. Ἄρχ. τίτλοι ἐρυθροί. Ἀκέφ. καὶ κολ. Ἀστάχωτος καὶ ἐφθαρμένος. Ἰδία χειρὶ τῷ 244^ο κώδικι.

Μηναιῖον Μαρτίου, ἀκέφαλον καὶ κολοβόν.

7 237

Ἔτ. 1342. 193 × 275, Βομβ. κατὰ τετράδια. φ. 248. Κεῖμ. 127 × 195. στίχ. 20. Τίτλοι κ. ἀρχ. ἐρυθρά. Γέγραπται ἴδια χειρὶ τῷ 244^ο Κώδικι. Ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει πρόσθετα φύλλα ἄλλη χειρὶ. Πολλὰ φύλλα ἐκπεσόντα ἀντικατεστάθησαν ὑπὸ φύλλων χάρτου μετὰ ὕδατ. σημείου νεωτέρα χειρὶ γεγραμμένων.

Μηναιῖον Ἰανουαρίου.

8 245

Ἔτ. 1342. 193 × 270. Βομβ. κατὰ τετράδια. φ. 189. Στάχ. ἐφθαρμένος. Κεῖμ. 130 × 197, στίχ. 20. Τίτλοι κ. ἀρχ. ἐρυθρά. Γέγραπται ἴδια χειρὶ τῷ 244^ο κώδικι. Ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει πρόσθετα φύλλα ἄλλη χειρὶ.

Μηναιῖον Ἰουνίου.

9 205

Ἔτ. 1342. 197 × 278. Βομβ. κατὰ τετράδια. Πάχ. 3,5 ἐκ. Κεῖμ. 125 × 200, στίχ. 20. Ἄρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά. Ἀστάχωτος, βεβρωμένος, ἐφθαρμένος, ἀκέφ. καὶ κολ. Ἰδία χειρὶ τῷ 244^ο κώδικι.

Μηναιῖον Ἀπριλίου ἀκέφ. καὶ κολ.

10 246 (435)

Ἔτ. 1359. 200 × 280. Βομβ. πάχος 5 ἐκ. Στάχωμα ἀπλοῦν. Κεῖμ. 135 × 214 στίχ. 21. Ἄρχ. ἐρυθρά.

Ἐν τέλει τοῦ ὅλου κειμένου:

«ἔτελειώθη τὸ βιβλίον τοῦτο εἰς ἡμέρ(αν)
σάββα(τον) ἰζ̄ τοῦ ἀγούστου μηνὸς ἔτους ζωξζ: (=1359)
διὰ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ κ(αὶ) πτωχοῦ ζωικοῦ
τοῦ ζωγράφου εὔχεσθαι ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τ(ὸν) κ(ύριον).»

Πρβλ. Gardthausen σ. 258 καὶ Σπ. Λάμπρον ἐν Ν. Ἑλληνομ. τ. Ζ' 1910 σ. 487.

Μηναιῖον Ἰουνίου.

11 77 (952)

*E. 1360. 200×280. Βομβ. φυλλ. 376. Κατὰ πεντάδια. Στάχωμα μετὰ ἀπλῶν σχεδίων ἐντετυπωμένων. Κείμ. 110×255. Στίχ. 23. Ἐπικεφ. ἐρυθραί. Τιλφόβρωτος. Ἐκ τοῦ κειμένου ἐξέπεσαν φύλλα τινὰ ἀντικατασταθέντα νεωτέρῳ χειρὶ.

Ἐν τέλει εὐρηται :

« † Τέλος εἴληφε τὸ κατὰ Ἰωάννην ἅγιον εὐαγγέλιον
ἐν κεφαλείοις $\overline{\text{CLVI}}$ στίχοις $\overline{\text{LVI}}$ »
« Τέλος εἴληφεν, ἡ βίβλος αὐτῆ
† ἔτος $\overline{\text{CXXXIX}}$ Ἰνδικτιῶνος 14 ἐγράφη (=1360)
μηνὶ σепτεμβρίῳ $\overline{\text{I}}$ ἡμέρῳ σα(ββάτῳ) ὥρῳ $\overline{\text{VI}}$
† Δόξα τῷ θεῷ τῷ δίδοντι μοι τὴν ἰσχὺν
τοῦ ἄρχειν καὶ τελ[εύ]ει[ν]
καὶ οἱ ἀναγνώσκοντες τὴν βίβλον
ταύτην εὐχεσθε καμοὶ τῷ ἀλιτρῶ
καὶ τάχα θύτη. θεοφυλάκτω
χθαμαλῶ καὶ τάχα ρακενδύτη † »

Πρβλ. Gardthausen σ. 260-1.

Περιεχόμενα :

1 Τετραευαγγέλιον. Ἄρχ. «Βίβλος γενέσεως» Τελ. σ. 370α «χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία».

2 φ. 370β «Ἐκλογάδιον εὐαγγελιστῶν διὰ τε τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τὰς περικοπὰς ἐκάστου εὐαγγελιστοῦ (ἐδάφια) ἅμα δὲ καὶ τ(ὰς) τ(ῶν) κεφαλαί(ων) παρασημαίω(σας) ἀκριβῶς διαγορευ(ον) περι(έχει) δὲ τ(ὴν) ἀρχ(ὴν) ἀπὸ τὸ ἅγιον πάσχ(α) λειούν... τῷ μηνολογίῳ» ἀρχεῖται. «Τῆ ἁγία καὶ μ(ε)γ(ά)λ(η) κυρ(ιακῆ) τ(οῦ) πάσχ(α) κ(α)τ(ὰ) Ἰω(άννου) κε(φάλαιον) ὡν ἐν ἀρχ(ῆ) ἦν ὁ λόγ(ος):. τέλ(ος) διὰ ἰ(ησοῦ) χ(ριστοῦ) ἔγε(νετο)» Κολοβὸν ἐν τέλει.

Ὁ κώδιξ οὗτος παρὰ τῷ Casp. R. Gregory, Die Griechischen Handschriften des Neuen Testaments Leipzig 1908 σ. 78 φέρει τὸν ἀριθμὸν «E 904» δηλαδὴ κώδιξ περιέχων τὰ εὐαγγέλια ὑπ' ἀριθ. 904.

12 119 (14)

*E. 1381 - 1382. 128×180 βομβ. φ. 232 κατὰ τετράδια. Στάχ. μετὰ ἐντύπων σχεδίων. Κείμ. 82×135. Τίτλοι καὶ ἀρχικά ἐρυθρά.

Ἐν τέλει

« Ἐγράφη εἰς τὸ ταμαθ διὰ τοῦ
[τα]πεινοῦ μ(η)τροπολί(ου) λιθύης θεολ(ή)πι(ου)
κ(αὶ) γ(ι) κ(αὶ) προέδρ(ου) ταμῖαθίου εἰς τὸ $\overline{\text{CXXXIX}}$ ἔτει (=1381)
(Ἰνδικτιῶν)ος $\overline{\text{V}}$ μην(ὶ) σепτεβρίῳ κδ Συνδρομ(ῆ)
(καὶ) ἐξόδ(ω) κυριακοῦ ἀναγνώστου
τοῦ δομήνικου. »

Ὁ Gardthausen (σ. 258) ἀναφέρει τὸν κολοφῶνα τοῦτον σημειοῖ ὅτι ἡ ὀρθὴ ἰνδικτιῶν εἶνε ἡ Ε'η, πράγματι δὲ καὶ ἐν τῇ Παλαιογραφίᾳ του (σελ. 457), σημειοῦται ὅτι εἰς τὸ ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἔτος Ἰωη ἀντιστοιχεῖ ἡ 5η. Ἰνδ. Ἐὰν πιστεύωμεν εἰς τὴν ἰνδικτιῶνα τοῦ βιβλιογράφου τότε ὁ κῶδιξ ἐγρᾶφη τῷ Ἰωη'α' εἶται, καὶ ἐπειδὴ ἐγρᾶφη κατὰ Σεπτεμβρίου 24η, ἀφαιρουμένων 5509, προκύπτει ὅτι ἐγρᾶφη τῷ 1382^ω μ. Χ. Ἄλλως, ἐὰν θεωρηθῇ ὀρθὸν τὸ Ἰωη ἔτος, καὶ ἡ ἰνδ. ἐσφαλμένη τότε ὁ κῶδιξ ἐγρᾶφη κατὰ τὸ 1381 ἔτος.

Τετραευαγγέλιον. Ἄρχ. «Βίβλος γενέσεως». Τελ. «χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία».

Ὁ Κῶδιξ οὗτος φέρει ἐν C. R. Gregory, Die griechischen Handschriften des Neuen Testaments Leipzig 1908, σ. 78 τὸν ἀριθμὸν «E 903» δηλαδὴ κῶδιξ περιέχων τὸ κείμενον τῶν εὐαγγελίων ὑπ' ἀριθμὸν 903.

13 208 (MH', 371)

Ἔτους 1407. 138×188 χάρτ. φ. 169, κατὰ τετράδια ἡριθμημένα ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι καὶ ἐν τῇ κάτω αὐτῆς ὄα. Κεῖμ. 83×132 στίχ. 20. Ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθρά.

Ἐν τῷ τρίτῳ φύλλῳ τοῦ ἑβδόμου τετραδίου:

«Ἐτελειώθ(η) διὰ χειρὸς ἐμοῦ του τα
πεινοῦ ἰωακείμ μ(η)τροπολί(ου) σοῦ πα
κίου ἔτους ϛϞϛ (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος ιε μηνὶ ἰουλ(ίου) (=1407)
κη ἡμέρα πέμπτη:»

Πρβλ. Gardthausen σ. 257.

καὶ κάτωθι μονοκονδυλιακῶς ἡ ὑπογραφή τοῦ αὐτοῦ.

Ἐν ἀρχῇ φύλλα κενά.

Περιεχόμενα:

1 φ. 15α «Διάταξις τῆς τοῦ πατριάρχου λειτουργίας ὡς γίνεται ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ, ἐν ἣ καὶ ἡ τάξις τῶν χειροτονιῶν, πότε καὶ πῶς γίνεται ἐκάστη, συνταχθεῖσα παρὰ τοῦ πρωτονοταρίου τῆς ἀγιωτάτης τοῦ θ(εο)ῦ μεγ(ά)λ(ης) ἐκκλησίας κυροῦ Δημητρίου τοῦ Γεμιστοῦ.» Ἄρχ. «Οἱ μέλλοντες τὴν θεῖαν ἐπιτελέσαι μυσταγωγίαν, ὀφείλουσιν εἶναι προηγουμένως κατηλλαγμένοι μ(ε)τ(ὰ) πάντων κ(οι) μὴ ἔχειν κατὰ τίνας» ἔπονται τάξεις χειροτονίας. Τελ. φ. 64α «Ἐθῆ γεναμένη πρωτοπαπᾶ». Τελ. φ. 65α «Τὸν βίον εὐδόκησον καὶ πάντας ἡμᾶς ὡς ἀγαθὸς θ(εὸς) ἐλέησον νῦν καὶ αἰε κτλ.»

2 φ. 65β «Λίβελλος τῆς ὀρθῆς τ(ῶν) χριστιαν(ῶν) πίστεως» Ἄρχ. «Πιστεύω εἰς π(ατέ)ρα καὶ υἱὸν κ(αί) πν(ευμα) ἅγιον, τὴν ἅγιαν τριαδα καὶ ὁμοούσιον, τὴν διαιρετὴν μὲν τοῖς προσώποις». Τελ. φ. 68β «καὶ οὕτω μὲν ἔχει ἡ τῆς εὐσεβοῦς τῶν χριστιανῶν ἐκθεσις πίστεως».

3 φ. 68β Ἐρώτησις ὁποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ πίστις ἡμ(ῶν) τῶν χριστιανῶν ἡ θεότης. Ἀπόκρισις. Π(α)τ(η)ρ, υἱ(ός), πν(εῦμα) ἅγιον, θ(εὸς) εἷς.

4 φ. 69α «Ὁμολογία Ἀρχιερέων» Ἄρχ. «Πιστεύω εἰς ἕνα θ(εόν)» Τελ. «ἐν πάσῃ τῇ ζωῇ ἐν τῇ ἐπιστευθεῖσα μοι ποιμνη, τῷ δὲ θ(ε)ῷ πρερπει κτλ.»

5 φ. 73β «Εἰς προχείρισιν π(α)τριάρχου εἰς π(α)τριάρχην» Ἄρχ. «Ἄφ' ἐσπέρας ἐνθρονίζεται μετὰ δύο ἀρχιερέων».

6 φ. 80β. Τάξις γενομένη ἐπὶ τῶν ἀντιμ(η)σι(ων)».

7 φ. 83α. «Περὶ τῶν ὑπηρετισταμένων ἐργαλει(ων) εἰς ἀνακαίνησιν ἱερῶν σκευῶν. Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κύπρου πρὸς τὸν ἱερωτ(α)τι(ον) ἐπίσκοπον Δυρραχίου τ(ὸν) Καβάσιαν» Ἄρχ. «Τὰ εἰς ἀνακαίνησιν τῶν θραυσθέντων ἱερῶν σκευῶν, ὑπηρετησάμενα». Τελ. φ. 84β «ἵνα τ(ῆν) τ(ῶν) αἰχμαλωτων ἐργάσῃται λύτρωσιν». Ἔστι δὲ Ἰωάννου Κίτρους.

8 φ. 84β «Εἰ συμβαίη χεθῆ ἐκ τῶν ἀγίασμάτων τι εἰ καὶ ὄλον, εἰ τὸ ἅγιον ποτήριον, εἰ ὁ ἅγιος δίσκος». Ἄρχ. «Εἰ συμβαίη χυθῆ κατὰ γῆς ἐκ τοῦ ἁγίου ποτηρίου». Τελ. φ. 85α «καὶ τὴν τελείωσιν τῶν ἁγίων μυστηρίων».

8 φ. 85β «Τάξις γενομένη ἐπὶ καθιερώσεως ναοῦ» Ἄρχ. «Πρὸ μιᾶς ἡμέρας, καταλαμβάνει τὸν τοιοῦτον ναόν».

9 φ. 103α «Τάξις ἐπὶ ἀνοίξει ναοῦ βεβηλωθ(έν)τ(ος) ὑπὸ ἐθν(ῶν), γίνετ(αι) οὔτ(ως)» Ἄρχ. «Ποιεῖ εὐλο(γητὸν) ὁ ἱερεὺς καὶ ποιεῖ ἀγιασμόν τοῦ κατὰ μῆναν».

10 φ. 103β «Εὐχὴ λεγομένη ὑπὸ ἱερέ(ως) ἢ ἀρχιερέ(ως) ἐπὶ τ(ὸν) μέλλοντα μεταλαβεῖν».

11 φ. 107α «Ἀκολουθ(ία) εἰς τὸ καθιερῶσαι ἀντίμῖναι, μετὰ ἁγίων λειψάνων, εἰς τὸ ἱερουργεῖν ὁ ἱερεὺς εἰς ἐκκλησίας χαλασμένας καὶ ἄγλας τραπέζας λείψανα μὴ ἔχωντες».

12 φ. 112α «Ἀκολουθ(ία) ὅτι ποιήσαι ὁ ἱερε(ὺς) ἀλλαγὴν κενουργ(ῆ), οἶον στίχάριον καὶ φελώνιον καὶ τὰ ἕτερα».

13 φ. 112β «Ἀκολουθ(ία) εἰς τὸ ἀγιάσαι καινουργ(ῆ) οἶον ποτήριον καὶ δίσκον, καὶ τὰ ἕτερα».

14 φ. 115α «Τάξις γενομένη ἐπὶ σαλευθείσῃ ἢ ἁγία τραπέζει».

15 φ. 120α «Εὐχὴ ἐπὶ ἀρχιδιακόνων». Ἐπονται διάφοροι εὐχαί.

16 φ. 125 - 133 κενά.

17 φ. 134β Εὐχὴ μετὰ ἀραβικῆς μεταφράσεως.

18 φ. 137 κενόν.

19 φ. 138 «Ἀκολουθ(ία) τοῦ ἁγίου καὶ μεγάλου σχήματος».

20 φ. 141β «Συστατικ(ὸν) πνευματικῶ γράφε οὕτως» Ἄρχ. «Ἡ μετριότης ἡμῶν ἄνωθεν παρὰ θεοῦ τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν λαβοῦσα» Τελ. φ. 143β «ἄφ' οὗ καὶ μέλεις Γν . . . . Τούτων κακοδοξίαν τε καὶ δυσσεβειαν. Ἰωάννης ἔλεω θ(ε)ῶ πιστὸς βασιλεὺς (καὶ) αὐτοκράτωρ ῥωμαίων ὁ Κανακουζηνός, ὁ διὰ τοῦ θεοῦ καὶ μοναχικοῦ σχήματος μετονομασθεὶς Ἰωάσαφ μοναχός».

21 φ. 144α «Εἰς συστατικὸν ἀρχιερέως Γραι (= γράφαι) οὕτως».

22 φ. 145 Τροπάρια εἰς παράκλησιν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Ἄρχ. «Μετὰ φόβου καὶ τοῦ πόθου, συνελθόντες τῇ παρθενω.»

23 φ. 151β — 152α κενά.

24 φ. 152β — 159 ἀραβικά κείμενα.

25 φ. 160 — 169 Δογματικά περὶ πίστεως ἀνεπίγραφα: Ἄρχ. «Πιστεύω εἰς ἓνα π(ατέ)ρα ἀγέννητον, (καὶ) εἰς ἓνα υἱὸν γεννητον, (καὶ) εἰς ἓν πνεῦμα ἅγιον ἐκπορευτόν.»

14 302 (31, 59)

Ἔ. 1414. 210×285. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 349 ἠριθμημένα παλαιόθεν κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 140×203, στίχ. 28. Τίτλοι καὶ ἀρχικά ἐρυθρά.

Ἐν τέλει τοῦ Μηνὸς Αὐγούστου φ. 318β εὐρηται :

« † ἐγράφη ἐν ἔτει , ς ρ κ β ' τῷ συντελε(σῆ) τῶν καλ(ῶν)
θ(ε)ῶ χάρις
δόξα τῷ θ(ε)ῶ τῷ εὖ ἐλευθερώσαντι με
θ(ε)οῦ τὸ δῶρον, καὶ πόνος ἀντωνίου
† ἐγρ(α)ρῆ ἐν ἔτει , ς ρ κ β ' μηνὶ φε(β)ρουα)ρ(ίου) (Ἰ)ν(δικιυῶν)ος τ' παρά
ἀντωνίου εὐτελοῦς » (= 1414)

Πρβλ. Gardthausen σ. 260.

Συναξάριον :

• Μὴν Μάρτιος, ἔχει ἡμέρ(ας) ΛΑ, ἡμέρα ἔχει ὥρ(ας) ΙΒ' καὶ ἡ νύξ ὥρας Ιβ'. Οὗτος ἀρχὴ μηνῶν καὶ πρῶτος διαγορεύεται, παρὰ τῷ θεσπεσίῳ μωσῆ, ἐν τούτῳ γὰρ μανθά-
νομεν τὰ πάντα παραχθῆναι ὑπὸ θ(εο)ῦ. » Ἐπειτα μνήμη Εὐδοκίας τῆς ἀπὸ Σαμαρειτῶν,
Δομίνης τῆς νέας, Ἀντωνίνης, Μαρκέλλου, Ἀντωνίου κτλ. Ἐν τέλει τῆ λαυ ἡμέρα,
μνήμη Ἀκακίου Μελιτινῆς τοῦ ὁμολογητοῦ, Ἰωάδ, Ἀβδᾶ καὶ Βενιαμίν, Μενάνδρου
Βλασίου, 38 μαρτύρων, Στεφάνου, Θεοφίλου.

Μὴν Ἀπρίλιος. Ἄρχ. Μνήμη Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, Μακαρίου ἡγουμ. τῆς Πελεκη-
τῆς, Γεροντίου καὶ Βασιλίδου, Εὐθυμίου, Πολυκάρπου, Ἀχαΐ κτλ. Ἐν τέλει μνήμη
Ἰακώβου, Κλήμεντος, Μαξίμου, Βασιλείου Ἀμασειας, Δονάτου Εὐροίας, κατήχη-
σις Ἐφραίμ.

Ἐπειτα Συναξάριον Μαΐου, Ἰουνίου, Ἰουλίου καὶ Αὐγούστου.

15 268

Ἐ. 1438. 214 × 292 χάρτ. μετὰ ὕδατινὸν σημεῖου, φ. 213 κατὰ τετρά-
δια. Στάχ. μεθ' ἀπλῶν ἐντύπων σχεδίων. Κεῖμ. 135 × 222, στίχ. 33. Τίτλοι καὶ
καὶ ἀρχικὰ ἐρυθρά.

Φ. 211α :

« ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ μ(η)τροπολίτου
πέργης καὶ ἀιταλεί(ας), ἠπεριτίμου καὶ ἐξάρχου τῆς
παμφυλίας ἐν ἔτει ς ρ κ β (Ἰ)ν(δικιυῶν)ος ᾱ (= 1438)
μηνὶ ὀκτωβρίῳ λῆ ς (= ἡλίῳ) κύλκος β' ((< = σελήνης) τᾶ
[θεμέλι(ον)] ((< = σελήνης) δ̄.
ὠροσκόπ(ιον) βρ »

Περιεχόμενα :

1 φ. 1β « Ἡ προθεωρία αὕτη ἐστὶ τοῦ ἀδελφιδοῦς τοῦ τὴν ἀρίστην ταύτην πραγμα-
τεῖ(αν), συστησαμ(έν)ου, σοφῶς ἄγαν ἐκτεθεῖσα καὶ διὰ βραχέ(ων) ῥημ(ά)τ(ων) τὸ πᾶν
(τῆς) ὑποθέσ(εως) ἐκτιθεμ(έν)η » Ἄρχ. « Τοῦτο τὸ βιβλίον συνέστη μὲν κ(α)τ(ὰ) τ(ῆς) τῶν
Λατίνων καινοτομ(ί)ας ». Τελ. « κ(α)ι τ(ῆ)ν συμφωνί(αν) κ(α)ι τ(ῆ)ν εἰρή(νην) τ(ῶν) ἐκκλη-
(σιῶν) ἐπὶ τούτοις γενέσθαι ».

2 φ. 2α « Τοῦ ἁγιωτάτου καὶ μακαρίου π(α)τρὸς ἡμῶν Νεῖλου ἀρχιεπισκόπου
Θεσσαλονίκης λόγος, ἀποδεικνύς μὴ ἄλλο τι τὸ τῆς διαστάσεως τῆς Λατίνων ἐκκλη-

σί(ας) καὶ ἡμῶν μέχρι τοῦ παρόντος αἴτιον εἶναι ἢ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν πάπαν οἰκου-
μενικῆ συνόδῳ τὴν τοῦ ἀμφισβητουμένου διάγνωσιν ἐπιτρέψαι, ἀλλ' αὐτ(ὸν) μόνον
διδάσκαλον ἐθέλειν τοῦ ζητουμένου καθέζεσθαι, τοὺς δὲ ἄλλους ἐν μαθητοῦ μοίρᾳ
ὑπακούοντας ἔχειν καὶ ὅτι τὸ τοιοῦτον ἀλλότριον τῶν ἀποστολικῶν τε καὶ π(ατ)ρικῶν
καὶ νόμων καὶ πράξεων» Ἔρχ. «Ἐγούμεθα δεῖν πρὸς Λατίνους ποιουμένους τὸν λόγον.»
Ἔστι Νείλου Καβάσιλα μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, ἐξεδόθη ἐν Migne CXLIX
σ. 684 - 99¹.

3 φ. 5β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς τοῦ πάπα ἀρχῆς.» Ἔρχ. «Φασὶν οἱ λατῖνοι, τὸν
μακάριον πέτρον κορυφαῖον παρὰ τοῦ κ(υρίου) καταστάντα τ(ῆς) ἱεράς δωδεκάδος.»
Τελ. φ. 12α «ἔστηκα γὰρ μετ' ἐκείνων οἷα ἔργον ψάλλειν μὴ περιέλθῃς ἐκ τοῦ στόματος
μου λόγον ἀληθείας.» Ἔξεδ. ἐν Migne τ. CXLIX σ. 700 - 28.

4 φ. 12α «Τοῦ αὐτοῦ, ἀπάντησις πρὸς λατίνους, σαφῆς τε καὶ σύντομος ὥσπερ
ἐγχειρίδιον τι προκείμενον τοῖς βουλομένοις ἀγωνίσθαι πρὸς ἐκείνους.» Ἔρχ. «Τῶν ἐν τῇ
Θεολογίᾳ δογμάτων, τὰ μὲν εἰσι ῥητῶς κείμενα.» Τελ. φ. 14α «πόθεν ἔξουσιν οἱ λατῖνοι
τὰ τοιαῦτα πιστὰ δεικνύναι.»

5 φ. 14α «Λόγοι λατίνων ἐξ ὧν οἴονται δεικνύναι τὸ π(νεῦμα) τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ
υἱοῦ ἐκπορευόμενον.» Ἔρχ. «Πρῶτον μὲν ἀρχαία τις ἐστὶ δόξα τῆς καθολικῆς ἐκκλη-
σίας, ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πνεῦμα(α) εὐπορευέσθαι οὔσθαι.» Τελ. φ. 21α «παρ' ἧς καὶ τὰς
ἀρχαίας συνόδους εὔρηται βεβαιουμένας».

6 φ. 22α «Πρὸς τὸ σῦμπερασμα ἢ περὶ τοῦ ἁγ(ίου) π(νευμα)τος» Ἔρχ. «Καὶ ταῦτα
μ(ὲν) ἢ τῶν λατίνων ἐκκλησία συνηγοροῦσα τῇ δόξῃ τῇ εαυτῆς» λόγος α' Τελ. φ. 29β
«τῇ ἐκκλησίᾳ Θε(ο)ῦ προστρίβεται. δηλον ἐν τούτῳ».

7 φ. 30β λόγος β'.

8 φ. 44α » γ'.

9 φ. 49α » δ'.

10 φ. 59β » ε'. Ἔρχ. «Καὶ μὴν καὶ ἐκ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς ἔκτης συνό-
δου.» Τελ. φ. 68α «Τὸ προσήκον ἂν γένοιτο τέλος ἡμῶν καὶ οὐ παντάπασι μάτην ὁ τοσοῦ-
του τοῦ λόγου δρόμος».

11 φ. 69β «Λύσεις τῶν προτάσεων τῶν λατίνων, ἐξ ὧν συνάγειν οἴον(ται) τὸ
π(νεῦμα) τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορευέσθαι» Ἔρχ. «Λατίνων κεφάλαιον Αον. Πρῶτον
μὲν ἀρχαία τις ἐστὶ δοξα τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας κτλ.» ἀφοῦ δὲ παρατεθῶσι τὰ τῶν
λατίνων ἔπειτα «λύσεις τῶν προειρημένων. πάντα μᾶλλον ἢ τὰ τοιαῦτα γένοντ' ἂν ἀληθῆ,
τοῦναντίον γ(ὰρ) ἅπαν ἐστί.» Ἔχει κεφάλαια μθ'. Τελ.φ. 177α «ἵνα φρονῶμεν ταυτά,
ἵνα ζῶμεν σοί, καὶ τῷ ἀνάρχῳ προβολεῖ σου π(ατ)ρι, κ(αι) τῷ μονογενεῖ αὐτοῦ λόγῳ σὺ
γὰρ εἶ ἡ ἀγάπη, ἡ εἰρήνη, ἡ ἀλήθεια, ὁ ἁγιασμός καὶ παρὰ σοῦ πᾶσι ταῦτα πλουσίως
ἐκκέχθαι καὶ σε προσκυνῶντες δοξάζομεν, εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν».

12 φ. 178β «Περὶ τῆς ἁγίας καὶ οἰκουμενικῆς συνόδου ἧτις ἀποκατέστησε φώτιον
τὸν ἀγιώτατον π(ατ)ριάχην εἰς τὸν θρόνον κων(σταντινου)πόλε(ως) καὶ διέλυσε τὰ σκάν-
δαλα τῶν δύο ἐκκλησι(ῶν) τῆς τε παλαιᾶς καὶ νέας ῥώμης.» Ἔρχ. «Ἀπὸ τοῦ λόγου τοῦ
Βέκκου οὗ ἡ ἀρχή. Ἦν ἂν μακάριον ἀληθῶς εἶγε τὸ τοῦ εὐαγγελίου κηρύγματος ἀπλοῦν
τε καὶ ἀνεξέταστον τῇ τοῦ χ(ριστο)ῦ ἐκκλησίᾳ διέλαμπ(εν) εἰς αἶε» Τελ. φ. 205β «ὡς
δέδεικται διὰ πλείονων πόθεν ἔξουσιν λατῖνοι τὰ τοιαῦτα πιστὰ δεικνύναι.»

13. φ. 206α. «Τοῦ σοφωτ(ά)του Βα ρ λ α ἄ μ λόγος περὶ τῆς τοῦ πάπ(α) ἀρχῆς.»
Ἔρχ. «Οἱ περὶ τὰς ἐπιστήμας δεινοὶ ὧ χρηστὲ φραντζίσκε, λέγουσιν ὅτι ἕκαστος ἐπιστή-

¹ Πρβλ. Krumbacher σ. 109 - 110.

μων μόνος δύναται διαλέγεσθαι». Τελ. φ. 211β. «Ἐξ ὧν εἶπομεν ἀρχῶν καὶ μακροθύμως ἀκουσόμεθά σου.» Ἐξεδ. ἐν Migne τ. CLI σ. 1256-79.

14. φ. 212. «Τοῦ ἀγίου Μαξίμου πρὸς Μαρίνον ἐπιστολή.» Ἄρχ. «Νόμφ θεῖφ κ(α)τ(ά) θεὸν εὐθινομένους.» Τελ. φ. 213α. «τοῖς πάντα κατὰ τὸ δοκοῦν μεταλείνουν οὐ καλῶς πειρωμένοις.» Ἐξεδ. ἐν Migne Patrol. Gr. τ. XCI σ. 133-8.

16 308

Ἔτους 1442. 140×218 φύλλα χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. 11. Κεῖμ. 85×150. Ἐν τέλει τοῦ πολυμιγοῦς κώδικος 308 εὑρηνται 11 φύλλα ἄλλη χειρὶ ἢ ὁ ὅλος κώδιξ γεγραμμένα περιέχοντα Πασχάλιον, ἀρχ. «ἔτους ^{ου ου ου} Ἰνδικτι(ῶνος) ε (= 1442) ἡλίου κύκλος ζ' κτλ.» περιέχοντα τὰ πασχάλια τῶν ἐτῶν ς ρ ν ου μέχρι ξ ου (= 1442 ἕως 1562).

17 197 (ΠΒ', 408).

Ἔτους 1479. 145×210. Χάρτ. φ. 42. Στάχ. ἀπλοῦν Κεῖμ. 105×144. Στίχ. 19. Ἄρχ. τίτλοι ἔρρυθροί.

Ἐν τέλει:

«ἔτελειώθει ἡ θεία λειτουργία
τοῦ ἐν ἀγίοις π(α)τ(ρ)ὸς ἡμῶν κεσαρί
ας καππαδοκῆς βασιλείου τοῦ
μεγάλου καὶ ἡ προηγιασμένει
διὰ χειρὸς κάμου τοῦ ἀμαρτω
λοῦ γεωργίου ἀναγνώστου τάχα
καὶ νόμικου καὶ ἡ ἀναϊνόσκον
τ(ε)ς οἱ ιερεῖς καὶ μοναζωντ(ε)ς εὔχε
σθαι μοι διὰ τὸν κ(ύ)ριον ἐν μ(η)νὶ δεκεμ
βρίῳ ε ἡμέρα ε ἐν ἐτὶ ς ρ ω
[πην^ω] Ἰνδικτιόνος ε » (= 1479)

(Πρβλ. Gardthausen σ. 257).

Τὸ ἔτος συμπληροῦται ἐκ παραφύλλου σημειώματος κατὰ τὰ ἄλλα ἄνευ ἐνδιαφέροντος. Λειτουργία Βασιλείου τοῦ Μεγάλου προηγιασμένων.

ΙΣΤ' ΑΙΩΝΟΣ

18 85 (P^ς 455)

Ἔτους 1501. 150×120 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημειῶν φ. 216 κατὰ τετράδια κη' ἠριθμημένα ἐν τῇ ἄνω ᾠα δεξιά. Στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 95×165 στίχοι 22. Ἐπικεφ. καὶ ἀρχικὰ ἔρρυθρά.

φ. 214α

« † Τελ(ος) εἴληφε σὺν θεῶ τὸ παρὸν εὐχολόγιον
τοῦ πνευματικοῦ κυροῦ Ἰωάσαφ ἐκ τὰς Ἀθήνας.
Ἐτει ̅ξ̅θ̅ω̅ ἰνδ(ικτιῶνος) δ' μηνὶ μαρτίῳ δ' <=1501>

Καὶ ἐν τῇ Ϝα

« Μιχαὴλ ἁμαρτωλὸς
κακομόναχος
καὶ κακογρά
φος »

« Ἐπίβλεπον ἐν εὐμενίᾳ πανύμνητε κ(ύρι)ε θεὲ ἐπὶ τὴν
ἐμὴν χαλεπὴν του σώματος κάκοσιν· καὶ ἴασαι
τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος ».

(Πρβλ. Gardthausen σ. 259).

Περιεχόμενα :

Ἐν ἀρχῇ Πίναξ ἐπακτῶν τοῦ Πάσχα.

1 φ. 2α « Περὶ τοῦ πῶς χρῆ δέχεσθ(αι) τ(οὺς) ἀναθεματίζοντ(ας) τ(ὴν) ἰδίαν καὶ
πάσαν αἵρεσιν, ἧ μύρω θεῖω χρῶμένους μόνον καὶ μὴ βαπτιζομένους. Προηγούμενους
μέντοι χρῆ ἡνίκα μέλλουσιν προσάγεσθαι. » Τελ. φ. 6β « ἵνα μὴ ἀφώτιστα τελευτῶσιν. »

2 φ. 7α « Τὸ ὑπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν ἱεροσολύμοις ἀγίας
λαύρας του ὁσίου καὶ θεοφόρου π(ατ)ρ(ὸ)ς ἡμῶν Σάββ. αὕτη δὲ ἡ ἀκολουθ(ία) γίνεται
καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς τῶν ἐν ἱεροσολύμοις ἀγίων μονῶν. εἰδῆσις τοῦ μικροῦ ἔσπερινοῦ.
πρὸ τοῦ δύναι τὸν ἥλιον ἦ[τοι] περὶ ὧραν ἰ τ(ῆς) ἡμ(έρας) ἀνέρχεται ὁ κανδηλάπτης »

3 φ. 13α « Ἀρχὴ σὺν θ(ε)ῶ ἀγίας τοῦ Εὐχολογίου. Εὐχαὶ τοῦ λυχνικοῦ. εὐχὴ ᾗ.
Κ(ύρι)ε οἰκτίρμον καὶ ἐλεήμων μακρόθυμε καὶ πολυέλεε ἐνώτισε τ(ὴν) προσευχὴν
ἡμῶν κτλ. »

Ἔπονται διάφοροι εὐχαί, ἀκολουθίαι, κανόνες.

φ. 15α « Εὐχὴ τῆς εισόδου.

φ. 15β « Εὐχὴ ἀντιφώνου. Θ'. Εὐλογητὸς εἰ κ(ύρι)ε δέσποτα »

φ. 16α « Εὐχὴ ἀντιφώνου. Ὁ θ(ε)ὸς ὁ μέγας καὶ ἕψιστος »

φ. 17α « Εὐχὴ τῆς κεφαλοκλησίας. Κ(ύρι)ε ὁ θ(ε)ὸς ἡμῶν ὁ κλίνας οὐ(ρα)νοὺς καὶ »

φ. 17β « Εὐχαὶ ἐωθιναί. Τοῦ ὄρθρου. Εὐχαριστοῦμεν σοι χε ὁ θς ἡμῶν »

κτλ.

Τελευτᾶ τὸ εὐχολόγιον :

φ. 162α « Τῇ κυ(ριακῇ) τῆς ἀγ(ίας) Ἰ̅ (= πεντηκοστῆς) σημ(α)ν(ει) τὸ λυχνικὸν
ταχύτερον, διὰ τῆς ἀκολουθ(ίας) τῆς γονυκλίσιος καὶ λέγομεν τὸν συνήθη ψαλμόν :
Εἰς δὲ τὸ κ(ύρι)ε ἐλέησον, ἰστώμεν στίχους ἐξ καὶ ψάλλομ(εν) τὰ ἰδιόμελα στιχ(η)ρὰ τοὺς
Γ̅ [Δαυιδικοὺς] δευτεροῦντες αὐτά. ἦχ(ος) πλ(άγιος) Β'. Βασιλεῦ οὐ(ρά)νιε. »

φ. 171α « Εὐχ(ή) εἰς τὸ κατασφραγῆσαι παιδίον λαμβάνων ὄνομα τῇ ἡμέρᾳ.
Κ(ύρι)ε ὁ θ(ε)ὸς ἡμῶν, σοῦ δεόμεθα καὶ ἰκετεύομεν. »

φ. 172α « Εὐχὴ εἰς τὸ ποιῆσαι κατηγούμενον. Ἀποδύη αὐτὸ καὶ ὕστησι κ(α)τ(ά) ἀνατο-
λᾶς καὶ ἐμφύσᾳ αὐτὸ Γ εἰς τὸ μέτοπον καὶ τὸ στίθος καὶ λέγει : τοῦ κ(υρ)ίου δεηθῶμ(εν).
Ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου Κ̅ ὁ θς τῆς ἀληθείας.

4. φ. 184α. Εὐαγγέλια ἐωθινὰ τὰ ἕνδεκα· εὐα(γγε)λ(ιον) ἀ' κ(α)τ(ά) ματθαιον.

5. φ. 194α. Ἀποστολοεὐάγγελα τῆς ἐβδομάδος.

6. φ. 206. «† δώδεκα μὲν εἰσὶ τὰ ἄρθρα τῆς πιστεως (καί) τὰ μὲν δύο ἔστι περιλήπτικὰ πάντων τῶν περὶ θ(εο)ῦ δογμάτων.» Ἔπονται τὰ μυστήρια, αἱ ἀρεταί, αἱ θανάσιμοι ἁμαρτίαι, ὁ δεκάλογος, εὐχὴ ἀφέσιμος, εὐχὴ εἰς λεχοῦσαν.

7. φ. 208β «Νικολάου τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου σίχοι περὶ διαίτης εἰς τὸν πρῶτον τοῦ ἁγίου ὄρους κῦρ ἰωαννίκιον· τὸν εἰς τὸ πρωτάτον τῆς μονῆς δηλονότι προϊστάμενον.» Ἄρχ. «Πολλάκις με ἠξίωσας τέκνον εὐλογημένον διὰ γραφῆς δηλώσαι σοι πῶς ὀφείλεις διάγειν· εἰς εὐχὴν εἰς ἐγκράτειαν.» Τελ. φ. 212β «τῶν δ' ἄληθῶς ἀγωνιστῶν ἄλλος κανὼν ὑπάρχει. Ἐρρωσον τοίνυν πρῶτιστε τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου.» Ἐξεδόθη Νικολάου Κ/πόλεως «ποίημα πρὸς τὸν πρῶτον τοῦ ἁγίου Ὅρους, ὡς Τυπικὸν διὰ στοίχου», ἐν Migne τ. CXI σ. 391-406 τὸ δὲ κείμενον παραλλάσσει τοῦ ἐν τῷ παρόντι κώδικι.

8. φ. 212β. «Συνοδικαὶ λύσεις καὶ προτροπαί, περὶ μεγαλοσχήμεν τοῦ λειτουργεῖν.» Ἄρχ. «Ὁ ἁγιώτατος οἰκουμενικὸς π(α)τριάρχης κωνσταντινουπόλεως νικόλαος ὁ ἐπὶ τῆς βασιλείας λέοντος τοῦ φιλοσόφου.» Ἔπονται λύσεις δύο τοῦ Βασιλείου, καὶ μία τοῦ Σιναΐτου.

9. φ. 214β· 215β Πίναξ τῶν ἐωθινῶν εὐαγγελίων.

19 341 (449)

Ἔτους 1508. 148×215, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. τὰ φύλλα κατὰ ἰθ' τετράδια, παλαιόθεν ἠριθμημένα ἐν τῇ ἄνω ῥα ἐκάστης πρώτης σελίδος ἐκάστου τετραδίου. Τὸ τελευταῖον τετράδιον ἔχει φύλλα ἕξ. Κείμε. 90×162, στίχ. 20, ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθρά. Τὸ κείμενον τοῦτο εὔρηται συνεσταχωμένον ἐν τῷ πολυμιγεῖ κώδικι 341^φ πρὸς τὸ τέλος.

Ἐν τέλει ἐρυθρᾷ μελάνη.

« † ἐτελειώθη τὸ παρὸν ψαλτήριον διὰ χειρὸς
ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτω
λοῦ μαζίμου ἱερο
μονάχου καὶ πν(ευμα)τικοῦ
τοῦ ἐλαιούσης, καὶ
οἱ ἀναγινώσκοντες
εὐχεσθαί μοι καὶ μὴ μὲ
μέμφεσται διὰ τῶν πολλῶν
μου σφαλμάτων· ὁ δὲ πάντων
τῶν καλλῶν χορηγὸς σύγχωρήσει
ὑμῖν καὶ ἡμῖν· ἐτελειώθη δὲ ἐν μηνὶ
δεκεμβρίῳ λα ἡμέρα παρασκευῆ ὥρα
θ' ἐν σέρραις ἐν ἔτει ξισ (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος ια^{ης} (=1508)

(Περβλ. Gardthausen σ. 258).

Ψαλμοὶ Δαυίδ.

20 7 (Λ')

᾽Ε. 1508. 160×220, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., φ. 118 κατὰ τετράδια, στάχ. ἄπλοῦν, κείμε. 70×110, στίχ. 9, σχόλια ἐν τῇ ἐξωτερικῇ ᾠα καὶ ἐν τοῖς διαστίχοις. ᾽Αρχ. καὶ διάστιχοι σημειώσεις ἐρυθρά.

᾽Εν τέλει.

« τῷ τέρμα δону βίβλω χ(ριστ)ῶ χάρις ἔτει ξις' » < = 1508 >

(Περβλ. Gardthausen σ. 261).

᾽Αριστοφάνους Πλοῦτος κολοβός ἐν ἀρχῇ καὶ Νεφέλαι.

21 307

᾽Ετους 1508. 160×212 χάρτ. φ. μετὰ ὕδατ. σημ. ρνδ' κατὰ τετράδια, Στάχ. ἄπλοῦν, κείμε. 80×147 στίχ. 26. Τίτλοι ἀρχικά καὶ τινα παρασελίδια ἐρυθρά.

φ. η'β' ἐν τῇ κάτῳ ᾠα.

« ἀφ' ἰουν(ίου) ιδ σ. δ

Δ
ρ'ο' »

1 φ. α^α « Τεχνολογίαι σὺν θ(ε)ῶ κ(α)τὰ στοιχεῖον συντεθειμένοι, ἐκ διαφορῶν ἐρανισθεῖσαι ποιητῶν καὶ λογογράφων. » ᾽Αρχ. « Τὸ ᾠ μόριον ποτὲ μ(έν) δηλοῖ στερησινῶς τὸ ἄκλητος ποτὲ δὲ ἀνθροισινῶς τὸ ἅπας ποτὲ (δὲ) τὸ πολὺ ὡς ἐν τῷ ἀχανὲς πέλαγος κτλ. » ἀκολουθεῖ:

᾽Αγαλμα τὸ τοῦ θ(εο)ῦ ὁμοίωμα ἀπὸ τοῦ ἀγάλλω κτλ.

᾽Αγάλλω τὸ τιμῶ καὶ κοσμῶ, ὁ μέλλ(ων) ἀγαλῶ κτλ.

φ. ιδ^β « Ἀρχὴ τοῦ Β. Βάλλω ὕδαρ εἰς ἄγγος καὶ βάλλω λίθον ἦ(γουν) πέμπω καὶ βάλλω τῷ λίθῳ ἦ(γουν) τιτρώσω κτλ. »

φ. κγ^β « Στοιχεῖον τὸ Ε. Ἐαρ ἔαρος καὶ ἦρος ἔαρι καὶ ἦρι, ἔαρ πάντ(οτε) ἐν χρήσει παρὰ (δὲ) τ(οῖς) ποιηταῖς καὶ τὸ ἦρ. »

φ. να^α « Στοιχεῖον τὸ Λ. Λακεδαιμονία ὠνομάσθη ἀπὸ τοῦ λάχος ὁ κληρος καὶ τοῦ δαίμων. »

φ. οβ^α « Στοιχεῖον τὸ Σ. Σαλεύειν, κυρί(ως) ἐπὶ νεῶς λέγεται(αι) ὅταν ἐπ' ἀγκύρ(ας) κινεῖται. »

Τελ. φ. η'γ' « Στοιχεῖον τὸ Ω. Τελ. « ᾽Ωφελον (καὶ) ἐπίρρημα ἀντ(ι) τ(οῦ) εἶθε καὶ συντάσσεται αἰεὶ μετὰ εὐκτι(κῆς), ἢ παρεληλυθ(ό)τος χρ(όν)ου λέ(γεται) τοῦτο ἐνιότη καὶ μετὰ τοῦ ὡς οἶον ὡς ὄφελον γε καὶ σὲ τῇ κακοδοξία νενεκρωμένον. »

2 φ. η'ζ'^α « Τοῦ σοφωτάτου Μαξίμου τοῦ Πλανοῦδη διάλογος περὶ γραμματικῆς. Τὰ πρόσωπα νεόφρων καὶ παλαίτιμος. νεόφρων. Πρὸς τῶν λόγων αὐτῶν ὃ παλαίτιμε. » Τελ. φ. ρκδ'^β « Ἀναβάλλει μ(έν) ὕδαρ πηγὴ ἀναβάλλεται δὲ τις τότε. » ᾽Ἐξεδ. ἐν L. Bachmann, Anecd. Graeca 2. 1828 σ. 1-166.

3 φ. ρκζ'^α τοῦ ἰδίου. « Περὶ Συντάξεως τῶν τοῦ λόγου μερῶν. » ᾽Αρχ. « Περὶ συντάξεως ἡμῖν βουλομένοις διεξιέναι. » Τελ. φ. ρνγ'^β « Ἐνικῶς μὲν οἶον παιδεύει τὸν

οἰκείον υἱόν, πληθυν(τικῶς) (δὲ) ἐπιμελοῦντα τοῦ οἰκείου κτήμ(α)τος.» Ἐξεδ. ἐν L. Bachmann, Anecd. Graeca 2. 1828 σ. 1-166.

22 256 (ΤΙΕ')

Ἔπονται πέντε κείμενα, (ἐν κώδιξι 22,256, 23,256, 24,289, 25,240 καὶ 26,354) γεγραμμένα κατὰ τὰ ἔτη 1509, 1518, 1523, 1525 καὶ 1540 διὰ χειρὸς τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Ἰωακείμ¹ τοῦ πάνυ τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις κατὰ τὸν Ὑψηλάντην (Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 27 καὶ 100), ἐπατριάρχευσεν ἐπὶ ὀγδοήκοντα ἔτη (1485 - 1565), «ἐπὶ ἀγιότητι καὶ θαυματουργίᾳ εὐφημούμενος», καὶ «ὁ τὸ λεγόμενον Δουρδαγι τὸ παρὰ τῷ Καίρῳ τῆς Αἰγύπτου (ἄρος) ἐπὶ παρουσία πάντων τῶν ἔθνῶν καὶ τῶν ἀρχόντων τοῦ τόπου πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ καταισχύνην τῶν Ἑβραίων, διὰ προσευχῆς μετακινήσας, καὶ θανὼν μετὰ τὸ ζῆσαι ἔτη 116». Ἐν τῷ κώδικι 120 τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης (βλ. κατωτέρω ὑπ' ἀφ. 65) σώζεται διήγησις περὶ τοῦ θαύματος τούτου.

Ἔτους 1509. Φύλλα χαρτῶα μετὰ ὕδατ. σημ. 32, συνεσταχωμένα ἐν τῷ πολυμιγεῖ κώδικι 256^ο ἐν τῷ μέσῳ, 152 × 215. Κεῖμ. 80 × 155. Ἀρχικὰ ἐρυθρά.

Ἐν τέλει:

« † ἀκολουθία τ(ῆς) χ(ριστο)ῦ γεννήσεως²

ἀφηρεόθη εἰς τὸν ναῶν τοῦ

μεγάλου νηκολάου καὶ

μηδῆς εἰσπερίσι τὴν ἀκο

λουθειάν ἐτούτην καὶ ἦ τῆς

τὴν στερίσι, νᾶ ἦνε ἀντίδι

κὸς του ὁ μέγας νικόλαος

ἐν το νυν καὶ ἐν τὸ μέλλοντι·.

φῦμπε ντοῦκαρίε:· δοθήτω καὶ ἀφηρεοθήτω

† ἐγραύθη μην(ι) δεκευρίῳ ἰϞ

ἔτει ζιη (Ἰνδικικιῶν(ος) ιβ^ο) < -1509 >

Καὶ κάτωθι μονοκονδυλιακῶς ἡ ὑπογραφή:

« † Ἰωακείμ πατριάρχης μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας

† ὃ τῶν πολὸ μου ἁμαρτιῶν».

Περβλ. Gardthausen σ. 261.

Ἀκολουθία Χριστουγέννων².

23 256 (ΤΙΞ')

Ἔτους 1518. Ὁ κώδιξ οὗτος εἶνε πολυμιγῆς περιέχων διάφορα κείμενα διαφόροις χερσὶ γεγραμμένα ἐν τέλει δὲ φύλλα βομβ. 35, ἔτους 1518, 148 × 215. Κεῖμ. 82 × 150 στίχ. 16. Ἀρχ. ἐρυθρά.

¹ Ὅρα σημείωμα τούτου ἐν παραφύλλῳ τοῦ Κώδ. 1,327.

² Ἐν τῷ αὐτῷ πολυμιγεῖ κώδικι ἐν τέλει «Ἀκολουθίας τῶν ἁγίων πατέρων» συνεσταχωμένης πρὸς τὴν ἀρχὴν τοῦ κώδικος εὐρηται ἡ σημείωσις «† ἐτελειώθη διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἐν μηνὶ δεκεμβρίῳ β'» καὶ κάτωθι τὸ κρυπτογραφικὸν «† ε ψ ε ο σ' α β ς

Ἐν τέλει:

« † ἀφιέρωθη ἡ παροῦσα ἀκολουθ(ία) εἰς τὸν
 ἄγ(ιον) γεώργγιον εἰς τὸ κάσερ σέμα ἡγουν
 εἰς τὸ παλεῶ μισηροῖ, καὶ ἢ τις ἤθελ(ε)
 τὴν κλέψῃ νὰ ἦνε ἀσυγχώρητος·
 † ἐγραύθη ἐν μηνὶ ὀκτωβρίῳ ἰβ
 ἔτει ζκζ: ἡμέρα τρίτῃ ὄρα ἐνδὸμί: (=1518.)
 † Ἰωακείμ πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας.»

ἡ ὑπογραφή μονοκονδυλιακῶς.

(Πρβλ. Gardthausen σ. 261.)

Ἀκολουθία τοῦ μεγάλου ἑσπερινοῦ.

24 289

Ἔτους 1523· 150×205 φύλ. χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. 316 κατὰ τετράδια.
 Στάχωμα ἀπλοῦν. Κεῖμ. 85×152, στίχ. 16 Ἀρχικὰ ἐρυθρά.

Ἐν τέλει:

† ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ὀκιάηχος
 διὰ χειρὸς κἄμμον ἁμαρτολοῦ
 ἰωακείμ π(ατ)ριάρχου ἀλεξανδρεί(ας)
 καὶ ἀφιερώνω αὐτῇ εἰς τὸ νὰ
 ἦν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος
 γεωργίου, ἐν αἰγύπτῳ ὁ ἐπὶ
 λεγόμενος ντέρ ἐλ μπινάτ
 φικάσερ σέμ: καὶ νὰ μὴν ἔχει
 τινὰς ἐξουσία ἵνα στερίση
 ἢ κλέψῃ, νὰ ἦναι ἀσυγχώρητος
 μόνω νὰ ψάλυτε, ἐντὸς εἰς τὸν
 μέγα γεώργγιον. ἐγρά(φ)η (δὲ) ἔσω
 ἐν τῇ ἁγιω(ά)τι(η) μονῇ τοῦ συναίου ὄρους
 ἐν ἔτι ζλα μηνὶ ἀγούστῳ
 ἰ ἡγουν, δεκάτῃ ἡμέρα δευ
 τέρα ὄρα πρώτη τῆς ἡμέ
 ρας· οἱ δὲ ἐντυγχάνοντες αὐτῶν
 εὐχεσθαί μοι καὶ συγχωρίσατέ μί
 διὰ τὸν κ(ύριον) πρὸς μικρὸν
 ἔτος, ἀρχη:
 † φέν φέν φέν τ(ῶν) ἐμ(ῶν) ἁμαρτι(ῶν): «»

η θ' υ ε η Ϟ λ ω ε ξ λ χ' Ο ξ θ Ϟ ψ σ ο λ χ κ θ υ σ ξ η' λ χ ε ν ξ β ν η' ς ε π ε ζ η Ϟ
 ς λ χ ε ς π ω ψ θ ω' ς χ' λ » ἀναγινωσκόμενον: «ἐτελειώθη διὰ χειρὸς ἐμοῦ ἁμαρτωλοῦ
 παχωμίου ἐν μηνὶ δεκεμβρίου εἰς τὰς δύο».

Ἐν δὲ τῇ ἔξω ᾠᾷ τῆς σελίδος μονοκονδυλιακῶς :

« † Ἰωακείμ πάπας καὶ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ».

(Πρβλ. Gardthausen σ. 259).

Ὁ κ τ ὠ ἡ χ ο ς .

25 240 (19)

Ἔτους 1525. 208×310, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων, φ. 180 κατὰ τετράδια, στάχως ἀπλῆ μετὰ μεταλλίνων γόμφων. Κείμενον κατὰ δύο σελίδας, ὧν ἑκάστη 62×210, στίχ. 21. Ἀρχικὰ ἐρυθρά.

Φ. 178 α.

« † ἡ χεῖρ μὲν ἢ γράψασα σέση
πται τάφω ἢ δὲ γραφή τε
μένει εἰς τοὺς αἰῶνας : — »

— | — — | — — | — —
| | |

« † ἐτελειώθη τὸ παρῶ μηναίω
μηνι μάρτυως διὰ χειρὸς καὶ
μου τοῦ ἁμαρτολοῦ καὶ
ἀναξίου, καὶ πάντων αἰς
χατοτέρων ἀρχιερέων
ἰωακείμ ἀλεξανδρείας. (καὶ)
οἱ ἀναγνώσκοντες ταύτην
τὴν βήβλω, εὐχεσθέ μοι δι
ἀ τὸν κ(ύριο)ν, διὰ τῶν πολλῶν μου
σφαλμάτων διὲ ἀμαθεις
διμῆ. τῶν ἀντιστήχων. καὶ
τοῦ καληγραφήν. καὶ ὡς εὐ
λεπον ἔγραφον εἰς τὸ θῦβόλεον . .
† ἐτελιόθη ἐν μηνι οκτωβριῶ.
εἰς ταῖς β'. ἡμέρα δευτέρα
ὠρα δευτέρα τῆς ἡμέρας.
ἐν ἔτει ζλδ : — » < = 1525 >

« † ἀφιερῶθη τὸ παρῶ μηναίω
εἰς τὸν ἅγιον νικόλαον αἰναι
γύπτω. εἰς τ(ὴν) γειτονία. ἢ ἐπῆλε
γομένη. μπήντουκαντε. (καὶ)
ᾠτης τὸ ἤθελε κλέψη. ἦνα τὸ
ἡστεροῖση ἀπ' τὸν ραῶν τοῦ ἁγίου
μου νικόλαου. ἢ κόγι τὸ φύ
λω ἐτοῦτω. ἢ βάνη ἄλων καὶ

κόμη τον. νὰ ἦνε ἀφορησμέ
νος καὶ ἀσυγχώρητος. ἐν το
νῦν καὶ ἐν το μέλλοντι : —
† τῷ θ(ε)ῷ δόξα τῷ δίδόντι τὸ τέλος :· —
† φεῦ. φεῦ. φεῦ. ἴου ἴου ἴου
ὦ ὦ ὦ τῶν ἐμ(ῶν) ἁμαρτιῶν :· —
Ἔτει ζλδ' : »

Καὶ κάτωθι μονοκονδυλιακῶς.

« † Ἰωακείμ ἐλέη Θεοῦ πατριάρχης ἀλεξανδρείας. »
« † ἔχει φίλα καματερά ἤγουν ὅπου
διαβάζονται ροζ : — »

(Πρβλ. Gardthausen σ. 280.)

Φ. 179α.

« † ἐστάχουσα τὴν βήβλον ταύτην
τῇ ἡδία μου χειρὶ ἐν μηνὶ μαρ
τίῳ ς' ἐν ἔτει ζλε (Ι)ν(δικτιῶν)ος ιδ' . »

Καὶ κάτωθι μονοκονδυλιακῶς ἢ αὐτῇ ὑπογραφή τοῦ Ἰωακείμ.

Μηνὸς Μαρτίου.

26 354 (ςπθ').

Ἔ. 1540. 208 × 315, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 149. Στάχωμα κατεστραμ-
μένον μετὰ μεταλλ. γόμφων. Κεῖμ. κατὰ δύο σελίδας, ὧν ἐκάστη 60 × 210,
στίχ. 21. Ἐν ἀρχῇ διαφόρων τμημάτων μικρὰ ἐπίτιτλα. Ἀρχικὰ καὶ τίτλοι
ἐρυθρά.

Ἐν τέλει :

« † ἐτελειώθη ἡ παροῦσα δικτώ
ηχος ἔχει ἀκολουθία ἔσπε
ρίνους· ἀπὸ σίχους· καθείσ
ματα καὶ ἔνους διὰ χει
ρὸς ἐμοῦ Ἰωακείμ π(α)τριάρχ(ου)
ἀλεξανδρεί(ας) καὶ ἀφιέρωσαν
ταύτην εἰς τὸν ναῶν τοῦ μεγάλου
γεωργίου εἰς τὸ παλεῶ μισήρ(η)
φῖ κάσιρ τζέμ καὶ ἴ τεις »
κτλ.

« ἐν μηνὶ μαρτίῳ ἡ τοῦ
ζμῆ' ἔτους πρὸς
ἀράπικα σὺ ἄγγαρ σουβάλ
εἰς τας κθ' σὺνετ ρμς » (= 1540.)

(Πρβλ. Gardthausen σ. 261).

† ἡ χεῖρ μὲν ἡ γράψασα σέση
 πται τάφω ἡ δὲ γραφή τε
 μένει εἰς τοὺς αἰῶνας
 † ὑπηρετεῖ δὲ γραμμάτων τ(ῶν)
 εἰκοσί, ἴωακεῖμ λισθῖος ἐν
 μονοτρόποις ἀλοιτρὸς
 οἰκτὸς εὐτελὶς πένης σιτάχῶς
 ὀρθὸς λατρευτῆς τῆς τρι
 φεγγῶς οὐσίας
 † φεῦ, φεῦ, φεῦ, ἴού, ἴού, ἴου
 ᾠ ᾠ ᾠ τῶν ἐμῶν ἁμαρτιῶν
 † τῶ θ(ε)ῶ δόξα τῶ δίδοντι τὸ
 τέλος
 † Ἰωακεῖμ πατριάρχης ἀλεξανδρείας. »

Τριφθιοῦ ἀκέφαλον ἐκπεσόντων τῶν ἐν ἀρχῇ φύλλον.

27 285

Ἔτ. 1520. 150 × 205. χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 254 κατὰ τετράδια.
 Στάχ. μετὰ ἀπλῶν σχεδίων ἐντύπων. Κεῖμ. 105 × 145. στίχ. 22.

φ. ρνς^α, ἐν τέλει ἐρυθροῖς γράμμασι :

« † ἰ μετιόντες τ(ῆν) (δε) τ(ῆν) ἀξιόλογον δέλτον ὑπὲρ τοῦ ταύτην γράψαν-
 [τος ἱακώβου μοναχου εὔχε
 σχαι δέομαι, κἄν περ καὶ σφάλματα πολλὰ ταύτη ἐνευρίσητε, τῶ γ(ὰρ)
 [αὐτοκατακρίτω συγγινώσκει(ται)
 ἐτελειωθη κ(α)τ(ὰ) τὸ ζῆλον ἔτος μοννῆχιῶνος ζ̄ ἐπὶ δέκα. ἐν τῇ
 [λεχία ἐν τῇ πόλει ὀσιροβία
 ἀπὸ χ(ριστο)ῦ ἡγουμένου ἀφκ. »

Ἔπονται λέξεις διαγεγραμμένα.

φ. 191β.

« ἀφκ' μηνὶ ἀπριλλ(ίου) ζ'

ἐγράφη ἐν Σαρματία ἐν τῇ πόλει τῇ καλουμένη ὀσιροβία παρ' ἐμοῦ
 ἱακώβου (μον)αχοῦ τοῦ θεσσαλονικέ(ως). »

1 φ. 1^α « Γεωργίου Χαροφύλακος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης
 ἐκκλησι(ας) τοῦ Μοσχαμπ(άρ) διάλεξις μετὰ τινος περιδικαρίου περὶ τῆς ἐκπορευ-
 (σεως) τοῦ παναγίου πνεύματος ». Ἄρχ. « Αὐτίνος. Λέγε μοι ᾧ γραικὲ διατί οὐχ ὁμολο-
 γεῖτε καὶ αὐτοὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκπορεύεσθαι καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, καθὼς περ ἡ μεγίστη
 τῆς ῥώμης ἐκκλησία καθομολογεῖ καὶ ὁ ἄκρος τῶν ἀρχιερέων ἀγιώ(α)τ(ος) πάπας.
 Ὁρθ(όδοξος). Διατί, ὅτι οὐδαμ(ῶς) παρελάβομεν ὄλως τὴν τοιαύτην πίστιν ἀπὸ τοῦ
 σ(ωτή)ρ(ος) χ(ριστο)ῦ· λέγει γὰρ ὁ χ(ριστ)ὸς ἐάν τις ἀγαπᾷ με τὸν λόγον μου τηρήσει
 (καὶ) ὁ π(α)τήρ μου ἀγαπήσ(ει) αὐτόν ».

Ἔπονται «Κεφ. α' Ὅτι τὸ ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήψεται οὐκ ἔστι τῆς ὑπάρξε(ως) τοῦ παναγίου πν(εύματο)ς.

Κεφ. β' Ὅτι τὸ λέγειν καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον ἐστὶ προσθήκ(η) καὶ οὐ τὸ λέγειν ἐκπορεύεται ἐκ μόνου τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς.» κτλ.

Κεφ. να' (φ. 93β) «Ὅτι ἐν τῷ λέγειν ὁ θεῖος ἀθανάσιος ὡσπερ γέννημα μονογεν(ές) ὁ υἱὸς ἐστὶ δεικνυσὶν ὅτι ἐκ μόνου τοῦ π(ατ)ρ(ό)ς ἐκπορεύεται κ(αὶ) τ(ὴν) ὑπαρξιν ἔχει τὸ πν(εῦμ)α τ(ὸ) ἅγ(ιον).»

Κεφ. νβ' (φ. 94β) «Ὅτι τὸ παρὰ τοῦ λόγου ἐκλάμπειν καὶ ἀποστέλλεσθαι καὶ δίδωσθαι, οὐκ ἔστιν ταῦτ(ά) τοῦ τ(ὴν) ὑπαρξιν ἔχειν ἐκ τοῦ υἱοῦ τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγ(ιον).»

Τελ. φ. 106β «ἐγράφη (δὲ) περὶ τούτου πλατύτερον ἐν εἰκοστῷ ἔκτω κεφαλαίῳ, καὶ οὐ δεῖ παλιλογεῖν ἔτι περὶ τῶν αὐτῶν».

2 φ. 106β «Τοῦ αὐτοῦ Γεωργίου Χαρμοφύλακος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) τοῦ Μοσχαμπ(άρ) ἕτερος λόγος κυρίου πν(εῦμ)α κατέχων περὶ τῆς ἐκπορεύσεως τοῦ παναγίου πν(εύματος).» Ἀρχ. «Οἱ τὴν τοῦ παναγίου πν(εύματος) ἐκπόρευσιν χορηγίαν εἶναι τιθέμ(εν)οι καὶ ἀποστολ(ήν) ἢ πρὸς τὸν ἢ πρόπεμψιν ἀθετηταὶ εἶεν ἂν τῆς τούτου χαρακτηριστικ(ῆς) (δὲ) ἰδιότητος» Τελ. φ. 134β «τί γοῦν χρεῖν πρὸς αὐτοῖς εἰπ(εῖν) ἀπόσπ(η)τε ἀφ' ἡμ(ῶν) τοιαῦτα π(ερὶ) Θεοῦ δοξάζον(τες) οὐκ ἔστι μερῖς ἡμ(ῶν) μεθ' ἡμ(ῶν).»

3 φ. 135α «Συνοδικ(ὸν) ἀποτέμονοι τοὺς πνευματομάχους ἀπὸ τῆς τοῦ χριστοῦ ἐκκλησίας ἀναγινωσκόμενοι ἐν τῇ δευτέρῃ ἡμέρῃ τῆς πεντηκοστῆς.» Ἀρχ. «Ὁμολογία καὶ ἀνακηρύξις τ(ῆς) ὀρθοδόξου τῶν χριστιανῶν εὐσεβεί(ας) καθ' ἣν αἱ τῶν αἰρετ(ικῶν) ἅπασαι ἀνατρέπον(ται) δυσσεβείαι, καὶ οἱ τ(ῆς) καθολικ(ῆς) τοῦ χριστοῦ ἐκκλησί(ας) κρατύνονται ὄροι. πιστεύω εἰς ἕνα Θεόν κτλ.» Τελ. φ. 147β «καὶ τῆς τοῦ διαβόλου ἐπισπορᾶς κ(α)τ(ά) διαδοχ(ήν) ἀσπασί(ως) ἐδέξατο. διὸ (καὶ) ταῦτα καθ' ὑποβλητέον τῷ ἀναθέμ(α)τ(ι)».

4 φ. 142⁶ «Γεωργίου Χαρμοφύλακος τῆς ἀγιωτάτης τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησί(ας) τοῦ Μοσχαμπ(άρ) ἀπόδειξις ὅτι οὐκ ἔστι τὸ τοιοῦτον βλάσφημον κεφάλαιον τοῦ μεγάλου π(ατ)ρ(ό)ς δαμασκηνῶ Ἰωάννου τ(ὸ) ἐπιγεγραμμένον περὶ θεί(ων) ὀνομάτων ἀκριβέστερον.» Ἀρχ. «Ὁ λόγος πρὸς τοὺς ἐπιγεγραμμένους τὸ τοιοῦτον αἰρετ(ικὸν) κεφάλαιον τῷ μεγάλῳ π(ατ)ρὶ δαμασκηνῶ Ἰωάννῃ καὶ φάσκοντας, πίστιν δὲ τοῦ λόγου.» Τελ. φ. 148α «καὶ οὐδαμ(ῶς) ὅλως τὸ διὰ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι καὶ τ(ὴν) ὑπαρξιν ἔχειν τὸ πν(εῦμ)α τὸ ἅγιον.»

5 φ. 148β «Ἡ ἐξομοσία τῆς ὀρθοδόξου τῶν χριστιανῶν πίστεως, ἣν ἐξεφώνησαν ἐν τῇ παλαιᾷ ῥώμῃ πρὸς τὸν ἰταλὸν πάπα (καὶ) ἐγγράφως ἀποδεδώκασιν. ὅτε γερμανὸς ὁ χρηματίας π(ατ)ριάρχης πρότερον ἂν ἀνδριανουπόλ(εως) ὁ καὶ μαλκουτζᾶς λεγόμενος καὶ ὁ μέγας λογοθέτης γεώργ(ιος) ὁ ἀκροπολί(της), σταλέντες παρὰ τοῦ βασιλέ(ως) τοῦ παλαιολόγου, ἔστειλαν δὲ τ(ὴν) τοιαύτην ἀπὸ τῆς ῥώμης ἐξομοσίαν εἰς τ(ὴν) συρίαν καὶ εἰς πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν τῶν τε ῥωμαί(ων) καὶ ἰταλῶν οἱ περδεκατούριοι, ἐν ἔτει ᾿Γψπγ' (=1275), ἡ ἐπιγραφή δὲ τ(ῆς) τοιαύτης ἐξομοσίας τῆς παρὰ τῶν ἰταλῶν ἀπανταχόθεν σταλείσης ἔστιν αὕτη.»

«Τὸ ἴσον τ(ῆς) ἀπανταχῆ τοῦ λατιν(ικῶν) γένους σταλεί(σης) παρὰ τῶν τῆς παλαιᾶς ῥώμης περδεκατουρίων, ἐπιστολῆς.»

«Ἡμεῖς οἱ περδεκατούριοι, πᾶσιν ἰταλοῖς τε λέγομεν καὶ γραικοῖς ὅτι οἱ ἀποκρισιᾶ-ροιο βασιλέ(ως) τοῦ παλαιολόγου ἐλθόντες εἰς ῥώμην πρὸς τὸν ἡμέτερον πάπαν, ὡμο-

λόγησ(αν) ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέ(ως) καὶ πάντων τῶν γραικῶν κατ' ἐνώπιον τῆς ἡμετέρας λατινικῆς συνόδου τά(δε): Ὁμολογοῦμεν ὡ παπῶν ἀγιώτατε, ἐν πρώτοις μὲν τ(ήν) προσθήκην τοῦ ἀγίου συμβόλου κατ' ἀληθιν(όν) γεγεννημένην σκοπ(όν) παρ' ἡμῶν. ἀλλὰ διὴ καὶ τῆς ἀζύμου καὶ θει(ας) προσαγωγῆς, ἀκατακαλύπτω καὶ ὑποκλινεῖ τῇ κεφαλῇ καὶ γυμνῇ τῇ ψυχῇ προσέμεθα τῆς (δὲ) ἐνζύμου θυσι(ας), κατολιγοροῦμεν καὶ πόρρω ταύτην ἀφ' ἡμῶν βάλλομεν¹ πλὴν δι(έ) πρὸς(ε) παροχηκότα καιρόν, διὰ τ(ήν) τοῦ χρόνου παγίωσιν ἢ καὶ ἕξιν τῶν ἀν(θρώπων) μακράν, δεύτερον (δὲ) ὁμολογοῦμεν καὶ πᾶσαν τ(ήν) πίστιν ὑμ(ῶν), πίστιν ἀληθινῆν, πίστιν βεβαίαν καὶ ζῶσαν καὶ μένουσαν, τρίτον ἔχομεν τ(ήν) καθ' ἡμᾶς ἀγίαν ἐκκλησί(αν) τῆς ῥώμης, πρώτην πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μ(ητέ)ρα καὶ ὁδηγόν, καὶ ἀπό γε τοῦ νῦν ὑποπίπτομεν ταύτη ὡς υἱοὶ γνήσιοι καὶ πᾶσαν τ(ήν) ταύτης συνήθει(αν) ἀσπαζόμεθα ὡς δεδομένην ἀπὸ θ(εο)ῦ· ἐν τούτοις οὖν καὶ ζῶντες καὶ μένοντες, ὑποσχόμεθα ἐπιδοῦναι καὶ βοῆθει(αν) μεγίστην εἰς τ(ήν) ὁδὸν τῆς ἀγίας σωῶν. Ταῦτα ὑποσχεθέντες οἱ τῶν γραικῶν ἀποκρισάριοι ἐδέχθησ(αν) ὑπὸ τοῦ πάπα ὡς πιστοὶ υἱοὶ, ἄπιστοι τὸ πρῶτον τυγχάνοντες ἀξιωθέντες καὶ τοῦ τῆς ἐνώσε(ως) ἀσπασμοῦ, πρὸς(ε) τούτοις ὑπεσχέθησ(αν) οἱ ἀποκρισάριοι τοῦ βασιλέ(ως) ἵνα γένωνται καὶ τῶν λοιπῶν σφαλαμάτ(ων) διορθωταί, ὧν σφάλλουσιν οἱ γραικοὶ ὡς πρότερον πεπλανημένοι, μὴ ἔχοντες π(ατέ)ρα καὶ ποιμένα τὸ(ν) ἀγιώτ(α)τ(ον) πάπαν. Ἡμεῖς δὲ τούτους ὡς υἱοὺς ἀσώτους ὡς ἐσφαμένους τοῦ ὁρθοῦ δόγματος καὶ ἀπωμένους (φ. 149α) παρὰ τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ μερίδος δεξάμενοι, πιστεύομεν τάχιον καὶ τ(ήν) τούτ(ων) διόρθωσιν γενέσθαι παρ' ἡμῶν.»

6 φ. 149α «Ἡ Συνοδικὴ διάταξις ἦν ἐποιήσαντο οἱ τότε ἀρχιερεῖς ἐν τῇ κωνσταντινουπόλει περὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος.» Ἄρχ. «Ἐπειδὴ περ ἡ ἱεροαγία ῥωμαϊκῇ τοῦ θ(εο)ῦ ἐκκλησία.»

7 φ. 149α «Ἐπιστολὴ τοῦ Βέκκου πρὸς τὸν ἴταλ(όν) πάπαν δι' ἧς ἀναθεματίζει πάντας τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανούς τοὺς μὴ δεξαμένους τ(ήν) ἑαυτοῦ δυσσέβειαν.» Ἄρχ. «Τοῦ φιλαγάθου θεοῦ καὶ σ(ωτῆ)ρος ἡμῶν.» Τελ. φ. 150β «πρεσβεΐαις τῆς θ(εοτό)· καὶ πάντων τῶν ἀγίων.»

8 φ. 150β «Ἐτέρα ἔγγραφος ἀσφάλεια δυσσεβείας τοῦ Βέκκου, δι' ἧς ἀναθεματίζει πάντας τοὺς μὴ δεξαμένους τ(ήν) αὐτοῦ δυσσέβειαν, εἰς ἣν καὶ ὑπέγραψαν πάντες οἱ τότε ἀρχιερεῖς.» Ἄρχ. «Ἦν ὅτε τῆς εὐταξίας τε καὶ ἀληθείας ἐπίκρατούσης.» Τελ. φ. 152α «ταῖς αὐτοχείροις ἡμ(ῶν) ὑπογραφαῖς ἐξησφαλισάμεθα καὶ ἐβεβαιώσαμ(εν)»

9 φ. 152α «Ἐτέρα ἔγγραφος ἀσφάλεια τῆς τοιαύτης δυσσεβείας, ἣν καὶ ἐλογογράφησεν ὁ Κύπριος¹ καὶ πάντες οἱ τοῦ παλατιοῦ ἄρχοντες ὑπέγραψαν.» Ἄρχ. «Ἐπειδὴ διὰ τ(ήν) κινήθεισαν ὑπόθεσιν.» Τελ. φ. 152β «ταῖς οἰκειοχείροις ἡμῶν ὑπογραφαῖς ἐξασφαλιζόμεθα.»

10 φ. 152β «Ἐγγραφος ἀσφάλεια τ(ῶν) κληρικ(ῶν) τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ δῆθεν τῶν ἐκκλησιῶν.» Ἄρχ. «Ἐπεὶ ὁ ἀγιώτατος ἡμῶν δεσπότης.» Τελ. φ. 154α «παρὰχωρήσω τοῖς βουλομένοις τὸν θρόνον(ον).»

11 φ. 154α «Υπόσχεσις καὶ συμφωνία καὶ χρυσοβούλλος λόγος περὶ τ(ῆς) τῶν λατίν(ων) ὑποθέσε(ως) ἀπὸ τοῦ παλαιολόγου ἐκείνου μετὰ θάνατον τοῦ Καροῦλου ἐκείνου, συγγραφεῖς παρὰ τοῦ Κυπρίου.» Ἄρχ. «Βασιλεῖ (δὲ) ὑμ(εῖς) οὐδὲν ἂν εἴη οὗτ(ως) ὀφειλόμ(εν)ον.» Τελ. φ. 156α «ὑπόκεισθαι καταδίκη, ἥτις ἀνωτέρω διείληπται.»

Φ. 156β καὶ φ. 157 κενά.

¹ Πρόκειται ἴσως περὶ Γεωργίου τοῦ Κυπρίου τοῦ μετονομασθέντος Γρηγορίου Πατρ. Κ/πόλεως.

12 φ. 158α ἐν τῇ κάτω ᾠα: «γραμματικὴ) Θεοδώρου τοῦ Πτωχοπρο-
δρομίου εἰς θεόδωραν βασιλισσαν τ(ῆν) κομνηνῆν, ἔστι δὲ τοῖς εἰσαγωγ(ικ)οῖς πάνυ
ὠφέλιμος.» Ἑλληπῆς ἐν ἀρχῇ κατὰ ἐν φύλλον ὡς ἐν τῇ δεξιᾷ ᾠα σημειοῦται. Ἔρχ.
-Τόνοι γάρ εἰσι δύο ἡ ὀξεῖα, καὶ ἡ περισπωμένη, ἡ γὰρ βαρεῖα οὐκ ἔστι κυρί(ως) τόνος.»
Τελ. φ. 191β «Τὰς ποιητικὰς διασαφηνίσωμεν βίβλους, μετὰ (δὲ) ἦν ἐθέλης καὶ τ(ῆς)
ρητορείας ὑψηγηταί σ(ου) γενώμεθα καὶ ἧς τινος ἄλλης εἰ βούλει βίβλου τελειοτέρας.
Τεὼς δὲ νῦν ἔχεις παρ' ἡμ(ῶν) περαιωθεῖσαν σοι τ(ῆν) ἐπιταγήν.»

13 φ. 192α Ἀνεπίγραφα γραμματικά. Ἔρχ. «Ἐξ οὗ καὶ τὸ ἀφήκα ἐπειδὴ ἔχουσι
μέλλοντας ἐν χρήσει τοὺς ὀφειλοντας ἐλέγξει τ(ῆν) παραλογίαν αὐτῶν λέγω δὴ τὸ θήσω,
δώσω, ἦσω, ἦσω γὰρ καὶ ἐδῶ ἀντὶ τοῦ πέμψω, ἀφήσω, τούτου χάριν κωλύονται κλίνε-
σθαι εἰς τὰς μετοχὰς καὶ εἰς τὰς ἐγκλίσεις.» Τελ. φ. 249α «περὶ τῶν βων καὶ γων προ-
σώπων εἴρηται ἐν τοῖς εἰς ᾧ, ἐὰν τιθῆ, τίθηται, ἐὰν τιθώμεθον τίθησθον τίθησον, ἐὰν
τιθώμεθα τίθεισθε τίθωνται.»

Φ. 249β καὶ φ. 250 κενά.

14 φ. 251α «Τὰ τῶν λέξεων πάθη πλεονασμοῦ καὶ ἐνδείας κ(α)τ(ὰ) ἀντιπαράθεσιν.»
Φ. 251β κενόν.

15 φ. 252α «Περὶ εἰδῶν ἀναγνώσεων, εἰσι (δὲ) ᾧ.»

16 φ. 253α «Τὰ τοῦ «ως» σημαντικά, σημαίνει (δὲ) τριάκοντα δύο.»

17 φ. 253β «Τὰ τοῦ «η» σημαντικά.»

18 φ. 254α «Ἐκ τῶν τοῦ Χοιροβοσκοῦ πρὸς τοὺς ἐν πᾶσι τοῖς ῥήμασιν κανό-
νας καὶ ὁμοιότηας.»

28 341 (449)

Ἔτ. 1531. 148×215 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. κατὰ τετράδια. Κεῖμ. 95×162
στίχ. 25, ἀρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά. Ἄτεχνα ἐπίτιτλα ἐν ἀρχῇ τῶν τμημάτων.
Τὸ κείμενον τοῦτο εὔρηται συνεσταχωμένον ἐν τῷ κώδικι 341^φ καὶ δὴ ἐν
ἀρχῇ αὐτοῦ.

Ἐν τέλει τοῦ κειμένου:

« Ἐτελειώθη) τὸ παρὸν ἐτι ζλθ' (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος δ' μηνὶ μ(α)ρ(τίω)
[ιζ' σ' ἡ' : » <=1531>

Τὸ δὲ σ' = ἡμέρα.

Ἐν τῇ ἐπομένῃ σελίδι:

« Ἡ ἀκροσυχίδ(α) ἰσίδωρος ἱερεὺς τὸν ἰβ' σήλλαβες:

Ἰδον ἐν ὄρει μωνῆσῃς, δὲ τὴν βάτον.

Σέθεν πρὸς ἡμᾶς, ἐκ προῆλθεν ἀφράσιως.

Ἰνα ἀνεκλάλητος, ἐκτηρουμένη

Δεινῶν ὄνωμε καὶ λύπην, σὸν οἰκέτην.

5 Ὡ παντάνασα ἀεὶ, ἐδλογημένη.

Ρουὺς καὶ γὰρ ἐν σοῖ, ἀφάτου εὐσπλαχνίας

Ἰ Ο λαμπρὸς αἰγλίεις τε, κυρίου θρόνος.

Σύμπαν τὸ ἀνθρώπινον, ἀγνή παρθένε.

- Ἴσον ὃ ἦν γὰρ ἄτρεπτος, πέλει,
 10 Ἐν σοὶ ἐνοικήσας τε, γαστρὶ ἀφάτως.
 Ῥοὴν δὴ ἀνάτειλον, ἀπλακημάτων,
 Ἐσπαργάνωται πυρὶ γάρ, τῷ ἄνλω.
 Ὑποστάσει τῶν τριῶν, ἐκάστη γὰρ ἐν
 14 Σαῖς πᾶσιν ἀπέργασαι εὐχαῖς ἴλεων.»

«Στίχοι ἀνακρεόντιοι
 εἰς τὴν ὑπερευλογημε(νην)
 θεοτόκον

Ἰσίδωρος ἱερεὺς ὁ σὸς δοῦλος
 ὕμνος

Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν ἔτι ζλθ'
 (Ἰν(δικτιῶν)ος δ' μηνὶ μ(ά)ρ(τι)ος εἰς'
 ἡμέρα ἰη ὥρα η' »

Ὁ κ τ ῶ η χ ο ς .

29 45 (σπγ')

Ἐτ. 1536. 160×255, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., φύλλ. ζ' + σελ. 504, τετραδία λβ'. Στάχ. μετ' ἀπλῶν σχεδίων ἐντετυπωμένων. Κεῖμ. 7×15. Ἐν ταῖς σελίσιν 1-396 σχόλιον ἐν τῇ ἐξωτερικῇ καὶ κάτω ᾧα ὠσαύτως καὶ μεταξὺ τῶν γραμμῶν τοῦ κειμένου. Ἄρχ. ἐπικεφ. καὶ διάστιχοι σημειώσεις ἐρυθρὰ.

Ἐν σελίδι 503 εὔρηται.

« Ἡ βίβλος ἥ δε συν θεῷ πεπεράωται χειρὶ παχω
 μίου μοναχοῦ, ἐν τῇ κατὰ τὸν ἄθω σεβασμία
 μονῇ τῆς ὑπερενδόξου θεοτόκου τῇ ἐπικεκλημένῃ
 τῶν ἰθῆρων ἐν ἧ καθιερώθη, κατὰ τὸ ζμδ^{ον} ἔτος.» < = 1536 >.

Πρβλ. Gardthausen σ. 261.

Ἐν φ. δ^β γραφικὸν παίγιον ἐπὶ τῆς φράσεως «ἡ βίβλος ἦδε τοῦσδε τοὺς λόγους φέρει» ἐν δὲ φ. ζ^α ἱστορία τοῦ ἁγίου Γρηγορίου.

Ἐν φ. Η^β εὔρηται τάδε: «Ἰστέον ὅτι δὲ δι' ἐρυθροῦ ἐνταῦθα ἐρμηνεῖα εἰοικεν εἶναι Κοσμά τοῦ ἱεροσολυμίτου, ἔστι δὲ καὶ ἄλλη νικήτα τοῦ καὶ δαυὶδ τοῦ φιλοσόφου κατὰ τμήματα καὶ ἄλλα ἀνώνυμοι ἐν τοῖς τῶν σελιδίων μετωπίοις ἐξ ὧν δηλον, ὅτι πολλοὶ ἐπεχείρησαν ἐξηγήσασθαι τήνδε τὴν βίβλον ὡς θαυμαστὴν καὶ ὠφέλιμον.»¹

Ἐν τοῖς φύλλοις ε' καὶ ζ', προτασσομένοις τοῦ κειμένου, εὔρηται πῖναξ τῶν ἐπῶν τοῦ Γρηγορίου τῶν περιεχομένων ἐν τῷ κώδικι οὐ παρατίθεται ἀντίγραφον. Παρ' ἐκάστω κειμένῳ σημειοῦται πόσα φύλλα κατέχει. Τὸ «ἡμῖου» γράφεται βραχυγραφικῶς, ἡ σελίδωσις εἶνε μεταγενεστέρα.

¹ Ἡ ἐρμηνεῖα Κοσμά τοῦ ἱεροσολυμίτου ἐξεδόθη ἐν Α. Μ a i, Spicilegium Romanum 2 1839, 2, 1-373 καὶ M i g n e, Patr. Gr. τ. XXXVIII σ. 340-689, ἡ δὲ παράφρασις Νικήτα Δαυὶδ Ἐπικόπου Λαδύβρας ἐν Παφλαγονίᾳ (+περὶ τὰ 880) ἐν M i g n e αὐτόθι σ. 681-641.

Φ. Εα «+ ἀπαρίθμησις τῶν ἐμμέτρων λόγων Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Λόγ. α'	διήγησις δι' ἐπῶν ἐν οἷς φιλοσοφεῖ, τὰ ὧν παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπειράται φύλλα	16 1/2	σελ.	1
» β'	περὶ παρθενίας	» 20	»	34
» γ'	ὑποθήκαι παρθένους	» 19	»	75
» δ'	εἰς ἑαυτὸν· μᾶλλον δὲ διὰ τούτου, εἰς πάντας μετανοεῖν.	» 9	»	110
» ε'	εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἐπάνοδον· ἐπεκτείνεται δὲ ὁ λόγος καὶ εἰς ἕκαστον εὐχαρίστως φέροντα, ἐπὶ τοῖς ὄπωσοῦν αὐτῷ σημαίνουσι καὶ ὅπερ δεῖ εὐχεσθαι.	» 2 1/3	»	128
» ζ'	περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς ἀνθρώπου	» 1 1/2	»	133
» ζ'	εἰς ἑαυτὸν καὶ τὰς κακοπαθείας	» 1	»	136
» η'	εἰς ἑαυτὸν κατὰ πεῦσιν καὶ ἀπόκρισιν	» 1	»	138
» θ'	εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς ἁγίας ἀναστασίας	» 2 1/2	»	140
» ι'	εἰς ἐπισκόπους (σ. 145) ια' εἰς ἐπισκόπους (σ. 151) ιβ' εἰς ἐπισκόπους σ. 162	» 9 1/2		
» ιγ'	περὶ τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως	» 3 1/2	»	163
» ιδ'	περὶ εὐτελείας τοῦ ἐκτὸς	» 4	»	170
» ιε'	περὶ τῆς τῶν παρόντων ματαιότητος	» 1	»	178
» ις'	διαφόρων βίων μακαρισμοὶ	» 1 1/2	»	181
» ιζ'	ὄροι βίου ἢ περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς	» 1	»	184
» ιη'	κατὰ τῆς σαρκὸς	» 1 1/2	»	186
» ιθ'	κατὰ τοῦ πονηροῦ (σ. 188) κ' κατὰ τοῦ πονη- ροῦ (σ. 189)	» 1		

(φ. Εβ)	» κα'	πρὸς τὸν κόσμον διαλογικὸς	»	»	191
	» κβ'	περὶ τοῦ ἐπικλήρου τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως	»	1	191
	» κγ'	παράκλησις πρὸς θεὸν	»	»	192
	» κδ'	ἐπιστρεπτικὴ πρὸς θεὸν νουθεσία	»	1	193
	» κε'	θρηνοὶ	»	»	194
	» κς'	περὶ τοῦ πρὸς θεὸν πόθου	»	1/2	195
	» κζ'	πρὸς τὴν ψυχὴν	»	1	196
	» κη'	θρηνοὶ	»	1/2	198
	» κθ'	ἱκετήριος	»	1	199
	» λ'	περὶ βιβλίων γνησίων τῆς θεοπνεύστου γραφῆς	»	1	201
	» λα'	περὶ γενεαλογίας χριστοῦ	»	2 1/2	203
	» λβ'	τοῦ σωτήρος θαύματα κατὰ ματθαῖον	»	1	208
	» λγ'	παραβολαὶ τοῦ κατὰ ματθαῖον	»	1/2	210
	» λδ'	χριστοῦ θαύματα κατὰ λουκᾶν	»	1/2	211
	» λε'	παραβολαὶ δι' ἰάμβων	»	1/2	212
	» λς'	χριστοῦ θαύματα κατὰ μάρκον	»	»	213
	» λζ'	παραβολαὶ	»	1	214
	» λη'	χριστοῦ θαύματα κατὰ ἰωάννην	»	1/2	215
	» λθ'	παραβολαὶ τῶν τεσσάρων εὐαγγελιστῶν	»	1/2	»
	» μ'	πρὸς τοὺς ἐν κοινοβίῳ μοναχοὺς	»	1/2	221
	» μα'	παράφρασις τῶν διστιχῶν ἐπῶν	»	1 1/2	222

(φ. Γ ^α) Δόγ. μβ'	εἰς τὸν μέγαν βασιλεῖον ἠρωελεγειῶν	φύλλα 1 1/2	σελ. 225
» μγ'	εἰς εὐγενῆ δύστροπον	» 1	» 228
» μδ'	ἐνόδια	» 1	» 230
» με'	εἰς τὴν ἐν νηστείαις σιωπῆν	» 5 1/2	» 242
» μζ'	κατὰ γυναικῶν καλλοπιζομένων	» 8 1/2	» 245
» μη'	πρὸς Ὀλυμπιάδα	» 3	» 261
» μθ'	εἰς ἑαυτὸν μετὰ τὴν ἀπὸ κων/πόλεως ἐπάνοδον	» 1 1/2	» 267
» ν'	περὶ ἀρετῆς (σ. 271) να' περὶ ἀρετῆς (σ. 274)	» 4	»
» νβ'	εἰς τοὺς διαβάλλοντας τοὺς μοναχοὺς καὶ εἰς τοὺς ἐπιπλάστας μονάζοντας	» 1 1/2	» 278
» νγ'	εἰς τὴν νόσον	» 3	» 280
» νδ'	εἰς ἑλλήγιον τὸν ἐξιωτὴν	» 9	» 286
» νε'	πρὸς νεμέσιον ἀρχοντα ἑλληνα	» 6 1/2	» 305
» νς'	γινῶμαι παραινετικάι	» 1 1/2	» 321
» νζ'	περὶ τριάδος	» 1	» 325
» νη'	περὶ υἱοῦ	» 2	» 327
» νθ'	περὶ πνεύματος	» 2 1/2	» 330
» ξ'	περὶ κόσμου	» 2 1/2	» 335
» ξα'	περὶ προνοίας	» 2	» 341
» ξβ'	περὶ λογικῶν φύσεων	» 2 1/2	» 344
(φ. Γ ^β) » ξγ'	περὶ ψυχῆς	» 3 1/2	» 350
» ξδ'	περὶ διαθηκῶν καὶ ἐπιφανείας χριστοῦ	» 2 1/2	» 356
» ξε'	περὶ ἐνανθρωπήσεως χριστοῦ	» 1/2	» 361
» ξς'	μάστιγες αἰγύπτου	»	» 362
» ξζ'	δεκάλογος	» 1	» 363
» ξη'	πατριάρχαι	»	»
» ξθ'	μαθηταὶ τοῦ χριστοῦ	»	» 364
» ο'	παρὰ νικοβούλου πρὸς τὸν πατέρα	» 5	» 364
» οα'	πρὸς νικόβουλον παρὰ τοῦ πατρὸς	» 7	» 374
» οβ'	εἰς Ἰουλιανὸν τὸν ἐξιωτὴν	» 1	» 388
» ογ'	εἰς τοὺς ἐν μαρτυρίαις τρυφῶντας	» 1/2	» 390
» οδ'	εἰς τοὺς ἀνορύττοντας τάφους προφάσει μαρτύρων	» 1/2	» 391
» οε'	εἰς τὸν αὐτοῦ πατέρα γρηγόριον	» 1/2	» 393
» ος'	εἰς τὴν μητέρα ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου προσληφθεῖσαν	» 2	» 395
» οζ'	εἰς ἑαυτὸν	» 1	» 400
» οη'	εἰς καισάριον τὸν ἀδελφὸν	» 2	» 401
» οθ'	εἰς τὴν ἀδελφὴν γοργονίαν	»	» 405
» ι'	εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον	» 48	» 406-503

σελ. 1. «Γρηγορίου τὰδε ἔπη χρυσᾶ καὶ μαργαρίται. † Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Γρηγορίου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Θεολόγου διήγησις δι' ἐπῶν ἐν οἷς φιλοσοφεῖται, ὧν παρὰ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν ζωὴν πεπεράται: προοίμιον ἐν σχήματι εὐχῆς.»

« Χ(ριστ)ὲ ἀνάξ ὅς ἀγναῖς ποτ' ἀειφορέναις παλάμησι σταυροτύποις μωσῆος ἐπ' οὐρεῖ σου θεράποντος ἔκκλινας ἀμαλῆκ ὄλοδν σθένος ὅς τε ταθείαις

χείρῃσιν ἐν βόθρῳ δανιὴλ ὕπο, δεινὰ λέόντων
χάσματα καὶ φρικτὰς δυνάχων ἐπέδησας ἀκωκάς,
ὄν διά, καὶ μεγάλου ἀπὸ κήτεος ἔκθορ' ἰωνᾶς
εὐξάμενος καὶ χεῖρας ἐνὶ σπλάγχμοισι τανύσας.»

Τελ. σ. 34. « ἐρχόμενον καθαροῖσι, θεὸν δέ τε φῶτα τίθησιν
ἴλαθι καὶ μοι ὄπασσον ἐπιπλομένους ἐνιαυτοῖς
ἐνθάδε καὶ μετέπειτα ὅλη θεότητι μιγέντα
γηθόσυνον ὕμνοις σε διηνεκέεσσι γεραίρειν.»

Ἐξεδόθη ἐν Migne, Patr. Gr. τ. XXXVII σ. 969-1017.

σ. 34 λόγος Β'. «Περὶ Παρθενίας».

*Αρχ. « Παρθενὴν στεφάνοις ἀναδήσομεν ἡμετέροισιν
ἐκ καθαρῆς κραδίης καθαροῖς μέλλοντες ἐν ὕμνοις.»

Τελ. « τὴν μὲν, δεξιτερῇ παραστήσεται ἔγγυθι χειρὶ
τὴν δ' ἐτέρῃν λαίῃ κῦδος δέ τε καὶ τὸ μέγιστον.»

Ἐξεδόθη ἐν Migne τ. XXXVII σ. 521 - 573.

σ. 401 λόγος ση'.

« Εἰς καισάριον τ(ὸν) ἀδελφ(ὸν) αὐτοῦ ἠρωελεγεῖα. »

*Αρχ. « Σχέτλιος ἐστὶν ὁ τύμβος ἐγὼ γε μὲν οὐ ποτ' ἐώληπν »

Τελ. « Καισαρίῳ τίς κάλλος ὁμοῖος ; ἢ τίς ἀπάντων
τόσσοις ἐὼν τόσσης εἶχε κλέος σοφίης.»

Σειρὰ ἐπιταφίων εἰς Καισάριον ἐξεδόθη ἐν Migne Patr. Gr, τ. XXXVIII σ. 13 - 20.

σ. 405 λόγος σθ' «Εἰς τὴν ἀδελφὴν γοργονίαν.»

*Αρχ. « Οὗτις ἐπιχθονίων, ἀλλ' ἴτατο ἐκ βιότοις
ὡς ῥόδον ἐξ ἀνθέων ὡς δρόσος ἐκ πετάλων
γείτονες, εὐμενέοιτε καὶ ἐν κόλποισι δέχοισθε
μάρτυρες ὑμετέροις, αἶμα τοῦ γρηγορίου.»

Τελ. « λύματ' ἀπωσάμενοι ζῆτε παλιγγενέεσι.»

Κατὰ τὴν τοῦ Migne ἔκδοσιν τὸ ἄνω κείμενον εἶνε συνέχεια ἐπιταφίων εἰς Καισάριον τὸν ἀδελφὸν καὶ ἐπιτάφια εἰς Γοργόνιον. Ἐξεδόθη ἐν Migne, Patr. Gr. τ. XXXVIII σ. 20 - 20. Ἐξηκριβώθησαν ὑπ' ἐμοῦ τὰ ἐν ἀρχῇ καὶ τέλει ἔπη.

σ. 406 λόγος υ' «Εἰς τὸν ἑαυτοῦ βίον.»

*Αρχ. «Τὸ τοῦ λόγου βούλημα τῶν ἐμῶν κακῶν
ἐξιστορησαι τὴν ὁδὸν εἴ τ' οὖν δεξιῶν»

Τελ. (σ. 503) « ἐνθα τριάς μου καὶ τὸ σύγκρατον σέλας
ἦν νῦν ἀμυδρῶς ταῖς σκiais ὑψούμεθα.»

Ἐν δὲ σελ. 504 νεωτέρῳ χειρὶ γέγραπται :

« Ἐμοῦ γρηγορίου τοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας
μεγάλου πρωτοσυγκέλλου
εἰς τὰ ἅγια θεοφάνεια
ρεύμασιν ὠκντάτους ὄκα χριστὸς ποταμοῖο,
ἦκες ἱαρδάνου, τὸν βελιῶρ βυθίσιαι.
καὶ βροσιῶν φύτιλην δύστηνόν τ' ἀμπλακιάων,
λίψαι, καὶ δεῖξαι, πτώματος ὡς πρὶν ἦν.»

30 309.

Ἔτ. 1551. 150×210 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 182 κατὰ τετράδια, στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 100×154 στίχ. 25. Τίτλοι καὶ ἀρχικά ἐρυθρά.

Ἐν τέλει τοῦ ὄλου :

«Μεθερμηνεύθη παρ ἈΝ. ΝΟΥ. ΤΟΥ

ΚΕΡ :· ^ωαφνα.»

Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ παραφύλλῳ εὔρηται γεγραμμένον «ιδιόχειρον Νουκίου Κερκυραίου. Κεραμεύς» ἢ ὑπογραφή τοῦ Κεραμέως δυσξύμβλητος¹.

φ. 2^α

« Τραγωδία εἰς τὴν τοῦ
Αὔτεξουσίου ἀναίρεσιν.

Ἡ ὑπόθεσις. »

«Τὸ Αὔτεξουσίου², υἱὸς τοῦ λογιστικοῦ καὶ τῆς θελήσεως, ἀρχὼν ἐπαρχῆς τῶν ἀνθρωπίνων ἐργασιῶν ἤλθε διὰ μεσότητος τῶν σχολαστικῶν θεολόγων κατοικῶν ἐν Ῥώμῃ, ἔνθα παρὰ τοῦ πάπα γέγονε χριστιανὸς παπῆς εἰ δ' ὑπὸ τῆς τούτου ἀγιότητος χειροτονῆται βασιλεὺς, μέγας, ἀνίκητος, ταινιώθεις δ' ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ τὰ βασίλεια τῶν ἀγαθῶν ἔργων. Μετὰ δὲ ταῦτα, διὰ μεσολαβῆς τοῦ ἰδίου ἐθελουοῦτο ἔργου, ὡς ἦν τῆς αὐτοῦ οἰκίας ἔξαρχος ἔλαβεν εἰς γυναικα τὴν ἀρμόζουσαν ἀμοιβήν, ἐξ ἧς ἐγέννησε θυγατέρα τὴν δικαίως ὀφειλομένην χάριν, ὅθεν σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτοῦ οἰκίακοῖς διὰ μακροῦ εὐδαιμόνας ἐν ταύτῃ τῇ βασιλείᾳ διῆγεν ἔχων ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ τεταγμένων καὶ εἰσφερομένων φόρων καὶ τελῶν, τῆς ἀξίας ὀφειλῆς, ἀναριθμητὸν τὶ πλῆθος θησαυροῦ. Ἐνωτισθεὶς δ' ἐν τῷ τέλει, τὴν τῶν πολλῶν ἐκ τῶν αὐτοῦ ὑπηκόων (φ. 2β) ἀποστασίαν, ἐξ εἰδήσεως τῶν ἐπιστολ(ῶν) τοῦ βασιλέως παιονίας Φερδινάνδου, ἃν ἤνεγκε μετ' αὐτοῦ ὅ,τι διδάσκαλος ἔκχεος, δρᾶ σὺν τῷ πάπα, πρόνοιαν ἀποχωρῶσαν τοῦ λοιποῦ ἐν τῇ τοιαύτῃ ἀταξίᾳ γενέσθαι. Ὅμως δ' ἐπ' αὐτὸ τοῦτο προνοούτων, ἦ τε χάρις ἢ δικαιοποιούσα, ἐξ οὐραν(ῶν) εἰς γῆν καταπεμφθεῖσα, ἐκκόπτει μὲν ἰδίως καὶ μυστικῶς τουτουῖ τοῦ βασιλέως τὴν κεφαλὴν τὸν δὲ πάπαν καταγνοῦσα εἶναι τοῦτον ἀληθῆ τὸν ἀντίχριστον, ἄνωθ(εν) ἀπόφασις ἐκ θ(εο)ῦ ἀπεστάλη, ὡς οὔτε κατ' ὀλίγον ὀφείλει, διὰ τοῦ θεοῦ λόγου καὶ αὐτὸν ἀναίρεισθαι.»

¹ Περὶ τοῦ Ἀνδρονίκου Νούντζιου ἢ Νουκίου Κερκυραίου, ὅστις ἔγραφε περὶ τὰ ἔτη 1541 - 43 ἐν Βενετίᾳ, παράβαλε σημειώμα ἐν Byz. zft. τόμ. 12 (1903) σ. 363-6 (ἔνθα ἀναφέρονται ὡς πηγαὶ καὶ Mill er, Catal. Esc. σ. XXII, K r u m h a c h e r, Gesch. d. Byz. Lit. Β' ἔκδ. σ. 898). Ἐκ τοῦ σημειώματος τούτου προκύπτει ὅτι ἐν ἔτει 1543 ἐτυπώθησαν ἐν Βενετίᾳ οἱ τοῦ Αἰσώπου μῦθοι εἰς δημοτικὴν ἑλληνικὴν μεταφρασμένοι «ὑπὸ ΑΝ. ΝΟΥ. ΚΕΡ. «αφμγ» ἀντίτυπον τούτου τοῦ βιβλίου ἀπόκειται ἐν τῇ Ἐθν. Βιβλιοθ. Μονάχου. Πρβλ. περὶ τοῦ Νουκίου καὶ Κ. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία Ἀθ. 1867 σελ. 155-8. Ὦνωμάζετο Ἀνδρόνικος καὶ κατ' ἀναγραμματισμὸν ἐπὶ τὸ ἀρχαιοπρεπέστερον Νικάνδρος. Περὶ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ «Ἀποδημιαί» ἔπιθ. τὸν Κ. Σάθ α ν ἐνθ. ἀνωτ. καὶ Χ ρ υ σ ο σ τ. Α. Π α π α δ ὀ π ο υ λ ο ν ἐν Εἰσαγωγῇ εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, Ἱεροσόλυμα 1909 8^{ον} σελ. 18, καὶ τοῦ αὐτοῦ Περὶ τῆς ἑλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς χρονογραφίας τοῦ Ις' αἰῶνος ἐν «Ἐκκλησ. Φάρφ» Ἀλεξανδρείας τ. Θ', 1912 σ. 417 - 20.

² Προσετέθησαν τὰ ὑπογεγραμμένα ἰῶτα ἐλλείποντα ἐν τῷ χειρογράφῳ.

Φ. 2β. «Τὰ τοῦ δράματος πρόσωπα.»

- « Φάβιος, ἐξωστίας παρεπίδημος.—
- Δίακονία, ἔξαρχος τῶν οἰκιακῶν τοῦ κλήρου.—
- Ἐρμῆνης, μεθερμηνεύς.—
- Φηλίνος, ὑπηρέτης.—
- Αὐτεξούσιον, βασιλεύς.—
- Ἀνθρώπειον μέτρον, ἐπὶ τῶν μυστικῶν.—
- Ἴδιον ἔργον ἐθελούσιον, ἔξαρχος τῶν οἰκιακ(ῶν) τοῦ βασιλέως.—
- Βηρυτούκκιος κουρεύς, ἐν τῇ ἀλλῇ τοῦ βασιλέως.—
- Ἀμμώνιος, λογοθέτης.—
- Τρυφῶν, ὑπομνηματογράφος.—
- Ὁρβίλεος, θεράπων.—
- Κλήρος.—
- Ὁ τοῦ κλήρου, λειτουργὸς ἐφήμερος.—
- Πέτρος ὁ ἀπόστολος.—
- Παῦλος ὁ ἀπόστολος.—
- Χάρῆς ἡ δικαιοποιούσα.—

Φ. 3α. «Ἐρμηνεία εἰς λέξεις τίνας ἃς οἱ σχολαστικοὶ χρῶνται.»

Φ. 3β. «Ἐκ τῆς πρώτης πράξεως, σκηνὴ πρώτη. Φάβιος: Ἀνθρώπινον μέτρον: Δίακονία: — προλογίζει Φάβιος. Καθάπερ ὁ διὰ θαλάσσης πλέων καὶ πλανόμενος κτλ.»
Τελ. ἐν τῷ τέλει τῆς πέμπτης πράξεως. «Ἐκεῖ γάρ, μετὰ τὸ ἀποφῆναι ἡμᾶς ἄμεινον τὰ κατ' αὐτόν, ἐπανακάμψωμ(εν), ἐν τῇ ἐπουρανίῳ πατρῷδι.»

31 92 (545, PNA').

Ἔτ. 1557. 195 × 285. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων. Φ. 250 + 110 + 60.
Κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλῆ. Κεῖμ. 14 × 21. Στίχ. 31. Ἐν τῇ πλαγίᾳ καὶ κάτω
ῤα ἐρμηνεία. Τιλοφόβρωτος καὶ ὕδατι κατεστραμμένος ἰδίᾳ ἐν τοῖς πρώτοις
εἴκοσι φύλλοις.

Ἐν φ. 249α.

✠ λύσιν παθῶν μοχθήσαντι παράσχεο χροῖστὲ
δόξης ὄππωσ σῆς, φέγγος ἴδοιμὶ μέγα
αφνζ̄^{ov} φεβρουαρίῳ^ω νε̄
τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα
† πόνος ἰω(άν)ου δορυανοῦ.¹

(Πρβλ. Gardthausen σ. 256).

Κατωτέρω ἄλλη χειρὶ.

« † ἠγωράστη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, παρ' ἐνὸς ναύτου διὰ
[φλορὶ τουραλι . . .
παρ' ἐμοῦ χριστοφόρου κυπρίου καὶ καθηγουμένου τελοῦντος τότε
[τοῦ ἁγίου σάββα

¹ Περὶ τοῦ Δορυανοῦ βλέπε τὰ ἐν τῇ περιγραφῇ τοῦ ἐπομένου κώδικος λεγόμενα.

ἐν Καίρω τοῦ μακαριωτάτου ἡμῶν ἀθέντου Κυρίου κν Σαμουήλ, ἐν ἔτει κ(υρί)ου αρισ^ω μηνὶ μαΐου κ^η ».

Ἐν φ. 20α εὔρηται.

« υστους 1716 ἀγόρασαιω ἐτοῦτο τω βιβληων
ἀπὸ τὴν πώλην δια ασπρα εκατὸν τρηάκοντα
τὴν χρονήαν οπου ἐπῆρεν ὁ τουρκως τον
Μορριά
δημ' ἄτρις
κπὸ ς. »

φ. 3α Ἐρμηνεία εἰς τὸν Ἰώβ. Ἄρχ. « Ἐρμηνεία. Ἡ ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς ἀσάφεια, πολλὰς ἔχει τὰς αἰτίας, πρῶτον μὲν ὅτι πᾶσα γλῶσσα εἰς ἑτέραν μετατιθεμένη ἀπόλλυσι τ(ὸν) ἴδιον εἰρμόν, δεύτερον δὲ ὅτι αἱ συνώνυμοι τῶν λέξεων παρ' ἑβραίοις, ἄγνοια εἰργάσαντο τοῖς ἔρμηνευταῖς. »

φ. 4β Προτάσσονται στίχοι ἐκ τοῦ Ἰώβ καὶ ἔπονται ἔρμηνεῖαι διαφόρων, ἐν δὲ τῇ ᾧα σεσημειῖται ὅτι αἱ ἔρμηνεῖαι αὗται εἰσὶ τῶν Ὀλυμπιοδώρου τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Διακόνου, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Διδύμου Ἀλεξανδρείας, Νικήτα (τοῦ Ναυπάκτου;) Πολυχρονίου Ἀπαμείας, Ἰουλιανοῦ, Διονυσίου (Ἀρεοπαγίτου), Ὁριγένους, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἐφραίμ (Σύρου);, Εὐαγρίου (Ποντικῶς);, Ἀπολλιναρίου (Λαοδικείας τοῦ νεωτέρου);, Σεβήρου (Ἀντιοχείας);, Ἰσιδώρου (τοῦ Πηλουσιώτου); Ἀθανασίου (τοῦ Μεγάλου), Διονυσίου Ἀλεξανδρείας, Γρηγορίου Θεολόγου, Μεθοδίου (Ἐπισκόπου Ὀλύμπου);.

Ἐπεται ἐν ἄλλῃ σελιδώσει :

φ. 1α « Θεοφυλάκτου ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας ἐξήγησις εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον. » Ἄρχ. « Οἱ μὲν πρὸ τοῦ νόμου ἐκεῖνοι θεοὶ ἄνδρες, οὐδὲν διὰ γραμμάτων καὶ βιβλίων ἐφωτίζοντο, ἀλλὰ καθαρὰν ἔχοντες τὴν διάνοιαν. » Ἐξεδόθη ἐν Migne, Patr. Gr. CXXIII σ. 143 - 488.

Ἐπεται ἐν ἄλλῃ σελιδώσει :

φ. 1α « Εὐαγγέλιον κατὰ μάρκον. » Ἄρχ. « Τὸ κατὰ μάρκον εὐαγγέλιον δέκα ἔτη τῆς τοῦ χ(ρισ)τοῦ ἀναλήψεως συνεγράφη ἐν ῥώμῃ, ἣν μὲν γὰρ οὗτος ὁ μάρκος πέτρον μαθητῆς. » Ἐξεδόθη ἡ ἔρμηνεία αὕτη τοῦ αὐτοῦ Θεοφυλάκτου ἐν Migne, Patr. Gr. CXXIII σ. 481 - 682.

32 181

Ἦ. 1570. 112×160. Χάρτ. φ. 997 πάχ. 15 ἐκ. Τὸ κείμενον κατέχει ὄλην σχεδὸν τὴν σελίδα. Ὁ κώδιξ ἐν κακῇ καταστάσει περὶ δὲ τὸ μέσον πλεῖστα φύλλα ἔβρώθησαν ὑπὸ μυῶν. Εἰς πλεῖστα φύλλα ἡ μελάνη κατέστρεψε τὸν χάρτην λεπτὸν ὄντα. Ἐν ἀρχῇ πίναξ τοῦ ὁποῦ ἑλλείπει τὸ πρῶτον μέρος.

Ἐν ἀρχῇ :

« † ἡ παροῦσα συλλογὴ
τ(ῶν) θείων λογίων ἐπι-
μελῶς συνηθροίσθη

ἐκ πολλ(ῶν) θεολόγων τῆς
ἐκκλη(σίας) παρ' ἑμοῦ ἰωάσαφ
ἱερομονάχου τοῦ δορνανοῦ
τοῦ κρητὸς κ(αί) οἱ
ἀγαγιώσκοιτες
εὐχεσθέ μοι
διὰ τὸν
κύ(ριον).»

Τὰ ἐν τῷ ὀγκῶδει τούτῳ κώδικι γεγραμμένα κείμενα ἐγράφησαν πάντα ὑπὸ Ἰωάσαφ ἢ Ἰωάννου Δορνανοῦ¹ τοῦ καὶ τὸν προηγούμενον 31 92 κώδικα γράφαντος κατὰ τὰ ἔτη 1570 ἕως 1582, ὡς τοῦτο μαρτυροῦσιν αἱ χρονολογίαί αἱ σημειούμεναι παρασελιδίως τοῖς τίτλοις ἐνίων ἐκ τῶν κειμένων.

Ἡ κακὴ κατάστασις τοῦ κώδικος καθίστησι δυσχερῆ τὴν ἐξέτασιν τῶν περιεχομένων αὐτοῦ, καὶ τὰ κάτωθι σημειούμενα δὲν ἀποτελοῦσι ἀκριβῆ τούτων ἀπαρίθμησιν.

1. «Κυριακὴ Γ' τοῦ λουκά εἰς τὸν πλούσιον καὶ εἰς τὸν λάζαρον». Τὸ κείμενον ἐφθαρμένον ἐπὶ πολλὰ φύλλα.

2. «Κυριακὴ Θ' τοῦ λουκά περὶ τοῦ ἀφορηθέντος πλουσίου. [πόνος] Ἰωάσαφ» Ἄρχ. «Ὅθεν φυλαργυρί(ας) δεινότερον, οὐδὲν φιλοχρηματί(ας) αἰνότερον, οἴκους γ(άρ) ὀλοκλήρους ἀνέτρεψε». Τελ. «δῶν ἡμῖν ὁ θεὸς τοῦτο ποιήσασι, τυχεῖν ἀρρήτων αγαθῶν, γένοιτο, γένοιτο».

3. «Κυριακὴ Ι' τοῦ λουκά εἰς τὴν συγκύπτουσαν. πόνος ἰωάσαφ». Ἄρχ. «Πολλὴ τοῦ χειμῶνος ἡ σφοδρότης ἀλλὰ τὴν προθυμίαν τ(ῶν) εἰωθότων ἀπάντων πρὸς ὑμετέραν ἀκρόασιν οὐ διέλυσε.»

«Κυριακὴ ΙΒ' τοῦ λουκά περὶ τ(ῶν) δέκα λεπρῶν, πόνος ἰωάσαφ.» Ἄρχ. «Οὐδὲν εὐχαριστείας κρεῖττον ἀγαπητοῖ, ὥσπερ τὸ ἐναντίον οὐδὲν ἀχαριστείας χεῖρον καθέστηκε, καὶ ὅσον ἐκεῖνι ἐπωφελής, τοσοῦτον αὐτῇ ἐπιβλαβής». Τελ. «καὶ τῆς ἀποφύγῃτος δόξης ἀπολαύσομεν, ἧς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, ἐν χρι(στ)ῷ ἰ(ησοῦ) τῷ κ(υρί)ῳ ἡμῶν μεθ' οὗ κλ ἀμήν.»

5. «Κυριακὴ ΙΕ' τοῦ λουκά, περὶ τοῦ ἀρχιτελώνου ζακχαίου, πόνος ἰωάσαφ.» Ἄρχ. «Ἕμεῖς μὲν καὶ αὐθις προθύμως συνελθύθατε κ(αί) πρὸς τὴν ἡμετέραν οὐδένοιαν κατὰ τὸ εἰωθὸς ἀπηντήκατε, τὰ γὰρ τῶν βρωμάτων.»

¹ Περὶ τούτου πρβλ. τὴν ἐξῆς ἐνθύμησιν: «Χάριν ἐνθύμησης τοῦτο γράφω· ὅτι ἐγὼ ὁ εὐτελής Ἰωάννης ὁ Δορνανὸς παρεγενομένη ἐν τῇ σεβασίᾳ μονῇ τοῦ μεγάλου Ἀντωνίου τῶν Ἀπεξωνῶν, ἐν ἔτει ἀπὸ θεογονίας ἀφξ' ὀκτωβρίῳ α', καὶ γέγονα μοναχός, ἐπικληθεὶς τὸ ὄνομα Ἰωάσαφ, ἐν δὲ τῷ ἀφξξω ἀπριλλίου λ', τέλειος ἱερεὺς ἀπεφάνθη παρὰ τοῦ τῆς Ζακύνθου ἐπισκόπου ὀνόματι Παχωμίου.» Εὐρηται δὲ τὸ σημεῖωμα τοῦτο ἐν φ. 415^β πολυμιγοῦς κώδικος τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου Σκοπέλου. (Λάμπρου Σπ. Νέος Ἑλληνομνήμων. τόμ. 7ος (1910) σ. 178). Περὶ δὲ τοῦ Δορνανοῦ ἐπιθι καὶ Λάμπρου Σ., Νέος Ἑλληνομνήμων 4 (1907) σ. 181 ἔνθα σημειοῦται ὅτι οἱ Μαρκιανοὶ κώδικες Π 10⁹ καὶ Π 59 ἐγράφησαν ὑπ' αὐτοῦ, ὁ πρῶτος ἀφην' Ἰουνίου κβ', ὁ δὲ δευτέρος κατὰ ὀκτώβριον τοῦ ἀφθ'. Πρβλ. καὶ V. Gardthausen, Griech. Palaeogr. Δ' ἔκδ. σελ. 324 καὶ 328. Ὁ Κ. Σάθας (Νεοελλ. Φιλολ. σελ. 217) σημειοῖ ὅτι πρὸς Ι. Δ. ἀπηύθυνεν ἐπιστολὰς Μάξιμος ὁ Μαργούνιος.

6. «Κυριακή τ(ῶν) προπ(ατό)ρων κ(αι) εὐαγγέλιον τοῦ λουκά, ιαη κυριακή. πόνος ἰωάσαφ.» Ἄρχ. «Ἄβροτέραν ἡμῖν τὴν τράπεζαν ὁ θεῖος λουκάς, ἀγαπητοί, προτίθησθε σήμερον.»

Ἔπονται φύλλα πολλά δυσανάγνωστα τῆς μελάνης καταστρεψάσης τὸν χάρτην.

7 «Ἐρμηνεία τῆς ἐναν(θρωπ)ήσεως τοῦ κ(υρίου) ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ρίστο)ῦ ἐρανισθεῖσα ἐκ τῆς ὁμιλί(ας) γρηγορίου τοῦ θεολόγου.» Ἄρχ. «Χ(ριστός) γεννάται δοξάσατε, χ(ριστόν) ἐξ οὐ(ρα)νῶν ἀπαντήσατε κλ. <ταῦτα ἐντὸς ἑισαγωγικῶν τελειῶν μετὰ ἕξ στίχους εἰς τὸ> τίς οὐ δοξάζει τὸν τελευταῖον. Τὸ χ(ριστό)ς ὄνομα, κυρίως μὲν τὸ συναμφοτέρον σημαίνει, θεὸν ὁμοῦ καὶ ἀν(θρωπ)ον καταχρηστικῶς δέ, ποτὲ μὲν ἐπὶ μόνῃς τῆς θεότητος τοῦ λόγου τάττεται, ποτὲ δὲ ἐπὶ μόνῃς τῆς ἀν(θρωπ)ότητος» Περὶ τῆς ὁμιλίας ταύτης ἐν τῷ πίνακι ἐν ἀρχῇ λέγεται «ἦτις ἐρανισθεῖσα μ(ε)τ(ά) κόπου καὶ μόχθου παρ' ἐμοῦ ἰωάσαφ ἐκ πολλ(ῶν) θεολόγων προσετέθη τοῖς φιλοπόνοις»

8 «Τοῦ ἁγίου ἰουστίνου γνώμη ἐπωφελῆς ἐπὶ τῇ θεραπεύσει τὰς ψυχὰς τῶν ἀν(θρω)πῶν ὁ λόγος σάρξ ἐγένετο» Ἄρχ. «Ὁ φωτισμὸς ἡμῶν, ἡ μέθεξις ἦτο τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θ(εο)ῦ καὶ ἡ κοινωνία, ταύτης δὲ τῆς μεθέξεως κ(αι) κοινωνί(ας).

9 Ἐρμηνεῖται ἀκριβεῖς πάνυ ὠφέλιμοι ἐκ τῆς βίβλου Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου.

10 Κατὰ Ἰουδαίων ἐκ τοῦ γ' βιβλίου τῆς ἐκκλησι. Ἰστορ. Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου.

11. «Σύνθεσο[ν] τοὺς θεῖους λόγους τούτους ἐν τῇ ὁμιλίᾳ τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ ἐνσάρκου οἰκονομί(ας), ἀρμόζουσι γ(ὰρ) αἱ ἔννοιαι αὗται ἐκεῖ καὶ πρόσχευ ἀκριβῶς.» Καὶ δεξιὰ μὲν τοῦ τίτλου τούτου εὐρηται «Πόνος Ἰωάσαφ» ἀριστερὰ δὲ τὸ ἔτος «1582.» Ἄρχ. «Γλυκὴ μεθεῖναι τὸ μέλι πᾶσιν ἀν(θρω)ποῖς δοκεῖ καὶ συγκρίσεως δίχα. γλυκύτερον δὲ φαίνεται πικρῶς τινος παρατιθείσης ποιότητος.»

12. «Ἐρμηνεία τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ κ(υρίου) ἡμῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ.» Ἄρχ. «Ὅπότεν ἐκ χειμῶνος κρυεροῦ θερμοῦ ἐαρ ἐκλάμψη...»

Ἐν τέλει «λόγ(ος) τῆς ἐναν(θρωπ)ήσε(ως) τοῦ κ(υρίου) ἐρανισθεῖς ἐκ πολλ(ῶν) διδασκαλ(ιῶν) τῆς ἐκκλησι(ας) ὑπ' ἐμοῦ ἰωάσαφ ἱερομονάχου.»

13. «Υπομνήματα τῶν ὄπισθεν.

14. «Ἐρμηνεία κατὰ ἰουδαίων πάνυ ὠφέλιμος.»

15. «Ἐτέρα ἐρμηνεία τῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ γεννήσεως ἐρανισθεῖσα ἐκ τ(ῶν) μαργαριτῶν τοῦ χρυσοῦρημονος ἰω(άν)νου καὶ ἐτέρων θεολόγων, ὁ δὲ πόνος ἰωάσαφ.» Ἄρχ. «Ὅντως ἐπεφάνη ἡμῖν ἡ τοῦ θ(εο)ῦ χάρις, ὄντως ἀντέλειπεν ἡμῖν ὁ τῆς δικαιοσύνης ἡλῖος, καὶ μαρτυρεῖ φωτισθέντα τῆς οἰκουμένης τὰ πέρατα.»

16. «Θεοδωρήτου ἐπισκόπου Κύρου διάλογοι τρεῖς. Ὁ πρῶτος λέγει(αι) ἄτρεπτος, ἦτοι περὶ τοῦ ἄτρεπτον εἶναι τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τὴν θεότητα τὰ δὲ πρόσωπα τοῦ διαλόγου τοῦτά εἰσιν ὀρθόδοξος καὶ ἐρανιστής, ἦτοι αἰρετικός, προλογίζει ὁ ὀρθόδοξος. Ἄμεινον μὲν ἦν συμφωνεῖν ἡμᾶς καὶ τὴν ἀποστολικὴν διδασκαλίαν φυλάττειν ἀκήρατον ἐπειδὴ δὲ οὐκ οἶδ' ἄνθ' ὅτου τὴν ὁμόνοιαν διαλύσαντες.» Περὶ τῶν δύο ἄλλων διαλόγων εὐρηται τὰ ἕξῃς ἐν σημειώματι τεθέντι προοιματικῶς καὶ τῶν τριῶν διαλόγων «ὁ δὲ δεῦτερος ἀσύγχυτον σὺν θεῷ φάναι, δείξει γεγεννημένην τὴν ἔνωσιν τῆς τοῦ ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ θεότητός τε κ(αι) ἀν(θρωπ)ότητος, ὁ δὲ γε τρίτος περὶ τῆς ἀπαθείας τῆς τοῦ σ(α)τῆρος ἡμῶν ἀγωνιεῖται θεότητος.» Τὸ τελευταῖον φύλλον ἀποκεκομμένον.

17. Ἔπονται κείμενα ἐπιγραφόμενα «σύναψον καὶ ταῦτα εἰς τὴν ὁμιλ(ίαν) τῆς χ(ριστο)ῦ γεννήσε(ως) ἢ τῶν φώτων, ὅθεν ἂν σοι ἀρμόζη.» Τὰ πλεῖστα δὲ τῶν φύλλων κατεστράφησαν ὑπὸ μυῶν. Ἐν τέλει τῶν κειμένων αὐτῶν ἡ ἡμερομηνία 1581.

18. «Ὅμιλία περὶ τῆς εορτῆς τῶν ἁγίων θεοφανείων», δεξιόθεν εὐρηται «ὁ δὲ πόνος ἰωάσαφ ἱερομονάχου» ἀριστερόθεν δὲ ἡ χρονολογία «1570.»

19. Ἐγκώμια τῆς Θεοτόκου.

20. «Νοεμβρίῳ κα ἔγκώμ(ιον) τῆς θ(εοτό)κου ὅτε ἀπεδόθη ἐν τῷ ναφ̄ τριετίζουσα» δεξιόθεν ἢ χρονολογία «157.»

21. «Συνάθροισις ἐκ πολλ(ῶν) θεολόγων εἰς τὴν ὑπαπαντὴν τοῦ σωτήρος.» «Πόνος ἰωάσαφ» δεξιόθεν δὲ ἢ χρονολογία «1570.»

22. «Συνάθροισις ἐκ πολλ(ῶν) θεολόγων τῆς ἐκκλη(σίας) εἰς τὸν εὐαγγελισμὸν τῆς ὑπεραγ(ίας) θ(εοτό)κου· ὁ δὲ πόνος ἰωάσαφ ἱερομονάχου.»

33 344

Ἔτ. 1572.

Ἐν τέλει τοῦ ἐκ μεμβράνης ψαλτηρίου τούτου εὑρηται ἡ ἐξῆς ἰδιόχειρος σημείωσις τοῦ Ἀλεξανδρείας Σιλβέστρου.

« Ἐπὶ ἔτους, ζ̄π̄ τὸ ἀπὸ στίσεως κόσμου ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρκου οἰκο-
νομί(ας) μ̄φοβ̄ (Ἰ)ν̄(δικτιῶν)ος τε^{ns} ἀνακαινίσθη, ἢ παροῦσα βίβλος
τοῦ μελουργοῦ ἕμνωγράφου δα(υ)ῖδ τοῦ θεοπάτορος διὰ χειρὸς
οὐδέστρου πάπα καὶ π(ατ)ριά(ρ)χου τῆς μεγάλης πόλ(εως) ἀλεξαν-
δρο(είας) λιβύης π(εν)ταπόλ(εως) αἰθιοπί(ας) καὶ πάσης γῆς αἰγύπτου
καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης : Πρὸ δύο ἐτῶν ἀνάλωτα καὶ ἢ δυστιχε-
στάτη κύπρο(ς) γεῦ τῆς συμφορᾶς τίς μὴ θρηγήσῃ; Τίς μὴ κλαύσῃ;
Τὸν λεηλατισ(μόν), τὰς πολλὰς χύσεις αἱμάτ(ων), τῶν σφαγμ(άτων)
νηπί(ων) καὶ γηρόν(ων), τὴν καταφρόνησιν τῶν θείων μυστηρί(ων)
καὶ τῶν ἀγί(ων) σκευῶν καὶ σεπτῶν εἰκόνων. βαβαὶ τῆς ἀνωχῆς σου
δέσποτ(α) παντοκράτωρ. ὑπερήλασ(αν) αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν τ(ῆς)
ἐδσπλαγρία(ς) σου τὸ φιλ(άν)θρωπ(ον) καὶ τὸ ἄμετρον ἔλεος. κ(ύρι)ε
οὐ τοσοῦτου ἐσμὲν ἄξιοι παιδεύσ(εως) διὰ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, μὴ
γένοιτο, μαρτύρομαι γ(ὰρ) τὸν οὐ(ρα)νὸν καὶ τ(ῆν) γῆν καὶ φθέγ-
γομαι στόμ(α)τ(ι) καὶ γλώττη καὶ νοῦν καὶ διάνοια οὐ μόνον τοσοῦ-
τον ὑπάρχωμεν ὑπόχρεοι τῆς παιδεύσ(εως) ἀλλὰ εἰ καὶ δυνατ(όν)
ὑπῆρχε τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει μυρίοις τῶν μυριάδων ἀμετροίτων θανά-
τους λαβεῖν, οὐκ ἀλκι ἡμῶν ἐξιλεοθῆναι, ἀλλὰ δεόμεθα, κ(ύρι)ε
κ(ύρι)ε ὁ παιδεύων καὶ πάλιν ἰόμενος, δέξαι τὰ δάκρυα ἡμῶν ὡς
ποτε τοῦ μανασῆ καὶ τῆς πόρνης τὰ δάκρυα, τὸν τελώνην καὶ τὸν
λησιήν, καὶ πάριδε τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν τ(ὰ) πλήθη καὶ ἀπό-
στρεψων τὸν θυμὸν σου καὶ μὴ ἀπόσῃ ἡμᾶς εἰς τέλος ἵνα ἕμνήτε
καὶ δοξάσετε τὸ πανάγιόν σου ὄνομα εἰς ἀπεράν(τους) αἰῶνας ἀμήν.»

Καὶ μονοκονδυλιακῶς ἢ ὑπογραφή.

« † σιλβέστρος ἐλέφ̄ θεοῦ πάπα καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως
|ἀλεξανδρείας.» ¹

¹ Σιλβέστρος Ἀλεξανδρείας ἐπατριάρχευσε κατὰ Ὑψηλάντην (σελ. 513) κατὰ τὰ ἔτη 1565-1586, ἐπὶ τῆς πατριαρχείας δὲ αὐτοῦ ἐκινήθη κατὰ τῶν χριστιανῶν διωγμὸς χαλεπώτατος. Σιγίλλιον τῶν πατριαρχῶν Σιλβέστρου Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱερεμῖα Κων/πόλεως

34 160 (1055)

Ἔτ. 1575. 157×218 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φύλλα 509 κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν.

Ἐν φ. 483^β εὑρηται :

«Τελὸς εἴληφεν διαλεξίς τῶν Ἰουδαί(ων) τέλος
καὶ τοῦ βιβλίου ὄλου, ἐν μηνί, μαῖω 6 ἔτους ζ'π' ἰνδικτιῶνος γ'»
(—1575).

Ἐν φ. 152^β ἐν τέλει ἰδίᾳ τῷ κειμένῳ χειρί :

«ἐτελεύτησ(εν) ἡ τοιαύτη βασιλεία τῶν ῥωμαί(ων)
ὑπὸ βασιλέως κωνσταντίνου παλαιολόγου πορφυρογεν-
νήτου καὶ γρηγο(ο)ρ(ίου) π(ατ)ριάρχου, ὃς ἀπελ-
θὼν ἐν τῇ ῥώμῃ καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ λατίνος
γενώμ(εν)ος : ἐάλω ἡ τοιαύτη κωνσ(αντι)ουπολις)
ὑπὸ τῶν ἀγαρη(ῶν) ἐπὶ ἔτους ,ς Ϟ ξα' (Ἰ)ν(δι-
κιῶν)ος α'ᶜ μηνὶ μαρτίῳ κθ ἡμέρα τρίτ(η).»

Περιέχει :

1 φ. 1α Πίναξ τοῦ κώδικος.

2 φ. 9α Μέθοδος ἀπλουστέρα διὰ τὸ Πασχάλιον.

3 φ. 36α «Ἀντιβολὴ Ἰουδαίου καὶ χριστιανοῦ, καὶ περὶ νόμου ἑβραίων καὶ πίστεως χριστοῦ. Ὁ Ἰουδαῖος : Διατὶ τοῦ θεοῦ παραγγείλαντος μὴ προσκυνῆν ξύλω καὶ λίθω· ὑμεῖς δὲ ταῦτα σέβεσθαι καὶ προσκυνεῖτε ; ὁ χριστιανός : εἰπέ μοι σὺ διατὶ προσκυνεῖται τὸ βιβλίον τοῦ νόμου.» Τελ. φ. 40β «Ἡμεῖς δὲ τὰ ἔθνη ὑπὸ τοῦ χριστοῦ κληθέντες, αὐτῷ δοξάζομεν κ(αι) αὐτῷ δουλεύσομεν) ἅμα π(ατ)ρί, καὶ τῷ υἱῷ κτλ.»

4. φ. 40β. Ἐτέρα διάλεξις ὁμοία «ὁ Ἰουδαῖος. Διατὶ τρώγεται τὸν χοιριδι(ον). χρι-
στιαν(ός) διατὶ καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίεται τοῦτο.» Τελ. φ. 45β. «Κ(αι) ἰδοὺ προσκυνήσουσ(ε)
οἱ υἱοὶ τοῦ π(ατ)ρ(ός) σου, καὶ ἐκεῖνος ἕνα εἶχεν ἀδελφὸν τὸν ἡσαῦ, κ(αι) πῶς προσεκύ-
νησ(αν) αὐτῷ οἱ υἱοὶ τοῦ π(ατ)ρ(ός) ὅτι αὐτὸς μᾶλλον ἐπάταξ προσεκύνησεν τῷ ἡσαῦ.»

5. φ. 45β. «Ἐτέρα διάλεξις τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου πρὸς ἑβραίους, ὅτι ὁ μὲν
θς καὶ κς ὁ χς ἐστὶν οἱ προφηταὶ μαρτυροῦσιν, ὁ μὲν δα(υῖδ) λέγ(ων) θ(εός) κ(ύριος)
κ(αι) ἐπέφανεν ἡμῖν.» Τελ. φ. 49β «ἀνελεῖς αὐτὸν τὸ πνεῦμα τοῦ στόματος αὐτοῦ ὅτι
αὐτὸ ἡ δόξα) καὶ τὸ κράτος εἰς αἰῶνας τῶν αἰῶν(ων) ἀμήν.»

Τὰ ἐφεξῆς ἀπαριθμούμενα κείμενα ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ 6 μέχρι καὶ τοῦ 58 συνίστανται
ἐκ κειμένων τῶν γραφῶν, ἃν παρατίθενται περικοπαὶ προτασσομένης τῆς λέξεως κεί-
μενον, καὶ οἷς ἔπονται ἐρμηνευτικὰ σημειώματα εἰσαγόμενα διὰ τῆς λέξεως ἐρμηνεία.

πρὸς τοὺς ἐν Ρωσίᾳ τοῦ ἔτους ζ'α' (= 1583) εὑρηται ἐν Κώδ. 15φ Νικολάου Πολλάνη,
νῦν δὲ ἐν τῇ Ἐθν. Β/θήκῃ Ἑλλάδος. (Πρβλ. Λά μ π ρ ο υ, Νέος Ἑλληνομν. τ. 4 (1907)
σ. 361). Ἐνθύμῃσιν περὶ Σιλβέστρου τοῦ ἔτους 1575 ἐπιθὶ παρὰ Σπ. Λά μ π ρ φ ἐν Νέω
Ἑλληνομνήμονι τόμ. 7 (1910) σ. 178. Ὁ αὐτὸς πατριάρχης εὑρηται συνυπογράφων τῷ
πατριαρχικῷ γράμματι Μητροφάνους Γ' Κων/πόλεως, πρὸς τὴν μονὴν τῆς Ἁγ. Ἀναστα-
σίας τῆς Φαρμακολυτρίας τῆς ἐν τῇ Χαλκιδικῇ, τῷ φέροντι χρονολογίαν «ζοδ' μηνὶ
Σεπτεμβρίου, ἰνδ. θ'» (= 1565). (Πρβλ. Π. Ν. Παπαγεωργίου περὶ τῆς μονῆς ταύ-
της ἐν Byz. Zft. τόμος 7ος σ. 75-6).

6 φ. 49α «Βεβαία ἀπόδειξις ὁρθοδόξου πίστεως) προφητῶν γ(άρ) τῶν θεῶν) τὰ λόγια) δηλοῦσιν. ἐκλογὴ σύντομος ἐκ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς, ἥτοι ἀπόδειξις) τῆς ὁρθοδόξου πίστεως) περὶ) τῆς ἀγίας) τριάδος), ὅτι τρισυπόστατος) ἢ θεότης) και προαιώνιος) ὁ υἱὸς και τὸ πνεῦμα), και ὅτι ἡ θεία γραφή, ποτὲ μὲν περὶ) τῆς οὐσίας) ἤγουν τῆς φύσεως) ἡμᾶς διδάσκει τῆς) θεότης) τῆς) ποτὲ (δὲ) περὶ) τῶν διαφορῶν) τῶν ὑποστάσεων αὐτῆς). μωυσῆς, δαυίδ, σολομών, ἡσαΐας), ἀγγαίος, ἰώβ, ἰησοῦς υἱὸς σιράχ, αὐδιοῦ, ναβουχοδονόσορ. περὶ) τῆς ἀγίας) τριάδος) μωυσῆς ἐν τῇ γενέσει : Και εἶπεν ὁ θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέρου και καθομοίωσιν »

7 φ. 60β «Περὶ τῆς συλλήψεως τῆς θεοτόκου. ἐκ τῆς ἱστορίας ἰακώβ τοῦ ἀδελφοφ(έου). Ἄρχ. «Χρῆ γινώσκ(εῖν) ὅτι ὁ εὐαγγελισμὸς ἀννης και ἰωακείμ περὶ) τῆς συλλήψεως τῆς θεοτόκου γέγονε τῷ κῆ ἔτει τῆς βασιλείας) καίσαρος) αὐγούστου.» Τελ. φ. 61β «βασιλίσσαι και παλλακί(δες) μακαριοῦσιν αὐτήν.»

8 φ. 61β «Π(ερί) τῆς) μνηστει(ας) τῆς) θεοτόκου τῷ ἰωσήφ, ἐκ τῆς ἱστορίας) ἰακώβου τοῦ ἀδελφοφ(έου). Ἄρχ. «Γενομένης) οὖν αὐτῆς δωδεκαετοῦς συμβούλιον ἐγένετο τῶν ἱερέων) λεγόντων) τί ποιήσωμεν αὐτήν.»

9 φ. 62α «Περὶ τοῦ εὐαγγελισμοῦ τῆς θεοτόκου ἐκ τῆς ἱστορίας) ἰακώβ τοῦ ἀδελφοφ(έου). Ἄρχ. «Ἐγένετο συμβούλιον τῶν ἱερέων) λεγόντων ποιήσωμεν καταπέτασμα ἐν τῷ ναφ(κ)υρίου).»

10 φ. 63α «Περὶ τοῦ ἀσπασμοῦ τῆς προφήτου) ἐλισάβετ.» Ἄρχ. «κεί(μενον). Και εἶπεν ἐλισάβετ. κεί(μενον) Πόθεν μοι τοῦτ(ο) ἵνα ἔλθῃ ἡ μή(τηρ) τοῦ κ(υρίου) μου πρὸς) με). Ἰδοὺ γ(άρ) και τὰ λοιπ(ά). ἐρμην(εία). εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου πρὸς) τὴν θεοτό(κον) ὅτι τὸ γεννόμενον ἐστὶ ἅγιος) ὑψίστου κληθήσεται και καλέσης τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰησοῦν) πεπλήρωτ(αι).»

11 φ. 63β «Π(ερί) τῆς) θεοτόκου ἐγγ[υ]ούσης.» Ἄρχ. «κεί(μενον) Δ(αυίδ). Ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομί(αν) ἑαυτοῦ τὴν καλλονὴν ἰακώβ ἣν ἠγάπησεν. ἐρμην(εία) Εἶπεν ὁ προφήτ(ης) τί ἡμῖν, ἐδήλωσε τὴν ἑαυτοῦ φυλὴν, ἣγουν τὴν ἰουδαί(αν), ὡσάν εἰ ἔλεγεν ἐξελέξατο ὁ θε(ὸς) τὴν ἡμετέραν φυλ(ήν) εἰς κληρονομί(αν) ἑαυτῷ, τὴν καλλονὴν τοῦ ἰακώβ, ἣγουν ὅλου τοῦ ἔθνους τῶν ἐβραίων) τὴν ἐξ ἡμῶν προσαχθ(εί)σαν ἠγαπημ(ένην) αὐτῷ.» Τελ. φ. 64β «Ερμην(εία), σιῶν ἐνταῦθ(α) λέγ(ει) τὴν ἰερουσαλήμ βασιλεύουσαν τοῦ ἰούδ(α) φυλῆς. θυγατ(έρ)ρα δὲ λέγ(ει) αὐτῆς τὴν θεοτό(κον), τὸ δὲ τέρπου και τὰ λοιπ(ά) οὐδὲν ἔτ(ε)ρ(ον) ἐστίν ἢ τὸ χαῖρε κεχαριτωμένη ὁ κ(ύριος) μ(ε)τ(ά) σοῦ.»

12 φ. 64β «Περὶ τῆς χριστοῦ) γεννήσεως.» Ἄρχ. «Περὶ τῆς) θεοτόκου ἡσαΐ(ας) κεί(μενον). Ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει και τέξεται κτλ. ἐρμηνεία. περὶ τῆς) θεοτό(κου) λέγει· τὸ δὲ ἐμμανοὴλ ἐρμηνεύεται μεθ' ἡμῶν ὁ θεός.»

13 φ. 66β «Περὶ τῆς τῶν μάγ(ων) προσκυνήσεως ἡσαΐ(ας).»

14 φ. 67α «Περὶ τῆς ὑπαπαντῆς) μαλαχ(ίας).»

15 φ. 68α «Π(ερί) τῆς) ἐν αἰγύπτῳ φυγῆς ἡσαΐ(ας).»

16 φ. 68α «Π(ερί) τῆς) ἀναίρεσε(ως) τῶν βρεφ(ῶν)· ἰεζεκ(ιήλ).»

17 φ. 69α «Περὶ τῆς ἐπανελεύσεως) τοῦ χριστοῦ, ἀπὸ αἰγύπτου) εἰς ναζαρέτ.» Ἄρχ. «Κεί(μενον). Ἐξ αἰγύπτου ἐκάλεσα τὸν υἱόν μου. ἐρμην(εία)· υἱὸν κ(υρίου) λέγ(ει) τ(ὸν) χ(ριστόν) ὁ γ(άρ) λαὸς τοῦ ἰσρα(ήλ).»

18 φ. 69β «Περὶ τοῦ χριστοῦ) και περὶ) ἰω(άννου) τοῦ βαπτιστοῦ· ζαχαρίας)»

19 φ. 69β «Περὶ τῆς) βαπτίσεως τοῦ χριστοῦ) ἰεζεκ(ιήλ). Ἄρχ. «Κεί(μενον). εἶδον και ἰδοὺ ὕδαρ καταφερόμενον ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιῦ) κτλ. ἐρμην(εία)· δύο ὕδατ(α) ἐνταῦθ(α) λέγ(ει) τὸ μὲν ἐν αἰσθητὸν τὸ τοῦ βαπτίσματος, τὸ δὲ ἄλλον νοη(όν).»

20 φ. 71β «Ὁ παρὰ τῶν πειρασμῶν τοῦ χριστοῦ) τῆς) πείνης και τοῦ πτερυγίου, και τοῦ ὄρου, δαυίδ.»

- 21 φ. 72β «Περὶ τῶν παραδόξων θαυμάτων τοῦ χ(ριστο)ῦ ἐν κανᾶ καὶ τῶν πέντε ἄρτων, δαυίδ.»
- 22 φ. 73α «Περὶ τοῦ τυφλοῦ, δαυίδ.»
- 23 φ. 73α «Περὶ τοῦ παραλύτου καὶ τοῦ ξηρὰν ἔχοντος τὴν χεῖρα, ἡσαΐας.»
- 24 φ. 73β «Περὶ τοῦ κλειδῶνος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς περιπατήσεως τοῦ χρι- στοῦ, δαυίδ.»
- 25 φ. 73β «Περὶ τοῦ δαιμονιζομένου· ἡσαΐας.»
- 26 φ. 73β «Περὶ τῆς σαμαρείτιδος· ἡσαΐας.»
- 27 φ. 73β «Περὶ τοῦ πλήθους τῶν ἰαθέντων· δαυίδ.»
- 28 φ. 74 «Περὶ τῶν κολυβιστῶν· δαυίδ.»
- 29 φ. 73 «Περὶ τῆς μεταμορφώσεως· δαυίδ.»
- 30 φ. 74β «Π(ερι) τῆς ἀναστάσεως τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας, κ(αὶ) τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀρχι- συναγωγοῦ κ(αὶ) τοῦ λαζάρου· δα(υί)δ.»
- 31 φ. 75α «Π(ερι) τοῦ πῶλ(ου) καὶ τ(ῶν) βαῦ(ων)· ἡσαΐ(ας).»
- 32 φ. 75α «Περὶ τῆς σκῆς· ἀββακούμ.»
- 33 φ. 75β «Περὶ τῆς πόρνης καὶ τοῦ μύρου. σολομών εἰς τὸ ἄσμα.»
- 34 φ. 75β «Περὶ τῆς κ(α)τ(ά) τοῦ χ(ριστο)ῦ βουλῆς, δα(υί)δ.»
- 35 φ. 76β «Περὶ τοῦ δαίπνου, σολομών ἐν παροιμίαις.»
- 36 φ. 77β «Π(ερι) τοῦ νιπτῆρος, ἡσαΐ(ας).»
- 37 φ. 78α «Περὶ τ(ῆς) προσευχῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ, μουσῆς ἐν τῷ δευτερονομίῳ.»
- 38 φ. 78β «Π(ερι) τ(ῆς) προδοσί(ας), δα(υί)δ.»
- 39 φ. 79α «Περὶ τῆς ψευδομαρτυρί(ας) προφητεί(ας) καὶ τοῦ ραπισμ(ατος)· δα(υί)δ.»
- 40 φ. 80α «Περὶ τῆς ἀρνήσεως τοῦ πέτρ(ου), ἡσαΐας.»
- 41 φ. 80β «Π(ερι) τοῦ ἐμπαιγμοῦ τοῦ χ(ριστο)ῦ ἢ τῆς πορφύρ(ας) κ(αὶ) τοῦ στεφά- νου, σολομών ἐν παροιμ(ίαις).»
- 42 φ. 82β «Π(ερι) τ(ῆς) ἀγγονί(ας) τοῦ ἰουδ(α), ἱερεμί(ας) εἰς τὰ ἀπόκρυφα.»
- 43 φ. 83α «Εἰς τὴν στ(α)ύρωσιν.»
- 44 φ. 83α «Π(ερι) τῆς στ(αυ)ρώσεως τοῦ χ(ριστο)ῦ. μιχαΐ(ας).»
- 45 φ. 85α «Π(ερι) τοῦ σταυροῦ καὶ τ(ῶν) ἡλ(ῶν) δα(υί)δ.» *Αρχ. «κεί(μενον). ἔδω- κας τοῖς φοβουμ(ένοις) σε σημειῶσιν τοῦ φυγ(εῖν) ἀπὸ προσώπου τόξου. ἐρμηνη(εῖα). [φο]βουμ[ένους] τοὺς χριστιανούς λέγ[ει]. σημεῖον δὲ τὸν στ[αυ]ρόν.»
- 46 φ. 85α «Π(ερι) τῆς ταφῆς τοῦ χ(ριστο)ῦ. δα(υί)δ.»
- 47 φ. 87α «Π(ερι) τ(ῆς) ἀναστάσεως τοῦ χ(ριστο)ῦ. δα(υί)δ.»
- 48 φ. 90α «Π(ερι) τῆς ἀναλήψεως. ζαχαρί(ας).»
- 49 φ. 91α «Περὶ τ(ῆς) (πεντηκοστῆς) κ(αὶ) τῶν ἀποστόλ(ων). προφητεία ἄννης.»
- 50 φ. 92β «Περὶ τῶν ἀποστόλ(ων) τοῦ κυρίου λέγοντος. τοῦ κ(υρί)ου.»
- 51 φ. 93α «Π(ερι) τῶν ἀποστόλ(ων) π(ερι) τ(ῶν) ἀγί(ων) πάντι(ων)· σολομών ἐν τῇ σοφίᾳ.»
- 52 φ. 93α «Ὅτι προσδέξεται τὰ ἔθνη ἐρχόμενος ὁ κύριος. τοὺς δὲ ἰουδαίους ἀπό- σσει(αι). μουσῆς ἐν τῇ γενέσει.» *Αρχ. «κεί(μενον) καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κ(υρί)ου τὸν ἀβραάμ ἐκ τοῦ οὐ(ραν)οῦ.»
- 53 φ. 96β «Π(ερι) τ(ῆς) ἐλεύσεως τοῦ ἀντιχρίστου. γενέσεως ἰακώβ.»
- 54 φ. 98α «Μαρτυρί(αι) τ(ῆς) θεί(ας) γραφ(ῆς) ὅτι μετ(ά) θάνα(τον) οὐκ ἔστι μετὰ- ν(οια). κεί(μενον) δα(υί)δ.»
- 55 φ. 98β «Περὶ ἀναστάσεως καὶ κρίσ(εως). δα(υί)δ.»
- 56 φ. 100β «Περὶ τοῦ αὐτοῦ. δανιήλ.»
- 57 φ. 103α «Τοῦ ἀγί(ου) Δι ο ν υ σ ί ο υ ἐκ τοῦ περὶ θείων ὀνομάτων. πρῶτος λόγος.» *Αρχ. «κεί(μενον). Ταῦτα καὶ ἡμεῖς μεμνώμεθα, νῦν μὲν ἀναλόγως ἡμῶν, διὰ τῶν ἱερῶν

παραπετασμάτ(ων), τῆς τῶν λογίων καὶ τῶν ἱεραρχικῶν παραδόσεων» (Πρβλ. Migne, Patrol. Gr. τ. III σ. 590.)

58 φ. 103β «Ἄλλα καὶ ἐν τῷ λόγῳ ἢ το μυστηρίῳ τῶν περὶ τῶν ἱερῶς κεκοιμημένων πρὸ μικροῦ τοῦ τέλους φησιν ὁ αὐτὸς Διονύσιος.» Ἄρχ. «Κεῖ(μενον), εἰ γὰρ ἐν ψυχῇ κ(αι) σώματ(ι) τὴν θεοφιλῆ ζῶην ὁ κεκοιμημένος ἐν βίῳ τίμιον ἔσται μετὰ τῆς ὁσίας ψυχῆς κ(αι) τὸ συναλλήσαν αὐτῷ σῶμα.» Πρβλ. Διονύσιον Ἀρεοπαγίτην ἐν Migne Patr. Gr. τ. III σ. 551· 70.

59 φ. 104α «Ἴω(άννου) τοῦ Χρ(υσοστόμου) ἐκ τοῦ εἰς τὸ πάσ(χα) λέγ(ει). οὐ ἢ ἀρχή: Χθές ἀδελφοὶ περὶ τῆς προθεσμίας τοῦ πάσ(χα) τινὰ ἐλαλοῦμεν, καὶ μετὰ τινὰ τοῦ αὐτοῦ λόγου φησιν ὁ αὐ(τός): ἰστόρητ(αι) γοῦν τῇ πρὸ ὀκτώ καλανδ(ῶν) ἀπριλλ(ίου) ἀπέθ(α)ν(εν) ὁ χριστός.» Τελ. φ. 106β «καὶ τῆς ἐκπτώσε(ως) τοῦ πρωτοπλάστου κ(αι) πασ(ῶν) τῶν προθεσμιῶν ὁ χρ(υσόστομος) ἀνωτ(έ)ρ(ω) ἐξῆλθεν ἐν τῷ εἰς τὸ πάσ(χα) ἐπαγορευθέντι λόγῳ αὐτοῦ.» Τὸν λόγον τοῦτον Ἴω. τοῦ Χρ. ἐπιθι ἐν Migne Patrol. Gr. LIX σ. 745-55.

60 φ. 106β «Ἴω(άννου) τοῦ Δαμασκηνοῦ περὶ τῶν ἐν πίστι(ει) κεκοιμημένων ὄπ(ως) αἱ ὑπὲρ αὐτῶν γενόμεν(αι) λειτουργίαι κ(αι) εὐποιῖαι τούτους τὰ μέγιστα ὀφελούσιν. ἀναποκρίν(ον)τε τινες, μὴ ἔχειν οὕτως.» Ἄρχ. «Ἐρώτ(ησις). Λέγουσί τινες, ὅτι μ(ε)τ(ὰ) θάνατον πάντ(α) θεοφιλῆ ἔργα οὐδὲν τοὺς προλαβόντας ὀνήνησιν, ἀπέκλεισε γὰρ φησιν ὁ θ(εός).» Τελ. φ. 112β «Οἱ ἔβραῖοι βίβλους μὲν καλοῦσι τὰ συγγράμματα, κεφαλίδας δὲ τὰ εἰλητ(ά)ρ(ια), ὡς τὸ υἱὲ ἀν(θρώπ)ου κ(αι)τ(ά)φαγε τὴν κεφαλίδα ταύτ(ην), εἰλησι(α)ρ(ι)οῖς γ(άρ) ἐνέγραφ(ον) κ(αι) οὐ τεύχει τετραγώνως ὡς ἡμεῖς.» Ἐξεδ. τὸ ἔργον τοῦ Ἴω. Δαμ. ἐν Migne Patrol. Gr. τ. XCV σ. 248-78.

61 φ. 112β «Ἴωάννου (μοναχ(οῦ) καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ βίβλος α'. Περὶ αἱρέσε(ων) ἐν συντομίᾳ ὄθεν ἤρξαντο καὶ πόθεν γέγονασιν χρῆ πάντα εἰδέναι πιστὸν ὡς πασῶν αἱρέσεων μητέρες καὶ ῥίζαι πρωτότυποι τέσσαρες καθεστήκασι ἐξ ὧν αἱ ἄλλαι πᾶσαι θ(εός) συγχωρήσει ἀνεφύησαν. καὶ πρώτη μὲν ἐστὶ βαρβαρισμός, δευτέρα σκυθισμός, τρίτη ἑλληνισμός, τετάρτη ἰουδαϊσμός. βαρβαρισμός ἐστὶ ἥτις καθ' ἑαυτὴν ἐστὶ διαρκέσασα ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ ἀδάμ. ἐπὶ δέκα γενεάς.» Τελ. φ. 130β «δι' ὧν ἢ τοιαυτὴ ἐλέγχεται τῶν μονοθελητῶν κ(αι) θεοπασχητῶν κ(αι) ἰακωβιτῶν αἵρεσις. κ(αι) ταῦτα σοῦ κελεύσαντος ἐκθήσομαι.» Ἐξεδ. ἐν Migne Patr. Gr. τ. XCIV σ. 678-780. Τὸ δὲ κείμενον παραλλάσσει πως.

62 φ. 131α «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(ατ)ρ(ός)ς ἡμ(ῶν) Σωφρονίου π(ατ)ριάρχ(ου) Ἱεροσολύμων. Στηλήτευμα κ(αι)τ(ά) αἱρέσε(ων) καὶ αἵρεσιαρχ(ῶν).» Ἄρχ. «Ἀνάθεμα καὶ κατάθεμα ἔστωσαν εἰς αἰὲ ἀπὸ τῆς ἁγίας κ(αι) ὁμοουσίου κ(αι) προσκνητῆς τριάδος, π(ατ)ρ(ός)ς κ(αι) υἱοῦ κ(αι) ἁγίου πν(εύματος): πρῶτος σίμ(ων) ὁ μάγος.»

63 φ. 132β «Ἐπίτομος ἐκθεσις τὸν τοὺς καιροὺς γενομένων αἱρέσεων, ἀρχομ(ἐνη) ἀπὸ τὸν κατὰ ἰουδαί(ους) αἱρέσε(ων).» Ἄρχ. «Ὁ ἰουδαϊσμός ἀπὸ ἄβραάμ διὰ τῆς περιτομῆς ἀρξάμενος ὑπὸ μωσέως ἐπιύξηται τοῦ θε(οῦ) τὸν νόμον αὐτῷ δόντος ἐπὶ τοῦ ὄρους σινᾶ, ὑπὸ δαυιδ δὲ ὑστερον διαφερόντως σπουδασθεὶς ἐλαμπρύνθη τοῖς τε ἄλλοις ἅπασι κ(αι) τῷ ἀνοικοδόμῳ τοῦ ναοῦ.» Τελ. φ. 145α «ὅτι πρόγνωνσιν ἔχον τὸ δαιμόνιον γένος οὔτε τὴν αἰτιώδη κ(αι) νοεράν ἔχει οὔτε τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλλὰ τὴν συμβολικὴν μόνον διὸ κ(αι) διαπίπτει εἰς πολλὰ.»

64 φ. 145α «Τίνα περὶ δαιμόν(ων) δοξάζουσιν οἱ Ἕλληνες.» Ἄρχ. «Ὁ μὲν ἡμέτερος λόγος προαιρέσας καὶ τοῖς ἁγγέλους διδούς, καὶ πρὸς τὴν κρείττονα μὲν τούτοις ἀπευθύνον ῥοπήν.» Τελ. φ. 145β «ταῦτα δὲ πορφύριος φασὶ κ(αι) ἰάμβλιχος.

65 φ. 145β «Π(ερί) τ(ῆς) φυσικ(ῆς) καὶ προπατορικῆς δικαιοσύνης καὶ ἁμαρτί(ας).» Ἄρχ. «Λέγεται παρὰ τοῖς ἁγίοις εἶναι τινὰ φυσικὴν καὶ προπατορικὴν δικαιοσύνην κ(αι)

ἁμαρτίαν. ἔστι δὲ ἡ μὲν φυσικὴ καὶ προπατορικὴ δικαιοσύνη». Τελ. φ. 147α «οὐχὶ αὐτὸς ὢν ἐκείνω ἀλλὰ ἀναλογῶν ἐκείνω τῷ ὑπερκείσθαι πάντι(ων) τῶν σωματῶν ὡσπερ ὁ θε(εὸς) πάντων τῶν κτισμάτων.»

φ. 147β. «Διάλεξι ἡμῶν τοῦ λεγάτου. κλημεντος φημί κ(αί) νικηφόρου. περὶ τ(ῆς) ὀρθοδόξου πίσ(εως).» Ἄρχ. «Οἱ τὴν ὑψηλὸν ὅλην οἰκοῦντες πατέρες καὶ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα τοῖς ἐν χριστῷ πιστοῖς ὁ εὐτελής ἐν μοναχοῖς νικηφόρος ἐν ἀγίῳ πνεύματι χαίρειν. εἰρήνη ἢ τοῦ χριστοῦ ἢ πάντι(α) νοῦν ὑπερέχουσα ἦτις (ἔστιν) ἢ εὐλάβεια ἐπιβραβεύσει ἐν ταῖς καρδίαις ὑμ(ῶν) καὶ ἡμ(ῶν) ταῖς ἡμετέραις ἀρχαῖς ἐρρωσθε. Ἐπειδὴ ἀδελφοὶ μου καλοὶ ἀναγκάσθημεν διὰ πιστι(ῶν) ἀδελφ(ῶν) τὰ περὶ ἡμῶν ὃ φίλοι λέγειν» Τελ. φ. 151β «μαρτυροῦμαι τοῦ ἐν κυρίῳ ὅτι μ(ε)τ(ά) τῶν μεγ(άλων) μαρτύρ(ων) στεφανηφορῶν χορεύσει ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ κυρίου ἡμ(ῶν) ἰ(ησοῦ) χ(ριστοῦ) ἢ κλ.»

67 (φ. 151β) «Ἀποδείξεις ἐκ τῶν ἀγί(ων) π(α)τέ(ρων) κανονικῆ πῶς οἱ τῆς παλαιᾶς ρώμης ἐξ ἡμῶν τῶν γραικῶν ἀπεργάγησαν καὶ τῆς ἀποστολικῆς ἐξέπεσ(αν) παραδόσεως.» Ἄρχ. «Οὐδὲ οὕτως μείζον δεινὸν καὶ ἐσχάτης πενί(ας) καθέστηκε, ἀπολοιοῦ ψυχοφθόρου, ὡς ἡ ἄγνοια τοῦ καλοῦ καὶ ἡ λήθη τῶν θεί(ων), ἐὰν βασιλεὺς ἢ ἄρχων ὑπάρχει ἢ ἡγούμενος ἢ πένης κ(αί) ὑπὸ τούτ(ων) τῶν δύο κρατούμ(ενος)». Τελ. φ. 152β «οἱ δὲ τοῦ ἀπολιναρίου καὶ ἀρείου φρονοῦντες ἐχέτοσαν τὸ ἀνάθεμα.»

68 φ. 153α «Λόγοι ὁρατοὶ κ(α)τ(ά) λατίν(ων): διαφόρ(ων) ἀγί(ων) ἀποδείξεις, ὅτι ὡς αἰρειτικούς ἔχει αὐτοὺς ἡ ἐκκλησία τῆς ἀνατολῆς». Ἄρχ. «Ὁ σοφώτατος π(α)τριάρχης ἀντιοχεί(ας) Θεόδωρος ὁ Βαλασαμῶν ἐν ταῖς πρὸς τὸν μάρκον τὸν ἀγίωτατον π(α)τριάρχην ἀλεξανδρεί(ας) ἀποκρίσει περὶ τούτων γράφει». Ἐποντα περικοπαὶ ἐκ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, Ἀγίου Μαξίμου, Ἀγ. Ἀθανασίου, Ἀγ. Σιλβέστρου, Θεοδώρητου, Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, Μιχαήλ τοῦ Δοῦκα, Φωτίου τοῦ πατριάρχου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Ἀγ. Αἰγυπτιῶν, Σωφρονίου Ἱεροσολύμων, Μάρκου Ἐφέσου.

69 φ. 162α «Ἐτέρα διάλεξι γενομένη κ(α)τ(ά) πρό(σ)ταξιν τοῦ κραταίου κ(αί) ἀγίου ἡμῶν αὐθέντου κ(αί) βασιλέ(ως) κυρίου Μανουήλ τοῦ Πορφυρογεννήτου παρὰ τοῦ ἱερωτ(ά)τ(ου) μ(η)τροπολί(του) τοῦ Θεσσαλονίκης κυρίου Βασιλείου τοῦ Ἀχριδινοῦ. Πρώτ(η) συνεισφορὰ αὐτοῦ πρὸς τὸν ἰταλί(ας) ἐπίσκοπον κ(α)τ(ά) πρό(σ)ταξιν κ(αί) θέλησ(ιν) τοῦ πάπ(α) ρώμης εἰς τοῦτο αὐτό.» Ἄρχ. «Ὁ Λατίνος εὐχόμε δέσποτα γενέσθαι τὴν ἔνωσιν τῶν ἐκκλησιῶν κ(αί) ἅμα παραδοῦναι μου τὴν ψυχὴν τῷ θεῷ ὁ Γραικός. Ὁ τεθείς ἐν Σιών λίθ(ος) καὶ τοῖς μ(έν) ἀπηθοῦσιν ὢν πρό(σ)κομμα.» Τελ. σ. 165β «μάχ(η) κ(α)τ(ά) φά(σιν) κ(αί) ἀπόφασ(ιν) μί(αν) ἀλήθει(αν) ποιεῖ τ(ὴν) δὲ ἄλλην ψευδῆ.»

70 φ. 165β «Τὰ αἰτία μ(ε)τ(ά) τῆς λατίνικῆς ἐκκλησί(ας) ὅσα περὶ δογματ(ῶν) κ(αί) γραφ(ῶν) κ(αί) ἐτέρ(ων) πολλ(ῶν) συγγραφ(έν) παρ(ά) Κυρίλλ(ου) τοῦ πρίν Κυζίκου Κωνσταντίνου τοῦ Στιλβῆ.»¹ Ἡ ἀρχὴ τοῦ κειμένου ἐλλεῖπει διότι ὁ ἀντιγραφὸς δὲν ἠδυνήθη φαίνεται νὰ ἀναγνώσῃ τὸ πρωτότυπον, εὐρήνται τέσσαρες γραμμαῖαι κεναὶ ἐν μέσῳ δὲ τῆς τρίτης ἢ φράσις «μικρὰ ζῦμη ὅλον τὸ φύραμα ζυμεῖ ἀλλὰ φθει.» ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ γραμμῇ τὸ κείμενον ἄρχεται. «Τοὺς ἱερούς κανόνας καὶ τὰς θεί(ας) γραφ(άς)», μέρη τοῦ κειμένου παραλείπονται μὴ συμπληρωθέντα ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου. Τελ. φ. 170 «κάντεῦθεν καὶ τὴν ἀν(θρωπίν)ην κ(αί) δύο οὐσί(ας) τοῦ ἐν μῆ ὑποστάσει, συνηνωμέν(ας) παρίστησιν.»

¹ Περὶ Κωνσταντίνου Στιλβῆ πρβλ. Κρουμβάχερ, Βυζ. Λογοτ. § 317 ἐνθα ὁμοιωτοῦτον αὐτοῦ σύγγραμμα δὲν μνημονεύεται.

71 φ. 170β «Ἀπὸ τῆς ἐκκλησιαστικ(ῆς) ἱστορίας τοῦ μο[ναχοῦ] Ἐπιφανίου περὶ τὸ π(ῶς) καὶ τοίνυν τρῶπ(φ) ἐχωρίσθησ(αν) ἐξ ἡμῶν οἱ λατι(νοὶ) κ(αὶ) ἐξεβλήθησαν τῶν πρωτεί(ων) κ(αὶ) διπύχ(ων)» Ἄρχ. «Ἦν ὁ ἐν τῇ ζ' συνόδ(φ) ἀνδριανὸς πάπ(α)ς ῥώμης, κ(αὶ) μετ' ἐκεῖνον λέ(ων), βενέδικτος, παῦλος, στέφανος, νικόλαος ὁ ἐπὶ τοῦ φωτίου.» Τελ. φ. 171β «τοὺς λατίνους ἀναφανδὸν ὡς αἰρετικούς, οὗτος ἦν ἐπὶ τῆς βασι(λείας) κωνσ(αν)τι(νου) τοῦ μονομάχου.»

72 φ. 176β «Τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, περὶ τοῦ οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ῥύπου.» Ἄρχ. «Ἄλλ' οὔτε γινώσκουσι οἱ αἰρετικοί.» Τελ. φ. 171β «οὔτε μὴν ὁ λέγ(ων) ἔφη οὐδεὶς καθαρὸς ἀπὸ ἁμαρτί(ας), ἀλλ' ἀπὸ ῥύπου.»

73 φ. 171β «Κ(α)τ(ά) ἀρμενίων.» Ἄρχ. «Μετά τὴν τετάρτην ἐν χαλκιδόνι συνόδ(φ) ἀπορρήξαντες ἑαυτοὺς τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας.» Τελ. φ. 175α «κ(αὶ) κατηφίαν κ(αὶ) σκυθρωπάξειν, ἐφ' ἡμέρῃ ωρισμεναις κατ' ἐνῆαυτὸν κ(αὶ) τὴν νηστει(αν) ταύτην ἀρτίη-βούρτζην ἐνωνόμασεν.»

74 φ. 175β. «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(α)τρ(ὸς) ἡμ(ῶν) Μάρκου ἀρχιεπισκόπου Ἐφέσου συλλογιστικά κεφάλαια πρὸς λατίνους.» Ἄρχ. «Τὸ πν(εῦμα) τὸ ἅγιον ἐκ π(α)τρ(ὸς) κ(αὶ) υἱοῦ ἐκπορευόμενον ἢ ὡς ἐκ δύο ὑποστάσε(ων) πρόεισιν, ἢ ὡς ἐκ τῆς κοινῆς αὐτῶν φύσε(ως), ἢ ἐκ τῆς προβλητικῆς δυνάμεως.» Τελ. φ. 186α. «οὐκ ἄρα ἐν κ(αὶ) τὸ αὐτὸ αὐτίον ἐπὶ τῆς θεί(ας) τριάδος ἀλλὰ δύο τὰ αἷτια κ(αὶ) μάτην οἱ λατίνοι δύο ἀρχὰς φεύγουσιν.» Πρβλ. Μάρκου Εὐγενικοῦ Κεφάλαια συλλ. πρὸς Λατ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. 161 σ. 12-138 καὶ δὴ τὸ 16^{ον} Κεφ. ἐν σελ. 127.

75 φ. 186α. «Τοῦ ἁγ(ι)ωτ(άτου) π(α)τριάρχου κυ(ρίου) Γενναδίου κ(α)τ(ά) λατινικοῦ δόγματος.» Ἄρχ. «Ζητεῖται εἰ τὸ πν(εῦμα) τὸ ἅγιον ἐκπορεύε(ται) ἐκ τοῦ υἱοῦ κ(αὶ) δὴ πρῶτον δοκεῖ μὴ ἐκπορευέσθαι τὸ πν(εῦμα) τὸ ἅγιον ἐκ τοῦ υἱοῦ, ἐν γ(άρ) τῇ κ(α)τ(ά) ἰωάννην εὐαγγελίῳ λέγ(ε)τ(αὶ).» Τελ. φ. 187α. «καὶ ἐκπορεύεται κ(αὶ) ἐξ αὐτοῦ τοῦ πν(εῦματος), τοῦτο δὲ ψευδὲς οὐδ' ἄρα ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύε(ται) τὸ πν(εῦμα) τὸ ἅγιον.»

76 φ. 187α. «Τοῦ ἁγ(ι)ωτ(άτου) π(α)τριάρχου κυ(ρίου) Γενναδίου περὶ τῆς θεί(ας) μυσταγωγί(ας).» Ἄρχ. «Πρῶτον μὲν οὖν γινώσκειν ὀφείλετε ὅτι τὸ τοῦ κυ(ρίου) ἡμῶν πανάγιον σῶμα ἐν ὑπάρχον ἀει διαφόρους ἐπιδέχεται θεωρί(ας).» Τελ. φ. 189β. «Ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ καὶ ἡμῶν ὑπερεύεσθε, μιμῆσθε τ(ὴν) ἐν ἡμῖν γινο(μέν)ην προ(σ)θήκην τ(ῆς) εὐλαβεί(ας).»

77 φ. 189β «Δωροθέου ἐπισκόπου Τύρου, ἀρχαίου ἀεδρὸς πνευματ(ο)γράφου καὶ μάρτυρος γεγονότος ἐν τοῖς καιροῖς λικινίου κ(αὶ) κωνσ(αν)τι(νου) βασιλέως.» Ἄρχ. «Οὗτος ὁ λεχθεὶς δοιδίμιος ἀνὴρ συγγράματα διάφορα κ(α)τ(α)λέλοιπε ρωμαϊκά τε κ(αὶ) ἑλληνικά ἐπειδὴ περ ἐκατέρω(ων) τῶν γλωσσῶν ἔμπειρος ὑπῆρχεν» ἔπεται ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Δωροθέου ἀπαριθμησὶς τῶν ἔβδομήκοντα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ. Τελ. φ. 191α. «ὅπερ μείζον πάντων τῶν θαυμάτων ὑπῆρχεν κ(αὶ) ἔστι.» Ἐξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. XCII σ. 1060-66.

78 φ. 191α τοῦ αὐτοῦ Δωροθέου «Πε(ρὶ) τῶν ἰβ' ἀποστόλ(ων) τὰ ὀνόματα» Ἄρχ. «Πέτρος ἀπόστολος ἐν γαλιλαίᾳ ἐν τοῖς μεσογει(οῖς) τοῦ πόντου.» Τελ. φ. 191α. «Καὶ τελειωθείς θάπτεται ἐκεῖ.» Ἐξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. XCII σ. 1071-74.

79 φ. 192α «Τοῦ ἐν ἁγίοις π(α)τρ(ὸς) ἡμῶν Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς ἀντίστοχον ἄρχοντα περὶ πλείστων κ(αὶ) ἀναγκαίων ζητημάτων τῶν ἐν ταῖς θεαῖς γραφ(αῖς) ἀπορουμένων κ(αὶ) πάρα πᾶσι χριστιανοῖς γινώσκεσθ(αὶ) ὀφειλομένων, κε(φά)λ(α)ια ρλξ'.» Ἄρχ. «Ἐρώτ(ησις) α'. πιστεύοντες κ(αὶ) βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον, κ(αὶ) λέγ(ον)τες θε(ὸν) εἶναι τὸν π(α)τέρα.»

Τελ. φ. 202φ «ὡς γὰρ μὴ κρίν(ων) οὐ κρίν(ε)τ(αι), κ(αι) ὡς ταπεινοφρονῶν δικαιοῦται κ(αι) ὡς συγχωρῶν συγχωρεῖται.» Ἐξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. XXVIII σ. 597 κ. έ.

80 φ. 203α «Τοῦ μεγ(ά)λ(ου) Βασιλ(ε)ί(ου)» Ἄρχ. «Ὅτι γὰρ οὐκ ἐγγωρεῖ ἀφοτερό(ων) π(ερί)γενέσθαι, τῶν τε κ(α)τ(ά) τὸν κόσμον τοῦτον πραγμάτ(ων) κ(αι) τῆς κ(α)τ(ά) θ(έ)σι(ν) πολιτεί(ας).» Τελ. φ. 204β «Τὸν δρόμον κατέλυσα ἐλευεῖνόν θέαμα τοῖς ἐμὲ θεωροῦσι γενόμε(ν)ος.»

81 φ. 204β «Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου περὶ συγχωρήσεως ἀμαρτημάτων.» Ἄρχ. «ἀμαρτημάτων συγχωρήσεως σημεῖον ἐστὶν ὅταν τὰ ἡμιπαθῆ ἐνθυμήματα.»

82 φ. 205α «Λεξικόν κατὰ στιχίον ὀφέλιμον.» Ἄρχ. «Δεῖ εἰδέναι τῷ λέξει τινὰ ζητοῦντ(α) ἐν τῷ λεξικῷ τούτῳ ὅτι εἰ σύνθετον ἐστὶν ἢ λέξις ἢ ζήτησις πολλῶν δαιρῶν αὐτήν.» μετὰ δὲ τὸν ὀλιγόστιχον πρόλογον ἄρχεται τὸ λεξικόν. φ. 205β «ἄ, ἄϊνα ὄσα — ἄα, συστήματα ὕδατος — ἀββυκτόν, ἀβλαβές ἢ μέλανες — ἀγές, ἰσχυρόν) πάνυ καὶ ἄθραυστον — ἀαδές, ἀηδές — ἀάθην, ἠπατήθην — ἀάθικτον, ἀφθαρτον, ἀβλαβές — ἀακτον, ἀθραυστον, ὑγιές — ἀάλιον, ἀτακτον, ἄλιον γ(άρ) τὸ μάταιον, ἀκρατές — ἀάνεμα, πολλαχὴ χάρις.» φ. 292α, «ἀρχὴ τοῦ μ. μαγάδεις, αὐλοὶ καθαρσιτήριον — μαγάδιον, ὠραιὸν κτθάρισμα — μαγαλίδες, ὄργανα ψαλτικά.» Τελ. (φ. 343α) «ὦ, ἐπίρημα σχετλιαστικόν) — ὦ, θαυμαστικὴ φωνή: ὦ βαβαὶ βαβαὶ αἶ. ὦ εὔγε εὔγε ὦ καλῶς. ὦ, ὦτινι ὦ, κλητικὴ. ὦ, αὐτῶν.»

83 φ. 343β «Τοῦ ἁγίου Διαδόχου ἐπισκόπου φωτικῆς τῆς παλαι(ᾶς) ἠπίερου ἐρώ(τησις) καὶ ἀπό(κρίσις).» Ἄρχ. «Ἐρώτησις. Τί οὐδ' ἐν τῷ κόσμῳ πρὸ τοῦ τὸν κόσμον γενέσθαι. Ἀπόκρ(ισις). Θεὸς ὁ τὸν κόσμον ποιήσας.» Τελ. φ. 349β «τὴν ἰωάννου μοι σοφίαν ὑπαγορεύσας, ἐφανέρωσε λόγ(ος), ὃ πολυστέφανε καὶ φωτοφόρε βασιλεῦ, ἐπιστάσης γὰρ ἀπέπτη τῆς ἡμέρας.»

84 φ. 349β «Ἐκ τοῦ εἰς τ(ὸν) μ(έ)γ(αν) Ἀθανάσιον λόγου τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.» Ἄρχ. «Ἐλικὴν δυάδα πᾶν τὸ ἐνῦλον κ(αι) τὸ ἀπλοῦν.» Τελ. φ. 349β «κ(αι) οἶον ἕξω τῆς ὕλης πεφηνότα κ(αι) τῷ ἐν τριάδι θ(ε)ῷ συγγεγόμενα.»

85 φ. 350α «Τὰ προλεγόμενα τῆς ῥητορικῆς.» Ἄρχ. «Τὰ προλεγόμενα τῆς ῥητορικῆς) τέχνης εἰς δέκα κεφάλαια δαιροῦντ(αι). Καὶ πρῶτον ἦ ἐκ θ(εο)ῦ ἢ ἐκ θ(ε)ῶ ἢ ῥητορικὴ. Δεύτερον εἰ ἐν ἡρώσιον ἢ ῥητορ(ικῆ).» Τελ. φ. 355β «εἰ περιστατικῶς) αἰτιώμενος κ(αι) τῷ πράγματι συγχωρ(ῶν), μετάλειψιν ποιεῖ.»

86 φ. 355β «Τῶν δέκα ῥητόρων ὁ σκάρφος.» (ἀπαριθμησις τῶν δέκα μεγίστων ῥητόρων μετὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν λόγων ἐκάστου.)

87 φ. 356α «Τοῦ σοφωτ(ά)τ(ου) κ(αι) λογιωτ(ά)τ(ου) Ματθαίου τοῦ Κουμαριώτ(ου) ῥητορικῆ) ἐπιτομὴ ἐκ τῶν τοῦ ἐρμογένους.» Ἄρχ. «Ὅρος ῥητορικῆς) Ρητορ(ικῆ) ἔστι δύναμις τεχνικὴ πιθανοῦ λόγου, ἐν πράγματι πολιτ(ικῶ), τέλος ἔχουσα τὸ καλῶς εἰπεῖν κ(α)τ(ά) τὸ ἐνδεχόμενον.» Τέλος φ. 396α «ἔλαττον τοῦ ἀγαθοῦ ποτὲ δὲ τὸ πλέον κ(αι) μείζον οἶ(ον) ἐπεὶ οὐ μὴν ἀφανρότατος βάλλ' ἀχα(ῶν).» Ἐξεδ. Ἀμβουρου 1675.

88 φ. 396β Τοῦ αὐτοῦ «Ἐπιτομὴ εἰς τὰ τῆς ῥητορικῆς) προγυμνάσματα.» Ἄρχ. «Ὅρος προγυμνάματος(ς). Προγύμνασμα ἐστὶν ἄσκησις μετε(ῶν) πρὸς μείζον(ων) ἐπίρρωσιον πραγμάτ(ων).» Τελ. φ. 399 «Τοσαῦτα περὶ τῶν προγυμνασμάτων) ὡς ἐν βραχεὶ κ(α)τ(ά) τὸν ἐπίτομον τουτονὶ λόγ(ον).»

89 φ. 399β «Καν(ῶν) εἰς τὴν χ(ριστ)οῦ γένεσιν ἱμβικὸς ποίημα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ.»

90 φ. 417β. 418α Πίναξ τῶν σεληνιακῶν μηνῶν.

91 φ. 418β «Ἀρχὴ διαλέξεων τῶν Ἰουδαίων μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ Γρηγεντίου.»

*Αρχ. «Τῆς νυκτός διελθούσης καὶ τοῦ ἡλίου τῆς δικαιοσύνης ἀνατείλαντος.» Τελ. φ. 483β. «Ἐγεγόνει ἀγαθὸς τοῖς ἅσαις ἐκάστοτε τὰ πρόσφορα ἀπονέμ(ων) κ(αι) μεσίτης ἄγαν συμπαθέστατος ἐπὶ τε θ(ε)φ κ(αι) ἀν(θρώπ)οις ἐν χ(ριστῶ) κτλ.»

92 φ. 484β - 491β «Τοῦ ἐν ἄγ(ι)οις π(ατ)ρ(ό)ς ἡμ(ῶν) Κυρ(ι)λλ(ο)υ ἀρχιεπισκόπ(ου) Ἄλ(ε)ξ(α)νδρ(ε)ί(α)ς λ(ε)ξ(ι)κὸν κατὰ σιχίον ὀφέλημον.» *Αρχ. «Ἄ. ἄ τινα σημαίνει δὲ τὸ ὁμοῦ — ἀσάμ(ενος) : ἐβλαμ(ένος) κ(αι) ἄμα (?) — ἄατος, ἀβλαβής, ἀπλήρωτος, — ἀάθη, ἡπατήθη, — ἀάσαι: κορέσαι καθυπνώσαι» Κολοβόν, τελ φ. 491β «αἰνεῖτ(ε) τ(ὸν) κ(ύριον) — ἀλλά δῆ, μὴ ὅτι — Ἄλλ' ἄγε δῆ, ἀλλά φέρε δῆ »

93 φ. 492β «Οἱ π(ατ)ριάρχαι τῆς Κωνσταντινουπόλ(εως) ὅσοι ἐπ(ατ)ριάρχευσαν αὐτ(ήν) ἀπ' ἀρχ(ῆς) ἕως τ(ῆς) σήμερον ὅπου εἶναι ἀπὸ κτίσεως κόσμου χρόνοι ἐπτὰ χιλιάδες ὀγδοῖντα τρεῖς (=1575) κ(αι) πόσους χρόν(ους) ἔζησαν ὁ καθένας κ(αι) ποῖος ἔξεβλήθη.» *Αρχ. «ἄος Στάχυς ἐκ τῶν ἑβδομήκοντα ἀποστόλ(ων) χρόν(ους) ις τοῦτον ἐχειροτόνησεν ἀνδρέ(α)ς ὁ ἀπόστολος ἐπίσκοπον τ(ῆς) θράκης» Τελ. φ. 496β «Κύριλλος πωλυχρόνιον ποιήσαι κ(υρι)ον ἀμήν.»

99 φ. 501β «Περὶ πατριαρχῶν ἀλεξανδρεί(α)ς» «α^{ος} μάρκος ὁ εὐαγγελιστῆς β^ι ἀνιανὸς κ^β αἰμίλιος ιγ^γ εὐμένιος ιγ^γ κέρδων α^α πρίμιος ιβ^β ἰουσιος ια^α μάρκος ι^ι κελαδίων ιδ^δ ἀγριπίνος ιβ^β ἰουλιανὸς ι^ι δημήτριος ιγ^γ ἡρακλᾶς ις^ς διονύσιος ιε^ε μᾶξιμος ιη^η θεωνᾶς ιθ^θ πέτρος ὁ μάρτυς ι^ι ἀχιλλᾶς α^α ἀλέξανδρος ιε^ε γεωργί(ος) ὁ ἀριανὸς (ἐν τῇ ὄα) ἀθανάσιος ι^ι τιμόθεος ε^ε θεόφιλος ιη^η κύριλλος ιβ^β διόσκορος αἰρετ(ικὸς) ς^ς ἰω(άννης) η^η ἀθανάσιος ζ^ζ ἰω(άννης) ια^α διόσκορος γ^γ τιμόθεος ιε^ε γαϊανὸς α^α θεοδόσιος σίρει(ικὸς) β^β παῦλος β^β ζωῖλδς ε^ε ἀπολινάριος κ^κ ἰω(άννης) ια^α εὐλόγιος ιε^ε θεόδωρος ε^ε ἰω(άννης) ι^ι γεώργιος σ^σ κύριλλος ι^ι πέτρος η^η ».

Ἐτέρῃ χειρὶ.

«Κοσμᾶς, πολιτιανὸς, εὐστάθιος, χριστόφορος, σοφρόνιος, μηχαήλ, μηχαήλ, χριστόδουλος, εὐτίχιος, ἰσαάκ, ἰώβ, ἡλί(α)ς, ἀρσέ(νιος), γεώργ(ιος), λεόντιος, ἰω(άννης), σάββας, θεοδόσιος, σοφρόνιος, ἔλευθέριος, μάρκος, νικόλαος, γρηγόριος, νικόλαος, ἀθανάσιος, γρηγόριος, ἰωακείμ »

Ἐτέραις χερσίν.

«σὺλβεστρος πολληχρόνιον ποιήσει κ(ύριος) ὁ θ(εὸς) τοῦ ποιμαίνειν τὸ ποιμνίον του ἐν εὐσεβείῃ καὶ πίστει ὀρθοδόξῳ

μελέτιος. κύριλλος καὶ μετετέθη

γεράσιμος πολληχρόνιον ποιήσει κ(ύριος) ὁ θ(εὸς) τοῦ ποιμένειν τὸ ποιμνίον του ἐν εὐσεβείᾳ καὶ πίστει ὀρθοδόξῳ εἰς πολὰ ἔτη.»

35 256 (ΓΙΞ)

*E. 1575. 150×215 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 16 συνεσταχωμένα ἐν μέσφ τοῦ πολυμιγοῦς κώδικος 256. Κεῖμ. 93×155, στίχ. 22. *Αρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά. ἐν τέλει :

«Ἐγραύθη ἐν μηνὶ νοεμβρίῳ κ^β ἔτει ζ^{αδ} ΙΝ(δικτιῶν)ος δ^ς (=1575) ἡμέρ(α) τρίτ(η) διὰ χειρὸς ἐμοῦ παχωμίον (μον)αχ(οῦ).»

*Ἀκολοιούθια εἰς τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου α^α. *Αρχ. Συγκαταβαίνων ὁ σωτήρ τῶ γενέει τῶν ἀνδρῶν, κατεδέξατο σπαργάνων περιβολήν.»

¹ Οἱ ἀριθμοὶ οἱ ἀκολουθοῦντες τὰ ὀνόματα δηλοῦν τὰ ἔτη τῆς πατριαρχείας ἐκάστου

36 190

Ἔτ. 1585 - 86 170×230. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 67.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κειμένου εὗρηται ἡ ἐξῆς σημείωσις: «Ἡ θεία λειτουργία αὐτῆ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου γεγραμμένη διὰ χειρὸς τοῦ αἰοιδίου καὶ σοφοῦ ἐν πατριάρχαις Μελετίου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας τοῦ ἐπιλεγομένου Πηγᾶ¹ καθὼς καὶ τὰ ἐφεξῆς συγγράμματα τοῦ αὐτοῦ εὗρεθέντα παρ' ἐμοῦ διασκορπισμένα μεταξὺ ἀχρήστων χάρτων, συνήχθησαν καὶ ἐδέθησαν οὕτως εἰ καὶ ἑλλιπῆ κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὸ τέλος αὐτῶν ἵνα μὴ διασκορπισθῶσι καὶ ἀπολεσθῶσι παντελῶς. Ἐγραψε δὲ ταῦτα ὁ αἰοιδίμος κατὰ τὰ ἔτη ,αφπε' ἢ ,αφπς' ὡς ὄρα τὴν χρονολογίαν ταύτην ἐν ταῖς ἐνταῦθα ἀριερωτικαῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς πρὸς τὸν Βασιλέα Ρωσσίας καὶ πρὸς τὸν προκάτοχον αὐτοῦ Σιλβέστρον τὸν αἰοιδίμον Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας. Ὁ Πηλοῦσιου Ἀμφιλόχιος ,αωο'».

1 φ. 1α «Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου (καὶ) εὐαγγελιστοῦ Μάρκου.» Ἄρχ. «Εὐχὴ τῆς προθέσεως. Ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη (καὶ) ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτὸν ἄφωτος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.» Τελ. φ. 23α «χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς (καὶ) φιλαν(θρωπ)ίᾳ τοῦ μονογενοῦς σου υἱοῦ μεθ' οὗ εὐλογητὸς εἶ σὺν τῷ παναγίῳ (καὶ) ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου πνεύματι νῦν καὶ αἰεὶ (καὶ) εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.» Ἐξεδ. ἐπανελημμένως πρβλ. C. A. Swainson The Greek Liturgies 1884 σ. 2 - 73. Τὸ κείμενον τῆς λειτουργίας παρεδόθη διὰ πέντε ἐν ὄλφ κωδίκων ἐξ ὧν εἷς οὗτος ὁ καὶ πολὺ μεταγενέστερος.

2 φ. 25α «Μελετίου περὶ ἐκκλησίας Σιρωματεῖς. Σιλβέστρω τῷ παναγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πάπῃ καὶ πατριάρχῃ τῆς μεγαλοτόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ κριτῇ τῆς οἰκουμένης δεσπότη καὶ ἰδίῳ πατρὶ ἐν κυρίῳ θειοτάτῳ ὑπακοὴν ὁ Μελέτιος.» Ἄρχ. «Χαλεπανεῖς μου τῇ παρθησίᾳ δέσποτα π(ά)τερ ἢ τῇ ἀληθείᾳ συμφήσεις.» Τελ. «τὸν ἐνόνα τρόπον ἀφοσιώσασθαι ἧς αἱ θεῖαι εὐχαὶ μεθ' ἡμῶν εἴησαν. Ἐν Αἰγύπτῳ ἱεη ἱσταμένου ἀνθεστηριῶνος ,αφπε'».

3 φ. 28β τοῦ αὐτοῦ «Θεοδώρω τῷ κτλ. Μοσκόβω βασιλεῖ κτλ.» Ἄρχ. «Νόμος κεῖται παρὰ πέρσαις κράτιστε βασιλεῦ.» Τελ. «ὁ τῶν ὄλων θεὸς καὶ δεσπότης ἀτελευτήτοις αἰῶσι συνεπεκτεινομένης εὐθύνειε. ἔρρωσθω ἐν κυρίῳ τὸ θεῖον σου κράτος. κηροφοριῶνος ἴ' ἔτει σωτηρίῳ ,αφπς' ἐξ αἰγύπτου.» μετὰ λατινικῆς μεταφράσεως.

4 φ. 32α Ἀκέφαλον κείμενον χειρὶ τοῦ Μελετίου Πηγᾶ. Ἄρχ. «τῶν ὑφ' ἡγεμόνων τε (καὶ) τῶν ἐπ' ἐλπίσι κυβερνωμένη. Ὡστε μὴ τίνα πλανηθῆναι ἐν ταύτῃ λογίζομενον εἶναι, πόρρω που τυγχάνοντα, ἐν μέσοις κινδύνοις, μιμῆσθαι γὰρ ἡμᾶς προσήκει τὸν οὐ(ρά)νιον πατέρα, ὃς πάντας ἀν(θρώπ)ους θέλει εὐθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθεί(ας) ἔλθειν ἐπειδὴ δὲ ἀνάρθως, (καὶ) ἀνισματισμένως ἀλλ' ὑφέν, (καὶ) ἀνάμιξ ὁ λόγος κατέστρωται τὴν τοῦ στρωματέως προσηγορίαν ἐκτίσατο, ἐκεῖθεν ξὺν θεῷ, ἀρξάμενοι ἵνα μηδένα εἶναι τὸν ἀμφιβάλοντα εἶναι ἐκκλησίαν, ἢ τῆς θεοπνεύστου γραφῆς.» Τελ. φ. 69β «πῶς ὁ τοῦ μακαρίου πέτρου διάδοχος τῶν ἀδελφ(ῶν) ἀπαξαπάντων μόνος ἄρξει; πῶς αὐτῷ μόνῳ πρόσεσαι (ὡς αὐτοὶ ἀξιούσιν) ἄρχειν τοῖς δὲ λοιποῖς ἄρχεσθαι;»

37 68 (Ξ', 386)

Ἔ. 1592. 150×210. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων. Φύλλ. υδ' (404) κατὰ

¹ Κατὰ τὸν Ὑψηλάντην (τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 120, 121) Μελέτιος ὁ Πηγᾶς ὁ Κρής ἐπατριάρχευσεν κατὰ τὰ ἔτη 1586 - 1603 ὅτε καὶ ἀπέθανε.

παλαιὰν ἀριθμῆσιν. Κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 100×160. Στίχ. 25.
Ἐπικεφ. ἐρυθραῖ. Ἐν φ. τζγ'β εὐρηγται τάδε :

« Τέλος καὶ τῷ θ(ε)ῶ δόξα ἡ βίβλος τῶν παραλειπομέν(ων) διὰ
χειρὸς(ς) ἐμοῦ παφνουτίου ἱερομονάχ(ου) καὶ πρωτοσυγγέλ(ου)
αλεξάνδρ(ε)ια ἐν μηνὶ ἀπριλλ(ίου) ἰβ' ἔτους ζρ' ἰνδικτιῶνος ε'ῆς Ἐν Κων-
[στ(αν)τι(νου)
πόλ(ει) ἐγράφη ἐν τῷ ναῶ τοῦ ἁγ(ίου) πολυκάρο(υ) ἐπισκόπ(ου) μωρῶν
τῆ γειτονια ἠν επονομαζομενη ψω[μ]α εἶον.»

Περιέχει :

Ἐρμηνεῖα εἰς τὴν Παλ. Διαθήκην. Ἄρχ. (φ. α^α) «συγγραφὴ τοῦ προ-
φήτ(ου) μουσαῆς: κείμενον: ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θ(ε)ὸς τὸν ἄν(θρωπ)ον καὶ τὴν γῆν:
θεοδωρήτου: Τί δήποτε μὴ προστέταχε τῆς τῶν ὄλων δημιουργί(ας) θεολογίαν ὁ συγ-
γραφεύς: ἐξήγ(η)σ(ις). μετρεῖν εἴωθε τοῖς παιδευομένοις, ἡ θεία γραφή τὰ μαθήματα
καὶ τοῖς μὲν τελείους προσφέρειν τὰ τέλεια τοῖς ἀτελέσι δὲ τὰ στοιχειώδη καὶ τῆς σφῶν
δυνάμει συμβαίνοντα, ἐπειδὴ τοῖνον αἰγύπτιοι τὴν ὀρωμένην κτίσιν.» Ἐπονταί ἐρμη-
νεῖαι τῶν ἁγίου Βασιλείου, Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ἀκακίου Καισαρίας, Διοδώρου,
Γενναδίου, Σεήρου, Γαβαλά, Σευηριανοῦ.

38 105 (σλε')

Ἐ. 1592. 152×212. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 143. Κατὰ τετράδια.
Στάχ. ἐκ δέρματος. Κεῖμ. 103×145. Στίχ. 21.

Ἐν τέλει φ. 143β.

« τέλος κ(αί) τῷ θ(ε)ῶ δόξα ὑπὸ χειρὸς νεοφύτου ἱερο
μονάχου ἀρκωλάου τοῦ κρητὸς ἀφ'ἑ'
φεβρουαρίῳ γ' ἡμέρα ε'.»

Πρβλ. Gardthausen σ. 261.

1 Ἐν ἀρχῇ πίναξ τῆς βίβλου.

2 φ. 1α. Ἐρμηνεῖα εἰς τὴν Ἐξοδον:

«Περὶ τ(ῆς) ἐλευθερί(ας) τοῦ ἰ(σρα)ήλ ἀπὸ τ(ῆς) τυραννί(ας) φαραῶ.» Ἄρχ.
«Ἀκριβῆ τῶν πραγμάτων ποιούμενοι τὴν διάσκεψιν, συλλήπτορα κ(αί) ἐπαρρωγὸν ἀνα-
δείκνυσθαι παρεκάλουν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς τὸν τοῦ θ(εο)ῦ λόγον, αὐτῶ δὲ καὶ μόνω τὸ
ἀνασώζειν δύνασθαι τοὺς εἰς λῆξιν ἤκοντας.» Ἔργον Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας
ἐξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. LXIX σ. 385 κ. ἐξ.

φ. 4β. «Περὶ τῶν διὰ μωσαῆς γεγονότων τριῶν σημείων, λόγος.» Ἄρχ. «Ἐγ' ὄμην
τοῦ πολυμαθοῦς ὠρίγένους ταῦτα εἶναι τὰ ὑπομήματα, εἰς ταύτην ὑπαγόμενος τὴν
γνώμην ἐκ τῆς φράσεως τοῦ λόγου, ἐκ τε τῶν ἔννοιῶν ὀξύτητος. τίς γ(άρ) ὠρίγένους
ψηλότερος: καὶ τέλος ἐξ αὐτῆς ἤδη τῆς ὕλης αὐτὸν γ(άρ) κ(αί) μόνον πολλὰς τόμων
χιλιάδας γεγραφώτα μεμαθήκαμεν ἐς πᾶσαν τὴν γραφήν, ἀνὴρ τὸ ὄντι ὑπερθαύματος
εἰ μὴ εἰς πτώμα κατηνέχθη ἐξαισίον, οὐδὲν βουλόμενος εἶσαι ἀνεξερευνήτων» ἄλλη χειρὶ
προσετέθη «(ἔστι) (δὲ) κ υ ρ ἰ λ λ ο υ ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ε ἰ α ς.» «Τὴν μὲν θεῖαν ἡ τίς ποτὲ
ἔστι κατωρθώσαι φυνσι οὐκ ἄν δύναιται τίς, ἀποπτος γ(άρ) παντελῶς.»

4 φ. 14β «Βιβλίον Δεύτερον, ἐν ᾧ ἔστι τάδε: $\bar{\alpha}$ περὶ τῆς θυσίας τοῦ ἀμνοῦ $\bar{\beta}$ περὶ τῆς ἀναθέσεως τῶν πρωτοτόκων. γ περὶ τῆς μερῶς $\kappa(\alpha\iota)$ τοῦ ξύλου τοῦ παραδειχθέντος τῷ μακαρίῳ μωυσῇ δ περὶ τῆς ὀρτυγομήτρας $\kappa(\alpha\iota)$ τοῦ μάννα ϵ περὶ τῆς θυσίας τοῦ ἀμνοῦ.» Ἀρχ. «Ὅτι τοίνυν ἐν $\chi(\rho\iota\sigma\tau\acute{\omega})$ δὴ $\kappa(\alpha\iota)$ μόνῳ τοῦ θανάτου διὰ διδράσκομεν κράτος $\kappa(\alpha\iota)$ ὡς ὁ σοφὸς ἡμῖν διαέγραφε μαθητῆς: οὐκ ἔστιν ὄνομα ὑπὸ τὸν οὐ(ρ)νὸν τὸ δεδομένον ἀν(θρῶπ)οις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς, ἀναμάθοι τίς ἂν $\kappa(\alpha\iota)$ καθ' ἑκατέροισι πολλοὺς εἴπερ ἔλοιnton τρόπους.» Ἐξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. LXIX σ. 417-85.

5 φ. 41β «Ἐν τῷ παρόντι τρίτῳ βιβλίῳ ἔνεστι τάδε: περὶ τῆς παταχθείσης πέτρας $\bar{\beta}$ περὶ τῆς ἐν τῷ ὄρει σινᾶ καθόδου τοῦ θ(ε)οῦ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ παραστάσεως τοῦ ἰ(σρα)ήλ, γ περὶ τῆς εἰς τὸ ὄρος ἀνόδου τοῦ μουσέως $\kappa(\alpha\iota)$ ἀαρῶν $\kappa(\alpha\iota)$ ναδ(ἄβ) $\kappa(\alpha\iota)$ ἀβιοῦδ, καὶ τῶν ἑβδομήκοντα πρεσβυτέρων, δ περὶ τῆς μοσχοποιίας τοῦ ἰσραήλ, ϵ περὶ τοῦ καλύμματος τοῦ ἐν τῷ προσώπῳ μωσέως.» Ἀρχ. «Εἰσέλθετε διὰ τῆς στενῆς πύλης τοῖς ἑαυτοῦ φύλοις ἐπεφώνει $\chi(\rho\iota\sigma\tau\acute{o}\varsigma)$ στενήν μεν οἶμαι πύλην $\kappa(\alpha\iota)$ τεθλίμενην εἰςβολὴν τὸ τληπαθὲς ὀνομαζῶν $\kappa(\alpha\iota)$ τὴν τοῦ λόγου παντὸς ἀξίαν ὑπομονήν.» Ἔστι δὲ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ ἔξεδ. ἐν Migne, τ. LXIX σ. 484-538.

6 φ. 68α «Ἐν δὲ τῷ Λευιτικῷ τάδε ἔνεστιν.» Ἔπεται ἐρμηνεία εἰς τὸ Λευιτικὸν ἰς τὰ κεφαλαία:

«ὄν Ὅτι τὸ $\chi(\rho\iota\sigma\tau\acute{o}\nu)$ πάθος σ(ωτή)ριον $\bar{\beta}\omega\gamma$ ὅτι τῆς μυστικῆς εὐλογίας ἐν μετέξει γεγονότες, ἅγιοι καὶ ἱεροὶ πάντες τε καὶ πάντως ἐσόμεθα $\gamma\omega\gamma$ περὶ τοῦ καθαρισμοῦ τῆς λέπρας $\delta\omega\gamma$ περὶ τῆς τῶν ἰουδαίων συναγωγῆς, ὅτι συνέβη πεσεῖν ἐξ ἀπειθείας αὐτὴν $\epsilon\omega\gamma$ περὶ τοῦ μὴ εἰσερχεσθαι τὸν ἀαρῶν διὰ παντὸς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων» Ἀρχ. Ὁ μὲν τῶν ὄλων θ(ε)ός, θάνατον οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ τέρεται ἐπ' ἀπολεία ζώωντων, ἀλλ' ἔκτισε μεν εἰς τὸ εἶναι τὰ πάντα» Ἔστι δὲ ἔργον Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας καὶ ἔξεδ. ἐν Migne, τ. LXIX σ. 539-90.

7 φ. 96α Ἐρμηνεία εἰς τοὺς ἀριθμούς: «Τάδε ἔνεστιν ἐν τῇ βιβλίῳ τῶν ἀριθμῶν. $\bar{\alpha}\omega\gamma$ περὶ $\chi(\rho\iota\sigma\tau\acute{o}\nu)$ $\kappa(\alpha\iota)$ τῆς ἰουδαίων συναγωγῆς, $\bar{\beta}\omega\gamma$ περὶ τῶν κατασκαφάμενων τὴν γῆν τῆς ἐπαγγελίας $\gamma\omega\gamma$ ὅτι γέγο(ν)εν ἡμῖν ἄρτος ζωῆς ὁ $\chi(\rho\iota\sigma\tau\acute{o}\varsigma)$ $\delta\omega\gamma$ περὶ τῆς δαμάλεως τῆς πύρας τῆς κατακαιομένης, ἔξω τῆς παρεμβολῆς $\epsilon\omega\gamma$ περὶ τοῦ ὄφως τοῦ χαλκοῦ» Ἔστι δὲ Κυρίλλου Ἀλεξ. καὶ ἔξεδ. ἐν Migne, Patr. Gr. τ. LXIX σ. 589-642.

8. φ. 124α Εἰς τὸ Δευτερονόμιον. «Τάδε ἔνεστιν ἐν τῷ Δευτερονομίῳ $\bar{\alpha}$ περὶ τῆς νευροκοπομένης δαμάλεως ἐν τῇ φάραγγι $\bar{\beta}$ περὶ τῆς αἰχμαλώτου γυναικός, ξυρομένης τε $\kappa(\alpha\iota)$ ὀνῆχιζομένης γ περὶ τοῦ παρεμβάλλοντος εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς δ περὶ τῶν δέκα $\kappa(\alpha\iota)$ δύο λίθων τῶν κεκοιτάμενων πέραν τοῦ ἰορδάνου, ϵ περὶ τῆς χειροτονίας ἰησοῦ.» Ἔστι Κυρίλλου Ἀλεξ. καὶ ἔξεδ. ἐν Migne, Patrol. Gr. τ. LXIX σ. 643-78.

39 161 (ρ4ζ', 806)

Ἔ. 1592. 152×212. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. ρ. 252 κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 110×150, στίχ. 22. Ἀρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά.

Ἐν τέλει:

« † ἐτελειώθη το παρὸν βιβλιον ὑπὸ χειρὸς ἐμοῦ
νεοφύτου ἱεροδιακόνου ἀρκωλαίου τοῦ
κρητός. »

Ἐκ τῆς σημειώσεως ἐν τέλει τοῦ ἄνω ὑπ' ἀρ. 105 κώδικος προκύπτει ὅτι Νεόφυτος Ἀρκωλῶς ἔγραψε περὶ τὸ 1592.

1 φ. 1α Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας. «Περὶ τῆς ἁγίας ἐνυποστάτου καὶ ὁμοουσίου τριάδος.» Ἀρχ. «Οὐκ ἐπὶ ἡμᾶς ἀγῶνας ἐπείγεσθαι δεῖν ὁ σὸς ἀναπειθεὶ λόγος.» Ἐξεδ. ἐν Μίγνε τ. LXXV σ. 9-656.

2 φ. 249α «Τοῦ μεγ(άλ)ου Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας, περὶ πίστεως. ἐκ τοῦ λόγ(ου) του εἰς τ(ὸ) εὐ(αγγέλιον)». Ἀρχ. «Πιστεύομεν εἰς π(ατέ)ρα καὶ υἱὸν καὶ ἅγιον πν(εῦ)μα τριάδα ὑποστάσεων ἀδιάσπαστον ἐχόντων τὴν διαίρεσιν». Τελ φ. 252β «τῆς σαρκώσεως καὶ ἐναν(θρωπ)ήσεως μυστήριον, ἀποβαλλόμεθα τὰς τῶν αἰρετικῶν βλασφημίας.»

40 128 (355)

Ἔ. 1598. 150×220, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 110 κατὰ τετράδια, στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 90×150, στίχ. 17. Ἐπικεφ. ἐρυνθραί. Ἀρχικὰ ἐλλείπουν αἱ δὲ θέσεις των ἔμειναν κεναὶ πρὸς συμπλήρωσιν.

Ἐν τέλει :

«Τέλει ἐχρήσατο τὸ παρὸν εἷ ἐπὶ δεκάτη
τοῦ ἀφ(η) ἔ(τους) τῆς ἐπιδημί(ας χριστο)ῦ ζ(ο)ζ κοσμογονί(ας)
ἡμέρα ςἰ ἐν ἀλεξάνδρον ὑπὸ μαξί
μου ἀρχιδιακόνου ἀλεξανδρε(ίας)»

(Πρβ. Gardthausen σ. 257.

Ἐν τῇ α' σελ. ἐν τῇ κάτω ᾧα ἰδίᾳ τῷ κειμένῳ χειρὶ :

«μαξίμου ἱερομονάχου τοῦ πελοποννησίου καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις».

Ἐν ἀρχῇ φύλλα 4 ἄγραφα.

φ. 5α «Β α ρ λ α ἄ μ μοναχοῦ κ(α)τ(ὰ) Λατίνων» Ἀρχ. «Ὅτι ὑποκειμ(έν)ου ἐκ μόνου τοῦ πρώτου αἰτίου τὸ πν(εῦ)μα τὸ ἅγι(ον) ἔχει τὴν ὑπαρξιν οὐκ ἀναιρεῖται) ἢ κατ' οὐσί(αν) ταυτοῦ π(α)τρὸς καὶ υἱοῦ. Εἰ μ(έν) οὐκ ἄμφότεροι εἴχομ(εν) ἐκ θ(εο)ῦ ἀφ(ι)μ(ένου) παρ' οὗ ἔδει ποιησαμένους ἑκατέρους τοὺς ὑπὲρ ὧν διαφερώμεθα λόγους, τ(ὴν) τῶν εἰρημένων δέξασθαι ψῆφον, οὗτ' ἂν πρὸς ἀλλήλους περὶ τούτων διελεγόμεθα, οὔτε πρὸς ἐκεῖνον λέγοντες προοιμιῶν ἐδεόμεθα ἐφελκομένων τὴν ἐκεῖνου εὐνοίαν, ὑπὲρ τοῦ μὴ παρακροουθ(έν)τα τοῖς ἐναντίοις τῶν λόγων, ἐναντίαν θέσθαι τὴν ψῆφον». Τελ. φ. 11α «αἷς οἱ συκοφάνται περιβάλλειν ἡμᾶς ἐπιχειροῦσιν, ὡς ἄρα οὐσί(ας) ἀλλοτριότητα εἰς τὴν τριάδα εἰσάγομ(εν).»

2 φ. 11α «Ὅτι ὑποκειμένου ἐκ μόνου τοῦ π(α)τρ(ὸ)ς ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦ)μα τὸ ἅγιον οὐκ ἀναίρουσιν αἱ προσωπικαὶ διαφοραὶ τῶν τριῶν προσώπων πρὸς ἀλλήλα.»

3 φ. 31α «Ὅτι ὑποκειμένου ἐκ μόνου π(α)τρ(ὸ)ς ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦ)μα τὸ ἅγι(ον) οὐδὲν τῶν περὶ θεολογί(ας) ἐν λογίσις ῥητῶς ἀναιρεῖται)».

4 φ. 47β «Ὅτι ὑποκειμένου κ(αὶ) ἐκ τοῦ υἱοῦ ἐκπορεύεσθαι τὸ πν(εῦ)μα τὸ ἅγιον πολλὰ τῶν ὁμολογουμένων ἀναιρεῖται καὶ πολλοῖς ῥητοῖς τῶν ἁγίων ἐναντί(ον) ἔχει ἢ τοιαύτη ὑπόθεσις». Ἀρχ. «Ὅταν εἰς λόγους ἀλλήλους ἐρχώμεθα, ὡς ἄνδρες λατῖνοι, περὶ τῶν ἀμφισβητουμένων δογμάτων, μὴ ἀντιδίκους ἀλλήλους ἠγώμεθα μῆδε νικῆσαι ἀλλήλους σπουδάζομ(εν).» Τελ. φ. 63β «τοῦ μηδὲν ὑμῖν ἐν τῷ προκειμένῳ ζητήματα ἀληθεί(ας) μετεῖναι.»

5 φ. 63β «Πρὸς τοὺς ἀντιλογικοὺς τῶν λατίνων ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν αὐτοῖς πρὸς γραικοὺς διαλεγόμενοις διὰ συλλογισμῶν ἀποδείξειν ὅτι οὐ μόνος ὁ π(α)τήρ ἀρχὴ κ(αὶ) πηγὴ θεότητος.»

6 φ. 78α «Πρὸς τὰς κυριωτέρας τῶν λατίνων ὑποθέσεις ἐξ ὧν οἴονται δεικνύναι τὸ πν(εὔμ)α τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ ἔχει τ(ήν) ὑπαρξίν. λόγος ζ'ος»

7 φ. 92β «Πρὸς τ(ὸν) ἀρχιεπίσκοπον νικόλαον εἰπόντα πρὸς αὐτὸν ἀδύνατον εἶναι τὸν πάπαν τῶν ὀρθῶν ἔκπεσεῖν δογμάτων. λόγος ζ'ος»

8 φ. 100β «Λεγάτος ἢ περὶ πν(εὔματο)ς» ἄρχ. «Λατ(ίνος), τεθέασαι τ(ήν) ἐπιστολὴν ἢν ἔναγχος τῷ τε π(ατ)ριάρχῃ κ(αὶ) τοῖς περὶ αὐτὸν ἱεράρχαις περὶ ὧν διαφερόμεθα ἀπέσταλα; γ ρ α ι κ ὄ ς, τὴν μὲν ἐπιστολὴν τεθέαμαι τῶν δ' ἐν αὐτῇ λεγομένων.» Τελ. φ. 107β «εἰ θανάτῳ τὸν ἀποθανόντα ὑπὲρ ἡμῶν ἀμειψαίμεθα.»

9 φ. 107β «Ἀνασκευὴ εἰς τ(ήν) πεμφθεῖσαν αὐτῷ ἐπιστολὴν παρὰ τῶν πρέσβων τοῦ πάπα.» Ἄρχ. «Λατίνος. Ὁ π(ατ)ήρ κ(αὶ) ὁ υἱός, μία εἰσὶν ἀρχὴ τοῦ ἁγίου πν(εὔματο)ς. ἀνασκευὴ. ἡμίσητα ἡμῖν τοῦτ' εὐσεβ[ές] νομίζε(ται).» Τελ. φ. 110β «ὥστε οὐ περὶ τῆς ὑπέροξως τοῦ πν(εὔματο)ς ἐν τούτοις ἐστὶν ὁ λόγος ἀλλὰ περὶ ὧν τοῖς ἀποστόλοις ἀνήγγειλ(εν).»

ΙΖ' ΑΙΩΝΟΣ

41 220

*Ετ. 1605. 150×210, χαρτ μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 176, ἀστάχωτ. Κείμε. 100×155, στίχ. 18.

*Εν τῇ κάτω ᾄσῃ τῆς α' σελ.:

«ἀρσενίου ἐλαχίστου καὶ ἀμαρτωλοῦ ἱερομ(ο)
(νά)χου ἐκ τριῆκκῆς τῆς ἐλλάδος τῆς θεί(ας)
σαρκώσεως ἀχδ'»
«ἀχέ θαρρηλιῶν ἐκκαίδεκα: εἰς κορυφους»

φ. 95β ἐν τῇ κάτω ᾄσῃ:

«ἀρσενίου πόνος τέρμα ἐργεγόνει ἐκ κερκύρηθεν
α^ωχ^ωε^ω σκιροφοριῶνος»

φ. 96α ἐν τῇ ἄνω ᾄσῃ:

«ἀχέ ἰουγίω γ' ἐν κορυφῇ τῆς κερκύρας.»

1 φ 1α «Εἰς τὸ Περὶ ἐρμηνείας ἐξήγησις.» Ἄρχ. Πρόκειται ἡμῖν ἡ ἐξήγησις τοῦ περὶ ἐρμηνείας καὶ ἐπειδὴ ἔθος τοῖς φιλοσόφοις διδάσκειν τινὰ προλεγόμενα προλαμβάνοντες κ(αὶ) ἡμεῖς τέτταρα τῶν ἀναγκαίων προτίθεμε(ν).» Τελ. φ. 75α «οἱ ἐν ταῖς θεραπείαις κ(αὶ) φαρμακοποιαῖς οὐ τὴν δύναμιν ἀλλὰ τὴν εὐδοκίαν ἐπιζητοῦντες.»

2 φ. 76α «Ἀναστασίου π(ατ)ριάρχου Θεουπόλεως περὶ τῶν ὄρων.» Ἄρχ. «Σὺν θ(ε)ῷ ὄροι διάφοροι κ(αὶ)τ(ὰ) τὴν παράδοσιν καὶ πίστιν τῆς ἁγί(ας) καθολικῆς κ(αὶ) ἀποστολικῆς ἐκκλησίας λεγόμε(ν)οι συλλεγέντες ἀπὸ τε κλήμεντος» Τελ. φ. 92α «αἱ διαφοραὶ τῶν κτισμάτων, καὶ πᾶσα οὐσία ἐν γένος κατὰ (δέ) τινος γενικώτατον γένος τὸ ὄν.»

3 φ. 92β «Συμεὼν Ἐὐχαῖτων: ὅτι λίαν ὠφέλιμον τοῦ φεύγειν τοὺς ἀν(θρώπ)ους κ(αὶ) τὴν βασιλικὴν ὁδὸν πορεύεσθαι κατὰ ἐνὸς ἐβ[ραίου].» Ἄρχ. «Νυνὶ (δὲ) ἐπειδὴ οὐ θέλομ(ον) οὕτε οἱ ἐν ὑποταγῇ οὕτε οἱ ἐν ἀρχῇ κ(αὶ)τ(α)λείψαι τὰ ἴδια θελήματα, διὰ

τοῦτο οὐδεις εἰς προκοπὴν ἔρχεται.» Τελ. φ. 95β «ἄχρις ἂν ποιήσωσι θ(εὸ)ν τὸν ἄν(θρωπ)ον κατὰ χάριν, τοῦ δωρησαμένου αὐτὰς τοῖς προαιρουμένοις.»

4 φ. 96α «Εἰς τὰ πρότερα ἀναλυτικὰ ἀριστοτέλους ἐξήγησις κατ' ἐπιτομήν, Μανουήλου τοῦ Μοσχιώτου ἥτοι περὶ συλλογισμοῦ.» Ἄρχ. «Σκοπός ἐστιν ὡς ἐν ἐπιτόμῃ παραδοῦνται τοῖς εἰσαγομένοις τὸν χαρακτήρα τοῦ συλλογίζεσθαι ἀκολουθοῦντες τοῖς μεθοδικοῖς προστάγμασιν.»

42 366

Ἔ. 1614. 155×215 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 159 κατὰ τετράδια στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 110×190 στίχοι 24. Ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθρά.

Ἐν τέλει τοῦ ὄλου κειμένου :

Ἐτελειωθ(η) τω παρὼν βιβλίων ἦπω χειρος εμου τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐλαχιστου Ἰωάννηκειῶν Ἱερωμονάχου ἐκ τῆς ἐπαρχείας πάφου ἐκ κόμης λεγωμένης τζάδας. υἱὸν Θωμῶ οὕτω ἐπίκλη πιθέτης. δαίωμαι τοὺς ἀναγινώσκοντας αὐτῶν διὰ τὴν ἄμα θειαν μου μὴ κνήστε εἰς ὀνειδισμ(ων) κατὰ τις ταλαιπωρον μου ψυχῆς διώτη διὰ τῶν πολλ(ῶν) μου πωθ(ων) ὅπου εἶχα νὰ ἐπιτίχω τέτηον βιβλίον καὶ ὁ Κ(ύρι)ος ὁ Θ(εὸ)σ καὶ ἡ κυρί(α) ἡμῶν Θ(εοτόκος) ἔδωκαν

[κ(αὶ) ἐπετηχά του

καὶ ἡ πολλ(ή) μου ἀγάπη ὅπου ἦχα νὰ τ(ον) ἀπωκίσω ἐπειλάθειω τ(ῆς) αμαθείας μου καὶ ὥσοι το ἀναγνώσετε εὐχεστε μ(ου) διὰ τὸν κ(ύρι)ον δώξα το ἀγί(ω) θ(ε)ῶ τω δῶντι βωθ(ει)αν ἀρχεῖν (καὶ) τέλος. Ἐτελη ὤθην ἐν μηνὶ αὐγουστον ι στοὺς τέσσαρες

ἡμέραν τετάρτην ὠρ(αν)

ἐνάτην

ἐν ἔτει τῆς κωσμοπειόσεως

ζ ρ β

καὶ ἀπὸ τῆς ἐνσάρχου οἴκο

νομήσας του κ(υρί)ου ἡ

μῶν ἰ(ησο)ῦ χ(ριστο)ῦ

α χ

ι δ

»

Ὁκτώηχος

43 192

Ἔ. 1615. 180×210. Βομβ. φ. 69. Κατὰ τετράδια. Κεῖμ. 100×150, στίχ. 17, στάχωμα βύρσινον μετὰ μικροῦ ἐντύπου σχεδίου: Τὸ κείμενον γέγραπται δι' ὠραίας καὶ μεγάλης καλλιγραφίας, οἱ τίτλοι ὡς καὶ τὰ ἀρχικὰ χρυσᾶ καὶ ἐρυθρά. Πάντα τὰ ἀρχικὰ εἶναι κομπῶς κεκοσμημένα, ἔξ αὐτῶν δὲ 18 διὰ χρωμάτων καὶ χρυσοῦ ἱστορημένα, ὧν ἕνια περὶκομψα. Ἐν φ. 6α

ὁ τίτλος « Ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου », περιλαμβάνεται ἐν πλαισίῳ πλουσίως διὰ χρυσοῦ καὶ χρωμάτων κεκοσμημένῳ ἀλλὰ τέχνης ὄχι ἐντελῶς δοκίμου, ἐπίσης δὲ καὶ ἐν φ. 28α εὗρηται ἐπίτιτλον ὁμοίας διακοσμήσεως καὶ τέχνης.

Ἐν φ. 68β :

« † Τῷ πανοσιωτάτῳ καὶ μουσι
κοτάτῳ μεγάλῳ ἀρχιμανδρίτῃ
ἀλεξανδρείας κυρίῳ κυρίῳ
γερασίμῳ ματθαῖος ἄμαρ
τωλός, ἐν ἔτει ζϞϣ^ω, φευροναρίου
(Ἰ)ν(δικτιῶν)ος (=1615)
ἐν τῇ σεβασμίᾳ μονῇ
τοῦ
Δά
λ
ο
υ ».

Περιέχει λειτουργίας Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ τῶν προηγουμένων.

44 200 (P₄H, 835)

Ἦτ. 1615. 210×218. Χαρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων φ. 128 κατὰ τετράδια. Στάχ. κεκαλυμμένον δι' ὄλοσηρικοῦ. Κεῖμ. 160×110 στίχ. 14. Γέγραπται διὰ γραφῆς ὠραίας καὶ καθαράς. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστης λειτουργίας, ὁ τίτλος ἐν χρώμασι καὶ χρυσῷ ἱστορημένῳ πλαισίῳ. Πάντα τὰ ἀρχικὰ καλλιτεχνικῶς διαγεγραμμένα, 45 δὲ ἕξ αὐτῶν διὰ χρυσοῦ καὶ χρωμάτων ἱστορημένα.

Ἐν τέλει :

« κυρίλλῳ τῷ μοκαριωτάτῳ
πάπ(α) καὶ π(ατ)ριάρχῃ τῆς μεγάλης
πόλεως ἀλεξανδρείας
ματθαῖος ἄμαρτωλός
ἐν ἔτει ζϞϣ^ω (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος » (=1615.)

Λειτουργία Χρυσοστόμου, Βασιλείου καὶ τάξεις χειροτονίας.

45 172 (PNE')

Ἦ. 1622. 138×205, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φύλλα 336 κατὰ τετράδια. Στάχ. ἐφθαρμένη.

Ἐν φύλλῳ 63α εὗρηται.

« † ἐγράφη διὰ χειρὸς μελεῖτον ἱεροδιακόνου τοῦ βλαστοῦ μηνὶ δεκεμβριῷ ιβ
αχϞβ »

Περιέχει δὲ Κυριακοδρόμιον Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου καθὰ σημειοῦται ξένη χειρὶ ἐν ἀρχῇ. Χάριν δὲ ἐξακριβώσεως παρατίθεται τὸ κάτωθι ἐκ τοῦ φύλλ. 32α «Κυριακῇ Ε' Λουκᾶ. Ἄνθρωπός τις ἦν πλούσιος κ(αι) ἐνεδεδήκετο πορφύραν καὶ βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς καὶ τὰ λοιπά· νὰ ἦσαν δυὸ καράβια ἀδελφοὶ εἰς ἕναν ταξίδι ὁμοῦ, καὶ τὸ μ(έν) ἕνα ἀπ' αὐτὰ νὰ ἔρχεται μὲ καλ(όν) κ(α)τ(α)βόδιον, χωρὶς καμμί(αν) ταραχὴν τῆς θαλάσσης κ(αι) χωρὶς ἄλλον τινα κίνδυνον καὶ ὅταν ἤθελεν ἔλθειν εἰς τὸν λιμένα νὰ ἐπνίγετον κ(αι) νὰ ἐπιάνασιν τὸν καραβοκύριν νὰ τὸν ἐβάσασιν εἰς τὴν φυλακὴν ὅλην του τὴν ζωήν.»

46 201 (Σα', 838)

Ἔ. 1626. 208×275. χάρτ. φ. 83 στάχ. μετὰ ἐντύπων σχεδίων. Κεῖμ. 110×165. Στίχ. 16. Γέγραπται διὰ γραφῆς ὠραίας καὶ καθαρᾶς μιμουμένης ἀρχαιοτέραν. Ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθρά. Ἐν ἀρχῇ ἐκάστου τμήματος ἐπιτίτλον πεποικλιμένον. Πάντα τὰ ἀρχικὰ εἶνε καλλιτεχνικῶς διαγεγραμμένα, ἔξ αὐτῶν δὲ 40 χρώμασι πεποικλιμένα.

ἐν φ. 84β

«† ἔγραφ(η) διὰ χειρὸς του ταπεινοῦ μ(η)τροπολίτου μηδεί(ας) καὶ σωζοπό-
[λε(ως) θεοδοσίου
αχκς^φ (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος θ^ς ἀριλλ(ίου) ιε»

Λειτουργικὴ ἀρχιερατικὴ καὶ τάξεις χειροτονίας.

47 191

Ἔ. 1633. 150×212. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων. Φύλλ. 92. Κεῖμ. 75×112. Στίχ. 14. Ἀρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά. Ἀρχικὰ κεκοσμημένα.

Ἐν τέλει:

« μνήσθητι τοῦ γράφαντος
θεοδοσίου
μηδείας ταπεινοῦ τοῦ
ἐκ νήσου ἀνδρου
ᾱ χ̄ λ̄ γ̄ δ̄ κ̄ τ̄ ω̄ θ̄ ρ̄ ῑ ω̄ κ̄ γ̄
(Ἰ)ν(δικτιῶν)ος β^ς »

Λειτουργίαι καὶ τάξεις χειροτονίας:

- 1 Λειτουργία Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.
- 2 » τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.
- 3 Τάξεις χειροτονιῶν καὶ εὐχαί.

48 194 (ΡΠς', 793)

Ἔ. 1634. 158×212. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων φ. 54. Στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 85×148 στίχ. 19. Ἀρχ. καὶ τίτλοι ἐρυθρά.

Ἐν τέλει τῆς λειτουργίας τοῦ Μεγ. Βασιλείου :

« χειρ παρθενίου
αχλδ^{ον} χ(ριστο)υ̅.»

Λειτουργία: Χρυσοστόμου, Βασιλείου, Προηγιασμένων.

49 355

Ἔτ. 1634. 158×212 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 78, στάχ. ἀπλοῦν.

Ἐν τέλει :

« εἰς κερκύραν αχλδ^{ον}
ποσειδῶνος ἕκτη ἐπὶ δέκα»

Περιέχει :

«Υπόμνημα εἰς τὸ βῶν τῆς ψυχικῆς ἀκροάσεως» Ἄρχ. «Ἐπιβαίων ὁ Ἄρι(στοτέ)λ(ης) πρὸς τὴν τῶν ἀρχῶν τῆς φύσεως γνώσιν τε καὶ θήρευσιν.» Τελ. «ἔστι μὲν καὶ ἕτερα ἄτινα ἀναπληρώσομεν ἐν τῷ ὀγδόῳ ταύτης τῆς πραγματείας(ας).»

50 316

Ἔτ. 1637. 150×210 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 68. Κατὰ τετράδια. Στάχ. μεθ' ἀπλουστάτων σχεδίων. Κείμε. 125×175. στίχ. 31. Τῇ αὐτῇ χειρὶ ὡς καὶ οἱ ἐπόμενοι κώδικες 318, 319 καὶ 266.

Ἐν τέλει :

«Εἰς Κυδωνί(ας) Ἰουλίῳ λ' κατὰ τὸ αχλζ ἔτος τὸ σ(ωτή)ριον.»

1. «Υπόμνημα πρὸς τὰ ὑπὸ τοῦ ἀριστ(οτέ)λ(ους), θεωρούμενα περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.» Ἄρχ. «Τὸ πᾶν ὑπὸ διαφόρ(ων) τε καὶ ἐναντίων σωμάτων τὸ εὐάρμοστον καὶ τάξιν ἔχειν ἢ δημιουργὸς φύσις ἐτορνεύσατο τὰ γὰρ φθαρτά.» Τελ. «Περὶ δὲ τούτων πάντων ἔσται λόγος μετέπειτα ἐν τῷ β' ταύτης τῆς πραγματείας(ας), μετὰ τὴν τῶν τετάρων παραδόσιν στοιχείων. Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ α' τῶν περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς.»

2. «Εἰς τὸ β' τῶν περὶ γενέσεως κ(αί) φθορᾶς ὑπόμνημα.» Ἄρχ. «Τοῦ ὀρισμοῦ παρέδωκε τῆς τε γενέσεως καὶ φθορᾶς ἐν τῷ α' ταύτης τῆς πραγματείας(ας) κ(αί) ἅπαντα τὰ τε προπαρασκευαστικά.» Τελ. «οἶον ὁ αὐτὸς ἥλιος κ(αί) ἡ αὐτὴ τοῦ ἡλίου κυκλοφορία ἦτις τὰ νῦν ἔσται κ(αί) αὔριον· Καὶ ταῦτα περὶ γενέσεως κ(αί) φθορᾶς.»

51 318

Ἔτ. 1637. 148×205. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 102. Κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Τῇ αὐτῇ χειρὶ ὡς καὶ οἱ κώδικες 316, 319 καὶ 266.

1 φ. 1α «Εἰς τὸν β'ον περὶ ψυχῆς τοῦ ἀριστ(οτέ)λ(ους) λόγον ὑπόμνημα.» Ἄρχ. «Ἡ λελογισμένη τοῦ ἐμοῦ σταγειρίτου κατὰ τὸν προγενέστερον περὶ τῆς ψυχικῆς βάσανος ἢ ἀπορία οὐσί(ας).» Τελ. φ. 58α «ζητεῖται δέον ποῖα ποτὲ τὰ πρὸς τροπὴν συμφέροντα ὄργανα ἐν τοῖς τελείοις τῶν ζώων.»

2 φ. 61α Ἀνεπίγραφον. «Μέρος πρὸς λύσιν τοῦ ε'ου.» Ἄρχ. «Ζητεῖται πότερον συνεχῶς διὰ παντός τοῦ βίου τρέφεται τὸ ζῶον. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ζῶον τρέφεται.» Τελ. φ. 77α «Ἀπορία ζ'. Περὶ τῶν χορηγούντων πρὸς τὴν γέννησιν μορίων. Περὶ δὲ τούτων ἔσται λόγος ἐν τῷ γ'φ τμήματι.»

52 319

Ἔ. 1637. 152×210. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 59. Κατὰ τετράδια. Στάχ. μεθ' ἀπλοσιτάτων ἐντύπων σχεδίων. Κεῖμ. 128×178. Στίχ. 37.

Ἐν τέλει :

«*Νοεμβρίῳ λ' αχλζ'.*»

Γέγραπται ὑπὸ τοῦ βιβλιογράφου τῶν κωδίκων 316, 318 καὶ 266.

«Υπόμνημα εἰς τοὺς περὶ ψυχῆς λόγους, χωρίον αὐν. Τῶν καλῶν καὶ τιμίων τὴν εἶδῃσιν ὑπολαμβάνοντες. Τῆς προκειμένης ὑμῖν πραγματείας ἔπαινος τὰ προοίμια, καὶ ὁ ἔπαινος προτροπὴ καὶ ἀποτροπὴ τὰ ἐγκώμια.» Τελ. «Φανερόν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι πρὸς γνῶσιν καὶ κίνησιν οὐ συνίσταται(αι) ἐκ τῶν στοιχείων ἢ ψυχῇ. Καὶ ταῦτα περὶ τοῦ αὐν τῶν περὶ ψυχῆς.»

3 φ. 81α «Μέρος βον. Περί τῶν καταμνηνίων αἱμάτων.» Ἄρχ. «Ἴδου πάλιν ἡμᾶς διαδέχεται(αι) ἡ παθητικὴ τῆς τῶν γεννήσεων ἀρχή.» Τελ. φ. 102α «πάντα φαίνονται διὰ τὴν γλῶτταν, περὶ δὲ τοῦ δον ἐν τῷ αὐ εἴρηται(αι) τμηματι. Κεφ. ἰαὐν περὶ ἀφῆς.» Κολοβὸν ἐν τέλει.

53 266

Ἔτ. 1635. 148×217 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 111. Κεῖμ. 127×172 στίχ. 140, Ἰδίᾳ χειρὶ ὡς οἱ κώδικες 316, 318 καὶ 319.

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος :

«*Τέλος εἴληφε τὸ παρὸν φευδροναρίῳ π
αχλε.*»

1. Ἀνεπίγραφον «Πρὸς τὸ β' τῶν περὶ οὐρανῶν.» Ἄρχ. «Σὺ γοῦν τὰ κάτω σεμνὰ τοῖς κάτω συγκεράσας ἀσέμνοισ κ(αι) τὸ φθαρτὸν ἐνώσας τῷ ἀφθάρτῳ, ὃ ἔρωσ γλυκύτατε, τὴν τοῦ παντός ἐντεχνον ἐδημιούργησας εὐαρμοσίαν.» Τελ. «ἐκεῖ γὰρ περὶ τούτων κ(αι) ἑτέρων προφανεστάτους παραδόσωμ(εν) λόγους.»

2. «Υπόμνημα εἰς τὸν γ' περὶ ψυχῆς λόγον ἀριστο(τέ)λ(ους).» Ἄρχ. «Ἐνιοὶ μὲν ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ ἡμετέρου τῶν ἀν(θρώπων) νοῦ θέ(ας) τοῦ γ' περὶ ψυχῆς ἀπ' ἄρχονται λόγου, οὕτως οἱ τῆς ἀραβικῆς μερίδος ἀβερόης ὁ ἄραψ κ(αι) ἀλφαράβιος.» Τέλ. «ὁ ἀν(θρώπος) δὲ διότι πάθει νόσοις ἢ ὑπνω ἐπικαλύπτει(αι) κατὰ τὸν νοῦν, διὸ ἐκείνῳ ἢ φύσει ἐδωρήσατο. Καὶ ταῦτα περὶ φαντασίας.»

3. «Υπόμνημα πρὸς τὸ β' τῶν ἀκροαματικῶν.» Ἄρχ. «Ἐν τῇ τῶν φυσικῶν πραγματεία πρὸς θήρευσιν τῶν ἀρχῶν τῆς φύσεως ἐπιβαίων ὁ φιλόσοφος.» Τελ. «ἔνια μόρια ἐστὶ ὡς ὕλη τῆς τελεταρχικῆς μορφῆς. κ(αι) ταῦτα περὶ τοῦ β' βιβλίου.»

54 24 (ΡΛ')

Ἔ. 1642. 150×205. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 92. Κατὰ τετράδια. Κεῖμ. 90×120. Στίχ. 14. Στάχ. ἀπλοῦν. Τίτλοι καὶ ἀρχ. ἐρυθρά.

Ἐν φ. 82α εὔρηται τάδε :

«*Ἐγράπη ἡ παροῦσα δέλτος ὑπὸ χειρὸς ἐμ(οῦ) λεοντίου
τάχα καὶ ἰερέ(ως) ἐκ τοῦ χωρίου λογαρὰ τὴν β' μαῖον*

(ἀπό) τ(ῆς) ἐνσάρκου οἰκονομί(ας) τοῦ κ(υρίου) υ(ἡμῶν) ἰ(ησοῦ) υ(χριστοῦ) ἄρχμβ, 1642 διὰ συνδρομῆς καὶ πολλ(οῦ) πόθου (καὶ) ἐξόδου κυρίου παρθενίου ἱεράρχου (καὶ) πν(ευματι)κοῦ ἀπὸ χόραν ὀνομαζομ(έν)ην λεμισὸν (καὶ) εἴτις βουλήθη στερεῖσαι ἐξ αὐτοῦ τῷ παρὸν βιβλίον νὰ ἔχει τὰς ἀρὰς τῶν ἀγί(ων) τρια κοσί(ων) δέκα καὶ ὀκτῶ θεοφώρων π(ατέ)ρων τῆς ἐν νῆκαία συνόδου.
(Καὶ) εἴτις ἀναχέιρ(ας) λάβη τῷ παρὸν βιβλίον ἀξιῶ καὶ δέωμαι ἵνα μνή(αν) ποιῆ ὑπὲρ ἐμοῦ πρὸς κ(υρίου) διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ κ(υρίου) υ(ἡμῶν) ἰ(ησοῦ) υ(χριστοῦ) (καὶ) εἴτε σφαλερὸν εἶη ἐπανορθώσα(ο) ἵνα λάβω ἄφρσειν τ(ῶν) ἐμῶν ἁμαρτιῶν, ἀμήν. »

Ἐν ἀρχῇ φύλλα τινὰ μετὰ περικοπῶν τοῦ Εὐαγγελίου.

Εὐχολόγιον.

1 φ. 5α « Ἀρχὴ τοῦ ἀποφορισμοῦ· νὰ ἀποφορίσεις ἄν(θρωπ)ον οὐ γυναῖκαν οὐ παιδίον ὅπου νὰ ἀφορισθοῦν ἀπὸ ἀρχιερέαν ἢ ἀπὸ ἱερέαν »

2 φ. 20α « Τάξεις εἰς τὸ λῦσαι ἄν(θρωπ)ον οὐ γυναῖκαν οὐ παιδίον οὐ ἄλλον τινὰ ὅπου νὰ ἀφορισθοῦν ἀπὸ ἀρχιερέα οὐ ἱερέα. »

3 φ. 29α Εὐχαὶ εἰς ἀσθενούντας.

4 φ. 48α « Κανὼν καὶ παράκλησις εἰς πάντας ἀγίους, τοῦ κ(υρίου) υ(δ(ε)θῶμεν). Ἅγιοι τρεῖς παῖδες οἱ τὴν καμῖνον σβέσαντες. »

5 φ. 53α « Ἐξορκισμὸς εἰς ἄν(θρωπ)ον ἀσθενήν. »

6 φ. 56α « Τάξις γενομένη ἐπὶ ῥιγούς καὶ πυρετοῦ »

7 φ. 64α « Ἐξορκισμὸς τοῦ ἐν ἀγί(οις) π(ατ)ρ(ό)ς ἡμῶν Γρηγορίου τοῦ θεολόγου ἐπὶ πνευμάτων ἀκαθάρτων. »

8 φ. 78β « Εὐχὴ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου. αὕτη ἡ εὐχὴ εἶναι ὀφέλημα (καὶ) εἰς δάκκαμαν θηρίου (καὶ) εἰς δάκκαμαν ἐχειδνης. »

55. 297

1650;

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος εὑρηται τὸ ἐξῆς ιδιόχειρον Μητροφάνους τοῦ Κριτοπούλου.

« Πλουσιόδωρε, πρότανι ὑψιμέδων
κλῖνον τὸ σὺς σου, πρὸς με τῷ παναθλίῳ
καὶ κατάπεμνον, τῷ εὐῶ δημητρίῳ
ἐκ τῶν ἀγαθῶν, ὧν δέδωκας τῷ ἀβραάμ
5 καὶ τῷ Ἰσαάκ, καὶ Ἰακώβῳ ἅμα,
Ἐτι βασιλεῦ, θατέρῳ δημητρίῳ
σὺν μηχαήλῳ ἐμμανουήλῳ ἅμα,
ἀδελφιδούς μου, θείαν σου δίδου σκέπη
ἐκ τῶν Ἰῶβ δέ, δωρεῶν σου ὑστέρων

- 10 τούτοις ὀρέξειν ἱκετεύω χριστέ μου.
 "Εὐ παρασχέιν Θωμᾷ τῷ Κριτοπούλῳ
 μετὰ τῆς αὐτῆς, συζύγου καὶ τῶν τέκνων
 τὴν δωρεάν σου, τὴν ἄφθονον, οἰκτίριμον
 συνάμα πᾶσι τοῖς ἑμοῖς συγγενέσιν
- 15 Ἴν εὐφραίνωνται σὺν σοὶ εἰς τοὺς αἰῶνας
 τοὺς ἀπεράντους, σοὶ γὰρ ἡ δόξα πρέπει
 καὶ προσκύνησις, τῷ πάντων κηδαιμόνι

Πόνος Μ(η)τροφάνους τοῦ μεγάλου ἀρχιμανδρίτου τοῦ Ἀλεξανδρεί(ας)
 τοῦ Κριτοπούλου.»

Ὁ ἐν Βεροοῖα γεννηθεὶς τῷ 1599 Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος ἐπα-
 τριάρχευσε κατὰ τὸν Ὑψηλάντην κατὰ τὰ ἔτη 1647-1651 ὅτε καὶ ἀπέθανε.
 Συνεκρότησε δὲ λαμπρὰν βιβλιοθήκην (Κ. Σάθα, Νεοελλ. Φιλολ. σ. 297), ἡ
 ὁποία κατόπιν ἀπετέλεσε μέρος τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Καίρου. Ὅντως
 δὲ εἰς πολλὰ τῶν ἐντύπων βιβλίων τῆς βιβλιοθήκης ταύτης εὗρηται ἡ
 σημείωσις

λ8
 «Εκ τ Μ ιερα τ Κριτοπ ου »

Εἰς τὴν αὐτὴν βιβλιοθήκην ὑπάρχει ἐλαιογραφία τοῦ αὐτοῦ ἐπὶ μεταλλ-
 λίνης πλακὸς παριστώσα αὐτὸν εἰς στάσιν εὐλογοῦντος ἱεράρχου, ἔχουσα δὲ
 καὶ τὰς ἐξῆς δύο ἐπιγραφάς: «Metrophanes Critopulus ex Beribaea
 Macedoniae acratidis suae oc Anno 38 nativitatē ejistus 1637» καὶ
 Μη . . . ἄνης Κρητόπουλος ὁ ἐκ . . . τῆς Μακεδονίας . . . 38 . . . σωτη-
 ρίῳ 1637.»

56 226

Ἔτ. 1654. 145×200. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. Πάχος 4 ἐκ. Στάχ. ἀπλοῦν.
 Κεῖμ. 110×152 στίχ. 23.

Ἐν τέλει:

«ἀπὸ χ(ριστο)ῦ 1654 ἱαννουαρίῳ
 παρὰ στεφάνου τσιγαρᾶ, καὶ τόδε.»

Ἐν τέλει τοῦ πρώτου στίχου προσετέθη ἄλλη χειρὶ «1760» καὶ ἀπεξέσθησάν τινα.
 Ἡ ἡμερομηνία 1654 εἶνε πιθανή, τοῦ Κούρσουλα κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1631 ἀποδη-
 μήσαντος ἐκ Ζακύνθου εἰς Ἀλεξανδρείαν ἔνθα παρέμεινε διδάσκων μέχρι τοῦ 1646
 τουλάχιστον. (Σάθα Νεοελλ. Φιλολ. σ. 255).

Εἰς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικὴν πραγματείαν ὑπομνήματα καὶ ζητήματα Νικ ο-
 λάου Κούρσουλα τοῦ Ζακυνθίου, διδασκάλου, φιλοσόφου καὶ θεολόγου. Βιβλίον α΄.
 Τοῖς ἐντευξομένοις εὐ πράττειν. Μέλλοντας ἡμᾶς περὶ τῆς περιπατητικῆς φιλοσοφίας
 τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, χρὴ μέντοι ἡμᾶς ὑπομῆσαι α΄. μὴ οὕτω ῥαδίως καὶ ἀπερισκέπτως

πᾶσι πιστεύει τοῖς τοῦ ἀριστοτέλους ἐξηγηταῖς.» Τελ. «ἄρα ῥητὸν ὅτι ὁ φιλόσοφος διαλέγεται περὶ τοῦ κατὰ τὸ ποσὸν ἀπείρου, ὡς παντὶ που δηλον. Καὶ ταῦτα μὲν ἄλλις περὶ τῆς φυσικῆς τοῦ ἀριστοτέλους ἀκροάσεως.»

57 176

Ἔτ. 1662-1690. 210×310 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 436.

Περιέχει ἀνεπιγράφους λόγους εἰς κυριακὰς τοῦ ἔτους γεγραμμένους κατὰ τὰ ἔτη 1662 μέχρι τοῦ 1690. Ἐν ἀρχῇ «πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου.» Ὁ τόμος οὗτος ἐπιγράφεται «τόμος Βος, οὗτος περιέχει τὸν Γον καὶ Δον καὶ ἀπὸ τοῦ Εον τὰ ὅπισθεν» ἀποτελῶν μέρος σειρᾶς.

Ἀρχὴ τοῦ κειμένου: «καὶ φωτισμὸς καὶ σωτήρ μου. Σαββάτω α΄φ 1662 φεβρουαρίου 15 εἰς τὴν ἀδελφούσῃν. Προοίμιον. Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθε ἡμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου. Παῦλος πρὸς ἐφεσίους κεφ. ς Πριχοῦ ὁ μονογενῆς υἱὸς τοῦ θεοῦ ὁ ζῶν καὶ λόγος τοῦ πατρὸς, πριχοῦ λέγω νὰ φανῆ εἰς τὸν κόσμον εἰς τὴν κοιλάδα ταύτην τοῦ κλαυθμῶντος» ταῦτα ἐν τῇ ἀριστερᾷ σελίδι διακοπτόμενα μετὰ τινος στίχους, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ σελίδι: «Ἐπειδ(ὴ) καὶ ὁ θεός) ἔκαμ(εν) τὸν ἀν(θρώπου)ν αὐτεξούσιον καὶ αὐτοπροαίρετον, ἔδειξέν του καὶ δύο στραταῖς, μὴ τῆς ἀπωλεί(ας) ἢ ὅποια εἶναι πλατεῖα καὶ εὐρύχωρος, ἔδειξέν του καὶ ἄλλην τῆς σωτηρίας, ἢ ὅποια εἶναι στενὴ καὶ τεθλιμένη καθὼς ὁ μονογενῆς υἱὸς διὰ τοῦτο δείκτωντας του τοῦτες ταῖς δύο στραταῖς, ὅσῃ ἕνας ζουμπετάρης, ὅσῃ ἕνας διαλαλητῆς ὡσάν ἕνας καλὸς καὶ εὐσπλαχνικὸς πατήρ, πότε με χωρὶς ἀνάγκασιν καὶ βίαν, ἀλλὰ με μεγάλῃν καλοσύνην διὰ τοῦ προφήτου] φωνάζει καὶ λέγει ἐάν θέλετε καὶ εἰσακούσετέ μου τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φύγετε, πάλιν διὰ τοῦ εὐαγγελιστοῦ λέγει» Οὕτω δ' ἐν ἐκάστῃ ὁμιλίᾳ ἐν τῇ ἀριστερᾷ σελίδι εὐρηταὶ ὀλιγόστιχον σημεῖωμα ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ μακροτέρα ὁμιλία¹.

58 142

Ἔ. 1669. 157×196. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 182 κατὰ τετράδια. Στάχ. ἐκ δέρματος φέροντος κοσμήματα ἐντετυπωμένα, καὶ πρόσθεν τὴν κεφαλὴν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κείμε. 110×141. Στίχ. 21. Ἀρχ. τίτλοι καὶ κεφαλαῖα ὅλα ἐρυθρὰ.

Ἐν φ. 181β.

« ἐτελειώθη ἡ παροῦσα ἱστορία ἐν τῇ κλεινῇ πόλει Μοσκοβία ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ εὐσεβεστάτου γαληνοτάτου καὶ θεοσέπιου βασιλέως κυρίου κυρίου Ἀλεξίου Μιχαηλοβίτση, αυτοκράτορος καὶ μεγάλου Κνέζη Μοσκοβίας, καὶ πάσης ῥωσοσί(ας) ἐξόδω τοῦ μακαριωτάτου καὶ παναγιωτάτου πάππα καὶ πατριάρχου τῆς μεγαλοπόλεως ἄλεξανδρείας καὶ κριτοῦ τῆς οἰκουμένης κυρίου κυ-

¹ Delehayе σελ. 353.

ρίου Παΐσιου μόχθῳ δὲ καὶ κόπῳ τοῦ ἐν
 ἱερεῦσιν Ἰωάννου σακουλῆ τοῦ χίου, καὶ
 οἱ ἀναγινώσκοντες ἔρῶσθε, κάμου δὲ μέ-
 μνησθε. Ἐν ἔτει σ(ωιτη)ριώδῃ αχξθ (= 1664)
 ἀπριλλίῳ ζ̄ (Ἰ)ν(δικτιῶνος) ς̄
 ἡ μὲν χεῖρ ἡ γράψασα μέλλει φθαρῆναι
 - γραφῆ δὲ μένει εἰς χρόνους πλη-
 ρεσιότους.»

Ἐν τῷ παραφύλλῳ τῷ συγκεκολλημένῳ τῷ σταχώματι ἐν τέλει τοῦ κώδικος εὑρηται :

« εἰς τοὺς — ζροε (= 1667) ἀπῆλθον οἱ π(ατ)ριάρχαι, εἰς τὴν μοσχοβίαν
 βασιλεύοντος τοῦ κῆς ἀλεξίου, μηχανολοβίτζου, ὁ κῆρ
 παήσιος ἀλεξανδρεί(ας), κ(αὶ) ὁ κῆρ μακάριος ἀντιοχεί(ας)
 εἰς τοὺς ζς (= 1588) ἀπῆλθεν εἰς τὴν μοσχοβίαν ὁ κῆρ
 Ἱερεμίας π(ατ)ριάρχης κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐχειρο-
 τόνησεν αὐτοῖς, τὸν κῆρ ἰῶδ π(ατ)ριάρχην μοσχοβίας. »

Φ. 1α «Ἱστορία ἦτοι διήγησις περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥωσῶν, πόθεν κατάγονται οἱ
 ἀρχηγοὶ αὐτῶν, καὶ περὶ τοῦ πότε, καὶ πῶς ἔλαβον τὸ ἅγιον βάπτισμα, καὶ περὶ τοῦ
 ἁγίου ἀποστόλου Ἀνδρέου· ὅπου ἦλθεν σωματικῶς εἰς τὴν Ῥωσίαν καὶ ἐκήρυξε τὸ
 θεῖον κήρυγμα. μεταφρασθεῖσα (δὲ) καὶ συλλεχθεῖσα ἐν συντομία ἐκ τῶν Σλαβαϊκῶν
 βιβλίων παρὰ Δι ο ν υ σ ί ο υ Ρ α κ ε ν δ ὕ τ ο υ καὶ μεγάλου ἀρχιμανδριτοῦ τῶν Ἰβήρων
 εἰς τὴν ἡμετέραν διάλεκτον κατὰ τὸ ἀχξῆον». Ἄρχ. «Τίτλος αῶς. Ὁ ἅγιος ἀπόστολος
 Ἀνδρέας, ὁ πρωτόκλητος κηρύττων τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν εὐαγγέλιον, εἰς τὸ Σύνοπιν, καὶ
 εἰς Χερσῶναν, ἐκεῖθεν ἦλθεν κατὰ τὸν Βορυσθένην ποταμὸν, τὸν νῦν λεγόμενον κατὰ
 τὴν Ῥωσσαϊκὴν γλῶτταν Δνήτρον ἐκεῖ ὅπου εἶνε τῶρα τὸ Κίβρον». Τελ. φ. 181α «τοῦ
 ὁποίου τὰς ἀρετὰς τὴν σύνεσιν καὶ τὰς ἀνδραγαθί(ας) καὶ τὰς λοιπὰς ἀγαθοεργίας, ἀφή-
 νομεν ἄλλους γράψαι εἰς τὸ μετέπειτα πέρασ τοῦ λόγου ἡμῶν ὧδε ποιούμενον τῇ συντο-
 μίᾳ χρώμενοι τέλος, τῷ δὲ θεῷ κτλ. ἀμήν.»

Ἐν τῷ 174φ Κώδικι τῆς Ἁγιορειτικῆς Μονῆς Ἰβήρων (Λάμπρου Σπ., Κατάλ. τῶν
 ἐν ταῖς Β θήκαις τοῦ Ἁγ. Ὁ. Ἑλλ. Κωδ. Τ. Β' Κανταβρ. 1900. ἀρ. 4294 σ. 46) ἐν φύλ-
 λοις 71α μέχρι 167, ἀπόκειται χειρόγραφος ἡ διήγησις αὕτη περὶ τῆς ἀρχῆς τῶν Ῥώσων,
 ἀλλὰ κολοβή.

59 154

Ἐ. 1674. 200×270. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 20 + σελίδες 384. Στάχ.
 ἀπλοῦν μετὰ σχεδίων ἐντύπων. Κεῖμ. 135×210, στίχ. 26. Ἄρχ. καὶ τίτλοι
 ἐρυθρά, ἐν ἑκάστη σελίδι φυλακτῆρ.

Ἐν σελίδι 383 :

« ἐτελειώθη τὸ παρὸν νόμιμον παρ' ἐμοῦ ταπεινοῦ κλήμεντος ἱερομονάχου
 [κουζίνου κ(α)τ(ὰ)
 τὸ ἀχῶδον ὀκτωβρίου λ ἡμέρα ς^η ὠρα γ^η τῆς ἡμέρας. »

Ἐν ἐνὶ τῶν παραφύλλων ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος εὑρηται.

« γεννάδιος μὲν ὁ ἐκ χίου ἡρακλείας γενόμενος, μέγας θεὸς ἡμῖν ὑπῆρχε τῆς γὰρ μάμμης ἡμῶν ἀδελφὸς ἦν. ἐγένετο μὲν ἀρχιερεὺς χίου τῷ ἐνενηκοστῷ ὀγδόῳ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος διαρκέσας δὲ ἄχρι τοῦ δεκάτου ὀγδόου δύο μόνα ἐπιβιούς ἔτη εἰς ἡρακλείαν τελευτᾷ ὀκτωβρίου ἡ' εἰς τζουρλοῦ. ὁ δὲ γεράσιμος ἀπλῶς ἡμῖν θεὸς ὑπῆρχεν ἔζησε δὲ ἀρχιερεὺς ἀπὸ τὰ δεκαπέντε ἕως ἑξήκονταενα τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος καὶ τελευτᾷ πρώτῃ ἡρακλείας ἐπὶ διαδόχῳ ἀνεπιῶ αὐτοῦ μεθοδίῳ κατὰ μῆνα Σεπτεμβρίου ἑβδόμῃ τοῦ αὐτοῦ. τούτοις ἦν τὸ παρὸν νόμιμον ὅπερ νομίμως ἤδη πρὸς ἡμᾶς ἐκληρώθη. ὁ ἐλέω θεοῦ π(ατ)ριάρχης ἀλεξανδρεί(ας) γεράσιμ(ος) γράφει. »

Ταῦτα ἐγράφησαν ὑπὸ Γερασίμου Γ' τοῦ Λερίου πατριαρχέσαντος κατὰ τὰ ἔτη 1783 - 1788. Κατὰ ταῦτα Γεννάδιος ὁ ἐκ Χίου ἐξημερεύσας ἀρχιερεὺς Χίου ἀπὸ τοῦ 1698 μέχρι τοῦ 1714, ἀπὸ δὲ τοῦ 1714 μέχρι τοῦ 1716 ἐξημερεύσας Ἠρακλείας, Γεράσιμος δὲ τις, ὑπῆρξεν ἀρχιερεὺς Ἠρακλείας ἀπὸ τοῦ 1715 ἕως τοῦ 1761, ὑπάρχοντες μέγας θεὸς καὶ θεὸς Γερασίμου τοῦ Παλλαδά. Πρὸς ταῦτα ἐπιθι καὶ τὴν ὑπὸ Σπυρ. Λάμπρου ἐν Νέῳ Ἑλληνομνήμονι δημοσιευομένην ἐνθύμησιν ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὅτι «1714 Φεβρουαρίου 25 ἐμετατέθη ὁ ἅγιος Χίου κύρ Γεννάδιος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Ἠρακλείας. Καὶ τῷ αὐτῷ ἔτει Φεβρουαρίου 27 ἐχειρωτομήθη ὁ κύρ Γεράσιμος εἰς τὸν αὐτὸν θρόνον τῆς μητροπόλεως Χίου» καὶ κατωτέρω «1718 Ὀκτωβρίῳ 19 ἔδωκε τὸ κοινὸν χρέος ὁ μακαρίτης Ἠρακλείας κύρ Γεννάδιος καὶ ἐμὸς θεὸς, εἰς τὴν ἐπαρχίαν του εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Τζουρλοῦ.»

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ φύλλῳ εὑρηται :

« 1728 Σεπτεμβρίου 1 ἡμέραν κυριακὴν ἀνοιξαν τὰ θεμέλια τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγ(ίου) γεωργί(ου) εἰς ἡράκλειαν τοῦ λεγομένου ἀρά . . . ἐπιστά τοῦντος τοῦ ἡμετέρου πρωτοσυγκέλου κύρ σαμουήλ ἐκ χώρας μουρῶν ἐτελειώθη δὲ εἰς τὴν 6 δεκεμβρίου : ἡρακλεί(ας) γεράσιμος »

« νῦν δὲ βοηθεία θεοῦ [μητροπολίτου ?] γερασίμου τοῦ καὶ ἀνεπιῶ τοῦ αὐτοῦ Ἠρακλεί(ας) γεράσιμον.»

Ἐν δὲ ἄλλῳ παραφύλλῳ ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος :

« ἀπκ' αὐγουστοῦ ἡ' ἔδωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ βυζιῆς ἰωακείμ καθηρημένος . . . ἐσυγχωρήθημεν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν οὐκ ἔφθασε δὲ νὰ τὴν ἰδῆ τὴν ἀθώωσίν του »

Ἐν τῇ κάτω ῥα τῆς σελίδος 382 :

« καὶ τότε πρὸς τοῖς ἄλλοις Γενναδίου μητροπολίτου Χίου »

« ἡδὴ δὲ σὺν τοῖς ἄλλοις Γερασίμου . . . τοῦ καὶ ἀνεπιῶ αὐτοῦ »

Ἐν τέλει, ἐν σελίδι 384.

« Ἰσον τοῦ εὐρεθέντος κατὰ $\overline{\alpha\pi\pi}$ ἔτος ἀπὸ χ(ριστο)ῦ εἰς τὴν χώραν ἀκύλα κατὰ τὸ $\overline{\xi\pi\theta}$ μηνὶ ἀπριλλίου κ (Γ)ν(δικιῶν)ος δ' » (=1581).

Καὶ κάτωθι μονοκονδυλιακῶς.

« Μέτρων καὶ Ἀθύρας Γερασίμου. »

Ἐν σελ. 385.

« ἀνεπαύθη ὁ πατὴρ ἡμῶν εἰς τὴν πατριίδα ὁ ἰωάννης τοῦ γημάρη τῷ $\overline{\alpha\pi\pi\alpha}$ πλήρης ἡμερῶν τῶν τε μενουσῶν καὶ τῶν λυομέν(ων). τῇ δ' τῆς διακαινησίμου $\overline{\xi\pi}$ ἀπριλλίου » « ἡ δὲ μήτηρ ἡμῶν ἄννα τῷ $\overline{\alpha\pi\pi\gamma}$ ἀγούστου $\overline{\eta\eta}$ ἀφ' οὗ ὁμως ἔμαθεν ὅτι ἐγένετο ὁ υἱὸς αὐτῆς ἀλεξανδρείας πατριάρχης. »

Ταῦτα ἐγράφησαν φανερώς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Γερασίμου τοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1783-1788 πατριαρχεύοντος Ἀλεξανδρείας.

Ἐν σελ. 386.

« Τοῦ ταπεινοῦ μ(η)τροπολίτου Νικαί(ας) Γερασίμου - $\overline{\alpha\pi\kappa}$ »

« Τοῦ ταπεινοῦ ἐπισκόπου μετρῶν γερασίμου »

« $\overline{\alpha\pi\kappa}$ ἀγούστου $\overline{\iota\gamma}$ εἰς τὰς ἐπτὰ ὥ(ρας) τῆς νυκτός (καὶ) ἡμέραν Σαββάτου ἀρχήσαμεν τὰ θεμέλια τῆς μεγάλης ἐκκλησίας π(α)τριαρχεύοντος τοῦ παναγιω(ά)του κυροῦ Ἱερεμίου χάριτι δὲ χ(ριστο)ῦ καὶ εἰς δόξαν τοῦ μεγαλομάρτυρος ἐτελειώθη ὁ περι[βλεπτος] πατριαρχικὸς ναὸς καὶ ἅπανα ἡ περιοχὴ μετὰ τῶν δ[σ]πιτιῶν αὐτοῦ κατὰ τὸ $\overline{\alpha\pi\kappa}$ δεκεμβρίου κβ'.

ο [Ἡρακλείου] γεράσιμος. »

1 φ. 1α « Σύνταγμα κ(α)τ(ό) στοιχείον τῶν ἐμπεριειλημμένων ἀπασῶν ὑποθέσεων τοῖς ἱεροῖς καὶ θείοις κανόσι πσηθέν τε ἅμα, καὶ συντεθέν τῷ ἐν ἱερομονάχοις κυρίῳ Μ α τ θ α ί φ. Προθεωρία » Ἀρχ. « Τὸ τῶν ἱερῶν καὶ θείων χρῆμα κανόνων, ἦνθησε μὲν ἀπ' αὐτῆς ὡς ἔπος εἰπεῖν τῆς θειανδρικής ἐν τῷ κόσμῳ πολιτείας τοῦ λόγου. »

2 φ. 16α « Πίναξ τῶν κεφαλαίων. Περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστε(ως). Ἀρχὴ τοῦ $\overline{\alpha}$ στοιχείου. α' Περὶ τῶν ἀρνησαμένων τ(ήν) ἀμώμητον ταυτηνὶ τῶν χριστιανῶν πίστιν καὶ ὅπως τοὺς μεταμελλομένους τούτ(ων) προσέειπαι δεῖ. Τὸ $\overline{\alpha}$ στοιχείον ἔχει κεφαλαία $\overline{\iota\eta}$, τὸ $\overline{\beta}$ $\overline{\iota\gamma}$, τὸ $\overline{\gamma}$ $\overline{\lambda\alpha}$, τὸ $\overline{\delta}$ $\overline{\iota\gamma}$, τὸ $\overline{\epsilon}$ $\overline{\lambda\zeta}$, τὸ $\overline{\zeta}$ $\overline{\gamma}$, τὸ $\overline{\eta}$ $\overline{\gamma}$, τὸ $\overline{\theta}$ $\overline{\gamma}$, τὸ $\overline{\iota}$ $\overline{\delta}$, τὸ $\overline{\kappa}$ $\overline{\lambda\theta}$, τὸ $\overline{\lambda}$ $\overline{\iota}$, τὸ $\overline{\mu}$ $\overline{\iota\zeta}$, τὸ $\overline{\nu}$ $\overline{\eta}$, τὸ $\overline{\xi}$ $\overline{\beta}$, τὸ $\overline{\omicron}$ $\overline{\delta}$, τὸ $\overline{\pi}$ $\overline{\kappa\alpha}$, τὸ $\overline{\rho}$ $\overline{\alpha}$, τὸ $\overline{\sigma}$ $\overline{\iota\beta}$, τὸ $\overline{\tau}$ $\overline{\iota\alpha}$, τὸ $\overline{\upsilon}$ $\overline{\epsilon}$, τὸ $\overline{\phi}$ $\overline{\iota}$, τὸ $\overline{\chi}$ $\overline{\lambda\gamma}$, τὸ $\overline{\psi}$ $\overline{\delta}$, τὸ $\overline{\omega}$ $\overline{\alpha}$ -- »

3 σελ. 1 « Περὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστε(ως) » Ἀρχ. « Τὰς τῶν ἱερῶν τοίνυν ὑποθέσεις κανόνων, κατὰ στοιχείον διελεῖν δοκιμάσαντες οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὡς οἶόν τε τότε εἰς ἡμᾶς »

« Ἀρχὴ τοῦ $\overline{\alpha}$ στοιχείου κεφ. αον. Περὶ τῶν ἀρνησαμένων ταυτηνὶ τ(ήν) ἀμώμητον τῶν χριστιανῶν πίστιν καὶ ὅπως τοὺς μεταμελομένους τούτ(ων) προσέειπαι δεῖ. » (σ. 3).

Κεφ. βον « Περὶ αἰρετικῶν καὶ ὅπως χρῆ δέχεσθαι τ(οὺς) ἐξ αἰρέσε(ων) ἐπιστρέφοντας. » (σελ. 10).

Κεφ. γον « Πῶς δεῖ τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν ἦτοι τὰ συμπόσια » σ. 25 κ.λ.π.

Τελ. σ. 355 « Ἀρχὴ τοῦ $\overline{\psi}$ στοιχείου. Πῶς δεῖ ψάλλειν καὶ εὐχεσθαι, κεφ. αον ζή(ει) τὸ $\overline{\lambda\epsilon}$ κεφ. τοῦ $\overline{\epsilon}$ στοιχείου. » κ.τ.λ.

« Ἀρχὴ τοῦ ω στοιχείου. Τίνας δεῖ ὠράριον φορεῖν κερ. αὐν ζήτ(ει) ἐν τῷ θ̄ κερ. τοῦ ε στοιχείου κανό(νας) τῆς ἐν λαοδικεῖα συνόδου κβ̄ και κγ' .» Τὸ Σύνταγμα Ματθαίου τοῦ Βλαστάρη ἔξεδ. ἐν Ράλλη και Ποτλῆ, Σύνταγμα τῶν θείων και ἱερῶν κανόνων τ. Γ' Ἀθ. 1859.

3. σ. 357. « Τὰ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ὀφείκια και αἱ ἐνέργεια αὐτῶν. » « Πεντάς ᾱ ὁ μέγας οἰκονόμος κρατεῖ τ(ῶν) κτημάτων τῆς ἐκκλησίας. » Τελ. « και ὁ ἄρχων τῶν κοντακίων. »

4. σ. 359. « Ἐκ τοῦ κανονικοῦ τοῦ ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ. » Ἄρχ. « Ἀλλὰ γὰρ κατὰ τὸν νηστευτῆν θείον Ἰωάννην τὴν θεραπείαν τῶν ἡμῖν συμβαινόντων) θεωρητέον παθῶν. » Οἱ κανόνες Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ ἐν Migne, Patrol. Gr. LXXXVIII σελ. 1932 - 7.

5. σ. 365. « Νικήτα τοῦ μακαριωτάτου Ἡρακλεῖ(ας) ἀποκρίσεις πρὸς τινα Κωνσταντῖνον ἐπίσκοπον περὶ ὧν ἠρωτήθη. Ἡ μὲν ἀκρίβεια τ(οὺς) διγᾶμους οὐκ εἴωθε στεφανοῦν ἡ δὲ τῆς μ(ε)γάλης ἐκκλησί(ας) συνήθεια τὰ τοιαῦτα οὐ παρατηρεῖται. » Πρβλ. Migne, P. G. CXIX σ. 936.

6. σ. 366 « Τοῦ ἐν ἀγίοις Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλε(ως) τοῦ ὁμολογητοῦ, κανόνες ἐκ τῶν ἐκκλησιαστικῶν αὐτοῦ συντάξεων και τῶν σὺν αὐτῷ ἀγίων π(ατέ)ρων. » Ἄρχ. « Ἐάν κατὰ ἄγνοιαν πλυνθῆ ἀντιμίσιον, οὐκ ἀποτίθεται τὸν ἁγιασμόν. » Ἐξεδ. ἐν Migne, P. Gr. τ. C. σ. 856 - 75.

7. σ. 369. « Ἐκ τῶν ἀποκρίσεων Ἰω(άνν)ου τοῦ ἱερωτάτου ἐπισκόπου Κίτρους πρὸς τὸν ἱερωτάτον ἐπίσκοπον δυρραχίου τὸν Καβάσιαν. » Ἄρχ. « Τὰ ἀντιμίσιμα τῆς ἁγιαστικῆς μετασχόντα δυνάμε(ως). » Ἐξεδ. ἐν Migne, P. G. τ. CIX σ. 960 - 84.

8. σ. 379. « Κεφάλαια δυοκαίδεκα γινόμενα παρὰ τ(ῆς) ἀγίας μεγάλης συνόδ(ου) τῆς γενομένης ἐν τῷ καιρῷ τοῦ παναγιωτάτου και οἰκουμενικοῦ π(ατ)ριάρχου κυρ Ἰερεμίου εἰς σύστασιν ἐκκλησιαστικῆν. » Ἐν τέλει σημειοῦται ὅτι ἡ σύνοδος ἔλαβε χώραν « ἐν ἔτει ζραφ̄ μηνὶ μαῖω (Ἰν)δικτιῶνος Γ' ἡς » ἤτοι τῷ 1593.

Ἐν τῇ ἄνω ῥα τῆς σελίδος 381 ἡ ἔξης σημείωσις « τόμος ὃς ἐγράφη παρὰ τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν κυρίου Θεοφάνους τοῦ καρύκη π(ατ)ριαρχεύοντος τοῦ κυρ Ἰερεμίου. »

σ. 376. « Τῶν τῆς ἐκκλησί(ας) ἀρχόντ(ων) ὡς ἡ παλαιὰ ἔχει παραδόσις: α' ὁ μέγας οἰκονόμος, β' ὁ ἐπὶ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἦγον ὁ μέγας σακελλάριος »

60 259

Ἔτ. 1678. 145×200. χάρτ. φ. 158. Στάχ. μεθ' ἀπλῶν ἐντύπων σχεδίων. Κείμε. 90×148 στίχ. 21. Ἐν τέλει ἐκάστης σελίδος ἐπαναλαμβάνονται τὰ στοιχεῖα δι' ὧν ἄρχεται τὸ κείμενον τῆς ἐπομένης.

Ἐν τέλει :

« γράφη διὰ χειρὸς ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτωλοῦ
νικολάου τάχα και ἱερέ(ως), ἐν μηνὶ αὐγούστου Ζ'^η
ἐπὶ ἔτους αχρη^ω ἐν κονρσιοβίτζα
ἐγράφ(η) κ(αι) παρὰ τοῦ σοφωτάτου διδασκάλου κυρίου μαξίμου
ἐπὶ ἔτους ζρη^η και ἀπὸ χ(ριστο)ῦ αχκα ἐν ἐλλάδι
ἀπὸ δὲ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ κυρίλλου ἐγράφ(η), ἐπὶ ἔτους
ζρηθ' ἀπὸ χ(ριστο)ῦ αχλδ' »

Ἐν τῷ παραφύλλῳ ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος :

« † 1702 φευρου(α)ρ(ιου) 16^β τη καθαρᾶ δευτέρα
τῆς ἀγί(ας) τεσσαρακοστῆς ὁψίας γενομένης
ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανὸν σιμίων
ὠσάν ξίφος, ἀπο τον νότον ἕως λεβάν(τε).»

9 «Εἰς τὰς ὑπὲρ λατίνων συλλεγείσας γραφικὰς χρήσεις δι' ὧν ἐπισφαλῶς παριστώσι τοῖς οἰκείοις δόγμασι, τὸ ἀνίσχυρον πρὸς(ς) ἄς αἱ καθεξῆς κυρίου Μαξιμου ἱερομονάχου τοῦ Πελοποννησίου ἀντελιγραφαί, δεικνύουσαι δυσσεβῶς ἐχούσ(ας) τὰς τοιαύτ(ας) ἐπιγραφάς, καὶ ἀντιθέτ(ους) οὐ ταῖς συνειλεγμέναις τῶν ἀγίων ῥήσεσιν: — Νουθεσία προτρεπ(ικ)ῆ πρὸς(ς) τοὺς ἡμετέρους ὀρθοδόξους χριστιανούς· περὶ τῆ φράσει.» Ἄρχ. «Πρέπον καὶ δίκαιον κ(α)τ(ά) ἀλήθειαν ἦτον, ἀδελφοὶ καὶ τέκνα τῆς ἀνατολικ(ῆς) ἐκκλη(σίας), νὰ μὴν ἔλθῃ τὸ γένος μας τὸ ἐπαινετόν, εἰς τόσην ἀμαθειάν καὶ στέρησιν τῆς σοφί(ας) ὅτι νὰ χάσῃ παντελῶς καὶ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, μετ' ἐπὶ τὴν ὁποί(αν) εἶχε πάντοτε εἰς ὅλα τὰ γένη σιμὰ μέγα καύχημα.» Τελ. «καὶ φωτίζει ὡς φῶς ὧν ἀληθινόν, ὃ φωτίζει πάντα ἄν(θρωπ)ον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον. ἀμήν.»

61 297

Ἐ. 1684 - 86. 144 × 208, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων πᾶχ. 2 1/2 ἐκ., στάχωσις δερματίνη μετὰ ἐντύπων σχεδίων φιλοκάλων, πρόσθετον εἰκὼν ἐντετυπωμένη τῆς κεφαλῆς τοῦ σωτῆρος.

Ἐν τέλει τῆς μεθόδου περὶ ἐπιστολῶν, φ. 64 β :

« ἐγράφη κατὰ ἄχπς »

Ἐν τέλει δὲ τῆς λογικῆς φ. 153α :

« ἐν ἔτει ἄχπδ ὀκτωβρίου δ' »

Ἐν φ. 4α :

« † Σαμουὴλ ἱερομονάχου καὶ πρωτοσυγγέλου ἀλεξανδρεί(ας)
ὑπάρχει τὸ παρὸν
τῆς ῥητορικῆς καὶ λογικῆς βιβλίον
ἐσταχῶθη ἐν ἀλεξανδρείᾳ κατὰ ἄχπς ἔτος
μηνὶ νοεμβρίῳ κς »

† τανῦν δὲ τοῦ αὐτοῦ Σαμουὴλ χρηματίζοντος μεγάλου
πρωτοσυγγέλλου τῆς μεγάλης ἐκκλησί(ας) κ(α)τ(ά) το ἄχπγ ἔτος»

Εἶνε δὲ ὁ κώδιξ ἰδιόγραφος τοῦ ἀπὸ Λιβύης Σαμουὴλ Καπασούλη τοῦ Χίου, ὅστις κατὰ τὸν Ὑψηλάντην (Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 264, 305) ἐπατριάρχευσε δις κατὰ τὰ ἔτη 1699 - 1705 καὶ 1710 - 1717. (Πρβλ. καὶ τὰ σχετικά δημοσιεύματα τοῦ Χρυσ. Α. Παπαδοπούλου ἐν Ἐκκλ. Φάρω 8 1911 241-80, 330-7, 401-18, 9 1912 49-57, 213-21)

1 φ. 5α «Σύντομος μέθοδος περὶ ἐπιστολῶν καὶ ἐπιγραμμά(ων), περὶ τοῦ τῆς ἐπιστολῆς ὀνόματος.» Ἄρχ. «Καὶ ἐπιστολὴ μὲν εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἐπιστέλλω, τοὔτεστιν ἐκπέμπω πρὸς τινὰ γράμματα.» Τελ. φ. 64β «τὴν ὀλιγοστὴν ταύτην μάθησιν διὰ συνεχοῦς ἀσκήσεως ἐπαυξῆσαι καὶ μεγίστην δεῖξαι τὴν ῥητορικὴν τελειότητα »

2 φ. 84α «Τοῦ σοφωτάτου καὶ λογιωτάτου κυρίου Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλλέως ἐκθεσις κατ' ἐπιτομ(ήν) τῆς λογικῆς πραγματείας.» Ἄρχ. «Οὐδὲν οὕτω τοῖς ἀνθρώποις τίμιον ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, ἀλλ' οὐδ' ἐπωφελές, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖον εἰς εὐζωίαν ὡς ἡ φιλοσοφία, τοῖς τε καὶ μικρὸν νοῦ μετεσχηκόσι, καὶ ὅποσοῦν εἰς ἔννοιαν ἔλθοῦσι καλοῦ ὠμολόγηται.» Τελ. φ. 153α «τῷ συνετιστικῷ ὀδηγούμενον τῆς ἀνυποστάτου καὶ πηγαί(ας) σοφί(ας) ἢ πρέπει» κτλ. Ἐν τῷ αὐτῷ κώδικι καὶ ἄλλα τινα ἐτέρας χερσίν.

62 276

Ἔ. 1690. 148×210. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημείων φ. 264 κατὰ παλαιὰν ἀρίθμησιν τοῦ γράψαντος, κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Κείμενον 90×150 Στίχ. 19. Ἐγράφη διὰ δύο χειρῶν, ἐν φ. 261β τελευταῖ ἢ πρώτη καλλιγραφικὴ χεὶρ καὶ ἀρχεται ἢ τὸ κείμενον συμπληρώσασα. Ὁ τίτλος τοῦ ὅλου ἐρυθροῖς γράμμασι.

Φ. 264α.

« Ἐγράφη τὸ παρὸν σὺν θ(ε)ῶ ἀγίῳ ἐν μέμφι τῆς αἰγύπτου κατὰ τοὺς 1690 ἀλλ' ἔμεινεν ἀτελές, ἐπειδὴ ὁ καλλιγραφεὺς ἐκοιμήθη ἐν κυρίῳ ἱανουαρίου πέμπτη, καὶ ὁ θ(ε)ὸς μακαρίσει αὐτόν : — ἀθανάσιος ἱερομ(όνα)χ(ος) : - : - »

Ἐν ἐνὶ τῶν παραφύλλων ἐν ἀρχῇ :

« Ὁ τῷ παρὸν βιβλίῳ γράψας κτθ ἀθανάσιος μοθονέος, ἐκυμήθη πρὸς κύριον εἰς τοὺς χηλίους ἑξακοσίους ἐνενήντα ἕξ φερουαρίου 16 ἡμέρα τετάρτη εἰσταὶς ἐναία ὄραις τῆς νυκτὸς ἐξημερόματα Τετάρτη(η) καὶ ὁ θεὸς ἀναπαύσῃ αὐτόν. 1696 — φερουαρίου 29 »

Πρὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ κειμένου εὐρηται ἢ κάτωθι σημειώσεις χειρὶ τοῦ συμπληρώσαντος τὸ κείμενον.

« Ὀμιλία ἦτοι διδαχαί, εὐαγγελικαί, πάνν ὠραῖαι, εἰς τὰς κυριακὰς ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ αἰτῖναι πονηθεῖσαι καὶ συλλεγεῖσαι, μετὰ πάσης ὄσης τῆς ἐπιμελείας ἐκ διαφόρων βιβλίων ὀρθοδόξων διδασκάλων παρ' ἐμοῦ τοῦ εὐτελοῦς ἀθανασίου ἱερομονάχου τοῦ μοθωναίου εἰς κοινήν τῶν ὀρθοδόξων ἀφέλειαν ἐν μέμφι τῆς αἰγύπτου καλλιγραφηθεῖσαι δὲ ὕστερον καὶ διὰ χειρὸς ἀναστασίου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ τ(ῆς) λευκῆς ῥωσσί(ας) ἀμφοτέρους δὲ εἶχεν ἡμᾶς ὁ τ(ῆς) ἀλεξανδρ(είας) θρόνος. διὸ ἀναγινώσκοντες ἔρωσθε ἐν κ(υρί)ῳ καὶ μέμνησθε (καὶ) ὑπερεύχεσθαι πρὸς κ(ύριον) καὶ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων.»

Ἐπειτα ἰδίᾳ χειρὶ Πίναξ τῶν ὀμιλιῶν σημειουμένου καὶ τοῦ φύλλου ἐν ᾧ ἐκάστη ἀρχεται.

φ. 1α «Κυριακῆ α' τῶν νηστειῶν. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠθέλησεν ὁ ἰησοῦς ἐξελθεῖν εἰς τὴν γαλιλαίαν. Ἐορτὴ χαρμόσυνος, καὶ ἡμέρα πανσεβάσμιος ἐπέλαμψε τῇ ἐκκλησίᾳ χριστοῦ σήμερον, εὐλογημένοι χριστιανοί, ἢ ὅποια καλεῖται καὶ ἡμέρα ὀρθοδοξίας ὅπου ὀρθοδοξία δὲν λέγεται ἄλλο, παρὰ ἐκείνη ἢ ἀληθινὴ πίστις ὅπου ἐδιδάχθημεν ἀπὸ τοῦ εὐαγγέλιον τοῦ κ(υρίου) ἡμῶν ἰ(ησοῦ) χριστοῦ »

ΙΗ' ΑΙΩΝΟΣ

63 44 (Pηζ', 83)

Ἔτ. 1699 - 1704. 270×410. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φύλλα γ' + σελ. 765.
Στάχ. νεώτερον. Κείμενον 165×280, στίχ. 37.

Φ. Γ'α εὑρηται:

« ἀρχὴν ἕκαμα τοῦ κόπου τῆς παρούσης ἱερᾶς βίβλου
κατὰ τὸ ἀρχθ' »

σελ. 753 :

« ἐτελείωσα τοὺς κόπους τῆς ἱερᾶς ταύτης βίβλου
μὲ τὴν βοήθειαν καὶ χάριν τοῦ παναγίου (καὶ)
ζωαρχικοῦ πνεύματος κ(α)τ(ὰ) τὸ ἀψδ' ἔτος. »

φ. Α'α ἄλλη χειρὶ ἢ τὸ δλον τοῦ κειμένου, Βίος Γερασίμου Ἀλεξανδρείας τοῦ Παλλαδά.

Γεράσιμος Β' ὁ Παλλαδάς Κρής ὁ ἀπὸ Καστορίας διετέλεσε Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κατὰ τὰ ἔτη 1687 - 1699 καὶ «συνέθετο λόγους πολλοὺς οἵτινες σώζονται καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰς τόμον πολύφυλλον ἐν τῇ κατὰ τὸ Κάχιρον τῆς Αἰγύπτου πατριαρχικῇ βιβλιοθήκῃ.» (Ἰψηλάντου, Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σελ. 231, 264).

2 φ. Β'α «Περὶ τῆς αἰτίας τῆς ἱερᾶς ταύτης βίβλου.» Ἀρχ. «Ἀναγκαῖον εἶναι τὸ εἰς τὸ καθ' ἕνα τεχνούργημα νὰ ζητοῦσιν οἱ πολλοὶ τὴν αἰτίαν τοῦ τεχνουργήματος ἐκείνου.»

3 φ. Γ'α «Γερασίμου τοῦ ταπεινοῦ π(ατ)ριάρχου Ἀλεξανδρείας, τόμος πέμ-
πτος ὀνόμασται δὲ ἡ ἱερὰ αὐτῆ βίβλος Τεσσαρακοστάριον.»

σελίς 1 «Γερασίμου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος α'ος τῇ κυριακῇ τοῦ τελώ-
νου καὶ τοῦ φαρισαίου, εἰς ὃν ἐπιγράφεται (καὶ) τὸ τοῦ εὐαγγελίου ἡτόν: Ἄνθρωποι
δύο ἀνέβησαν εἰς τὸ ἱερὸν προσεύξασθ(αι) ἡ εἰς φαρισαῖος καὶ ὁ ἕτερος τελώνης. Προοί-
μιον. Ὅταν τις ἀν(θρ)ωπος θέλει ξενιτευθεῖ χωριζόμενος ἀπὸ τὴν ἰδίαν του π(ατ)ρίδα
εἰς γῆν ἄλλοτριαν, εὐθὺς πίπτει εἰς ἀνυποφόρητον λύπην, ὅτι ὄχι μόνον ἀποστερεῖται
ἀπὸ τῆς συνειθισμένης θεωρίας τοῦ τόπου του ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς καλοπαθείας τῶν συγ-
γενῶν του (καὶ) φίλων, (καὶ) τὸ βαρύτερον πίπτει εἰς ἀγνωρίμους ἀν(θρ)ώπους, ὅπου
ἐνδέχεται νὰ τὸν καταφρονοῦν, (καὶ) μὲ σκληροὺς λόγους νὰ τὸν ἀποστρέφωσιν διώ-
κοντές τον. Ὅθεν βλέπεις, κ(αὶ) πολλὰς καθέζηται ἀναστενάζων, (καὶ) ἀπὸ τὸ πολὺ
τῆς λύπης του βάρος νὰ δακρυρῶσῃ ἐνθυμούμενος τῶν ποτε καλοπαθημάτων του.»
Ἔπονται διάφοροι λόγοι.

σ. 743. «Τοῦ αὐτοῦ ἀναξίου π(ατ)ριά(ρ)χου Γερασίμου περὶ κοινωνί(ας) λόγος
ρ'ος. Προοίμιον.» Τελ. δὲ τὸ δλον κείμενον σελ. 753 «μετανοήσατε τοῖνυν ἀδελφοὶ καὶ
ἐκ στόματος τοῦ ἱεροφάντορος ἰωάννου τοῦ χρυσοστόμου ὅπως δι' εὐχῶν καὶ πρεσβειῶν
τῆς χάριτος αὐτοῦ νὰ σᾶς ἀξιῶσῃ, ὁ μέγας θ(εὸς) τῆς οὐρανοῦ αὐτοῦ δόξης δοξάζον-
τας καὶ εὐλογοῦντας αὐτὸν ἐν π(ατ)ρί, υἱῷ καὶ ἁγίῳ πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν
αἰώνων, ἀμήν.»

4 σελ. 756 «Τὸ μιράτι τοῦ θρόνου μεταπεφρασμένον ἀπὸ τὸ τουρκικὸν εἰς τὸ ρωμαϊκὸν παρὰ τοῦ κῦρ Σωφρονίου, ἐπὶ Ματθαίου.»

5 σελ. 762 «Πίναξ τῶν ἐν τῇ βίβλῳ ψυχωφελῶν λόγων τῶν παρὰ τοῦ ἀοιδίμου πατριάρχου ἀλεξανδρείας γερασίμου τοῦ κρητὸς φιλοπονηθέντων.» ἐν τέλει (σελ. 765). «Ὁ παρῶν πίναξ ξυνετέθη παρὰ τοῦ πανιερωλογιωτάτου ἀοιδήμου μητροπολίτου κυρήνης κυρίου κυρίου Ἰωάσαφ τοῦ κρητὸς.»

64. 2

*E. 1706. 160×220 χαρ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 234 κατὰ τετράδια. Στάχσις δερματίνη παλαιὰ φέρουσα ἐντετυπωμένας πρόσθεν μὲν εἰκόνα τῆς Θεοτόκου μετὰ τοῦ Ἰησοῦ ὀπισθεν δὲ τὴν Σταύρωσιν. Κεῖμ. 110×160 στίχ. 20. Τίτλ. καὶ ἀρχ. ἐρυθρά.

φ. 234α

«Ἔτους αψς^ω
ἐν μηνί φεβρουαβίου ὄγδοῇ δεκάτῃ»

καὶ μονοκονδυλιακῶς

«Γεωργίου Προσκυνητοῦ»

φ. 234β

«Ἐτελυόθη τῶ παρῶν βιβλῆον δια χη
ρὸς κᾶμοῦ γεωργίου προσκυνι
τοῦ ἐν ἔτει χιλιοστῶ ἑπτα
κοσιοστῶ ἕκτω εν μηνί
φεβρουαρείου ὄγ
δόη δεκάτει

† ἀπὸ τότες ὁποῦ ἐπέειραν οἱ ἀγαρηνοὶ τὴν κωνσταντινούπολιν
ἀπὸ τοὺς ῥωμαίους εἶναι χρονοια διακοσια πενήντα ἐν
ναία, μαῖου κθ^η ἡμέρα τρίτη, εἰς τὴν ὄραν του εσπερινοῦ
ἐγραφή ἐν μινὶ μαρτίου λ^η ἐνέτει αψς^ω.

† ἔγινε σεισμός εἰς τοὺς χιλίους ἐπτακοσίους ἑπτά ἐν μινὶ
μαῖου εἰκοσιδύο ἡμέρα τρίτη»

φ. 7α ἐν τῇ ἄνω ῥα:

«Θεοφίλου πατριάρχου ἀλεξανδρεί(ας) καὶ τόδε»

1 φ. 7α «Τοῖς ἀπανταχοῦ εὐρισκομένοις χριστονόμοις λαοῖς ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς ἐν κυρίῳ χαίρειν ἀεὶ, προοίμιον τοῦ παρόντος νομίμου, θησαυρὸς κεκρυμμένος καὶ πηγὴ ἐσφραγισμένη τις ἀφέλεια ἐν ἀμφοτέροις, ὡς φησὶν ἡ θεία γραφὴ τοῦτο εἰδὼς ἐγὼ ὁ εὐτελής ἐβουλήθη διὰ τὸ βαλεῖν πᾶσαν τὴν ἐλπίδα μου εἰς τὴν τοῦ υἱοῦ καὶ θεοῦ λόγου μητέρα τὴν πανένδοξον κυρίαν ἡμῶν τὴν ἁγίαν θεοτόκον διὰ τὰς ἰκεσίας τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου προτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου στεφάνου ὅπως μὴ ἔασω τὸν θησαυρὸν κεκρυμμένον, οὐδὲ τὴν πηγὴν ἐσφραγισμένην δηλονότι τὰ τῶν θείων

νόμων κεφάλαια μετενεγκεῖν εἰς λέξιν ἀπλήν, καὶ ποιῆσαι ἐκλογὴν ἐκ πάντων τῶν ἐκκρί-
των καὶ ἀναγγαί(ων) κανόνων, τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόν(ων) τῶν ἀποστόλ(ων) καὶ τῶν
ἀγί(ων) συνόδων, τῶν θεοφόρων πατέρων καὶ ἐτέρ(ων) ἀγιωτάτων ἀρχιερέ(ων), καὶ
τινῶν νεαρῶν βασιλικῶν νόμων. ἔτι δὲ καὶ ἐτέρ(ων), ὅσοι μετ' ἐπιμελεί(ας) συνέγραψαν
καὶ ἐκδοῦναι αὐτοὺς κεφαλαιωδῶς ὑμῖν τοῖς φιλομαθέσιν. οὐ κα | φυλλ. 7β | τὰ γλωτ-
ταν ἐλάδα ἀλλὰ φράσιν κοινήν διὸ μηδεὶς ὑμῶν ἀξίω ὅσοι τοῦτο τὸ βιβλίον προθύμως
ἀνὰ χειρὰς κατέχων βούλεσθαι εἰς κατηγορίαν ἄμοι τῷ ἐλαχίστῳ σει ἀκριβῆ εὐρίσκό-
μην, εἰς ἀπλήν λέξιν βαλῶ, βουληθέντει, οἶδα γὰρ ἀκριβῶς, ὡς τινες τῶν πρὸ ἡμῶν καὶ
τῶν νῦν εὐρισκομέν(ων) τοῦτο πεποιήκασί, ὃ καὶ ἡμᾶς εἰς τοῦτο κινήσῃται ἡἀνάγκα-
σεν· ὄλλοι ἀναγινώσκοντες τοῦτος τὴν τῶν εὐχῶν χορηγί(αν) μὴ ὑστερήσητε δύνομαι.
τοῖς πλείεστα κοπιᾶσας περὶ τούτων, καὶ ἰδρῶσι πολλοῖς περιλυθοῖσιν, ὥστε εἰς λέξιν
ἀπλήν ταῦτα πάντα μεταβαλεῖν. ὅς δὲ βούλεται ἐλθεῖν τὰ τοῦ λεχθέντος βιβλίου κεφά-
λαια τὸν ἐπ' αὐτῷ γενόμενον πίνακα μετέπιμελεί(ας) γινωσκέτω καὶ οὕτως ῥαδίως γενή-
σεται ὑμῖν τὸ ἀμφισβητούμενον, ἐρῶσθε.»

«Ἦνυσται αὕτη ἡ βίβλος μετὰ πολλοῦ μόχθου ἐνταῦτα ἐν τῇ περιφίμῳ ταύτῃ τῇ
ἀγιωτάτῃ μ(η)τροπολητῶν ἐπτά πύλ(ων) θηβῶν· ἥτις ἐστὶν ὁ ναὸς τοῦ αὐτοῦ ἀποστόλου
καὶ πρωτομάρτυρος ἐπὶ τοῦ καλῶς καὶ θεαρέστως ταύτην ἀρχιερατεύοντος τοῦ πανιε-
ρω | φ. 8α | καὶ θεοτιμήτου μ(η)τροπολίτου υπερτίμου καὶ ἐξάρχου πάσης βοιωτίας καὶ
τὸν τόπον ἐπέχοντος τοῦ σίδης κυροῦ ἰωάσαφ, οὗ οἱ γεννήτορες εὐγενέστατοι, θεοφιλέ-
στατοι, ἐλεήμονες καὶ ἱερεῖς τίμιοι καὶ εὐλαβέστατοι, μακρῆς τούτου τὸ ἐπώνυμον, καὶ
ἐπίγης π(α)τρὶς αὐτοῦ ἡ θεοφύλακτος νήσος ζακύνθου, παρῶρεμοῦ τοῦ ἐυτελοῦς καὶ ἐλα-
χίστου δούλου Μ α ν ο υ ἢ λ τοῦ Μ α λ α ξ ο ὁ ὕ καὶ οὐ τῶν πρώων τιμωτάτου οἰκονόμου
τῆς ἀγιωτάτης μ(η)τροπόλεως ναυπλίου καὶ ἀργους τοῦ ἐν ἱερῶσι κυροῦ δημητρίου.»
«Ἐν ἔτει ̅ζ̅σιγ̅ (< = 1705) ἀπὸ κτήσεως κόζμου ἀπὸ δὲ τῆς χριστοῦ γεννήσεως ̅α̅ψ̅ε
δεκεμβρίου ̅ιγ̅.»

Ἡ ἐπιτομὴ τοῦ κατὰ τὸ ἔτος 1561 συγγραφέντος νομοκάνονος τοῦ Μ. Μαλαξοῦ
συνετάγη ὑπὸ τούτου κατὰ τὸ ἔτος 1563, (Κ. Δυοβουνιώτου, Ὁ Νομοκάνων τοῦ Μανουὴλ
Μαλαξοῦ Ἄθ. 1916 σ. 22) ὃ δὲ ἀντιγραφεὺς τοῦ παρόντος κώδικος ἀντὶ τοῦ ἔτους 1533
(ζσοά, ἰνδ. ζ') ἔθεσεν εἰς τὸν πρόλογον τὸ ἔτος καθ' ὃ ἐξεπόνθη τὴν ἀντιγραφὴν, χαρα-
κτηριστικὸν δὲ ὅτι παρέλειψε νὰ σημειώσῃ τὴν ἰνδικτιῶνα.

φ. 9α ἕως φ. 23α. Πίναξ τῶν περιεχομένων κεφάλαια α' ἕως τβ'. Ἄρχ. «Περὶ κριτοῦ
τοῦ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆς καὶ νὰ μὴ δὲν πιστεῦθι λόγους τινὸς χωρὶς νὰ ἐξετάξῃς
κεφ. α'. περὶ δικαιοσύνης, καὶ περὶ τοῦ ποιεῖν δικαιοσύνην ὁ κριτῆς, καὶ κατάκρισις εἰς
κριτὴν ὅπου κρίνει ἀδίκως. κεφ. β' κτλ. κεφ. τα' περὶ πῶς γράφεται τὸ διαζύγιον ὅταν δαι-
μονίζεται ὁ ἄνδρας, ἢ ἡ γυναῖκα καὶ θέλουν νὰ χωρισθοῦν. κεφ. τβ' περὶ πῶς γράφεται
τὸ διαζύγιον ὅταν ὁ ἄνδρας λείπει χρόνους πέντε καὶ δὲν ἀποστελεῖ τελείως ἐξόδους
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ.»

φ. 23α. Ἄρχεται ὁ Νομοκάνων «Πρέπει τὸν κρητὴν νὰ εἶναι εἰς πάντας συμπαθῆς
καὶ νὰ μὴ δὲν πιστεῦθι λόγους τινὸς χωρὶς νὰ ἐξετάξῃ. ματθαίου τοῦ νομοθέτου ὁ ὁποῖος
ἦτον ἱερωμῶναχος καὶ πολλὰ σοφώτατος τὸν ἐπίκλην βλαστάρις. κεφ. α̅σ̅ν. Πρέπει τὸν
κρητὴν τοῦτέστιν τὸν ἀρχιερέα νὰ μειμίται τὸν δίκαιον κριτὴν καὶ μέγαν ἀρχιερέα τὸν
κύριον ἡμῶν ἰ(ησοῦ)ν χ(ριστό)ν. νάναι εἰς ὅλους συμπαθῆς, ἀμνησικακος ἀόργητος
ἀπροσωπόληπτος, ἀδωροδόκητος δίκαιος καὶ μὴ εὐκόλως μηδὲ ἀνεξετάστως διαβολαῖς
καὶ συκοφανταῖς» Τελ. φ. 229α «δῆλωσιν καὶ ἀσφάλειαν κατεστρώθη τὸ παρὸν διαζύ-
γιον ἐν τῷ παρόντι θεῖῳ κώδικι τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν μητροπόλεως. ὁ δεῖνα ἐν ἔτει
ὁ δεῖνα καὶ μηνὶ ὁ δεῖνα.»

«Χάριν χαρίζου ̅χε̅ τοῖς ἐμοῖς πόνοις.»

2 φ. 230α «Περὶ ἐξομολογήσεως Γαβριὴλ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.» Ἔρχ. «Ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας καὶ λοιποὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ταῖς ἐκκλησιαίαις τῆς Κωνσταντινουπόλεως, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ καλῶς γινώσκεται ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἔχουσι δυὸ λογιῶν γεννήσεις.» Τελ. φ. 234β «προφητῶν προεδρία, πατριαρχῶν ῥάβδοι, μαρτύρων στέφανοι, δικαίων ἔπαινοι, συμβασιλεύοντες χριστῷ τῷ θεῷ καὶ κυρίῳ ἡμῶν εἰς ἀτελευτήτους αἰῶνας οὐ ἢ χάρις εἴη μεθ' ἡμῶν, ἀμήν.»

65 · 120 (ΠϚ', 412)

Ἔ. 1707. 180×214. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 36. κατὰ τετράδια. Στάχωμα μεθ' ἀπλῶν ἐντετυπωμένων τῷ δέρματι σχεδίων. Κεῖμ. 110×168, στίχ. 20, ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθροί. Ἀρχικὰ τινὰ κεκοσμημένα.

φ. 26α :

Ἔ *Ἐργράφη ὑποχειρὸς μιχαὴλ υἱὸς Ἰω(άνν)ου ἐκ νίσου πάτμου καὶ ὕποιος τὸ ἀναγνώση ἀς εὐχεται δια ὅλους τοὺς χριστιανοὺς καὶ ὕστερα διάταμένα τὸν ἀμαρτωλὸν ἔτος 1707»*

φ. 35α :

Ἔ *Ἐργράφη τὸ παρὸν ἀπὸ χριστοῦ 1707, δεκεμβρίου 5.»*

1 φ. 1α «Συνταγματίον Γερασίου πατριάρχου ἀλεξανδρείας ἐναντίον ἐκείνων ὁποῦ ψευδοφρόνως λέγουσι πῶς τὰ ἅγια μυστήρια τοῦ τιμίου σώματος κ(αί) αἵματος τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χ(ριστο)ῦ, τελειώνονται εἰς τὰ κύρια λόγια. Ἀπόδειξις ἀληθῆς πῶς τελειώνονται εἰς τὸ ποιήσον τὸν μὲν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ δὲ ἐν τῷ ποτηρίῳ τοῦτῳ ὅτι τὸ πανάγιον πν(εῦμ)α τελειουργεῖ. οἱ παρασάμιοι δι' ἐπιστολῆς αὐτῶν ἀραβικῆς ἐξήτησαν τὴν ἀ[λη]θῆ ταύτην ἀπόδειξιν.» Ἔρχ. «Τίμοι ἀρχόντες οἱ παροικοῦντες ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ τριπόλεως τῆς συρίας τῆς εἰς τὸ κυνότερον παρασάμη λεγομένης.» Τελ. φ. 17β «εἰς ὃ γένοιτο πάντας ἀξιοθῆναι δοξάζοντας κ(αί) αἰνοῦντας πατέρα υἱὸν καὶ ἅγιον πν(εῦμα) εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμήν.»

2 φ. 18α. «Ἱστορία ἣν ἔχουσιν οἱ ἰουδαῖοι ἐν τῷ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν κώδικῃ τῷ ὄντι ἐν τῇ τιβεριάδῃ ἱστορεῖται δὲ κ(αί) ἀπὸ τοῦ ἰδα ἐν τῷ ἰ στιχειῷ κ(αί) μαρτυροῦ εἶναι τὸν χ(ριστὸ)ν υἱὸν θ(εο)ῦ.» Ἔρχ. «ἰησοῦς ὁ χριστὸς καὶ θεὸς ἡμῶν ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ εὐσεβεσιάνου βασιλέως ἰουστινιανοῦ γέγονεν ἄν(θρωπ)ός τις ἀρχηγὸς τῶν ἰουδαίων.» Τελ. φ. 21α «ἀλλ' ἀληθῶς ὡς γνησίῳ φίλῳ τῷ φιλίπῳ τὸ παρὰ ἰουδαίοις ἀποκεκρυμμένον μυστήριον ἐθάῤῥησεν.»

3 φ. 21β «Ἐπιστολὴ ἣν ἔστῃλεν πιλάτος πόντιος πρὸς βασιλέα τιβέρριον μετὰ τὸ σ(ταυ)ροθῆναι καὶ ἀναστῆναι τὸν κύριον ἡμῶν ἰησοῦν χριστὸν δηλοῦσα τὰ περὶ αὐτοῦ ἧς ἡ ἐπιγραφὴ ἔχει οὕτως: ἀναφορὰ ποντίου πιλάτου ἡγεμόνος τῆς ἰουδαίας πεμφεῖσα τιβεριῶν καίσαρος εἰς ῥωμανίαν κρατίστῳ, σεβαστῷ, φοβερωῷ, θειοτάτῳ ἀγούστῳ.» Ἔρχ. «Πιλάτος πόντιος ὁ τὴν ἀνατολικὴν διέπων ἀρχὴν μηνῆσαι κέχρημαι πρὸς τὴν εὐσεβειάν σου.» Τελ. φ. 23α «κατ' αὐτὴν τὴν ὥραν ἐπιτάξας γράψαι τὰ πραχ[θέντα] παρ' αὐτοῦ πάντα, ἀνήγαγον τῷ σῷ κράτει.»

Εἶνε πλαστὴ ἐπιστολὴ συνταχθεῖσα πιθανῶς κατὰ τὴν ἀναγέννησιν, ἐξεδόθη ὑπὸ Tischendorf, Acta Apostolorum Apocrypha σ. 433 ἔ. πρβλ. Ad. Harnack, Gesch. d. altchristl. Lit. bis Eusebius, τ. Α' Lpzg 1893 σ. 23.

4 φ. 23α «Ἀντίγραμμα κέσαρος πρὸς πόντιον πιλάτον κατηγορηκὸν δούς τὴν ἀπόφασιν κουρσοραχᾶβ κ(αι) στραιιώτας σὺν αὐτῶ δισχιλίους τὸν ἀριθμόν.» Ἄρχ. «Ἐπειδὴ περ βίαιον καὶ ἀδικίας μειστὸν κατὰψυφῆσω θάνατον ἰησοῦ τοῦ ναζωραίου» Τελ. φ. 24α «καὶ διὰ τῆς ὀπῆς τὸ βέλος εἰσελθὼν τὸν πηλάτον ἀνήρησεν.»

5 φ. 24β «Αἰνήγματα τινα πᾶνυ ὥραϊα ποιηθὲν ὑπὸ τοῦ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου ἀλεξανδρείας κυρίου κυρίου γερασίμου· ἔστι δὲ τὸ πρῶτον τοῦτο.»

6 φ. 27α «Ἡ παροῦσα διήγησις ἐστὶ περὶ τοῦ θαύματος ὅπερ ἐγένετο εἰς τὴν αἴγυπτον διὰ τὸ ὄρος ὅπου ἦλθε διὰ προσευχῆς τοῦ τότε π(ατ)ριάρχου ἀλεξανδρείας ἰωακείμ καὶ διὰ τὸ φαρμάκι ὅπου ἔπιεν, καὶ ὑπὲρ ἑνὸς μοναχοῦ τοῦ ποτε τζαγγάρη. Ἡ ὁποία διήγησις ἔστωντας καὶ νᾶ μὴν εὐρίσκειται εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶτταν διὰ τὴν πολλὴν καιρίαν, κάποιος χριστιανὸς εὐρίσκοντάς τὴν εἰς ἀραβικὸν βιβλίον ζήλω θειῶ κινήθεις τὴν ἔμεταγλώττησεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν διάλεκτον. Καὶ ὅποιος λοιπὸν τὴν ἀναγνώσῃ μὲ εὐλάβειαν θέλει φριξέι τὸ πνεῦμα του εἰς τὰ γενόμενα θαύματα.» Ἄρχ. «Τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον κάποιος π(ατ)ριάρχης ἀλεξανδρείας γρηγόριος» Τελ. φ. 35α «μάλιστα δὲ ὡς εἰπομεν ἐν τῇ ἀρχῇ ὅτι ἀπὸ τὸ ἀραβικὸν βιβλίον τῶ ἔμεταγλωττήσαμεν διὰ ἔρμηνέων κατὰ τοὺς χιλίους ἑξακοσίους ὀγδοήντα ὀκτώ. Ὁ δὲ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἀξιώσαι ἡμᾶς πάντας δι' εὐχῶν τοῦ ἀγίου καὶ θαυματουργοῦ τούτου π(ατ)ριάρχου εἰς τὴν οὐ(ρά)νιον βασιλείαν ἀμήν.»

66. 193

Ἔ. 1710. 156×205. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., πᾶχος 1,8 ἐκ. ὁ κῶδιξ γραφεὶς κατὰ τὸ 1710 ὡς πολλαχῶς σημειοῦται ἀποτελεῖ κακότεχνον καὶ ἀφιλόκαλον μίμησιν τῶν παλαιῶν χειρογράφων τῶν μετὰ περικόσμων ἀρχικῶν.

Λειτουργία.

67. 164α (1061)

Ἔπονται ὀκτώ κῶδικες (67_{104α}, 68₃₁₂, 69₁₄₈, 70₁₂₅, 71₁₀₂, 72₁₆₃, 73₁₀₄, 75₃₀₈) γεγραμμένοι διὰ χειρὸς τοῦ ἐκ Χαλκηδόνος Κοσμά Δ' τοῦ Βυζαντίου τοῦ ἀπὸ Σιναίου, ὁ ὁποῖος διετέλεσε πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κατὰ τὰ ἔτη 1723-1743. (Πρβλ. Χρ. Παπαδόπουλον ἐν Νέα Σιών 2 824-9, Ἐκκλ. Φάρον 8 1911 253-80, Ρ. Louis Cheikho, Les archevêques du Sinaï, Mélanges d. l. Faculté Orientale de Beyrouth 2 1907 408 κέ., Νέον Ἑλληνομνήμονα 7 1910 208, 8 1911 371, Ὑψηλάντου, Τὰ μετὰ τὴν ἄλωσιν σ. 278 καὶ 243).

Ἔ. 1717. 167×219 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 163. Κατὰ τετράδια στάχ. ἀπλοῦν.

φ. 112β Ἐν τέλει τῆς Προσευχῆς ἔξομολογήσεως φ. 112β:

«μετὰ θεοῦ τέλος γε νῦν τοῦ παρόντος παρὰ κοσμά
πατριάρχου κωνσταντινουπόλεως.»

Ἐν τέλει δὲ τοῦ ὄλου εὐρηται

«ὁ π(ατ)ριάρχης πρῶ(ην) Κωνσταντινουπόλ(εως), Κοσμάς, ὃς ἦν
ποτε σιναί(ου), εἶτα ἀλεξανδρεί(ας) καὶ τρίτον οἰκουμενικὸς
γεγωνός, ἐπέμφθη ἐν τῷ σιναίῳ κ(αι) ὤκησεν ἔνδρον τοῦ
τείχους τοῦ μοναστηρίου) ἀνωθεν τῆς βασιλικῆς πύλης

εἰς τὸν κοινῶς λεγόμενον φρονέαν, ἐν ᾧ καὶ ἔγραψεν τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον. κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν δέκατον ἑβδομον ἔτος τὸ σωτήριον.»

Πρὸβλ. Παπαδόπουλον Χ. ἐν Ἑκκλ. Φάροϋ Η' 1911 σ. 273-4 ἔνθα δημοσιεύεται τὸ σημεῖωμα τοῦτο.

1 φ. 1α «Περὶ πίστεως λόγος ᾠ» Ἄρχ. «Τοῦ κυρίου συνεργοῦντος καὶ τοῦ λόγου βεβαιούντος»

2 φ. 3β «Περὶ ἐλπίδος.» Ἄρχ. «Ἀπὸ τῆς πίστεως προΐωμεν ἐπὶ τὴν δευτερεύουσαν ἐλπίδα ἧτις ἐξ αὐτῆς ἀρδευομένη καρποφορεῖ ἐν τριάκοντα καὶ ἑξήκοντα καὶ ἑκατόν.»

3 φ. 4β «Περὶ ἐσιτίασεως.» Ἄρχ. «Περὶ τῆς ἐσιτίασεως φησὶν ὁ παροιμισιαστὴς ἐὰν καθήσῃς δευτείνεσαι» 4 περὶ γαστριμαργίας, 5 περὶ μέθης, 6 περὶ ἐγκρατείας, 7 περὶ νηστείας, 8 περὶ φυλαργυρίας, 9 περὶ δωροληψίας, 10 περὶ συνηφότητος, 11 περὶ δανεισμοῦ, 12 περὶ τόκου, 13 περὶ πλεονεξίας, 14 περὶ τοῦ περισπασμοῦ, 15 περὶ τοῦ μὴ ἀγαπᾶν τὸν κόσμον, 16 περὶ λαρησίας, 17 περὶ ἀποχῆς γυναικῶν, 18 περὶ τοῦ μὴ ἐνδελεχίζειν ψαλλούσαις, 19 περὶ πορνείας, 20 περὶ σωφροσύνης, 21 περὶ παρθενίας, 22 περὶ προπετείας, 23 περὶ ὀργῆς, 24 περὶ θυμοῦ, 25 περὶ λύπης, 26 περὶ ἀκηδείας, 27 περὶ ἀπογνώσεως, 28 περὶ γογγυσμοῦ, 29 περὶ καταλαλιᾶς, 30 περὶ ψιθυρισμοῦ, 31 περὶ τοῦ μὴ μέμφεσθαι, 32 περὶ ἀντιλογίας, 33 περὶ ἀργολογίας, 34 περὶ περιεργείας, 35 περὶ καταφρονήσεως, 36 περὶ ὀκνηρίας, 37 περὶ τοῦ μὴ μετὰ δυνάστου ἐρριζεῖν, 38 περὶ παρακοῆς, 39 περὶ συκοφαντίας, 40 περὶ κλοπῆς, 41 περὶ ψεύδους, 42 περὶ κενοδοξίας, 43 περὶ ὑπερηφανίας, 44 περὶ ὑψηλοφροσύνης, 45 περὶ τοῦ μὴ μέγα φρονεῖν, 46 περὶ τοῦ μὴ ἐξουθενεῖν, 47 περὶ τοῦ μὴ καταγαλᾶν, 48 περὶ τοῦ μὴ κατακρίνειν, 49 περὶ τοῦ μὴ σκανδαλίζειν, 50 περὶ τοῦ μὴ ὀνειδίζειν ἀλλ' ὀνειδίζεσθαι, 51 περὶ τοῦ μὴ ἀνταποδοῦναι κακόν, 52 περὶ τοῦ μὴ μνησικακεῖν, 53 περὶ τοῦ μὴ ἐχθραίνειν, 54 περὶ τοῦ μὴ φθονεῖν, 55 μὴ ἔριζειν, 56 περὶ τοῦ μὴ μισεῖν, 57 περὶ τοῦ μὴ ἐπιχαίρειν, 58 περὶ τοῦ συγχαίρειν, 59 περὶ τοῦ μὴ λυπεῖν τινα, 60 περὶ τοῦ προσέχειν ἑαυτῷ, 61 περὶ χριστολογίας, 62 περὶ τοῦ μὴ ὀμνυεῖν, 63 περὶ τοῦ φυλάττειν μυστήριον, 64 περὶ τοῦ μὴ ἀκαίρως θαροσεῖν, 65 περὶ ἀληθείας, 66 περὶ τοῦ μὴ ἐλέγχειν, 67 περὶ τοῦ ἐλέγχεσθαι, 68 περὶ τοῦ ἀσχύνεσθαι, 69 περὶ ταπεινοφροσύνης, 70 περὶ τοῦ συγχωρεῖν τὸν πλησίον, 71 περὶ τοῦ εὐχεσθαι ὑπὲρ ἀλλήλων καὶ τῶν ἐχθρῶν, 72 περὶ τοῦ μὴ ζητεῖν τὰ ἑαυτοῦ, 73 περὶ τοῦ μὴ ἐπιθυμεῖν, 74 περὶ δικαιοκρισίας, 75 περὶ δικαιομετρίας, 76 περὶ μετανοίας, 77 περὶ ὑπομονῆς, 78 περὶ ἀγῶνος, 79 περὶ ὑπακοῆς, 80 περὶ ὁμοιοῦς, 81 περὶ λογισμῶν, 82 περὶ παιδείας, 83 περὶ συμβουλίας, 84 περὶ ἐνυπνίων, 85 προσευχῆ ἐξομολογήσεως, 86 φ. 113α, περὶ λιγοψυχίας, 87 περὶ κόπου, 88 περὶ σπουδῆς, 89 περὶ διακονίας, 90 περὶ ἀκτημοσύνης, 91 περὶ πένθους, 92 περὶ τοῦ καιρὸς τῷ παντί, 93 περὶ τοῦ συμπάσχειν, 94 περὶ τοῦ μὴ προσωποληπτεῖν, 95 περὶ τοῦ οἰκεῖν μετὰ ὀλίγων καλῶν, 96 περὶ τοῦ μὴ γελᾶν, 97 περὶ τοῦ ἀγαπᾶν τὸν πλησίον, 98 περὶ φιλοξενίας, 99 περὶ ἐπισκέψεως, 100 περὶ τοῦ μὴ ἐλπίζειν ἐπ' ἄνθρωπον, 101 περὶ τοῦ μὴ πεποιθέναι ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἰσχύϊ, 102 περὶ τοῦ παραιτεῖσθαι τὰς . . . συντυχίας, 103 περὶ ἡσυχίας, 104 περὶ ἀγρυπνίας, 105 περὶ ψαλμωδίας, 106 περὶ προσευχῆς, 107 περὶ κατανύξεως, 108 περὶ τιμῆς γονέων, 109 περὶ τοῦ εὐλαβεῖσθαι πρεσβύτας, 110 περὶ μακροθυμίας καὶ ὀξυγολίας, 111 περὶ ἡγουμένων, 112 περὶ ἀποταγῆς, 113 περὶ ὑποταγῆς, 114 περὶ τοῦ φυλάσσειν ἐντολάς, 115 περὶ πραότητος, 116 περὶ τοῦ ἀδικεῖσθαι καὶ μὴ ἀδικεῖν, 117 περὶ εὐχαριστίας, 118 περὶ τῆς ἐν θεῷ εὐφροσύνης, 119 περὶ τοῦ μὴ μεριμνᾶν, 120 περὶ τῶν ἀπαρχῶν, 121 περὶ ἔξυλισμοῦ, 122 περὶ ἀρχιερωσύνης, 123 περὶ διαταγῆς κλήρου, 124 περὶ τοῦ αἰδεῖσθαι

ιερεῖς, 125 περὶ τῆς προσδοκίας τῶν μελλόντων, 126 περὶ κλήσεως θεοῦ, 127 περὶ φόβου θεοῦ, 128 περὶ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης, 129 περὶ υἰοθεσίας, 130 περὶ βασιλείας οὐρανῶν, 131 προσευχὴ ἐξομολογήσεως.

68 312 (394)

᾽Ε. 1720. 165×215. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 543 κατὰ τετράδια. Κεῖμ. 105×138. Στίχ. 18. Στάχ. ἀπλοῦν.

Ἐν τέλει τοῦ ὄλου :

« *ανγκ*
ἐν σιναίῳ τῷ ἁγίῳ ὄρει παρὰ τοῦ πρώ-
ην κωνσταντινουπόλεως ἐγκλείστου ὄντος κ. μ.
μηνὶ δεκεμβρίῳ ι. »

Πρβλ. Gardthausen σ. 257 καὶ Παπαδόπουλον Χρ. ἐν Ἑκκλ. Φ. Η' 1911 σ. 274.

«Εἰς τὸ σύστημα τῶν περὶ ἀρχῶν ὑπομνήματος.» Ἀρχ. «Ἐν ἀρχῇ τοῦ προληφθέντος βιβλίου τὸν σκοπὸν τῆς ὄλης πραγματείας»

69 148

᾽Ε. 1720. 160×208. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 241, κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν.

Φ. 134α :

« ἐν σιναίῳ τῷ ἁγίῳ ὄρει
ανγκ μηνὶ ἰανουαρίῳ ἐν ὑπερορίᾳ ὄντι. »

1 φ. 1α Κοσμά τοῦ σοφωτάτου πρώην πσιδί(ας) (ἡ λέξις Πισιδίας ἐγράφη ἐπὶ ἐτέρας λέξεως ἣτις φαίνεται οὕσα «Κωνσταντινουπόλεως») τοῦ καλοκαγάρθου περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων.» Ἀρχ. «Πᾶν τὸ αἴτιον κ(αι) ἀρχή, οὐ πᾶσα δὲ ἀρχὴ ἦδη κ(αι) αἴτιον ῥητέον δὲ πρότερον, περὶ τῆς ἰσαχῶς τῷ αἰτίῳ λεγομένης ἀρχῆς.» Τελ. φ. 134α «καὶ οὕτως ὁ τοῦ ταύρου καὶ ἀπολύτως ὁ τοῦ ὑδροχόου .» (Μετὰ τὰς λέξεις «ταύρου» καὶ «ὑδροχόου» ὑπάρχουν τὰ σημεῖα τῶν δύο αὐτῶν ἀστερισμῶν).

2 φ. 135 «Ἀπαρίθμησις καὶ τάξις τῶν μερῶν τοῦ κόσμου.» Ἀρχ. «Ὅλος οὗτος ὁ αἰσθητὸς κόσμος εἶναι σχηματισμένος στρογγυλός.» Τελ. φ. 194β «οὕτω καὶ ἡ τοῦ μικροῦ πρὸς τὴν βᾶσιν αὐτοῦ, καὶ ἐναλλάξ ὡς ἡ πλευρὰ καὶ διπλασιῶν, . . . »

3 φ. 200α «Τῶν π(ατέ)ρων πολλ(ῶν) (ἀπεσβέσθησαν λέξεις τινες) περὶ πλείστων καὶ ἀναγκαί(ων) ζητημάτ(ων), ἐν ταῖς θεαῖς γραφαῖς, περὶ πολλῶν ἀπορουμένων, καὶ παρὰ τῶν χριστιανῶν γινώσκεσθαι ὀφειλομένων.» Ἀρχ. «Ἐρώτησις. Πιστεύσαντες καὶ βαπτισθέντες εἰς τριάδα ὁμοούσιον καὶ λέγοντες θεὸν εἶναι τὸν π(ατέ)ρα.» Τελ. φ. 296α «ἀδελφοὶ ἑπτὰ, τέκνα τοῦ ἰωσήφ τοῦ μνηστῆρος ἐκ τῆς πρώτης αὐτοῦ γυναικός, Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης ἀνεψιοὶ κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦ Χ(ριστοῦ).»

4 φ. 247α «Περὶ τῆς βίβλου τῶν ψαλμῶν ἦτοι τοῦ ψαλτηρίου.»

Πάντα ἐγράφησαν χειρὶ Κοσμᾶ Δ' τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως καὶ φαίνονται ὄντα ἔργα τοῦ ἰδίου.

70 125

᾽Ετ. 1720. 168×220. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 327. Κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Χειρὶ Κοσμᾶ γράψαντος περὶ τὸ ἔτος 1720.

Θεοφίλου τοῦ Κορυθαλέως εἰς φιλοσοφίαν προδιόκησις. «Ὅποιον τὸ τῆς φιλοσοφίας ἀξίωμα. Τῶν ὄσων θηράσιμα πέφυκε τοῖς ἀνθρώποις καλὰ ἐν τῷ μετὰ σώματος βίῳ, φιλοσοφία.» Τελ. «ἐφ' ὅσον εἰς τὴν περὶ φύσεως θεωρίαν ἀνήκει, περὶ ὧν ἐπὶ τῆς ἐχομένης βίβλου.»

71 162 (NE', 381)

Ἔτ. 1720, 165×215. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 171 κατὰ τετραδία. Στάχ. ἀπλοῦν. Γεγραμμένοις χειρὶ Κοσμᾶ Δ'.

1 φ. 1α «Τοῦ παναγιωτάτου π(α)τριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Κοσμᾶ τοῦ σιναΐτου περὶ τῆς ἀδιαλείπτου νηστείας κ(αι) τοῦ συνάξει ἑαυτὸν ἐν ἐνὶ τόπῳ κ(αι) τί τὰ ἐκ τούτου γινόμενα καὶ ὅτι ἐν γνώσει τῆς διακρίσεως ἐδιδάχθη τὴν ἀκριβειαν τῆς χρήσεως τῶν τοιούτων.» Ἄρχ. «Ἐν πολὺ καιρῷ πειραζόμενος ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ ἀριστεροῖς κ(αι) ἑαυτὸν δοκιμάζων ἐν τοῖς δυσὶ τρόποις τούτοις πολλάκις κ(αι) δεξιόμενος ἐκ τῶν ἐναντίων πληγὰς ἀναριθμητούς καὶ ἀξιοθεῖς μεγάλων ἀντιλήψεων κρυπτῶς ἐποιησάμην ἐν ἑαυτῷ πείραν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ τῶν ἐτῶν θεία χάριτι.»

2 φ. 7α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ σιωπῆς καὶ ἡσυχίας.» Ἄρχ. «Τὸ αἰετιῶδες καὶ ἡ φυλακὴ τῆς ἡσυχίας ἐκ τριῶν τούτων αἰτιῶν ἐν τινὶ γίνονται.»

3 φ. 7β «Τοῦ αὐτοῦ, περὶ ὧν οἱ πατέρες οἱ πεπληρωμένοι ἐλέους οἱ ἀγαπῶντες τοὺς ἀγαπόντας τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἀφήκαν σημεῖα ἐν ταῖς γραφαῖς εἰς τὴν χρείαν τῆς ζωῆς.» Ἄρχ. «Εἷς ἐξ αὐτῶν εἶπεν: ἡμῖν κέρδος ἐκ τῆς ἡσυχίας ἐστίν.»

4 φ. 9β «Τοῦ αὐτοῦ πρὸς τινὰ ἀδελφὸν ἀγαπόντα τὴν ἡσυχίαν κ(αι) πῶς ὁ διάβολος τροποῦται (καὶ) καταργεῖται ὑπὸ τῶν σπουδαζόντων συνεχῶς ἡσυχάζειν κ(αι) πῶς δεῖ τὸν ἡσυχαστὴν καταφρονεῖν ἀπάντων ὑπὲρ τῆς γνώσεως τοῦ θεοῦ τῆς εὐρισκομένης ἐν τῇ ἡσυχίᾳ ὡς περὶ ἐφάνη ἐν τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῖς ἀρχαίοις.» Ἄρχ. «Διότι γνωρίζουσι ἀγαπόντα τὴν ἡσυχίαν.»

5 φ. 13α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὑπομονῆς, τῆς ἀγάπης τοῦ θεοῦ καὶ πόσης ἀντίληψις εὐρίσκειται ἐν αὐτῷ.» Ἄρχ. «Ὅσον καταφρονήσει ὁ ἀνθρώπος τοῦ κόσμου τούτου καὶ σπουδάσει εἰς τὸν φόβον τοῦ θεοῦ.»

6 φ. 15α «Τοῦ αὐτοῦ συμβουλία πεπληρωμένα ὠφελεί(ας) ἄς ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐλάλησε τοῖς ἐν ταπεινώσει ἀκούουσιν αὐτοῦ, ἐν τῷ σιναΐ ὄντι.» Ἄρχ. «Οὐκ ἐστὶν ἔννοια ἀγαθὴ μὴ οὐσα ἐκ τῆς χάριτος ἐκπίπτουσα ἐν τῇ καρδίᾳ.»

7 φ. 22β «τοῦ αὐτοῦ, περὶ τῆς ἀγγελικῆς κινήσεως τῆς πρὸς προκοπὴν τῆς ψυχῆς ἐν τοῖς πνευματικοῖς, διὰ τῆς προνοίας τοῦ θεοῦ ἐξυπνιζομένης ἐν ἡμῖν.» Ἄρχ. «Πρώτῃ ἔννοια, ἢ ἐκ τῆς φιλιανθρώπι(ας) τοῦ θεοῦ ἐκπίπτουσα ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.»

8 φ. 23β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ δευτέρ(ας) ἐργασί(ας) ἐν τῷ ἀνθρώπῳ.» Ἄρχ. «Ἐργασία ἐτέρα μετ' αὐτῶν, ὅτι πορεύεται ὁ ἀνθρώπος καλῶς.»

9 φ. 24β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ἀλλοιώσεως, τῆς ἐν τῇ ψυχῇ γενομένης ἐν παντὶ καιρῷ κ(αι) τὸ φῶς κ(αι) τὸ σκότος, καὶ ἀναβιβασμὸς ἐν τοῖς δεξιοῖς καὶ ἀριστεροῖς γινόμενος.» Ἄρχ. «Ἴδωμεν, ὧ ἀγαπητοὶ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν.»

10 φ. 26α «Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια μικρά, ἐν οἷς ὑπάρχουσι... παρηλλαγμένοι, ἐν οἷς διδάσκει τὴν βλάβην τοῦ γνωστοῦ, τοῦ ὡς ἐπὶ προσώπου τοῦ φόβου τοῦ θεοῦ κ(αι) τὴν βοήθειαν τῶν ἐκ τῆς πραότητος σὺν ἄλλοις τρόποις.» Ἄρχ. «Ἀνθρώπος ζηλωτῆς οὐδέποτε φθάνει τὴν εἰρήνην τῆς διανοίας ὁ δὲ ἄλλοτριος τῆσειρήνης.»

11 φ. 32α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ λογισμῶν ἀκουσίων πονηρῶν.»

12 φ. 38β «Περὶ τῆς καθάρσεως τοῦ σώματος καὶ τῆς καθάρσεως τῆς ψυχῆς.»

13 φ. 39α «Τοῦ αὐτοῦ λόγῳ ἀντιληπτικοὶ κ(αι) ὑποθέσεις ὠφέλιμοι πεπληρωμένοι τῆς σοφίας τοῦ πνεύματος.»

14 φ. 39β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ μετανοίας.»

15 φ. 41β «Τοῦ αὐτοῦ πόσον γίνεται τὸ μέτρον τῆς γνώσεως καὶ τὰ μέτρα τῆς γνώσεως.»

16 φ. 44α «Περὶ τοῦ μὴ συνέρχεσθαι ταῖς θλίψεσι τοῦ σώματος τὸν σπουδαῖον.»

17 φ. 45α «Τοῦ αὐτοῦ ἀποκρίσις πρὸς τινὰ προτρεπόμενον κ(αι) παρακαλοῦντα ἐν γράμμασι ἐνδημῆσαι πρὸς αὐτὸν οἰκοῦντα ἐν τῷ κόσμῳ καὶ διψῶντα θεάσεσθαι αὐτόν.»

18 φ. 46β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ πῶς δεῖ ψάλλειν ἀσυγχήτως.»

19 φ. 47α «Περὶ ἀκηδείας κ(αι) τοῦ μετεωρισμοῦ, πόθεν τίκεται.»

20 φ. 48α «Περὶ δακρύων διδασκαλία θαυμαστή.»

21 φ. 48α «Περὶ τοῦ μὴ δειλιάν κ(αι) φροντίζειν καὶ φοβεῖσθαι, ἀλλὰ στηρίζειν τὴν καρδίαν ἐν πεποιθήσει τοῦ θεοῦ κ(αι) θαρρῆεῖν τῇ πίστει τῇ ἀδιστάκτῳ, ὡς φρουρὸν καὶ φύλακα ἔχων τὸν θεὸν καὶ ὅτι οὐ δεῖ τὸν ἀληθινὸν ἡσυχαστὴν ἐργάζεσθαι πρὸ πᾶσι τῆς χρείας αὐτοῦ ἢ τῆς ἐλεημοσύνης ἀλλὰ φυλάττειν τὸν νοῦν ἀεὶ κ(αι) προσεύχεσθαι κ(αι) ἀναγινώσκειν.»

22 φ. 50α «Περὶ πειρασμῶν κ(αι) ὑπομονῆς κ(αι) ὅτι δι' αὐτῶν προκόπτονται οἱ ἄγῳνες καὶ σοφίζονται.»

23 φ. 51β «Τοῦ αὐτοῦ λόγῳ ὠφέλιμος περὶ ὑπερηφανείας.»

24 φ. 54α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τοῦ μηδὲν χωρὶς ἀνάγκης ἐπιθυμεῖν ἢ ἐπιζητεῖν σημεῖα τινὰ φανερά ἔχειν ἐν ταῖς χερσίν ἡμῶν.»

25 φ. 56β «Τοῦ αὐτοῦ διὰ πόσας αἰτίας ἀφῆκεν ὁ θεὸς τοὺς πειρασμοὺς, ἐπὶ τοὺς ἀγαπῶντας αὐτόν.»

26 φ. 58β «Τοῦ αὐτοῦ περὶ τῆς συνέσεως ἐν ποίῳ μέτρῳ ἴσταται τις ἐκ τῶν κινουμένων ἐν αὐτῷ λογισμῶν.»

27 φ. 62β «Διατὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ψυχικοὶ ἐν τῇ γνώσει περιβλέπουσιν εἰς τὰ πνευματικὰ κατὰ τὴν παχύτητα τῶν σωμάτων κ(αι) πῶς δύναται ἡ διάνοια ὑψωθῆναι ἐκ ταύτης κ(αι) τί ἐστὶν ἡ αἰτία τοῦ ἐλευθερωθῆναι ἐξ αὐτῆς, κ(αι) πότε κ(αι) ἐν ποίῳ δύνατον ἐμμεῖναι τὴν διάνοιαν ἄνευ φαντασίας ἐν τῇ ὥρᾳ τῆς λειτουργίας.»

28 φ. 65α «Περὶ εὐχῆς κ(αι) μετανοιῶν λόγοι πάλιν τοῦ αὐτοῦ.»

29 φ. 76β «Τοῦ αὐτοῦ νοῦς τοῦ κεφαλαίου(ου) τούτου μετὰ τῶν νοημάτων τῶν λεχθέντων ἐν αὐτῷ.»

30 φ. 79β «Τοῦ αὐτοῦ ἐρώτησις περὶ διαφορᾶς ἀρετῶν καὶ τελειότητος παντός δρόμου καὶ περὶ μεγαλοσύνης καὶ τῆς ἀγάπης τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τρόπον πνευματικὸν τὸν τελειοῦντα πάντας τοὺς ἁγίους δι' οὗ διετάχθη ἐν αὐτοῖς ἡ θεία ὁμοίωσις ἐν τῇ ἀγάπῃ αὐτῶν τῇ πλουσίᾳ ἣν ἐξέχεον ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων.»

31 φ. 87α «Περὶ πίστεως καὶ ταπεινοφροσύνης.»

32 φ. 90α «Περὶ τοῦ ἀναθεμένου ἑαυτὸν τῷ κυρίῳ διὰ πίστεως κ(αι) μὴ ἔχοντος ἀλλαχοῦ ἐλπίδα.»

33 φ. 97α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ ὠφελείας τῆς φυγῆς τοῦ κόσμου κ(αι) ὅτι ἐν τῇ ἐξετάσει καὶ προσοχῇ τῆς σοφίας ἐτροπώσαντο οἱ π(α)τέρες τοῦτον τὸν τρόπον.»

34 φ. 97β «Τοῦ αὐτοῦ κεφάλαια σύντομα ἐκλογῆ.»

35 φ. 99α «Τοῦ αὐτοῦ περὶ σωφροσύνης.»

36 φ. 100α «Το ὁ αὐτοῦ πῶς ὀφείλει ὁ διακριτικός, προσέτι περὶ τῶν σημείων καὶ τεκμηρίων τῆς ἡσυχίας.»

37 φ. 103α «Το ὁ αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὰ μέτρα τῆς πολιτείας ἡμῶν ἐκ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν ἔργων ἡμῶν, νηπιωδῶς μὴ ἐπαιρούμεθα ἀλλὰ τὸ μέτρον τῶν ψυχῶν ἡμῶν γνωσοίμεθα ὡς σοφοί.»

38 φ. 106β «Το ὁ αὐτοῦ περὶ ἐκείνων δι' ὧν κτήσασθαι τις δύναται τὴν ἀλλοίωσιν τῶν κρυπτῶν νοημάτων, μετὰ τῆς ἀλλοιώσεως τῆς ἕξω πολιτείας.»

39 φ. 113α «Το ὁ αὐτοῦ περὶ πάσης τιμῆς ἧς κέκεται ἡ ταπεινοφροσύνη, κ(αι) πόσον ἀνώτερος ἐστὶν ὁ βαθμὸς αὐτῆς.»

40 φ. 118α «Το ὁ αὐτοῦ περὶ τῶν τρίτων τρόπων τῆς γνώσεως καὶ τῆς διαφορᾶς τῆς ἐργασίας αὐτῶν.»

41 φ. 124β «Περὶ τῶν τριῶν τάξεων τῆς γνώσεως τῆς σωματικῆς, κ(αι) τῆς ψυχικῆς κ(αι) τῆς πνευματικῆς. Τάξις πρώτη τῆς γνώσεως ἧτοι τῆς σωματικῆς.»

42 φ. 127β «Τάξις δευτέρα τῆς γνώσεως.»

43 φ. 128α «Τάξις τῆς γνώσεως ὅπερ ἐστὶ τάξις τῆς τελειώσεως.»

44 φ. 131α «Το ὁ αὐτοῦ πάλιν, κεφάλαια σύντομα ὑπὲρ ἄλλων τρόπων, τῆς διαφορᾶς τῶν ἐνοιῶν τῆς γνώσεως.»

45 φ. 132α «Τρόπος τῆς εὐχῆς κ(αι) τῶν λοιπῶν τῶν παρὰ τῆς διηνεκοῦς μνήμης ἐξανάγκης ζητουμένων ὡς πολυμελῶς ὠφελίμων) εἴ τις ἐν διακρίσει ἀναγινώσκει αὐτὰ καὶ διαφυλάττει αὐτὰ.

46 φ. 134β «Πόθεν φυλάττεται ἡ νήπις ἡ κρυπτὴ ἡ ἐσωτέρα ἐν τῇ ψυχῇ γινόμενη κτλ.»

47 φ. 136β «Περὶ τῶν ἀλλοιώσεων τῶν πολλῶν τῶν ἀκολουθουσῶν) τῇ διανοίᾳ κ(αι) ἐν τῇ ἀρχῇ δοκιμαζομένων καὶ περὶ γνώσεως τοῦ θελήματος τοῦ θεοῦ.»

48 φ. 137β «Περὶ τῶν ἔγγιστα θεοῦ ζώντων κ(αι) ἐν τῇ ζωῇ τῆς γνώσεως πάσας τὰς ἡμέρας αὐτῶν διαγόντων.)»

49 φ. 140α «Σχόλια καὶ διαλύσεις τῶν ἐν ταῖς μαρτυρίαις.»

50 φ. 141α «Ἐπιστολὴ ἀνεπίγραφος.» Ἄρχ. «Ἡ ἐπιστολὴ σου ἅγιε, οὐχὶ λόγοι κεχαραγμένοι εἰσὶν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ τὴν ἀγάπην σου τὴν πρὸς ἡμᾶς»

72 163

Ἔτ. 1720. 167×221. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 170 κατὰ τετράδια. Στάχ. ἀπλοῦν. Χειρὶ Κοσμᾶ Δ'.

1 φ. 1α «Προοίμιον. Ὁ λόγος ὁ τοῦ [Χριστοῦ] τοῖς μὲν ἀπωλομένοις μωρία ἐστὶ τοῖς δὲ σωζομένοις δύναμις θεοῦ ἐστὶ. Πολλὴν ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην ἔχει ἡ ψυχὴ μου.»

2 φ. 5α «Ἄρχῃ σὺν θεῷ περὶ σιωπῆς κ(αι) ἡσυχίας κ(αι) βίου ἡρέμου, τοῦ συνίστασθαι δυναμένου, πρὸ παντὸς ἐτέρου, ἀπὸ ἀποχῆς γλώττης καὶ πρᾶσας καρδίας, ἐνφ κ(αι) μικρὸς ἐπαινος, ὡς ἀπὸ (καὶ) δεητικῶν χειλέων προφερόμενος τῷ ὀσίῳ (πατ)ρί ἰσαὰκ τῷ σύρφ.» Ἄρχ. «μέγιστα ἁμαρτήματα, κ(αι) πάνυ δυνατὰ ἀπ' ἄκρου ταῖς τῶν ταλαιπώρων ἀνθρώπων) ψυχαῖς.»

3 φ. 19β «Λόγοι ἀσκητικοὶ τοῦ ὀσίου π(ατ)ρὸς ἡμῶν Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου τοῦ ἀσκητοῦ κ(αι) ἀναχωρητοῦ γενομένου ἐπισκόπου τῆς φιλοχρίστου πόλεως νηνεὺ καὶ

μετατεθέντες ὑπὸ τῶν πανοσίων πατέρων ἡμῶν ἀββᾶ Πατρικίου κ(αι) ἀββᾶ Ἄβρα-
μί(ου) τῶν φιλοσόφων κ(αι) ἡσυχαστῶν, ἐν τῇ λαύρᾳ τοῦ δσίου πατρὸς ἡμῶν Σάββα
νῦν δὲ μεταγραφέντες ἐν Σιναίῳ τῷ ἁγίῳ ὄρει ὑπὸ Κοσμᾶ πατριάρχου πρώην Κων-
σταντινουπόλεως». «Περὶ ἀσκητικῆς καὶ μοναστικῆς πολιτείας, — λόγος α'ος. Ὁ φόβος
τοῦ θεοῦ ἀρχὴ τῆς ἀρετῆς, λέγεται δὲ εἶναι γένημα τῆς πίστεως» φ. 149α. «Τοῦ αὐτοῦ
λόγος πεπληρωμένος τῆς ὑψηλωτάτης σοφίας τοῦ πνεύματος, λόγος μ'ος.» Τελ. φ. 176α
«τῷ ἁγιασμῷ τῆς χάριτος τοῦ ἁγίου πνεύματος εἰς τιμὴν τοῦ δνόματος αὐτοῦ, τοῦ
δοξᾶσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν καθαρότητι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων ἀμήν.»

73 164

Ἔτ. 1720. 161×214. χάρτ. μετὰ ὕδατινῶν σημείων φ. 185 κατὰ τετρά-
δια, στάχ. ἄπλοῦν. Χειρὶ Κοσμᾶ πρώην Κων/πόλεως.

Περιέχει διάφορα παραινετικά ἀνεπίγραφα. φ. 1α «τὸν θεὸν καὶ τὴν φύσιν νὰ ἴκο-
λουθῆς καὶ νὰ ὑποτάσσεσαι.» φ. 2β «ἀγάπα τὸν θεὸν τὸν εὐεργέτην σου» φ. 4α «αἱ ἐντο-
λαὶ τοῦ θεοῦ οὐκ εἰσὶν ἀδύνατοι» φ. 6α «αἱ κοσμικαὶ ἐπιθυμίαι ἀποκομίζονται τὸν
ἄνθρωπον, ὡσὰν αἱ συρῆναι τὸν πνίγουσιν» φ. 7α «ἄν ὁ ἄνθρωπος βασιλεὺς ἀπάνω εἰς
ὄλον τὸν κόσμον ἐκατέστη αὐτὰ ὡς ἐνέχειρον τοῦ ἐδόθησαν.» κτλ.

74 368

Ἔτ. 1720. 170×216, χάρτ. μετὰ ὕδατινῶν σημείων φ. 224 κατὰ τετρά-
δια. στάχ. ἄπλοῦν. Γεγραμμένος ὑπὸ Κοσμᾶ τοῦ πρώην Κων/πόλεως.

1 Ἀκέφαλον. Ἄρχ. ἐν φ. 1α «Τὸ ποιεῖν καὶ πάσχειν κ(αι) τελευταῖον τὸ ἔχειν.
ἢ γὰρ αἰσθητὴ οὐσία πονηθεῖσα καὶ ποιηθεῖσα.»

2 φ. 8β «Περὶ τῶν μετὰ τὰς κατηγορίας.» Ἄρχ. «Συμπληρώσαντες τὸν περὶ τῶν
κατηγοριῶν λόγον μέχρι τοῦδε, λείπεται ὀλίγ' ἄττα κ(αι) περὶ τοῦ τρίτου μέρους τῆς
προκειμένης βίβλου εἰπεῖν.»

3 φ. 15β «Εἰς τὸ περὶ ἐρμηνε(ας) τοῦ ἀριστοτέλους ὑπόμνημα.» Ἄρχ. «Ἀποχρῶν-
τος ἐπὶ τοῦ προλαβόντος τὴν τοῦ ὄντος διαίρεσιν.»

75 12

Ἔτους 1725. 163×215, χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., φύλλα 36 κατὰ τετράδια,
στάχ. μεθ' ἄπλῶν ἐντύπων σχεδίων, κείμενον 115×160, στίχοι 15 (φύλ. 10^α).

Ἐν σελίδι 36β εὔρηται:

« Ἐργάφη τὸ παρὸν κατὰ τὸ ἀνκε: ἔτος, ἐν αἰγύπτῳ
ὑπὸ χειρὸς ἡσαίου ἱεροδιακόνου χρυσοπολίτου, προσταγῆ
τοῦ μακαριωτάτου πάπα καὶ πατριάρχου ἀλεξανδρείας κυρίου
κοσμᾶ, εὐρόντος τὸν ἅγιον ἀδτιὸν μωϋσῆν θαυματουργὸν
ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτοῦ, μεσίτην τε πρὸς θε(εὸν) καὶ προφανῶς
ῥύστην ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ τῆς κακουχίας τῆς ἐν Σινᾶ.»

Ἐν φύλλῳ 2α εὔρηται τὰ ἐξῆς περὶ τοῦ πατριάρχου Κοσμᾶ:

« Κοσμᾶς ἔλέφ θεοῦ πάππας καὶ πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως
ἀλεξανδρείας καὶ κριτῆς τῆς οἰκουμένης. εἰς τῶν δοιδίμων πατρι-

αρχῶν, ἐχρημάτισεν καὶ ὁ ἄνωθεν ἁγιώτατος καὶ ἐκλεκτός σὺν τοῖς ἄλλοις κύριος κ(ύριος) κοσμάς, ὃς ἐποίησεν ἐν τῷ αὐτοῦ θρόνῳ πολλὰ ἀγαθὰ, οὐ μόνον ἐν ταῖς τοῦ θεοῦ ἁγίας ἐκκλησίαις ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ἐν αἰγύπτῳ πένητας πολλὰς ἐλεημοσύνας) δέδωκεν, σιτίζων τοὺς αὐτῶν οἴκους, ἐμπιπλῶν αὐτοὺς ἰκεσι(ῶν), εὐλογι(ῶν), οἵτινες δεόμενοι τοῦ θεοῦ ἔνεκεν τῆς αὐτοῦ ἀκλονήτου καὶ ἀστεμφοῦς στερεώσεως, ἠγαλιοῦντο τῷ πνεύματι. ἀλλ' εἰς τέλος ἐξώριστος γέγονεν ἐπὶ τῷ σιναίῳ ὄρει φθόνῳ τοῦ μισοκάλου. ἐποίησε δὲ καὶ τὸ παρὸν βιβλίον ἐν τῇ ἐξορίῳ εἰς μνήμην τοῦ θεόπτου μωϋσέως· οὐ ταῖς πρεσβείαις ἀξιοθεύημεν καὶ ἡμεῖς τῆς ἐπουρανίου βασιλείας). ἀμήν.»

Περιέχει δὲ ὁ κῶδιξ ἐν φύλλ. 4 ἕως 36α τὴν ἐξῆς ἀκολουθίαν: «Μηνὶ Σεπτεμβρίῳ δ' μνήμη τοῦ ἁγίου ἐνδόξου προφήτου Μωϋσέως τοῦ θεόπτου. Ἐν τῷ μεγάλῳ ἔσπερινῷ μετὰ τὸν προοιμιακόν, τὸ μακάριος ἀνὴρ εἰς τὸ κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν στίχους 7 καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα προσόμοια· ἦχος α'. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος. Ὡ τοῦ παραδόξου θαύματος, ὁ θεοῦ λειτουργός, μωσῆς ὁ θεσπέσιος. λογίζεται ἐν νεκροῖς, νεκρὸς γενόμενος, ἀλλὰ θανάτου πικροῦ, διασαλεύει φρικτῶς τὸ βασιλεῖον τὴν θείαν τοῦ ποιητοῦ, καμηνύσας ἐκεῖθεν φανέρωσιν, ὄθεν καὶ ἡμῖν τοῖς πόθῳ τὴν αὐτοῦ μενύστασιν, εὐφημοῦσιν αἰτεῖται, ἰλασμόν, καὶ μέγα ἔλεος.»

76 110 (ΣΟΒ. 1418)

Ἔ. 1742. Χάρτ. Κεῖμ. 130×180. Στίχοι 29.

Ὁ κῶδιξ περιέχει διάφορα κείμενα, ποικίλαις χερσὶ γεγραμμένα καὶ μὴ κεχρονισμένα, ἐν δὲ τῷ τέλει τοῦ κώδικος εὔρηται ἄλλη χεὶρ ἢ τὸ υπόλοιπον τοῦ κώδικος δώδεκα φύλλα περιέχοντα «Κατὰ τὸν ὀργιζομένον λόγος τοῦ πατρὸς ἡμῶν Βασιλείου † ὃν τρόπον καθὼς εἰς τὰς παραγγελίας διατάξεις διαιτήσεις καὶ τοὺς διορισμούς τῆς ἱατρικῆς τέχνης ὀπηνίκα ὀπότεν πράττωνται ἐνεργῶνται ἐπιτελοῦνται καὶ διορίζονται διαπράττονται ἐπιβόλως ἐπιτυχῶς εὐθῆτως προοφνῶς οἰκειῶς ἀρμοδίως ὀρθῶς καὶ κατὰ τὴν θεωρίαν» ἐν δὲ τῷ τέλει «Τέλος τοῦ κατὰ τῶν ὀριζομένων τοῦ μεγάλου πατρὸς βασιλείου αψμβϞ φεβρουαρίου ις'π».

77 122

Ἔ. 1745. 150×210. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., φ. 365, κατὰ τετράδια. Κεῖμ. 110×160, στίχ. 24. Στάχωμα δερμάτινον φέρον πρόσθεν ἐντετυπωμένην εἰκόνα τοῦ εὐαγγελισμοῦ..

Ἐν τέλει:

« Πέρο(ας), θεῶ δέδοξα τῷ τρισηλίῳ.
Ἐτελειώθη τὸ περὶ ψυχῆς τοῦτο βιβλίον ἐν τῇ ἐκ
λαμπροτάτῃ ἀθηντικῇ σχολῇ τοῦ ἁγίου Σάββα πα
ραδίδοντος τοῦ ὑπάτου τῶν φιλοσόφων κυρίου ἁλε
ξάνδρου, ἐπὶ ἡγεμονί(ας) τοῦ ὑψηλοτάτου ἀθθέντου καὶ

ἡγεμόνος πάσης οὐγγροβλαχί(ας) κυρίου κυρίου Ἰωάννου
Κωνσταντίνου νικολάου βοεβόδα τοῦ Μαυροκορδάτου. Κατὰ τὸ
ἄρμε^ο νοεμβρίου εἴ^η.

Ἰωακείμ ἱεροδιάκονος μπίστης.»

«Θεοφίλου τοῦ Κορυδαλέως, Προλεγόμενα ἐν τῷ περὶ ψυχῆς βιβλίῳ.» Ἄρχ.
«Τὸ φυσιολογικὸν τῆς θεωρίας μέρος τὰ μάλιστα συντείνει εἰς γνώσιν τῆς ἀνθρωπίνης
φύσεως καὶ τέλος παρέχεται τοῖς ἰδίους ὀργανισταῖς ὀργανῶναι σφάς αὐτοῦς καὶ ἐγκρατεῖς
γενέσθαι τῆς σοφῆς παραινέσεως.» Τελ. «ὁ δὲ λόγος περὶ τῶν γεννητῶν καὶ ὅτι ἀναγκαιώς
τοῖς ζῶσιν, αἴσθησις ὑπάρχει καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἢ ἀφ᾽ ἧ καὶ καθ' ἡμᾶς αὐτοῦς
ἀναθεωρήσατε.»

78 298

Ἔ. 1752, 162×217. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., σελίδες 440 κατὰ τετράδια,
στάχ. ἀπλοῦν. Κεῖμ. 167×178, στίχ. 23.

Ἐν τέλει τοῦ ὅλου σελ. 440:

« ἔγγραφη παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ
Νεοφύτου ἱερομονάχου ἱεροδίου υἱοῦ γεωργίου
κατὰ τὸ ἀρνθ' ἰουλίου εἴ^η.»

1 σ. 1. «Ρητορικῆς Τέχνης Θεοφίλου Κορυδαλέως προοίμιον.»

2 σ. 93 Ἀνεπίγραφον. «Προοίμιον εἰς τὰς στάσεις.» Ἄρχ. «Ἰκανῶς περὶ τῶν
πονημασμάτων τοῦ ἀφθονίου ἐξακριβώσασι κατὰ τὸ ἐγχωροῦν τοῖς εἰσαγωγικοῖς».

Ἐπεται τὸ κείμενον τῆς ῥητορικῆς.

3 σ. 238. Ἀνεπίγραφον. «Τί ἐστὶ ῥητορικὴ; ῥητορικὴ ἐστὶ τεχνικὴ δύναμις λόγων
πιθανῶν ἐν πράγματι πολιτικῶ.»

ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ

79 23 (ME')

Ἔ. 1809. 155×215. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ., φ. 79, στάχ. μετὰ ἀπλῶν
ἐντύπων σχεδίων.

Σελ. 51α:

« Ἐγράφη τὸ παρὸν ἐγχειρίδιον ἐν ἔτει χιλι
οσιῶ ὀκτακοσιοσιῶ ἐννάτῳ, φεβρουαρίῳ πρώτῳ
ἐν τῇ σεβασμοιότητι λαύρα τοῦ ὁσίου καὶ
θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα τοῦ ἡγιασμένου
διὰ χειρὸς μὲν τοῦ οἰκτιροτάτου ἐν μοναχοῖς
Γερασίμου διονυσιάτου, ἀναλώμασι δὲ τοῦ
πανοσιωτάτου ἀγίου πρωτοσυγγέλου κυρίου Ἱερε

μίον ἁγιοταφήτου μέν, ἡ πατρίς δὲ ἡ κόμης
 Καλλίνη, ἐπαρχείας σερβείας καὶ κοζανίου, ἐπισκο
 πῆ θεσσαλονίκης οὐτινος καὶ τυγχάνει.
 μηδεὶς δὲ τὸ ἀποξενώσει ἀπ' αὐτοῦ ἵνα μὴ
 κατακριθῆ ὡς ἱερόσυλος. τίχω δὲ καὶ συγχω
 ρήσεως ὁ γράψας παρακαλῶ διὰ τὰ σφάλματα
 ὅτι ὁ νόσος τῆς ἀπειρίας αὐτὰ προξενή.

1809 φεβρουαρίου 1^η.»

1 φ. 3α «Ἐκ τοῦ πατερικοῦ Νουθεσίαι εἰς κάθε μοναχὸν λίαν ὀφέλιμοι.» Ἄρχ.
 «Τοῦ παντοδυνάμου θεοῦ καὶ πανοικτίρμονος τοῦ ἐνδυναμοῦντος με καὶ φωτίζοντός με
 τὸν νοῦν καὶ τὴν διάνοιαν.» Περιέχει ὁδηγίας πρὸς τοὺς μοναχοὺς καὶ τὰς ψδὰς ἅς ὀφεί
 λουσι νὰ ψάλλωσι καθ' ἑκάστην. Τελ. φ. 27α «Ἐξ ὕψους κατήλθες ὁ εὐπλαχνος ταφήν
 κατεδέξω τριήμερον, ἵνα ἡμᾶς ἐλευθερώσης τῶν παθῶν ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀνάστασις ἡμῶν,
 κύριε δόξα σοι. Ἀναστάσιμα. Τέλος τῶν ἀπολυτικίων του ἄλλου τοῦ χρόνου, ὁμοίως καὶ
 τῶν ἀναστασίμων.»

2 φ. 27β «Ἀκολουθία τῶν δώδεκα ψαλμῶν ὅπου παρὰ τῶν ἀρχαίων ἁγίων πατέρων
 ἐψάλλετο καθ' ἑκάστην. Μετεγράφθη δὲ ἐνταῦθα ἀπὸ τῆς ῥωσικῆς βίβλου. Μετὰ τὸν
 στίχον, ἤγουν τὸ δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων πατέρων, τὸ τρισάγιον, παναγία τριάς, πάτερ ἡμῶν,
 κύριε ἐλέησον ἱβ'ις, δόξα, καὶ νῦν, δεῦτε προσκυνήσωμεν τρίς, καὶ εὐθὺς τοὺς παρόντας
 ψαλμοὺς. ψαλμὸς κς'.» Ἄρχ. «Κύριε φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου, τίνα φοβηθήσομαι»
 Τελ. φ. 50α «τῆς ὀργῆς σου τὴν ἀγανάκτησιν εἰς εἰρήνην μετάβαλε καὶ σφσον τὸν
 κόσμον σου ὡς ἀγαθὸς καὶ φιλόνηρωπος.» Τὰ λοιπὰ φύλλα ἄλλη χειρὶ.

80 379

Ἔτ. 1818. 167×246. Χάρτ. φ. παχ. 2,3 ἐκ. Κεῖμ. 85×168, στίχ. 14.
 Ἄρχικὰ, τίτλος καὶ τινὰ ἐκφωνητικὰ ἐρρυθρά. Τὸ κείμενον μετὰ μουσικῶν
 σημείων.

Ἐν τέλει τοῦ ὄλου.

« Τέλος καὶ τῶ θεῶ δόξα
 ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1818
 κατὰ μῆνα μάρτιον
 Χ. Α. Α. νῦν δὲ Γ. Δ. Κ. »

«Δοξαστικά. Ἰδιόμελα τριωδίου καὶ πεντηκοσταρίου, ἀσματουρηθέντα παρὰ κῆρ
 λακῶβου πρω(τοπαπᾶ) τῆς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας.»

81 8

Ἔτ. 1822. 180×260. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φύλλ. 37. Κεῖμ. 130×200
 στίχ. 13. Ἐν ἐκάστη σελίδι custodes. Τίτλοι καὶ ἀρχ. ἐρρυθρά.

Ἐν φ. 2β εὔρηται σποριδόν :

« Διὰ προτροπῆς καὶ παρακινήσεως τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἁγίου
 μέγα ἀρχιμανδρίτου Κου Κου Νεκταρίου τοῦ ἐπιτρόπου τοῦ θρόνου

τῆς Ἀλεξανδρείας ἀντιγράφη καὶ ἡ παροῦσα ἀκολουθία παρ' ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἐν ἐμπόροις ἐλαχίστου, δημοτρίου Βλαστοῦ τοῦ ἐκ τῆς νήσου ῥόδου χάριν τῶν ἀδελφῶν χριστιανῶν, καὶ εἰς δόξαν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Μάρκου ὅθεν οἱ ἀναγινώσκοντες ταύτην εὐχέσθε ὑπὲρ ἐμοῦ. Ἐν Αἰγύπτῳ αἰωθ' Μαΐου κδ' ὁ ταπεινὸς καὶ ἐλάχιστος γραφεὺς Δημήτριος Βλαστός.»

φ. 25α :

« 1822 Ὀκτωβρίου 2 ἐν Αἰγύπτῳ
Ἀντιγράφη παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐν ἐμπόροις ἐλαχίστου
Δημητρίου Βλαστοῦ ῥοδίου. »

φ. 37α :

« Διὰ προτροπῆς (κτλ. ὡς ἀνωτέρω)
« αἰωθ' ὁκτωβρίου ιη'
ὁ ἐλάχιστος γραφεὺς
Δημήτριος Βλαστός. »

1 φ. 3α « Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Μάρκου ἣτις τελεῖται κατὰ τὴν 25ην τοῦ Ἀπριλίου ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας ἐν ἣ εὐρίσκεται καὶ τὸ παρεκκλήσιον τούτου. » Ἀρχ. « Ἐσπέρας, Στιχολογοῦμεν τὸ Μακάριος ἀνὴρ, Τὸ Α' Ἀντίφωνον. Εἰς δὲ τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν — στιχ(ηρά) 7', καὶ ψάλλομεν στιχ(ηρά) προσόμοια, καὶ τὰ δύο προσόμοια τοῦ ἀποστόλου, ἅγιος τῆς ἑορτῆς, πλὴν τοῦ καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς διὰ τὸν Ἀπόστολον ἐν Αἰγύπτῳ πρῶτον τὸ θεῖον κηρύξαντα εὐαγ(γέλιον). Τοῦ ἀποστόλου στιχ(ηρά) προσόμοια, ἦχος α'ος. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων. Τῶν θεηγόρων λογίων τὸν συγγραφέα πιστοί, καὶ τῆς Αἰγύπτου μέγαν, πολιούχον ἀξίως ὑμνήσωμεν βοῶντες, μάρκε σοφέ, διδαχαῖς καὶ πρεσβείαις σου, πρὸς τὸν ἀκύμονα βίον πάντας ἡμᾶς, ὡς ἀπόστολος δδήγησον. » Τελ. φ. 12β « Κοιτάκιον τοῦ ἁγίου ἦχος βος, τὰ ἄνω ζητῶν, ἐξ ὕψους λαβῶν, τὴν χάριν τὴν τοῦ πνεύματος, ῥητόρων πλοκάς, διέλυσας ἀπόστολε τὰ ἔθνη πάντα σαγηνεύσας μάρκε αἰοιδίμε, τῷ δεσπότη προσήγαγες, τὸ θεῖον κηρύξας εὐαγγέλιον. »

2 φ. 14α « Μηνὶ ὁκτωβρίου ιη' τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ καὶ τῶν ἁγίων ἐνδόξων νέων μαρτύρων, τῶν ἐν αἰγύπτῳ μαρτυρησάντων Γαβριήλ καὶ Κυρμηδύλη » Ἀρχ. « Ἐσπέρας ἐν τῷ μικρῷ ἑσπερινῷ ψάλλομεν τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἀποστόλου (« πάλαι μὲν ἐγένετο παννυχίς, ὡς ἔστε μαθεῖν ἐκ τῆς διατάξεως ταύτης· νῦν δὲ ἡμελήθη τὸ τοιοῦτον θεάρεστον ἔργον ἐκ τῆς πολλῆς τῶν χριστιανῶν εὐλαβείας »). Ἐν δὲ τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ, ψάλλομεν τὴν ἀκολουθίαν τῶν ἁγίων κτλ. ἦχος δ' ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσι. γαβριήλ τὸν θαυμάσιον, κυρμηδύλην τὸν ἐνδοξόν, τοὺς γενναίους μάρτυρας εὐφημήσωμεν, οὗτοι γὰρ σιάντες ἀτρήμονες, ὡς πύργοι ἀκλόνητοι καὶ ὡς στύλοι ἀρραγεῖς. » Τελ. φ. 24α « Τῶν μαρτύρων ἔλαμψεν, ἡ ἀξιέπαινος μνήμη, ἦν πιστοὶ τελέσωμεν καὶ ἀνυμνήσωμεν πιστῶς, ἐν ἐπιγνώσει κραυγάζοντες σὺ τῶν μαρτύρων χριστὲ τὸ κραταίωμα. Ἀπόστολον καὶ εὐαγγέλιον ζῆτει εἰς μάρτυρας. Κοινωνικόν. Εἰς μνημόσυνον αἰώνιον καὶ γίνεται παράκλησις εἰς τὴν τράπεζαν δι' ἰχθύων. »

3 φ. 24α — 25α « Διάταξις, καθ' ὅσον ἐνδέχεται ἀκριβῆς περὶ τῆς λιτανείας τῆς γενομένης μετὰ τῶν ἱερῶν λειψάνων ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων μαρτύρων. » Ἀρχ. « Καθὼς μέχρις ἡμῶν οὐδὲν ἐγένετο τῶν νῦν ἐν τῇ λιτανείᾳ γενομένων » Τελ. « καὶ εἰς δόξαν θεοῦ καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ. Εἶτα ἡ θεία λειτουργία ἐπιτελεῖται. »

4 φ. 27α «Ἐν μηνί Νοεμβρίου Γ' ἡ κατάθεσις τοῦ τιμίου σώματος τοῦ ἁγίου ἐνδόξου μεγαλομάρτυρος τροπαιοφόρου καὶ θαυματουργοῦ Γεωργίου» Ἔρχ. «Ἐσπέρας εἰς τὸν ἑσπερινόν, στιχολογοῦμεν τὸ Μακάριος ἀνὴρ τὸ πρῶτον ἀντίφωνον· εἰς δὲ τὸ Κύριε ἐκέκραξα ἰσθῶμεν στίχους ζ' κτλ. ἤχος δ'. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν. Ὡς ἀστέρα πολύφωτον, ὡσπερ ἥλιον λάμποντα, ἐν τῷ στερεώματι σὲ γινώσκομεν ὡς μαργαρίτην πολύτιμον» Τελ. σ. 36β «Ἐλεπεν ὁ Κύριος ταῦτα ἐντέλλομαι ἡμῖν ἵνα ἀγαπάτε ἀλλήλους. Ζήτει τῇ κγ' τοῦ ἀπριλίου. Κοινωνικόν εἰς μνημόσυνον.»

82 13

Ἔ. 1822. 180×250 χαρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 20. Στάχ. ἀπλοῦν μετὰ ἀπλῶν σχεδίων ἐντετυπωμένων.

φ. 2α

«Ἀκολουθία ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νείλου ἧτις ἐτελεῖτο πρότερον κατὰ τὴν ἐπομένην κυριακὴν τῆς ἀναλήψεως νῦν δὲ μετετέθη τῇ κυριακῇ τῶν ἁγίων πάντων. »

φ. 2β

«Ἡ παροῦσα ἀκολουθία ἐφιλοπονήθη μὲν παρὰ τοῦ μακαριωτάτου, σοφωτάτου καὶ ἁγιωτάτου πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κυρίου κυρίου Γερασίμου, τοῦ μετὰ τὸν κύριλλον λούκαρον (ὡς φασιν) χρηματίσαντος, τῷ χρόνῳ ὅμως τῷ πανδαμάτορι καὶ αὐτῇ ὑποπεσοῦσα συννεφάρη μετὰ καὶ τῶν ἄλλων αὐτοῦ καὶ σχεδὸν ἔρξεν, καὶ μόλις ποῦ διεσώθη μία αὐτῆς ἀντιγραφή πλήρης πολλῶν καὶ παντοίων σφαλμάτων, ἦν περ ὁ μακαριώτατος, θειώτατος, σοφώτατός τε καὶ ἁγιώτατος ἡμῶν πάππας καὶ πατριάρχης κύριος κύριος Θεόφιλος, λιβύος ὢν διορθώσατο, τὰ νῦν δὲ μετ' ἀκριβοῦς ἐπιμελείας καὶ ζήλου ἀντέγραψεν ὁ ἐν ἐμπόροις ἐλάχιστος Δημήτριος Βλαστός ὁ ἐκ τῆς νήσου ῥόδου ὡς ὁρᾶται. διὰ προτροπῆς καὶ παρακινήσεως τοῦ πανοσολογιωτάτου ἁγίου μέγα ἀρχιμανδρίτου κυρίου κυρίου Νεκταρίου καὶ ἐπιτρόπου τοῦ θρόνου τῆς ἀλεξανδρείας ὅθεν οἱ ἀναγινώσκοντες ταύτην εὐχεσθε ὑπὲρ ἡμῶν. Ἐν Αἰγύπτῳ τῇ δ' ἡμαῖν ἁρκῶν ὁ ἐλάχιστος γραφεὺς Δημήτριος Βλαστός. »

φ. 3α Ἄρχεται ἡ Ἀκολουθία. «Μετὰ τὸ εἰπεῖν τὸν ἱερέα τὴν ὀπισθάμβωνον εὐχήν, ἐξερχόμεθα παρὰ τῇ φιάλῃ ἐχούσῃ ὕδωρ καὶ ψάλλομεν τὰ παρόντα.» Τροπάρια ἤχος πλ(ἅγιος) δ', δις, Φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων βοᾶ λέγουσα θαῦμα παραδόξον, τετέλεσται σήμερον ἐν τῇ αἰγύπτῳ, πνεῦμα σοφίας, πνεῦμα συνέσεως, πνεῦμα φόβου θεοῦ τοῦ ἐπιφανέντος Χριστοῦ.» Τελ. φ. 13α «Ἐν Ἰορδάνῃ σὺ ἐβαπτίσθης ὦ Κύριε καὶ ἐν τῷ νείλῳ ἐθανυμαστώθης ὦ Δέσποτα, ὡς γὰρ ἐκεῖ ἡ τριάς πεφανέρωται, οὕτω κἀναυθῆ τριάς σεσημειώται. Ἐν τῷ πλήθει ποῦ τῶν ὕδατων σου καὶ τροφῇ τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν κτηνῶν, ὁ πλημμυρίσας τὰ ὕδατα ὁ θεός, καὶ τὸν κόσμον χορτάσας δόξα σοι. Εἰτα ἀσπάζεται τὸν τίμιον σταυρόν, ὡσαύτως καὶ πᾶς ὁ λαός, ῥαντίζων αὐτοὺς καὶ τὸν Ναόν, ὁ δὲ χορὸς ψάλλει τὰ τροπάρια., ζήτει αὐτὰ ἐμπροσθεν. εἶθ' οὕτως ἀπόλυσις.»

φ. 13β «Ἴδου καὶ ἐτέρα εὐχή ὁμοία τῇ πρώτῃ ἐξ ὧν ἀναγινώσκει ὁ προεστὼς οἶαν βούλεται» Ἄρχ. «Δέσποτα παντοκράτωρ καὶ θεὸς τοῦ παντός, ἡ ὑπεραγία τριάς, ὁ πατήρ· ὁ υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα» Τελ. φ. 18α «ὅτι σὺ εἶ ἡ τοῦ ἐλέους πηγὴ καὶ τῆς εὐσπλαχνίας ἀνεξιχνίαστος ἄβυσσος, τῷ πατρὶ καὶ τῷ υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ κτλ. Ὁ διάκονος: Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνομεν. Καὶ ὁ Πατριάρχης λέγει τὴν εὐχὴν μυστικῶς. Κλίνον κύριε τὸ οὖς σου, καὶ ἐπάκουσον ἡμῶν (καὶ τὰ ἐξῆς).» Ἐξεδ. ἀμφότεραι ὑπὸ Παπαδ. Κεραμέως ἐν *Varia Sacra Graeca* Πετρούτ. 1909, σελ. 184-212, πρβλ. Σ. Β. Κουγιάν, Λαογραφία τ. Γ' 1911 σ. 301.

83 9 (PO')

Ἔτ. 1840. 200×295. Χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. ὑπερτετρακόσια φύλλα ὧν ἔνια ἄγραφα, αἱ δὲ σελίδες 1-114 ἀποκεκομμένα. Κεῖμ. 150×240. στίχ. 29.

Ἐπιγράφεται :

«*Ἀνθολογία ὀρθοδόξου διδασκαλίας ἣτοι ἀποδείξεις τῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ θεότητος τῶν προτεσιαντικῶν αἱρέσεων ἀνατροπὴ καὶ τοῦ κατὰ τὴν Ἑλλάδα τῶν Λουθηροκαλδινιστῶν Ἱεραποστόλων προσηλυτικοῦ σκοποῦ ἀνακάλυψις, ἀνθολογηθεῖσα καὶ συγγραφεῖσα παρὰ τοῦ Καλλιστράτου ἱερομονάχου Σιναΐτου, ἐν ἔτει 1840 κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ἐν τῇ κατὰ τὴν ἐν Μεσσηνίᾳ Ἰθώμῃ Ἱερῷ Μονῇ τοῦ Βουλκάνου τῇ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ.*»

Ἄρχ. «Πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς ἀναγνώστας. Τοῖς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξοις ἀδελφοῖς υἱοῖς πιστοῖς καὶ γνησίοις τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν προφητῶν καὶ τῶν ἀποστόλων οἰκοδομηθεῖσας ὑπὸ τοῦ ἐνός καὶ μόνου.» Διαιρεῖται εἰς Κεφάλαια ΚΖ'. Τελ. σ. 799 «Ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί μου ἔρωθε καὶ χάριτι ἐν Κυρίῳ πάντοτε διδασκόμενοι τὰ πλείω καὶ τελειότερα παρὰ τῆς θείας Σοφίας, παρ' αὐτῆς γὰρ πάντως οἱ πάντες πάντα παντοίως καὶ ἀφθόνως λαμβάνομεν.»

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Κατωτέρω δημοσιεύονται σημειώματά τινα ἀντιγεγραμμένα ἐκ μὴ χρονολογημένων κωδίκων τῆς πατριαρχικῆς βιβλιοθήκης Καίρου.

A

Ὁ 102^{ος} κῶδιξ εἶνε τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, 162×166 χάρτ. μετὰ ὕδατ. σημ. φ. 275 κατὰ τετράδια λζ' παλαιόθεν ἠριθμημένα ἐν τῇ ἄνω ᾧα τῆς πρώτης καὶ τελευταίας σελίδος. Στάχ. μετὰ ἐντετυπωμένων σχεδίων, πρόσθεν δὲ ἡ σταύρωσις. Κεῖμ. 102×157, στίχ. 20. Ἄρχ. καὶ τίτλοι ἔρυθρά.

Ἐν φ. 275α εὗρηται τὰ ἐξῆς :

«*ἔτους ςϞμγ^ω (Ἰν(δικτιῶν)ος α' <=1435> ἤλθομ(εν) εἰς τὴν βενε-
τί(αν) μετὰ τοῦ βασιλέ(ως) κ(υρί)ου Ἰω(άννου) τοῦ παλαιολ(όγου), κ(αι) ὁ*

π(ατ)ριάρχ(ης) κ(ύρι)ς Ἰωσήφ, κ(αί) τῆς συνοδί(ας), μηνὶ φεβρουαρίω, κ' ἡμέρα σαββάτ(ω) τοῦ ἀσώτου.»

«τῷ αὐτῷ ἔτοι μαρτίω ἡ ἡλθομ(εν) εἰς τὴν φεράρα εἰς τὸν πάπαν κ(ύρι)ν ἐγγένειον.»

«τοῦ ς^αμζ^ον ἔτους (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος β̄ (=1439) μηνὶ Ἰου(νίω) ἰ ἡμέρα δ̄ ἀπεβίωσεν ὁ π(ατ)ριάρχ(ης) κ(ύρι)ς Ἰωσήφ εἰς τὴν φλορεντίαν.»

«τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ Ἰουλλ(ίω) σ̄ ἡμέρα β̄ ἐνόθη ἡ ἐκκλησία, ἐντὸς τοῦ μεγ(ά)λ(ου) ναοῦ τῆς φλορε[ντίας].»

«τῷ αὐτῷ ἔτει Ἰουλλ(ίω) κ̄ ἐξήλθομεν ἐκ τῆς φλορεντί(ας) κ(αί) ἡλθομ(εν) εἰς τὴν βενετί(αν).»

«τοῦ ς^αρμ^η ἔτους (=1440) ἡλθομ(εν) ἀπὸ τὴν ἡταλί(αν) εἰς τὴν κω(ν-στανίν)ουπολ(ιν) μηνὶ Ἰανουαρίω λ̄α (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος γ̄ ἡμέρα κυριακὴ τῆς ἀπόκρεω.»

«τῷ αὐτῷ ἔτει μηνὶ μαῖω ε̄ (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος γ̄ ἐγένετο π(ατ)ριάρχ(ης) ὁ κ(ύρι)ς μητροφά(νης) καὶ ἐλειτούργησε τῇ κ(υριακῇ) τῆς ν̄ κ(αί) ἐμνημόνευσε κ(αί) τὸν πάπ(αν) κ(ύρι)ν ἐγγένειον.»

Ἐν φ. 272β ἄλλη χειρὶ ἢ τὸ κείμενον :

« † ἡ βίβλωσ αὕτη πέφυκε ουσσινίου ἱερομο(ν)άχ(ου), καὶ εἵτης αὕτην λαθρέως ἄγι κεχωρισμέ(νος) ἔσεθε τριάδος τῆς ἀγί(ας) ἐν τῷ ἐόνῃ τοῦτο γε καὶ ἐν τῷ ἐλενσομένω.»

Καὶ κάτωθι ἄλλη πάλιν χειρὶ :

« † ἡ βίβλωσ αὕτη πέφυκε ουσσινίου ἱερομονάχου. ἀλλὰ τὸ νῦν γέγονε εἰς χεῖρας γραμματικῆς τῆς κυρί(ας) του διογέννου γυνῆ. (καὶ) παρ' αὐτῆς ἐδώθη διὰ μνημόσυνον καὶ συνδρομῆς τοῦ ἱερ(ομον)ά(χου) μ[ητ]ροφ[άνους].»

Κολοβὸν ἐν τέλει τὸ σημείωμα.

φ. 274β ἄλλη πάλιν χειρὶ :

« † Ἐγὼ ἡ τιμωι(ά)τ(η) κυράτσα γραμματικὴ ὁμολογῶ μετὰ τοῦ τιμίον μου ἀνδρὸς ὅτι γὰ δώσομαι τὸ παρὸν βιβλί(ον), γὰ τὰντιγράφιη ὁ οἰκονόμος πάπα μιχαήλος, εἰς μνημόσυνον τῶν γοναίων μ(ας).»

Τὰ δὲ περιεχόμενα τοῦ κώδικος εἰσὶ τὰ ἑξῆς :

Φ. 1α «Πίναξ σὺν θ(ε)ῶ ἀγίω τῆς παρουσίας πραγματείας.» Κεφ.ον̄ α^{ον} «Οτι πᾶσα ψυχὴ ὀφείλει κ(α)τ(ά) τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις κτλ. Κεφ.ον̄ β^{ον} Περί τοῦ πότε καὶ ἐπὶ τίνος βασιλέ(ως) γεγῶνασιν αἱ τε οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, αἱ τε τοπικαὶ κτλ. Κεφ.ον̄ γ^{ον} Περί τοῦ ὅτι ποιεῖ καὶ λέγει ἕκαστος, ὀφείλει ἔχειν τὴν μαρτυρί(αν) ἐκ τῶν θείων γραφῶν κτλ. (φ. 14α) Κεφ.ον̄ ρ^{λε}ον̄ Περί περιφρονήσεως τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου παρὰ πρεσβυτέρου πρόσχες τῷ ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνη. Κεφ.ον̄ ρ^{λς}ον̄ Περί τῶν ἀμελούντ(ων) ἐπισκόπων κ(αί) πρεσβυτέρων, τοῦ ἰδίου κλήρου καὶ λαοῦ. Κεφ.ον̄ ρ^{λζ}ον̄ Περί μέμφεως κληρικῶν, περὶ τῶν κριτηρί(ων) τῶν ἰδίων ἐπισκόπων καὶ ὅτι δις ἐκκαλεῖσθαι φησὶν ὁ κανὼν.

2 φ. 14β «'Αρχή σὺν θεῷ ἁγίῳ τῶν κεφαλαίων τῆς παρούσης) πραγματείας. Κεφ.ον̄ ᾱον. "Ου πᾶσα ψυχ(ή) ὀφείλει κ(α)τ(ά) τὰς ἀποστολικὰς διατάξεις, ὑποτάσσεισθ(αι), καὶ πειθαρχεῖν) τῷ βασιλεῖ ὡς ὑπερέχοντι καὶ μόνῳ νομοθέτ(ει), καὶ πάσαις ταῖς ὑπ' αὐτοῦ ὑπερεχούσαις ἐξουσίαις, οἱ δὲ μὴ οὕτω ποιῶντες, κατάκριτοι, ὡς μὴ τὸ θέλημα ποιῶντες τοῦ θ(εο)ῡ: πέτρου ἀποστόλου.» Ἄρχ. «Ὑποτάγητε οὖν, πάση ἀν(θρω)π)ίνῃ κτίσει, διὰ τὸν κ(ύριον) εἴτε βασιλεῖ, ὡς ὑπερέχοντι, εἴτε ἡγεμόσιν, ὡς δι' αὐτοῦ πεμπομένοις, εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον δὲ ἀγαθοποιῶν, ὅτι οὕτως ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ θ(εο)ῡ.» Τελ. φ. 132γ «ὡς καὶ περὶ τῶν ἐπισκόπων, πολλάκις εἰρηταί τε κ(αι) ὄρισται, οἱ δὲ πρὸς τὰ περαματικά δικαστήρια δι' ἐκκαλούμενοι παρ' οὐδενὸς ἐν τῇ ἀφρικῇ δεχθῶσιν εἰς κοινωνίαν.»

3 φ. 133α «Ἐξήγησις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων, τῶν τε ἁγίων καὶ σεπτῶν ἀποστόλων, καὶ τῶν ἱερῶν καὶ οἰκουμ(ενικῶν) συνόδ(ων), πονηθεῖσα Ἰω(άν)νη (μον)αχ(ῶ) τῷ Ζωναρᾶ τῷ γεγονότ(ι) μεγ(ά)λ(ω) δρουγγαρίῳ τῆς βίγλας κ(αι) πρωτοασηκρίτη κρήτης κανόνες τῶν ἁγίων ἀποστόλων.» Ἄρχ. «Κα(νῶν) α'. Ἐπίσκοπος χειροτονεῖσθω ὑπὸ ἐπισκόπων δύο ἢ τριῶν: Ἐρμηνεία. Νῦν μ(έν) χειροτονία καλεῖται ἡ τῆς καθ' ἱερώσεως τοῦ ἱεραῖου λαχόντος, τελεσιουργία τῶν εὐχ(ῶν), κ(αι) τοῦ ἁγίου πνεύματος ἡ ἐπίκλησις, ἀπὸ τοῦ τὸν ἀρχιερέα τείνειν τὴν χεῖρα κτλ.» «Κα(νῶν) β' πρεσβύτερος ὑπὸ ἐνὸς) ἐπισκόπ(ου) χειροτονεῖσθω, κ(αι) διάκονος κ(αι) οἱ λοιποὶ κληρικ(οί). Ἐρμηνεία. Καὶ τὴν ἐπιλογὴν κ(αι) τὴν χειροτονί(αν) τῶν πρεσβυτέρων καὶ διακόνων.» Τελ. «Καν(ῶν) π̄σος (φ. 157β) ἔστω ὑμῖν πᾶσιν λαϊκοῖς κ(αι) ἁγία τοῖς μὲν παλαιᾷς διαθήκης, μωσέως ζ' γένεσις ἔξοδος λευιτικ(όν) κτλ.» ἔπεται ἔρμηνεία καὶ τελευτᾷ τὸ κείμενον φ. 158β «τινὲς δὲ τῶν ἄλλων ἀπαριθμήσεων, παραχωροῦσιν ἀναγινώσκεισθαι, πρὸς) τ(οῖς) ἐνταῦθα ἀπαριθμημένοις, κ(αι) τὴν σοφί(αν) σολομῶντος, κ(αι) ἰουδήθ, κ(αι) τωβίαν κ(αι) τὴν ἀποκάλυψιν τοῦ θεολόγου.»

4 φ. 158β Κανόνες τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας καὶ οἰκουμ(ενικῆς) μεγάλης ᾱ συνόδου κ̄. Ἔπεται πίναξ, καὶ τὸ κείμενον.

5 φ. 163α Κανόνες ζ' τῆς β̄ ἐν Κων/πόλει συνόδου.

6 φ. 165β Κανόνες θ' τῆς γ' ἐν Ἐφέσῳ . . . Καὶ ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ἐν Παμφυλίᾳ Σύνοδον.

7 φ. 169α Κανόνες λ' τῆς δ̄ ἐν Καρχηδόνι . . .

8 φ. 175α . . . ρβ' τῆς ε' ἐν Τρούλλῳ . . .

9 φ. 200β . . . κβ' τῆς ζ' ἐν Νικαίᾳ . . .

10 φ. 208β . . . ιζ' τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει γενομένης ᾱης καὶ β̄ας συνόδου

ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

11 φ. 215β Κανόνες γ' τῆς ἐν Ἁγίᾳ Σοφίᾳ συνόδου.

12 φ. 216β . . . κε' τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ . . .

13 φ. 220α . . . ιδ' τῆς ἐν Νεοκαισαρείᾳ . . .

14 φ. 221 . . . κ' τῶν ἐν Γάγγρῳ συνελθόντων ἁγίων πατέρων.

15 φ. 222β . . . κε' τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ . . .

16 φ. 228α . . . νθ' τῶν ἐν Λαοδικείᾳ . . .

17 φ. 232 . . . κα' τῶν ἐν Σαρδικῇ . . .

18 φ. 239 . . . ρλε' τῆς ἐν Καρθαγένῃ συνόδου. Τελ. φ. 267β.

19 φ. 271 «Τὸ ὀφύκια τ(ῆς) μεγ(ά)λ(ης) ἐκκλη(σί)ας καθὼς ἐστὶν ἐν τῷ χαρτοφύλακ(ι)»

20 φ. 272α «Οἱ (μη)τροπολί(ται) καθὼς ἐν τῇ μεγ(ά)λ(ῃ) ἐκκλη(σί)ᾳ κἀθηνται»

B

Ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος 38^{ου} τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης εὑρηται :

« Τὸ παρὸν βιβλίον ἀφιερώθη(η) εἰς τὴν(ν) μο(ν)ῆν τοῦ γαλησίου ὑπὲρ σ(ωτη)ρίας τ(οῦ) δούλου(ου) τοῦ θεοῦ(ῶ) ἀντωνίου ἱερο(μον)άχ(ου) κ(αι) τοῦ ἀθλίου μακαρίου».

Ἐν τέλει δὲ τοῦ κειμένου :

« † ἀνεκαινίσθη ἡ παροῦσα βίβλος δι' ἐξόδου τοῦ τιμωτι(ά)τι(ου) ἱερομονάχου κ(υρίου)ν θεολήπιου κ(αι) διὰ χειρὸς δαμIANOῦ ἱερομονάχου τοῦ πολυτλήμονος καὶ ἐκκλησιάρχ(ου) τῆς σεβασμίας μονῆς τῆς ἀγίας) ἀναστάσε(ως) τῆς καὶ τὴν βίβλον δεσποζούσης τῶ ζωπῶ ἔτει (Ἰ)ν(δικτιῶν)ος ἰδ (< = 1376) καὶ οἱ ἀναγινώσκοντι(ες) εὐχεσθαι αὐτοῖς διὰ τὸν κ(ύριον)».

Εἰς τὸ ἔναντι φύλλον σημειοῦνται τὰ ὀνόματα τῶν δύο τούτων ἀνακαινιστῶν.

Ἐν τῷ τελευταίῳ παραφύλλῳ ἐν τέλει τῆς βίβλου :

« † μνήσθητι κ(ύρι)ε τοῦ σοῦ δούλου νικολάου μοναχοῦ γεγονότος βέστον καὶ μεγάλου οἰκονόμου μονῆς τῶν στουδίου τοῦ περηνοῦ, τοῦ πόθω τήνδε κτησαμένω τὴν βίβλον, καὶ πίστει ζεούση ἀναθεμένω σοι ταύτην, καὶ ἄμειψαι αὐτὸν ταῖς πλουσίαις σου δωρεαῖς ἐν τῇ τῆς κρίσεως ἡμέρᾳ, τῆς οὐ(ρα)νίου σου βασιλείας δεικνὺς αὐτὸν κληρονόμον ἀμήν.»

Γ

Ἐν τέλει τοῦ κώδ. 296 τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης εὑρηται :

« Πίναξ τοῦ παρόντος βιβλίου σαφῆς διαπονηθεὶς κατὰ ἀλφάβητον παρ' ἐμοῦ τοῦ ἐλαχίστου ἐν διακόνοις κοσμῶ τοῦ καρχηδονίου τῆς λιβύης, ἀφελίμος πάνυ πρὸς εὐρεσιν τῶν χρειαζομένων ἱστοριῶν τε καὶ σχημάτων καταριθμῶς 1664 Ἰουλίου 17 ἐν πηλουσίῳ τῆς αἰγύπτου κ(υρίου)ν κ(υρίου)ν κῆρ παΐσιου πατριαρχεύοντος.»

Δ

Ἐν ἀρχῇ τοῦ 135^{ου} κώδικος τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης :

« Τὸ παρὸν βιβλίον ἐδωρησάμην τῷ ἐνδοξοτάτῳ καὶ εὐγενεστάτῳ ἀρχοντι κυρίῳ τῷ δημοτηρίῳ τῷ κατακουζηνῶ καὶ μεγάλῳ δομειστικῷ τῆς τοῦ χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας. ὁ ἀρχιάλου ἀθανάσιος.»

E

Ἐν τέλει τοῦ κειμένου τοῦ κώδικος 345^{ου} τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης εὑρηται μακροσελέστερον ἢ συνήθως τὸ γνωστὸν ἐπίμετρον τῶν βιβλιογράφων ἔχον οὕτω :

« Ὡσπερ ξένοι χαιροντες ἰδεῖν πατρίδα
Καὶ οἱ σιραιενόμενοι ἰδεῖν τὸν οἶκον

Καὶ οἱ πραγματεύοντες ἰδεῖν τὸ κέρδος
 Καὶ οἱ θαλαττεύοντες ἰδεῖν λιμένα
 Καὶ οἱ ἐν νόσῳ κείμενοι ἰδεῖν ὑγίαν
 Οὕτω καὶ οἱ γράφοντες τέλος ἰδεῖν βιβλίου. »

Z

Ἐν σελίδι 783 τοῦ 173ου κώδικος τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης εὑρηται τὸ ἐξῆς σημείωμα, ἰδία χειρὶ τῷ ὄλφ κώδικι :

« † Ἐτελειώθη τὸ παρὸν βιβλίον ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ γ' ἡμέρα δ. Διὰ σιδρομῆς κ(αὶ) ἐξόδου ἀβερκίου προέδρου τῆς λαύρ(ας) ἐκ χειρὸς οἰκτροτάτου κ(αὶ) ἡακενθίου νικηφόρου. »

Τὸ «λαύρας» ἐν τῇ ᾧ ἰδία χειρὶ. Ἡ γραφὴ τοῦ κώδικος πιθανῶς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.

H

Ἄ 37ος κώδιξ τῆς αὐτῆς βιβλιοθήκης εἶναι ἀγιογραφικῶς περιεχομένου, ἔστι δὲ ἡ περιγραφὴ αὐτοῦ ἢ ἐξῆς :

ΙΗ' αἰῶνος, 145×128 χάρτ. φύλλ. 28, κείμε. 100×146. Ἀρχικὰ καὶ τίτλοι ἐρυθρά.

Περιέχει δὲ ἐν φύλλοις 2α μέχρι 27β κατὰ τὸν προτασσόμενον πίνακα :

• Σημειώματα νεοφανῶν μαρτύρων, οὓς εἶδομεν αὐτοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει.

.αχν. φεβρουαρίου β^α, ἐμαρτύρησεν ὁ ἰορδάνης χαλκωματᾶς :—

.αχμβ. δεκεμβρίου α^η, δευτέραν ἡμέραν ἐμαρτύρησεν ὁ ἰωάννης ράπτης νέον παιδίον :—

.αχγγ. αὐγούστου ιδ^η, ἐμαρτύρησεν ὁ συμεὼν τραπεζούντιος χρυσοχόος :—

.αχξβ. μαΐου ιβ^η, ἐμαρτύρησεν ὁ ἰωάννης βλάχος :—

.αχο. ἰουλίου κδ, ἐμαρτύρησεν ὁ ἀθανάσιος ἀπιγγίου :—

.αχοβ. σεπτεμβρίου κγ^η, ἐμαρτύρησεν ὁ νικόλαος μπακάλης νέον παιδίον :—

.αχος. φεβρουαρίου β, ἐμαρτύρησεν ὁ γαβριήλ μοναχός.

.αχπ. αὐγούστου ιε, ἐμαρτύρησεν ὁ σταμάτιος ἀπὸ τὸν βόλον.

.αχπ. σεπτεμβρίου α, ἐμαρτύρησεν ὁ ἀγγελῆς ἀπὸ τῆς ἐν κωνσταντίνου πόλει καραμανίας :—

.αχπβ. μαρτίου ιε, ἐμαρτύρησεν ὁ παῦλος ῥῶσσοσ :—

.αχπω. αὐγούστου ι, ἐμαρτύρησεν ὁ μοναχός δαμασκηνός ἀπὸ γαλατᾶ :—

.αχπω. μαρτίου γ^η, ἐμαρτύρησεν ὁ ἀχμέτης πολίτης ὀνομαζόμενος παζπουρούνης :—

.αχπς. φεβρουαρίου ιξ ἐμαρτύρησεν ὁ ἰωσήφ χαλεπῆς :—»

Ἔπονται δὲ ἐν τῷ κειμένῳ σύντομοι ἐξιστορήσεις τῶν βίων τῶν μαρτύρων.

ΠΙΝΑΚΕΣ

Αἱ παραπομπαὶ γίνονται εἰς τὸν ἀριθμὸν τὸν ὁποῖον ἕκαστος κώδιξ φέρει ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ. Διὰ τοὺς ἐν τῷ παραρτήματι ἀναφερομένους κώδικας προστίθεται ἡ λέξις παράρτ.

Α΄

Πίναξ παραβολικὸς τῶν κωδίκων

Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ (ἐν παρενθέσει οἱ παλαιοὶ ἀριθμοί).	Χρονολογία τοῦ κώδικος	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ.	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ (ἐν παρενθέσει οἱ παλαιοὶ ἀριθμοί).	Χρονολογία τοῦ κώδικος	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ.
2	1706	64	148	1720	69
7 (Λ')	1508	20	154	1674	59
8	1822	81	160 (1055)	1575	34
9 (ΡΟ')	1840	83	161 (ρ'ζ' 806)	1592	39
12	1725	75	162 (ΝΕ' 381)	1720	71
13	1822	82	163	1720	72
22	1342	6	164	1720	73
23 (ΜΕ')	1809	79	164α (1061)	1717	67
24 (ΡΑ')	1642	54	172 (ΡΝΕ')	1622	45
31	1145	2	176 (42)	1662-90	57
32 (25, 919)	1599	41	181	1570	32
37	—	Παράρτ. Η	190	1585-86	36
44 (Ρ'ζ' 83)	1699/704	63	191	1633	47
45 (σπγ')	1536	29	192	1615	43
68 (Ξ' 386)	1592	37	193	1710	66
72 (929)	1338	4	194 (ΡΠ'ζ' 793)	1634	48
77 (952)	1360	11	197 (ΠΒ' 408)	1479	17
85 (Ρ'ζ' 455)	1501	18	200 (Ρ'η' 835)	1615	44
92 (ΡΝΔ' 545)	1557	31	201 (ΣΑ' 838)	1626	46
102	—	Παράρτ. Α	205	1342	9
105 (ΣΛΕ')	1592	38	208 (ΜΗ' 371)	1407	13
110 (ΣΟΒ' 1418)	1742	76	220	1605	41
119 (14)	1381	12	226	1654	56
120 (Π'ζ' 412)	1707	65	237	1342	7
122	1745	77	240 (19)	1525	25
125	1720	70	244	1342	5
128 (355)	1598	40	245	1342	8
142	1669	58	246 (435)	1359	10

Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ (ἐν παρενθέσει οἱ παλαιοὶ ἀριθμοί).	Χρονολογία τοῦ κωδίκου.	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ.	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῇ πατριαρχικῇ Βιβλιοθήκῃ (ἐν παρενθέσει οἱ παλαιοὶ ἀριθμοί).	Χρονολογία τοῦ κωδίκου.	Ἀριθμὸς ὃν φέρει ὁ κώδιξ ἐν τῷ παρόντι καταλόγῳ.
256 (ΓΙΕ)	1509, 1518, 1575	22, 23, 35	308	1442	16
259	1678	60	309	1551	30
266	1635	53	312 (394)	1720	68
268	1438	15	316	1637	50
276	1690	62	318	1637	51
285	1520	27	319	1637	52
289	1523	24	327	968	1
297	1650, 1684-86	55, 61	341 (449)	1508, 1521	19, 28
298	1752	78	344	1572	33
302 (31 59)	1414	14	354 (ΣΠΘ)	1540	26
306	1301	3	355	1634	49
307	1508	21	366	1614	42
			368	1720	74
			379	1818	80

B'

Πίναξ περιεχομένων τῶν κωδίκων (συγγραφέων, συγγραφῶν κλπ.).

- Ἀβίβου** βίος 2.
- Ἄγγελῃ** μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Ἀθανάσιος** ἴδε Ἀπιγγίου.
- Ἀθανασίου Ἀλεξανδρείας** (ἁγίου) πρὸς Ἀντίοχον ἄρχοντα 34, περὶ τοῦ οὐδεις καθαρὸς ἀπὸ ρύπου 34, πρὸς Ἑβραίους 34, περὶ πίστewς 39.
- Ἀκολουθία** 13 81, εἰς τὴν κατὰ σάρκα περιτομὴν τοῦ Χριστοῦ 35, μεγ. ἔσπερινοῦ 23, ὁσίου Σάβα 18, τῶν δώδεκα ψαλμῶν 79, ὑπὲρ τῆς ἀναβάσεως τοῦ Νεΐλου 82, Χριστουγέννων 21, ἴδε Γαβριήλ, Γεωργίου ἁγίου, Κυρμηδόλη, Λουκᾶ, Μάρκου, Μωϋσέως, Σάβα.
- Ἀκροσιχίς** εἰς τὴν Θεοτόκον ἴδε Ἰσίδωρος ἱερεῦς.
- Ἀναστασίου Ἀντιοχείας** περὶ τῶν ὄρων 41.
- Ἀπιγγίου Ἀθανασίου** μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Ἀριστοτέλους** εἰς τὸ περὶ ψυχῆς ὑπομνήματα 51 52 53, εἰς τὸ περὶ ψυχικῆς ἀκροάσεως ὑπόμν. 49, εἰς τὸ περὶ οὐρανῶν ὑπόμν. 53, εἰς τὸ περὶ ἀκροαματικῶν ὑπόμν. 53, εἰς τὰ πρότερα ἀναλυτικὰ 41, εἰς τὴν φυσικὴν 56, εἰς τὸ μετὰ τὰς κατηγορίας καὶ εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας 74.
- Ἀριστοφάνους** Νεφέλαι, Πλοῦτος 20.
- Ἀχμέτη** πολίτη παζπουρούνη μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Βαρλαὰμ Καλαβροῦ** (μοναχοῦ) περὶ πάπα 15, κατὰ λατίνων 40.
- Βασιλείου Ἀχριδηνοῦ** κατὰ Λατίνων 34.
- Βασιλείου μεγάλου** ἀποσπάσματα 34,

- κατὰ τῶν ὀργιζομένων 76.
- Βέκκου** πρὸς τὸν πάπαν κλπ. 27.
- Βιοί** 2 81 Παράρτ. Η, ἴδε ὄνομα μάρτυρος ἢ ἁγίου.
- Βλαστάρεως, Ματθαίου**, Νομοκάνων 59.
- Βλάχου, Ἰωάννου**, μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Γαβριήλ** ἁγίου ἀκολουθία 81.
- Γαβριήλ Κων/πόλεως** περὶ ἔξομολογήσεως 64.
- Γαβριήλ** μοναχοῦ μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Γεμιστοῦ, Δημητρίου**, διάταξις τῆς πατριάρχου λειτουργίας 13.
- Γεννάδιος** ἀρχιερεὺς Ἡρακλείας ἐκ Χίου 59.
- Γενναδίου** ἴδε Σχολαρίου.
- Γερασίμου Ἀλεξανδρείας** αἰνίγματα περὶ τῶν ἁγίων μυστηρίων 65.
- Γερασίμου Ἀλεξανδρείας** τοῦ Σπαρταλιώτου, ἀκολουθία εἰς τὴν ἀνάβασιν τοῦ Νεΐλου 82.
- Γεράσιμος Γ' Ἀλεξ. ὁ Λέριος** 59.
- Γεράσιμος Ἡρακλείας** 59.
- Γεράσιμος Μέτρων καὶ Ἀθύρας** 59.
- Γεράσιμος Νικαίας** ἔτ. 1720 59.
- Γερασίμου Β' Παλλαδᾶ**, πατρ. Ἀλεξ. τοῦ Κρητὸς Λόγοι 63.
- Γεωργίου** ἁγίου ἀκολουθία 81.
- Γεώργιος Κύπριος** 27.
- Γεωργίου Χαρτοφύλακος Μοσχάμπάρ** περὶ ἁγίου πνεύματος, καὶ περὶ τοῦ περὶ θείων ὀνομάτων Ἰω. Δαμασκηνοῦ 27.
- Γουρία** βίος 2.
- Γραμματικά** 27.
- Γραφῆς ἐρμηνεία** 31 34 37.
- Γρηγορίου Θεολόγου Ναξιανζηνοῦ** ἔμμετροι λόγοι 29, εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον 34.
- Γρηγόριος** πρωτοσύγκελλος μεγάλης ἐκκλησίας 29.
- Δαμασκηνοῦ, Ἰωάννου**, ἀποσπάσματα 27, κανὼν εἰς τὴν Χριστοῦ γένεσιν, περὶ αἱρέσεων, περὶ τῶν ἐν πίστει κεκοιμημένων 34.
- Δαμασκηνοῦ** μοναχοῦ ἀπὸ Γαλατᾶ μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Διαδόχου** ἐπισκόπου Φωτικῆς διαλόγος 34.
- Διάλεξις** Ἰουδαίων μετὰ τοῦ ἐπισκόπου Γρηγεντίου 34.
- Διάλογος** Ἰουδαίου καὶ Χριστιανοῦ 34.
- Διονυσίου** Ἀρεοπαγίτου περὶ θείων ὀνομάτων 34.
- Δογματικά** 13 15 34.
- Δοξαστικά** 80.
- Δορνανοῦ Ἰωάννου** ἢ Ἰωάσαφ ὁμιλία εἰς τὰ κυριακὰ εὐαγγέλια 32.
- Δωροθέου Τύρου** περὶ τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν τοῦ Ἰησοῦ 34.
- Ἐξομωσία** τῶν ὀρθοδόξων 27.
- Ἐπακταὶ** τοῦ πάσχα 18.
- Ἐπιστολῶν** μέθοδος 61.
- Ἐπιφανίου** μοναχοῦ περὶ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῶν λατίνων 34.
- Ἐρμηνεία** ἐξηγήσεις εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας 41.
- Ἐρμηνεία** εἰς τὴν γραφὴν 34, εἰς τὴν Παλ. Διαθήκην 37, εἰς τὴν Ἐξοδον 38.
- Ἐρμολόγου** ῥητορικῆς ἐπιτομὴ 34.
- Εὐαγγέλιον** 4 ἴδε Τετραεὐαγγέλιον.
- Εὐγενικοῦ, Μάρκου**, Ἐφέσου, κατὰ Λατίνων 34.
- Εὐγένιος** πάπας Παράρτ. Α.
- Εὐχαὶ** 13, 18.

Εὐχολόγιον 54.

Ζωναρά, Ἰωάννου, ἐξηγήσεις τῶν ἱερῶν καὶ θείων κανόνων Παράρτ. Α.

Θεοδωρήτου Κύρρου διάλογοι τρεῖς 32.

Θεοδώρου Στουδίτου βίος 2, περὶ συγχωρήσεως ἀμαρτημάτων 34.

Θεοφυλάκτου Βουλγαρίας ἐρμηνεία εἰς τὰ κατὰ Ματθαῖον καὶ Μάρκον Εὐαγγέλια 31.

Ἰακώβου πρωτοπαπᾶ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ἰδιόμελα 80.

Ἰορδάνης ἴδε Χαλκωματᾶς.

Ἰσαὰκ Σύρου λόγοι ἀσκητικοὶ 72.

Ἰσιδώρου ἱερέως ἀκροστιχίς 28.

Ἰστορία ἣν ἔχουσιν οἱ Ἰουδαῖοι 65.

Ἰωαννίκιος ἱερομόναχος ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πάφου ἐκ κώμης λεγομένης Τζάδας ἔ. 1614 42.

Ἰωακείμ Βιζύης + 1720 59.

Ἰωακείμ πατρ. Ἀλεξανδρείας θανάτων διήγησις 65.

Ἰωάννου Ἀλεξανδρείας τοῦ ἐλεήμονος βίος 2.

Ἰωάννου ἴδε Δαμασκηνοῦ.

Ἰωάννης ἴδε Βλάχος.

Ἰωάννου Κίτρους ἀποσπάσματα 13, ἀποκρίσεις 59.

Ἰωάννου Νηστευτοῦ ἀποσπάσματα 59.

Ἰωάννου ράπτου μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.

Ἰωάννου ἴδε Χρυσοστόμου.

Ἰωάσαφ Κρής μητροπ. Κυρήνης 63.

Ἰωάσαφ Θηβῶν 64.

Ἰωσήφ Πατρ. Κ/πόλεως Παράρτ. Α.

Ἰωσήφ Χαλεπλῆ μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.

Καβάσιλα Νείλου Θεσσαλονίκης κατὰ

Λατίνων, περὶ τοῦ πάπα 15.

Καίσαρος πρὸς Πιλάτον κατηγορικὸν 65.

Καλλιστράτου ἱερομονάχου Σιναΐτου ἀνθολογία ὀρθοδόξου διδασκαλίας 83.

Καμαριώτου, Ματθαίου, ἐπιτομὴ εἰς τὰ τῆς ρητορικῆς προοιμνάσματα 34, ἐπιτομὴ ρητορικῆς Ἑρμογένους 34.

Κανόνες συνόδων Παράρτ. Α.

Κανονικαὶ διατάξεις καὶ κείμενα Παράρτ. Α.

Κορδαλέως, Θεοφίλου, λογικὴ 61, εἰς φιλοσοφίαν προδιοικήσις 70, προλεγόμενα ἐν τῷ περὶ ψυχῆς βιβλίῳ 77, ρητορικὴ 78.

Κοσμᾶ Ἱεροσολυμίτου, ἐρμηνεία εἰς τὰ ἔπη Γρηγορίου 29.

Κοσμᾶ ποτὲ Σιναίου πρόφην Κ/πόλεως καὶ εἶτα Ἀλεξανδρείας ἀσκητικά 67, εἰς τὸ περὶ ἀρχῶν ὑπόμνημα 68, περὶ τῶν φυσικῶν ἀρχῶν καὶ αἰτίων 69, περὶ τῶν μερῶν τοῦ κόσμου 69, δογματικά 69, περὶ τοῦ ψαλτηρίου 69, ἀσκητικά καὶ ἡσυχαστικά 70 71 72, παραινετικά 73, περὶ τῶν μετὰ τὰς κατηγορίας 74, εἰς τὸ περὶ ἐρμηνείας Ἀριστοτέλους ὑπόμνημα 74, ἀκολουθία εἰς Μωυσῆν 75.

Κούρσουλα Νικολάου εἰς τὴν τοῦ Ἀριστοτέλους φυσικὴν ὑπομνήματα 56.

Κριτοπούλου, Μητροφάνους, στίχοι 55, βιβλιοθήκη 55.

Κύπριος ἴδε Γεώργιος.

Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας λεξικὸν 34, ἐρμ. εἰς τὴν Πεντάτευχον 38, περὶ ἀγίας τριάδος 39.

- Κυρίλλου** ἴδε Στιλβῆ.
Κυρμηδόλη ἁγίου ἀκολουθία 81.
Λατίνων, κείμενα κατά, 34 40.
Λειτουργγίαι καὶ λειτουργικά κείμενα
 13 17 18 36 43 44 46 47 48 ἴδε
 Μάρκου.
Λεξικόν 34 ἴδε Κυρίλλου Ἰακώβου, Τε-
 χνολογίαι.
Λεξιλόγιον 21.
Λίβελλος τῆς ὁρθῆς πίστεως 13.
Λουκά, ἁγίου, ἀκολουθία 81.
Μαλαξοῦ, Μανουήλ, Νομοκάνων 64.
Μανουήλ ἴδε Μοσχιώτου.
Μαξίμου, ἁγίου, πρὸς Μαρίνον ἐπι-
 στολή 15.
Μάξιμος ἀρχιδιάκονος Ἀλεξανδρείας
 ἔ. 1598 40.
Μαξίμου Πελοποννησίου Κυριακο-
 δρόμιον 45, ἀντεπιγραφαὶ 60.
Μάρκου ἀκολουθία 81.
Μάρκου Ἐφέσου ἴδε Εὐγενικοῦ.
Μάρκου ἀποστόλου λειτουργία 36.
Μαρτύρων βίοι 2 Παράρτ. Η.
Μηναῖ Αἰγυπτίου βίος 2.
Μηναῖον Ἰανουαρίου 7, Μαρτίου 6
 25, Ἀπριλίου 9, Μαΐου 5, Ἰουνίου 8.
Μηνῶν σεληνιακῶν πίναξ 34.
Μητροφάνης πατρ. Κ/πόλεως Πα-
 ράρτ. Α.
Μοσχαμπάρ ἴδε Γεωργίου.
Μοσχιώτου, Μανουήλ, ἐξήγησις εἰς
 τὰ πρότερα ἀναλυτικά Ἀριστοτέ-
 λους 41.
Μπεράτι θρόνου Ἀλεξανδρείας 63.
Μωϋσέως ἀκολουθία 75.
Νεῖλον Θεσσαλονίκης ἴδε Καβάσιλα.
Νεῖλον (ποταμοῦ) ἴδε Ἀκολουθία.
Νεομάρτυρες Παράρτ. Η.
Νικήτα Ἰηρακλείας ἀποκρίσεις 59.
Νικηφόρου Κ/πόλεως κανόνες 59.
Νικολάου μπακάλη μάρτυρος βίος
 Παράρτ. Η.
Νικολάου πατριάρχου στίχοι περὶ
 διαίτης 18.
Νομοκάνων 59 64.
Νουκίου, Ἀνδρονίκου, τραγωδία εἰς
 τὴν τοῦ Ἀντεξουσίου ἀναίρεσιν 30.
Ὀκτώηχος 24 28 42.
Ὀμιλία εἰς τὰς Κυριακὰς 57 62.
Ὀμολογία ἀρχιερέων 13.
Παλαιολόγος, Ἰωάννης Παράρτ. Α.
Πάσχα ἑκακταὶ 18.
Πασχάλιον 16 34.
Πατερικοῦ νουθεσία 79.
Πατριάρχου Μοσχοβίας χειροτονία
 ἔ. 1588 58.
Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας πίναξ 34.
 » Κ/πόλεως » »
Παύλου ῥώσσου μάρτυρος βίος Πα-
 ράρτ. Η.
Παφνούτιος ἱερομόναχος καὶ πρω-
 τοσύγκελλος ἔ. 1592 37.
Περδεκατουριῶν ἐπιστολή 27.
Πηγᾶ, Μελετίου, περὶ ἐκκλησίας
 στρωματεῖς, Θεοδώρω βασιλεῖ Μο-
 σκοβίων, ἀκέφαλον κείμενον 36.
Πιλᾶτου πρὸς Τιβέριον ἐπιστολή 65.
Πλανούδη, Μαξίμου, περὶ γραμμα-
 τικῆς καὶ περὶ συντάξεως 21.
Πνεύματος, περὶ ἁγίου, 15.
Προδρόμου, Θεοδώρου, (Πτωχοπρο-
 δρόμου) γραμματικὴ 27.
Πτωχοπροδρόμου ἴδε Προδρόμου
 Θεοδώρου.
Ρακενδύτου, Διονυσίου, Ἱστορία
 Ρώσων 58.
Ρητορικὴ 34, 78.
Σάβα ὁσίου ἀκολουθία 18.
Σαμουήλ Καπασούλης πατρ. Ἀλεξ.
 ἔ. 1684-86 61.

- Σαμονήλ** ἱερομον. καὶ πρωτοσυγκ. Ἰεροσολύμων κατὰ ἀι-
 ῥέσεων 34.
- Σαμωνᾶ** βίος 2.
- Σιλβέστρου** πατρ. Ἰεροσολύμων ἐπὶ
 τῆ ἀλώσει τῆς Κύπρου 33.
- Σταματίου** ἐκ Βόλου μάρτυρος βίος
 Παράρτ. Η.
- Στιλβῆ, Κωνσταντίνου**, κατὰ Λα-
 τίνων 34.
- Στουδίτου** ἴδε Θεοδώρου.
- Συμεῶν Εὐχαΐτων** κατὰ Ἑβραί-
 ων 41.
- Συμεῶν** Τραπεζουντίου χρυσοκόου
 μάρτυρος βίος Παράρτ. Η.
- Συναξάριον** 14.
- Συνοδικαὶ** λύσεις 18.
- Συνοδικὸν** ἀποτέμνον τοὺς πνευμα-
 τομάχους ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας 27.
- Σύνδοδος** ἔ. 1593 59.
- Σχολαρίου, Γενναδίου**, κατὰ Λα-
 τίνων, περὶ τῆς θείας μυσταγω-
 γίας 34.
- Σωφρονίου** Ἱεροσολύμων κατὰ ἀι-
 ρέσεων 34.
- Τάξις** πατριαρχ. λειτουργίας 13, χει-
 ροτονίας 46, 47.
- Τετραευάγγελον** 11 12.
- Τεχνολογίαι** κατὰ στοιχεῖον συντε-
 θεῖναι 21.
- Τριψίδιον** 3 26.
- Τροπάρια** 13.
- Τυπικὸν** ἀγίου Σάβα 18.
- Φιλίππου** ἀγίου βίος 2.
- Χαλκωματᾶ**, Ἰορδάνου, μάρτυρος
 βίος Παράρτ. Η.
- Χοιροβοσκοῦ Γεωργίου**, πρὸς τοὺς
 ἐν πᾶσι τοῖς ῥήμασι κανόνας 27.
- Χρυσοστόμου Ἰωάννου**, ὁμιλίαι εἰς
 τὰς πρὸς Τιμόθεον, Τίτον, Ἐφε-
 σίους, Φιλήμονα, Κολασσαεῖς καὶ
 Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολάς 1, βίος 2,
 ἐπιστ. πρὸς Ὀλυμπιάδα 2, εἰς τὸ
 πάσχα 34.
- Ψαλοὶ** 19.

Γ'

Πίναξ Βιβλιογράφων.

V. G. = Die griechischen Schreiber des Mittelalters und der Renaissance bearbeitet von Marie Vogel und Victor Gardthausen Lg. 1909.

Λ. "Α. = Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὁρους ἑλληνικῶν κωδίκων ὑπὸ Σπυρ. Π. Λάμπρου, Κανταβρ. 1895 - 1900 (κ. = κώδιξ, ὁ δὲ ἐπόμενος ἀριθμὸς δηλοῖ τὸν αὐξοῦντα ἀριθμὸν τοῦ κώδικος εἰς τὸν κατάλογον τοῦ Λάμπρου).

- Ἀθανάσιος** ἴδε Μοθωναῖος.
- Αναγνώστης** ἴδε Γεώργιος.
- Αναστάσιος** ἱερομόναχος ὁ ἐκ τῆς
 λευκῆς Ρωσσίας, ἔτους 1690, 62.
- Ἀντώνιος** εὐτελής, ἔτους 1414, 15,
 (V. G. σ. 40).
- Ἀρκάλαος**, Νεόφυτος ἱερομόναχος,
 ὁ Κρής ἔτους 1592, 38, 39 (V. G.
 σ. 331).
- Ἀρσένιος** ἐλάχιστος καὶ ἁμαρτωλὸς
 ἱερομόναχος ὁ ἐκ Τρίκκης τῆς Ἑλ-
 λάδος, ἔτους 1605, 41.

- Βλασιός**, Δημήτριος, ἔτ. 1822, **81 82**.
- Βλασιός**, Μελέτιος ἱεροδιάκονος, ἔτ. 1622, **45**. (Λ. "Α. κ. 3886).
- Βενιαμίν**, ἁμαρτωλὸς ἢ ἀνάξιος, καὶ τάχα ἱερομόναχος, ἔτ. 1338, **4** (V. G. σ. 59).
- Γεράσιμος Β'** Παλλαδᾶς ὁ Κρής, Πατρ. Ἄλεξ. ἔτ. 1699 - 1704, **63**.
- Γεράσιμος** ἴδε Διονυσιάτος.
- Γεώργιος** ὁ ἀναγνώστης καὶ ταπεινὸς ὁ Κουμερκᾶς, ἔ. 1301, **3** (V. G. σ. 79).
- Γεώργιος** ἀναγνώστης τάχα καὶ νομικός, ἔ. 1479, **17**.
- Γεώργιος** ἴδε Προσκυνητής.
- Διονυσιάτος**, Γεράσιμος, ἔ. 1809, **79**.
- Δορυανός**, Ἰωάννης ἢ Ἰωάσαφ, ἔτ. 1557 - 1570, **31 32**, (V. G. σ. 170).
- Ζωτικὸς**, ἁμαρτωλὸς καὶ πτωχός, ὁ ζωγράφος, ἔτ. 1359, **10**. (V. G. σ. 127).
- Ζωγράφος** ἴδε Ζωτικὸς.
- Ἡσαΐας** ἱεροδιάκονος Χρυσοπολίτης, ἔ. 1725, **75**.
- Θεοδόσιος** μητροπολίτης Μηδείας καὶ Σωζοπόλεως ἐκ νήσου Ἄνδρου, ἔ. 1626, 1633, **46 47** (Λ. "Α. κ. 2217).
- Θεόκλητος** μητροπολίτης Λιβύης καὶ πρόεδρος Ταμιαθίου, ἔ. 1381, **12** (V. G. σ. 143).
- Θεοφύλακτος**, ἄλυτρός καὶ τάχα θύτης, χθαμαλὸς καὶ τάχα ρακενδύτης, ἔτ. 1360, **11** (V. G. σ. 148).
- Ἰάκωβος** μοναχὸς ὁ Θεσσαλονικεὺς, ἔ. 1520, **27**.
- Ἰσίδωρος** ἱερεὺς, ἔ. 1531, **28**.
- Ἰωακείμ** ὁ πάνυ, Ἀθηναῖος πατρ. Ἄλεξ. ἔ. 1509 - 40, **22 23 24 25 26**. (V. G. σ. 164).
- Ἰωακείμ** μητροπολίτης Σουπακίου, ἔ. 1407, **13**. (V. G. σ. 165).
- Ἰωακείμ** ἴδε Μπίστης.
- Καλλίστρατος** ἱερομόναχος σιναίτης, ἔ. 1840, **83**.
- Κλήμης** ἴδε Κουζίνος.
- Κοσμᾶς Δ'**, ποτὲ Σιναίου πρῶην Κωνσταντινουπόλεως καὶ εἶτα Ἀλεξανδρείας, ἔ. 1717 - 20, **67 68 69 70 71 72 73 74**.
- Κουζίνος**, Κλήμης ἱερομόναχος, ἔτ. 1674, **79**.
- Κουμερκᾶς** ἴδε Γεώργιος.
- Κριτόπουλος**, Μητροφάνης, πατρ. Ἄλεξ., ἔ. 1650, **55**.
- Λεόντιος** τάχα καὶ ἱερεὺς ἐκ τοῦ χωρίου Λογαρά, ἔ. 1642, **59**.
- Μάξιμος** ἱερομόναχος καὶ πνευματικὸς ὁ Ἐλαιούσης, ἔ. 1508, **19**. (V. G. σ. 285).
- Ματθαῖος** ἁμαρτωλὸς ἐν τῇ μονῇ τοῦ Δάλου, ἔ. 1615, **43 44**.
- Μελέτιος** ἴδε Βλασιός.
- Μιχαὴλ** ἁμαρτωλὸς κακομόναχος καὶ κακογράφος, ἔ. 1501, **18**. (V. G. σ. 324).
- Μιχαὴλ** υἱὸς Ἰωάννου ἐκ νήσου Πάτμου, ἔ. 1707, **65**.
- Μιχαήλος**, οἰκονόμος παπᾶ, Παράρτ. Α.
- Μοθωναῖος**, Ἀθανάσιος ἱερομόναχος ὁ, ἔ. 1690, **62**.
- Μπίστης**, Ἰωακείμ ἱεροδιάκονος, ἔ. 1745, **77**.
- Νεόφυτος** ἱερομόναχος Ρόδιος υἱὸς Γεωργίου, ἔ. 1752, **78**.
- Νεόφυτος** ἴδε Ἀρκώλαος.
- Νικηφόρος** οἰκτρότατος καὶ ρακενδύτης Παράρτ. Ζ.
- Νικόλαος** τάχα καὶ ἱερεὺς ἐν Κουρσοβίτζα, ἔ. 1678, **60**.

- Νομικός** ἴδε Γεώργιος.
Νούκιος, Ἀνδρόνικος, ἔ. 1551, 30 (V. G. σ. 31).
Νούνιζιος ἴδε Νούκιος.
Παρθένιος, ἔ. 1634, 48.
Παχώμιος μοναχός, ἔ. 1575, 35.
Παχώμιος μοναχός ἐν μονῇ Ἰβήρων Ἄθου, ἔ. 1536, 29. (V. G. σ. 281, Λ. Ἄ. κ. 5000, κ. 4338).
Πέργης καὶ Ἀτταλείας μητροπολίτης, ἔ. 1438, 15. (Τὸ ὄνομα αὐτοῦ Θεό-

γνωστος, πρβλ. V. G. σ. 130).

Πηγάς, Μελέτιος, Πατρ. Ἀλεξ. ἔτ. 1585 - 6, 36.

Προσκυνητής, Γεώργιος, ἔ. 1706, 64.

Σακουλῆς, Ἰωάννης, ἱερεὺς Χίτος, ἔ. 1669, 58.

Σίλβεστρος, πατρ. Ἀλεξ. ἔ. 1572, 33.

Στέφανος ἴδε Τσιγαράς.

Τσιγαράς, Στέφανος, 1654, 56 (Λ. Ἄ. κ. 5489).

Δ

Πίναξ σταχωτῶν, κτητόρων, ἀνακαινιστῶν, δαπανησάντων εἰς γραφὴν κωδίκων, ἀφιερωσάντων ἢ δωρησαμένων κώδικας.

- Ἀβέρκιος** πρόεδρος τῆς Λαύρας Παράρτ. Ζ.
Ἀθανάσιος Ἀλεξανδρείας 1.
Ἀθανάσιος Ἀγχιάλου Παράρτ. Δ.
Ἀναγνώστης ἴδε Κυριακός.
Ἀντώνιος ἱερομόναχος Παράρτ. Β.
Γεράσιμος Γ' πατριαρχ. Ἀλεξ. ὁ Λέριος 59.
Γεράσιμος ἀρχιμανδρίτης Ἀλεξανδρείας, ἔτ. 1615, 43.
Γραμματικὴ γυνὴ τοῦ Διογένους, Παράρτ. Α.
Γρηγόριος Ἀλεξανδρείας 5.
Δαμιανός ἱερομόναχος πολυτλήμων καὶ ἐκκλησιαρχὴς τῆς μονῆς Ἀναστάσεως, ἔ. 1376, Παράρτ. Β.
Δημήτριος Κύπριος 31.
Δημήτριος ἱατρὸς 1.
Δομήνικος ἴδε Κυριακός.
Θεοδόσιος ἱερομόναχος 1.
Θεόκλητος ἱερομόναχος ἔ. 1376 Παράρτ. Β.
Θεόφιλος Ἀλεξανδρείας 64.
Ἰερεμίας ἀγιοταφίτης πρωτοσύγκελ-
 λος ἐκ κώμης Καλλένης ἐπαρχίας Σερβίων καὶ Κοζάνης 79.
Ἰωακείμ πατρ. Ἀλεξανδρείας 1.
Ἰωάσαφ πνευματικὸς ἐξ Ἀθηνῶν, ἔ. 1501, 18.
Κοσμᾶς Ἀλεξανδρείας 75.
Κοσμᾶς Καρχηδόνιος ἔ. 1664 Παράρτ. Γ.
Κυριακός ἀναγνώστης καὶ δομήνικος, ἔ. 1361, 12.
Κύριλλος πατρ. Ἀλεξ., ἔ. 1615, 44.
Μακάριος ἄθλιος Παράρτ. Β.
Μάξιμος ἱερομόν. Πελοποννήσιος 40.
Νεκτάριος ἀρχιμανδρίτης ἐπίτροπος τοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἔ. 1822, 81 82.
Νικόλαος μοναχὸς βέστης καὶ μέγας οἰκονόμος μονῆς τοῦ Στουδίου, Παράρτ. Β.
Παῖσιος Ἀλεξανδρείας, ἔ. 1669, 58.
Παρθένιος ἱεράρχης ἐκ Λεμησοῦ, ἔτ. 1624, 54.
Σισίνιος ἱερομόναχος Παράρτ. Α'.
Χριστόφορος Κύπριος 31.

Ε΄

Πίναξ παλαιογραφικῶν λεπτομερειῶν

Ἀρχικά ἔγχρωμα 2 43 44 46.	πρὸς εὔρεσιν ἀρχῆς κειμένων 1.
Ἐκφωνητικά 4.	Παίγνιον γραφικὸν 29.
Ἐπίτιτλα ἔγχρωμα 2 28 43 44 46.	Περγαμηνὸς κῶδιξ 1 3.
Καματερὰ ἕδε φύλλα.	Φύλλα καματερὰ «ἤγουν ὁποῦ δια- βάζονται» 25.
Κρυπτογραφικὸν κείμενον 4 23.	
Νῆμα εἰς τὸ περιθώριον φύλλων	

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΧΑΡΙΤΑΚΗΣ

Τακτικὸς καθηγητὴς τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας
εἰς τὴν Ἀνωτάτῃν Σχολὴν Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν.
Πρῶην Ὑπουργός.